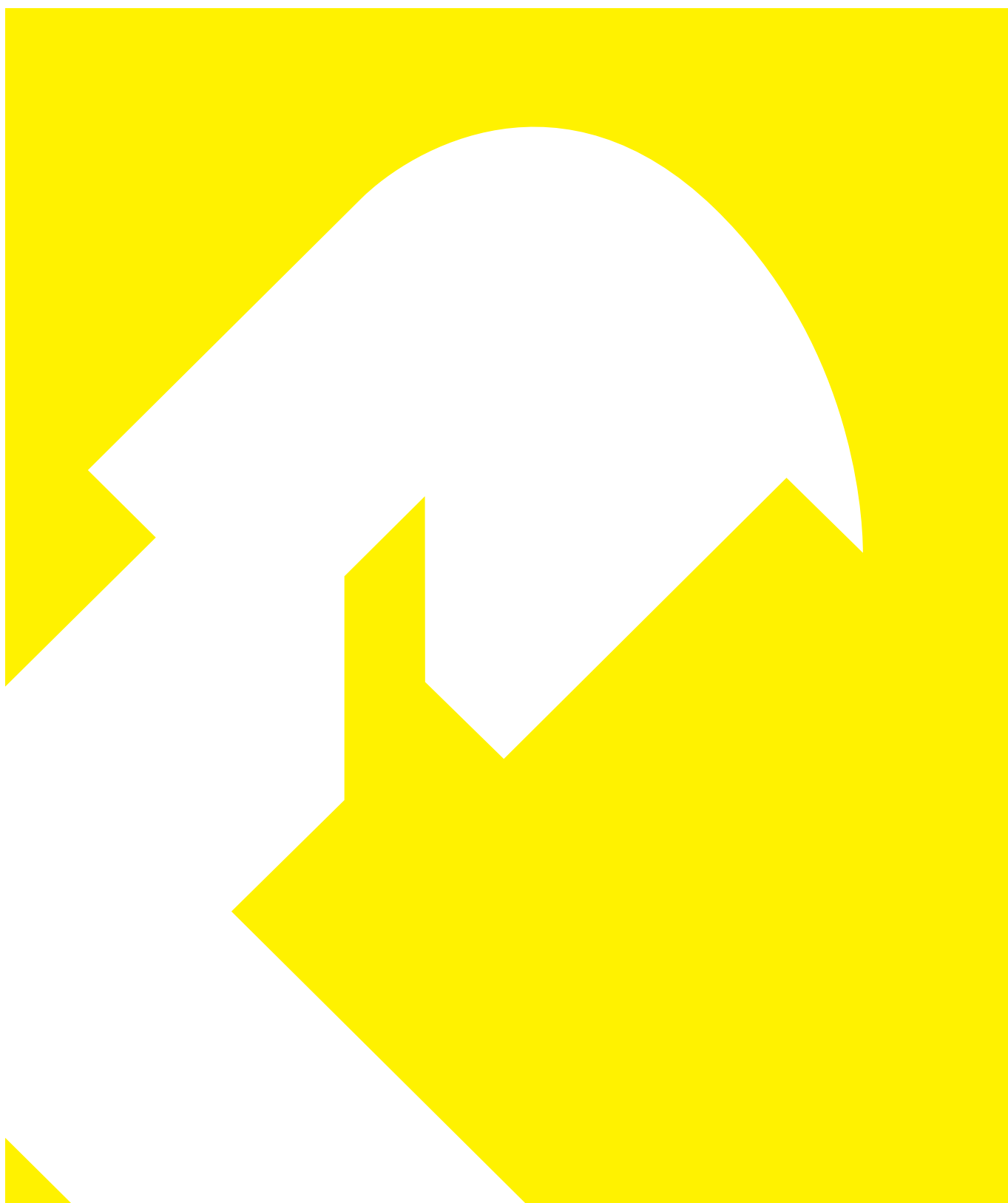

Të dhënat kryesore financiare

Vlerat monetare janë në milionë euro	2024	2023	Ndryshimi
Pasqyra e të ardhurave	1/1-31/12	1/1-31/12	
Të ardhurat neto nga interesi	69.0	63.8	8.2%
Të ardhurat neto nga tarifat bankare	14.6	14.8	-1.7%
Fitimi ose humbja nga pasuritë dhe detyrimet financiare	1.0	1.4	27.7%
Të ardhurat tjera operative	8.9	8.2	8.2%
Shpenzimet e përgjithshme administrative	(47.3)	(41.2)	14.6%
Fitimi para tatimit	44.3	34.6	28.2%
Fitimi pas tatimit	39.2	30.4	28.8%
Fitimet për aksion	N/A	N/A	N/A
Bilanci i gjendjes			
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	9.5	12.0	-20.7%
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,072.4	925.5	15.9%
investimet në letra me vlerë	245.6	256.0	-4.1%
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	11.9	7.7	53.7%
Depozitat nga klientët	1,329.1	1,219.3	9.0%
Ekuiteti (përfshi interesat jo-kontrolluse)	170.7	151.1	13.0%
Gjithsej bilanci i gjendjes	1,565.6	1,425.3	9.8%
Informatat vendore rregullative			
Pasuritë e ponderuara sipas riskut B1	1,158.0	1,016.0	14.0%
Gjithsej fondet vetanake	196.1	171.6	14.3%
Gjithsej kërkesa për fonde vetanake	139.0	121.9	14.0%
Raporti i mbulimit tepriçë	41.1%	40.7%	0.4 PP
Raporti i kapitalit kryesor (klasi i parë)	15.1%	15.7%	-0.7 PP
Gjithsej raporti i fondeve vetanake	16.9%	16.9%	0 PP
Performanca			
Kthimi në ekuitet (KE) para tatimit	30.7%	25.9%	4.8 PP
Kthimi në ekuitet (KE) pas tatimit	27.1%	22.8%	4.3 PP
Koeficienti kosto/të ardhura	48.0%	44.3%	3.7 PP
Kthimi në pasuri (KP) para tatimit	3.1%	2.6%	0.5 PP
Kreditë joperformuse	3.2%	3.4%	-0.2 PP
Mbulimi i kredive joperformuse	74.8%	73.9%	0.9 PP
Raporti neto i provizionimit	0.2%	1.4%	-1.2 PP
Koeficienti rrezik / fitim	13.4%	15.4%	-2 PP
Burimet			
Numri i punëtorëve	927	948	-2.2%
Zyrat e biznesit	36	36	0.0%

Përmbajtja

Raporti i Bordit Mbikëqyrës	6
Raporti i Bordit Menaxhues	7
Bordi Menaxhues i Kosovës	8
Struktura Organizative e Raiffeisen Bank në Kosovë	9
Vizioni dhe Misioni	10
Përmbledhje e shkurtër për Raiffeisen Bank International	11
Zhvillimet në ekonominë e Kosovës	12
Zhvillimet në ekonominë e Kosovës	14
Performanca dhe financat e Raiffeisen Bank në Kosovë	17
Menaxhimi i thesarit, aseteve dhe detyrimeve	21
Segmentet e biznesit	23
Produktet dhe shërbimet bankare	24
Përvoja e klientëve	25
Menaxhimi i riskut	26
Njerëzit, kultura dhe mësimi	30
Qëndrueshmëria dhe Menaxhimi i MSQ	32
Pasqyrat Financiare	34
Raporti i qëndrueshmërisë	114
Adresat dhe kontaktet	122

Raporti i Bordit Mbikëqyrës

Zonja dhe zotërinj,

Në vitin 2024, Raiffeisen Bank në Kosovë dha një performancë të fortë, të nxitur nga rezultatet solide financiare, rritja e vazhdueshme e bazës së saj të klientëve dhe shërbimeve, avancimet kryesore në digjitalizim dhe një përkushtim i thelluar ndaj parimeve MSQ (Mjedisi, Social, Qeverisje), duke i lejuar bankës të ruajë pozicionin e saj lider në treg.

Gjatë vitit financiar 2024, anëtarët e Këshillit Mbikëqyrës zhvilluan 4 mbledhje të zakonshme. Shkalla e përgjithshme e pjesëmarrjes në mbledhjet e Bordit Mbikëqyrës ishte 100 për qind.

Bordi Mbikëqyrës ka monitoruar rregullisht dhe në mënyrë gjithëpërfshirëse performancën e biznesit dhe zhvillimet e riskut në Raiffeisen Bank në Kosovë. Me Bordin Menaxhues janë mbajtur rregullisht diskutime për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe likuiditetit, si dhe për drejtimin e biznesit të bankës dhe strategjitë e riskut. Bordi Mbikëqyrës gjithashtu u mor gjerësisht me zhvillimet e mëtejshme brenda qeverisjes së korporatave dhe monitoroi zbatimin e politikave përkatëse. Gjatë monitorimit të tij dhe aktiviteteve këshillimore, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të drejtpërdrejta me anëtarët përgjegjës të Bordit Menaxhues, auditorin dhe drejtuesit e funksioneve të kontrollit të brendshëm. Ai gjithashtu mbajti një shkëmbim të vazhdueshëm informacioni dhe pikëpamjesh me përfaqësuesit e autoriteteve mbikëqyrëse për çështje aktuale.

Për më tepër, Bordi Menaxhues i ka ofruar Bordit Mbikëqyrës raporte të rregullta dhe të detajuara për çështjet relevante lidhur me performancën në fushat përkatëse të biznesit. Në mes të takimeve, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të ngushta me Kryesuesin dhe anëtarët e Bordit Menaxhues. Bordi Menaxhues ishte i disponueshëm kur kërkohet për diskutime dypalëshe ose shumëpalëshe me anëtarët e Bordit Mbikëqyrës, aty ku ishte e mundur me përfshirjen e ekspertëve për çështjet që trajtoheshin.

Puna e ndërmarrë së bashku me Bordin Menaxhues u bazua në një marrëdhënie besimi reciprok dhe u zhvillua në frymën e bashkëpunimit efikas dhe konstruktiv. Diskutimet ishin të hapura dhe kritike dhe Bordi Mbikëqyrës miratoi rezoluta pas shqyrtimit të plotë të të gjitha aspekteve. Nëse kërkohet informacion shtesë për të shqyrtuar më thellë çështjet individuale, kjo u ofrohet anëtarëve të Bordit Mbikëqyrës pa vonesë dhe sipas kërkesës së tyre.

Dëshiroj të shfrytëzoj rastin për të falënderuar singlerisht Bordin Menaxhues dhe të gjithë punonjësit e Raiffeisen Bank në Kosovë për përpjekjet e tyre të palëkundshme, si dhe klientët tanë për besimin e tyre të vazhdueshëm.

Në emër të Këshillit Mbikëqyrës

Andrii Stepanenko

Kryesues i Këshillit Mbikëqyrës

Raporti i Bordit Menaxhues

Viti 2024 shënoi një vit të suksesshëm për Raiffeisen Bank në Kosovë, i theksuar nga rritja e vazhdueshme e bazës së klientëve tanë dhe ruajtja e pozitës sonë si lider në treg. Këto arritje pasqyrojnë angazhimin tonë të fortë për të ofruar shërbime bankare me cilësi të lartë, me një fokus të qartë në zgjerimin e ofertës sonë dhe avancimin e inovacionit digjital.

Metrikat kryesore financiare më 31 dhjetor 2024 ofrojnë një pamje të performancës së fortë të bankës. Totali i asetëve më 31 dhjetor 2024 arriti në 1,565.6 milion €, duke shënuar një rritje prej 9.8 përqind krahasuar me vitin paraprak (2023: 1,425.3 milion €). Kreditë dhe paradhëniet totale të Raiffeisen Bank në Kosovë më 31 dhjetor 2024 ishin 1,072.4 milion € (2023: 925.5 milion €) ndërsa totali i depozitave të klientëve arriti në 1,329.1 € milionë më 31 dhjetor 2024 nga 1,219.3 milionë euro më 31 dhjetor 2023. Banka demonstroi profitabilitet të fortë: të ardhurat neto pas tatimit në vitin 2024 ishin 39.2 milionë euro (2023: 30.4 milionë euro).

Raiffeisen u bë banka e parë në Kosovë që prezantoi nënshkrimet digjitale në operacionet e saj në vitin 2024. Kjo risi u ofron klientëve tanë shërbime më të lehta dhe më të qasshme, duke u harmonizuar me përkushtimin tonë më të gjerë për zgjerimin e shërbimeve tona digjitale dhe portofolit të produkteve. Për më tepër, aplikacioni ynë kryesor i bankimit digjital iu nënshtrua përmirësimeve të rëndësishme, duke ofruar një sërë veçorish të reja që e bëjnë atë një "one-stop shop" gjithëpërfshirës për të gjitha nevojat bankare të klientëve tanë. Duke plotësuar progresin tonë digjital, banka vazhdon të operojë rrjetin më të madh të degëve në vend, duke na mundësuar t'u shërbejmë klientëve në të gjitha rajonet duke ruajtur qasjen tonë si një bankë digjitale me qasje njerëzore. Ndërsa ofron përvoja të shkëlqyera ndaj klientit, banka ka rifituar leadershipin edhe në Rezultatet Neto të Promovuesve (NPS) si në Bankimin e Korporatave ashtu edhe në Bankimin Personal, duke treguar përmirësime të ndjeshme edhe në segmentet tona të SME-ve.

Banka gjithashtu vazhdoi të demonstrojë angazhimin e saj të fortë ndaj parimeve MSQ (Mjedisore, Sociale dhe Qeverisje) duke arritur rezultate të rëndësishme në të gjithë shtyllat e saj kryesore: Biznesi thelbësor, punonjësit, investimet në komunitet, ekologjia e brendshme.

Veçanërisht, ne jemi të kënaqur të raportojmë një portofol në rritje të kredive MSQ, të dedikuara për qëllime sociale dhe mjedisore, duke mbështetur edhe iniciativat që kanë një ndikim të drejtpërdrejtë pozitiv social. Këto përpjekje u njohën kur morëm çmimin Ekselencë në Përgjegjësinë Sociale të Korporatës nga Rrjeti Kosovar për CSR, duke vlerësuar përkushtimin tonë për integrimin e parimeve të MSQ në operacionet dhe iniciativat tona me ndikim që kemi kryer në të gjitha fushat. Me shumë krenari raportojmë se banka mori çmime të tjera të rëndësishme në vitin 2024, duke i shtuar më tej listës së saj të gjatë të njohjeve.

Rritja e bankës është rezultat i mbështetjes së fortë nga klientët tanë besnikë, partnerët dhe punonjësit tanë të përkushtuar. Angazhimi i tyre ka qenë integral për suksesin tonë. Ndërsa shikojmë drejt një të ardhmeje të ndritur, ne do të vazhdojmë të mbështetemi në partneritetin dhe përkushtimin e tyre të vazhdueshëm. Të mbetemi lider në treg, punëdhënësi i zgjedhur dhe një anëtar i përgjegjshëm i komunitetit tonë nuk është vetëm qëllimi ynë, por një pjesë thelbësore e asaj që jemi.

Në emër të Bordit Menaxhues,

Anita Kovacic
CEO, Kryesuese e Bordit Menaxhues

Raiffeisen Bank në Kosovë

Bordi Menaxhues

Anita Kovacic

Kryesuese e Bordit
Menaxhues - Drejtoreshë
Ekzekutive

Iliriana Toçi

Anëtare e Bordit
Menaxhues
Bankimi Retail

David Heitzinger

Anëtar i Bordit
Menaxhues COO/CIO

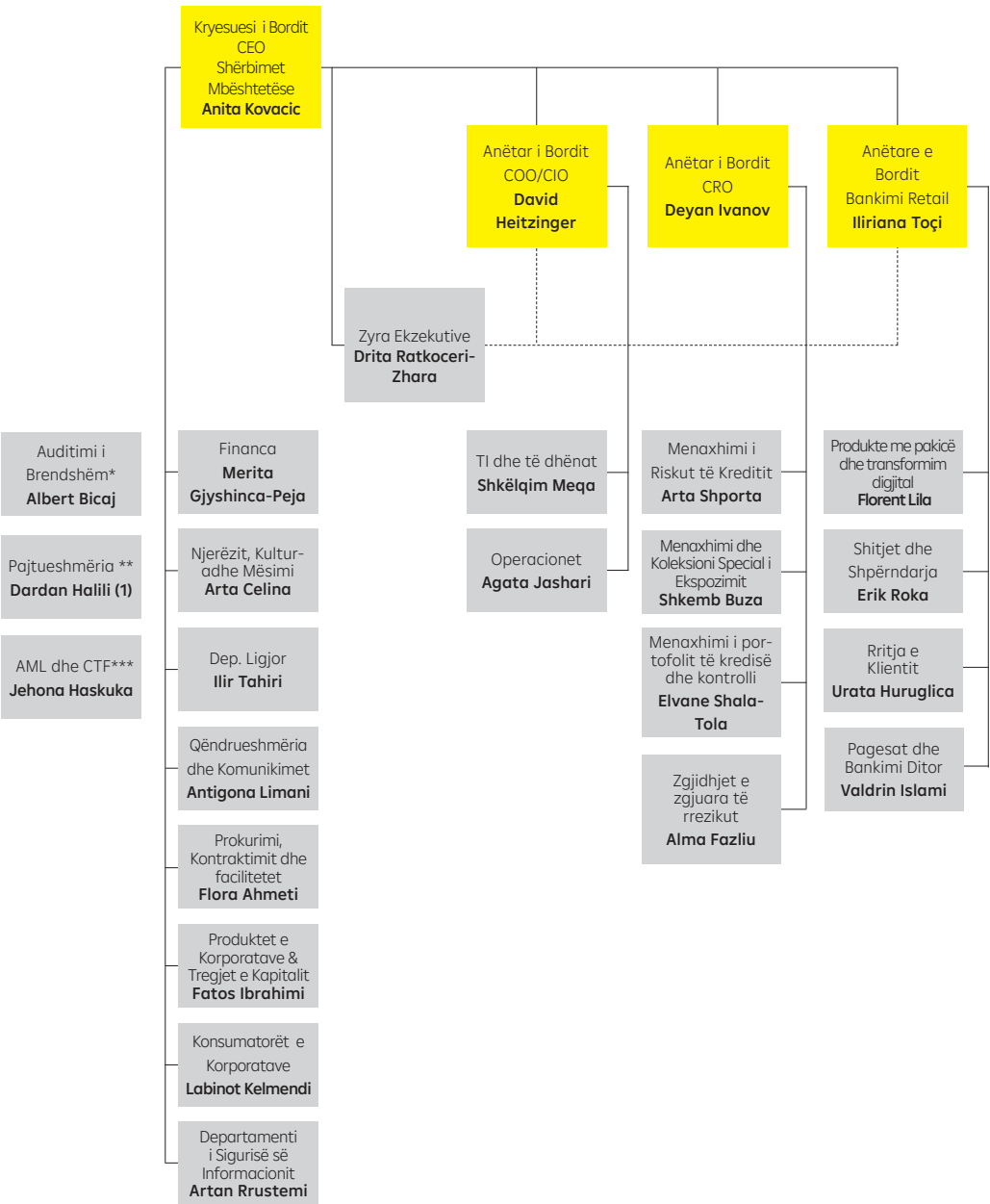

Deyan Ivanov

Anëtar i Bordit
Menaxhues Menaxhimi
i riskut

Struktura Organizative e Raiffeisen Bank në Kosovë

Që nga 31 dhjetor 2024

* Auditimi i Brendshëm i raporton drejtpërdrejt Komitetit të Auditimit të Bordit Mbikëqyrës

** Pajtueshmëria raporton drejtpërdrejt te Bordi Mbikëqyrës dhe te MB

*** AML dhe CTF raporton drejtpërdrejt te Bordi Mbikëqyrës dhe te MB

1) Zyrtari për Mbrojtjen e të Dhënave i raporton Bordit Menaxhues

Raiffeisen Bank në Kosovë

Vizioni dhe Misioni

Vizioni

Ne jemi banka më e rekomanduar në Kosovë.

Misioni

Ne transformojmë inovacionin e vazhdueshëm në përvojë superiore të klientit.

Përmbledhje e shkurtër e Raiffeisen Bank International

RBI e konsideron Austrinë, ku është bankë lidere korporative dhe investuese, si dhe Evropën Qendrore dhe Lindore (EQL) si tregun e saj kryesor. Bankat e varura mbulojnë 11 tregje në rajon. Për më tepër, Grupi përfshin shumë ofrues të tjerë të shërbimeve financiare aktive në fusha të tilla si lizingu, menaxhimi i aseteve, faktorimi dhe M&A. Në total, rreth 43,000 punonjës të RBI shërbejnë 17.9 milionë klientë në rreth 1,400 pika biznesi, shumica dërrmuese e të cilave janë në EQL.

Bankat Raiffeisen në rajon zotërojnë 61.17 për qind të aksioneve të RBI. Aksionet e mbetura mbahen në qarkullim të lirë.

Zhvillimet në ekonominë e Kosovës

Në vitin 2024, ekonomia e Kosovës shënoi një normë vibrante të rritjes reale prej 4.4%, nga 4.1% në vitin 2023, e nxitur kryesisht nga konsumi i fuqishëm privat. Konsumi i ekonomive familjare, forca shtytëse e BPV-së, kontribuoi me 4.0 pikë përqindjeje në rritje. Ky bum i shpenzimeve konsumatore u nxit nga kushtet konkurruese të kreditimit, me rritjen e kredisë për individët me 22.0% dhe një treg dinamik pune të karakterizuar nga rritja e pagave. Remitancat e qëndrueshme të diasporës gjithashtu luajtën një rol vendimtar në ruajtjen e niveleve të larta të konsumit.

Formimi i kapitalit bruto shtoi me 0.9 pikë përqindje të tjera rritjes së BPV-së, mbështetur nga një rritje e dukshme prej 16.7% në shpenzimet kapitale. Investimet private ishin thelbësore në këtë zgjerim, të evidentuara nga një rritje prej 25.4% e importeve të makinerive dhe pajisjeve dhe një rritje mbresëlënëse prej 41.4% e kredite të reja për investime. Si konsumi i familjeve ashtu edhe investimet private përfituan nga niveli i ulët i inflacionit gjatë gjithë vitit.

Konsumi publik kontribuoi me 0.6 pikë përqindjeje, duke reflektuar një politikë fiskale të balancuar mirë që siguronte shërbime publike thelbësore duke menaxhuar në mënyrë efektive shpenzimet.

Megjithatë, eksportet neto mbetën një sfidë, duke ulur 1.1 pikë përqindje nga rritja e BPV-së. Ndërsa eksportet e mallrave dhe shërbimeve shtuan 3.6 pikë, importet patën një rënie më të madhe, duke zbritur 4.7 pikë. Pavarësisht rritjes në eksportet e shërbimeve, veçanërisht në turizëm dhe IT, statusi i Kosovës si importues neto e zgjeroi deficitin tregtar. Kjo nënvizon nevojën urgjente për masa strategjike për të rritur konkurrencën e eksporteve dhe për të zvogëluar varësinë nga importi për një rritje të qëndrueshme afatgjatë.

Në vitin 2024, norma e inflacionit ka ndjekur një trend rënës. Megjithatë, pasi arriti kulmin 0.2% në shtator 2024, niveli më i ulët që nga fillimi i vitit 2021, ai u rrit pak në tremujorin e fundit. Viti 2024 u mbyll me një normë mesatare të inflacionit prej 1.6% nga 4.9% në 2023. Kjo rënie vjen kryesisht si pasojë e uljes së çmimeve të ushqimeve dhe lëndëve djegëse.

Inflacioni bazë, i cili mat tendencat afatgjata të inflacionit duke përjashtuar artikujt e paqëndrueshëm si çmimet e ushqimeve dhe energjisë për të ofruar një pamje më të qartë të presioneve themelore inflacioniste, mbeti më i lartë se norma e përgjithshme e inflacionit në 2.4% në fund të 2024, nga norma totale prej 1.1%, duke treguar qëndrueshmëri më të madhe.

Rritja e deklaruar e pagave dhe rritja e pensione, kushtet më të shtrënguara të tregut vendor të punës dhe propozimi për një rritje prej 15% të çmimit të energjisë elektrike nga Zyra e Rregullatorit për Energji në Kosovë mund të përkeqësojnë më tej presionet inflacioniste.

Megjithatë, duke parë dy muajt e parë të vitit 2025, inflacioni bazë ka mbetur më i ulët se inflacioni total në vitin 2025, duke u regjistruar në 1.3% në shkurt krahasuar me 1.7% në përgjithësi, duke treguar presione të ulëta të brendshme edhe pse çmimet e prodhimit u rritën me 8.5% nga viti në vit në TM4 2024, ndërsa çmimet e tyre janë më të moderuara nga importi, me 0.5% nga viti në vit në tremujorin e katërt 2024, duke sugjeruar se ndërkohë që presionet inflacioniste mund të vazhdojnë të rriten, ndikimi i tyre do të jetë i kufizuar.

Spektori fiskal shfaq performancë mbresëlënëse në vitin 2024, me të ardhurat totale që u rritën me 8.4% nga viti në vit dhe tejkalluan parashikimet me 1.6%. Kjo rritje është nxitur nga një rritje e dukshme prej 9.3% në të hyrat tatimore, të cilat përbënin 89% të inflacionit hyrave totale, duke reflektuar si rritjen organike të ekonomisë së Kosovës ashtu edhe efektet e auditimeve të pajtueshmërisë dhe masave të formalizimit.

Nga ana tjetër, shpenzimet totale arritën në 3.1 miliardë euro në vitin 2024, duke shënuar një rritje prej 8.4% nga viti i kaluar, por afërsisht 6% nën shumën e planifikuar buxhetore. Ndërsa shpenzimet rrjedhëse e tejkalluan pak buxhetin me 0.4%, shpenzimet kapitale mbetën me vonesë me 24%, që tregon se investimet publike të planifikuara për vitin 2024 nuk janë realizuar plotësisht. Megjithatë, shpenzimet kapitale janë rritur me 16.7% krahasuar me vitin paraprak, pasi viti 2023 u karakterizua me ekzekutim të dobët të investimeve kapitale.

Si rezultat, bilanci buxhetor shënoi një suficit prej 16.6 milionë eurosh, ose rreth 0.2% e BPV-së. Borxhi publik ndaj BPV-së gjithashtu u përmirësua, duke rënë nga 17,2% në 2023 në 16,9% në 2024. Në terma absolutë, borxhi publik u rrit lehtë me 4,6% nga viti në vit në 2024.

Ndryshe nga viti i kaluar, sektori i jashtëm i Kosovës u përkeqësua në vitin 2024. Deficiti i llogarisë rrjedhëse u rrit përafërsisht në 920.8 milionë euro, duke shënuar një rritje të konsiderueshme prej 26.2% nga viti në vit. Nxitësi kryesor ishte deficiti tregtar në mallra, i cili u zgjerua me 7.1% në rreth 4.9 miliardë euro, shoqëruar me një rënie prej 2.1% të formalizmit ardhurave dytësore. Pavarësisht rritjes prej 10.0% në shërbimet neto në 1.8 miliardë euro dhe një rritje prej 8.3% në të ardhurat primare, këto fitime nuk mund të kompensojnë deficitin tregtar në rritje.

Investimet e Huaja Direkte (IHD) të Kosovës arritën në 856.3 milionë euro, duke reflektuar një rritje modeste prej 1.9% nga viti i kaluar. Sektori i pasurive të paluajtshme vazhdoi të dominojë si përfituesi më i madh i IHD-ve, duke komanduar mbi 75.7% të totalit, i nxitur kryesisht nga investime nga diaspora kosovare. Pasuritë e paluajtshme u pasuan nga sektori financiar dhe i sigurimeve, me 144.0 milionë euro ose 16.8% e totalit të IHD-ve.

Gjermania dhe Zvicra, që janë shtëpi për komunitete të rëndësishme kosovare, ishin burimet kryesore të këtyre investimeve, duke kontribuar me 23.2% dhe 21.5% përkatësisht të totalit të IHD-ve. Remitancat arritën në rreth 1.355 miliardë euro, duke reflektuar një rritje modeste prej 1.4% nga viti në vit. Kjo shënon një ngadalësim të konsiderueshëm krahasuar me rritjet e fuqishme të viteve të mëparshme, si rritja prej 9.2% në 2023 dhe rritja prej 17.7% në 2021. Pavarësisht trajektorës së përgjithshme rritëse gjatë dy dekadave të fundit, norma e rritjes në 2024 sugjeron stabilizim pas viteve të fitimeve të konsiderueshme. Remitancat dhe IHD-të së bashku janë një burim solid financimi për deficitin e llogarisë rrjedhëse.

Regjistrimi i fundit në Kosovë raporton një popullsi prej rreth 1.6 milionë banorë, një rënie prej 8.8% nga viti 2011. Ky ndryshim demografik drejt një popullsie në plakje dhe familjeve më të vogla mund të ketë implikime të rëndësishme për rritjen ekonomike në të ardhmen.

Duke parë përpara për vitin 2025, rritja e BPV-së parashikohet të mbajë një ekspansion të qëndrueshëm në rreth 4%, të nxitur nga konsumi i fortë privat dhe aktivitetet e investimeve. Mbështetja e vazhdueshme nga diaspora pritet të forcojë ekonominë. Megjithatë, rreziqet gjeopolitike mbetet shqetësim dhe zgjidhja e ndëshkimeve të BE-së do të jetë vendimtare për të parandaluar përçarjet ekonomike në të ardhmen. Për më tepër, mbështetja e Kosovës në tregti nënvizon rëndësinë e çmimeve të qëndrueshme të mallrave për përparimin ekonomik lokal. Një tjetër rrezik i rëndësishëm është rënia e popullsisë, e cila mund të ndikojë në tregun e punës dhe qëndrueshmërinë ekonomike afatgjatë.

Burimi: Banka Qendrore e Kosovës, Agjencia e Statistikave të Kosovës, Ministria e Financave, Raiffeisen Research

Sektori Bankar në Kosovë

Gjatë ciklit të fundit shtrëngues, transmetimi i normës së politikës së BQE-së në normat e tregut në Kosovë — një ekonomi e euroizuar në mënyrë të njëanshme—ka qenë e kufizuar. Kjo është e vërtetë edhe kur krahasohet me homologët rajonalë me regjime të ngjashme të kursit të këmbimit. Inflacioni i Eurozonës 2.9% për qind në vitin 2023 në 2.4 për qind në dhjetor 2024. Në vitin 2023, norma vjetore e inflacionit në Kosovë u ngadalësua në 4.9%, nga 11.6% në vitin 2022. Në dhjetor 2024, norma e inflacionit qëndroi në 1.1%.

Pas rritjes së inflacionit, BQE zbatoi shtrëngimin më agresiv të politikës monetare që nga krijimi i BQE-së, duke çuar efektivisht në një rritje të normave të interesit bankar si brenda dhe jashtë zonës së euros. Midis qershorit të vitit 2022 dhe shtatorit 2023, norma e politikës së BQE-së u rrit ndjeshëm, nga 0 përqind në 4.5 përqind. Kjo përfaqëson një shtrëngim më të shpejtë dhe më të fortë krahasuar me episodin e mëparshëm të shtrëngimit, që regjistroi një përshkallëzim nga 2 përqind në dhjetor të vitit 2005 në 4.25 për qind në shtator të vitit 2008. Kalimi i ndryshimeve në normën e politikës ndaj vendimeve financiare të agjentëve ekonomikë është kyç për efektivitetin e mekanizmit të transmetimit të politikës monetare ka qenë efektive jo vetëm në eurozonë, por edhe në ekonomitë jashtë zonës së euros.

Normat e interesit bankar në Kosovë u rritën pas shtrëngimit të politikës së BQE-së, megjithatë kalimi ka qenë i kufizuar, veçanërisht për normat e kreditimit. Si normat e kreditimit ashtu edhe ato të depozitave në Kosovë u rritën që nga fillimi i ciklit shtrëngues të BQE-së. Megjithatë, kjo rritje ka qenë shumë më e vogël se në zonën e euros. Për shembull, nga fillimi i ciklit shtrëngues të BQE-së në korrik 2022 deri në gusht 2023, normat e kredisë për korporatat jofinanciare (NFC) u rritën me 3 pikë përqindjeje (pp) në eurozonë, por me vetëm 0.9 pp në Kosovë.

Pak para masave shtrënguese të BQE-së, normat e kredive dhe depozitave në Kosovë ishin më të larta se në zonën e euros dhe ekonomitë e krahasueshme. Për shembull, normat e hipotekës në eurozonë në gusht të 2023 ishin ende më të ulëta se niveli i normave të hipotekës në Kosovë në fillim të ciklit shtrëngues në qershor të 2022. Ky kontrast reflekton nivele të ndryshme të zhvillimit të tregut financiar dhe perceptimit të rrezikut. Normat e larta të depozitave fillimisht mund të shpjegohet me varësinë e bankës nga depozitat vendase më shumë sesa nga financimi "wholesale" (dhe si rrjedhojë duke paguar një çmim më të lartë për të tërhequr depozitat). Edhe pse bankat me aksionet më të mëdha të klientëve në Kosovë janë filiale të bankave të huaja, sistemi ende ndikohet nga rreziqet specifike të Kosovës, ndërsa Kosova ende është duke zhvilluar sektorin financiar ligjor dhe rregullativ.

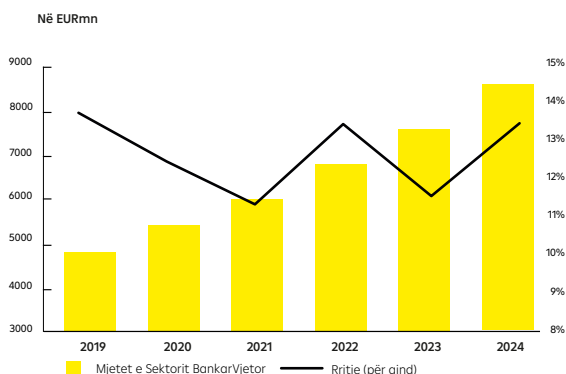
Gjatë shtrëngimit të fundit të politikës monetare të BQE-së, rritja e kreditimit të sektorit privat ka qenë më e madhe dhe bankat kanë qenë më profitabile në Kosovë sesa në ekonomitë krahasuese. Profitabiliteti i bankave në Kosovë ka qenë gjithmonë më i fortë se bankat në ekonomitë krahasuese, me rritje më të madhe kreditore përkundër normave të larta të kreditimit. Edhe pse duke mbajtur pozitën udhëheqëse në rentabilitet, hendeku në profitabilitet me bankat në ekonomitë krahasuese është ngushtuar.⁵ Kjo mund të shpjegohet pjesërisht me kalimin më të fortë të normës së politikës së BQE-së në normat e kredisë në këto ekonomi sesa në Kosovë.

Bankat e Kosovës u shërbejnë qytetarëve dhe bizneseve të Kosovës duke ofruar një gamë të gjerë shërbimesh financiare. Biznesi bankar në Kosovë është i natyrës tradicionale. Ai përfshin kryesisht pranimin e depozitave dhe dhënien e kredive. Pothuajse i gjithë biznesi bankar kryhet në euro dhe nuk ka asnjë aktivitet ndërkufitar përveç plasmaneve nga dhe me bankat e huaja dhe grupet e bankave amë të bankave të Kosovës dhe gjithashtu investimet të sigurta kryesisht në letrat me vlerë qeveritare të OECD.

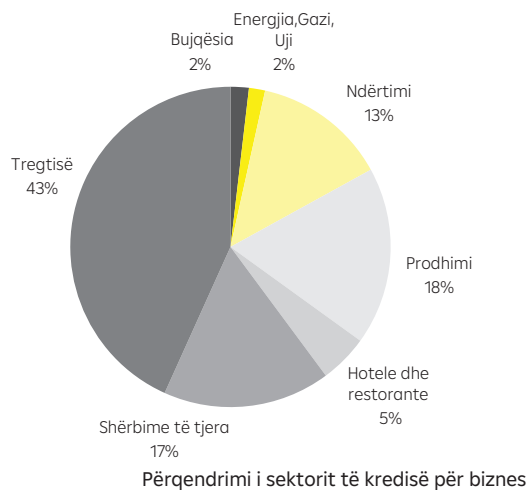
Me mbylljen e operacioneve bankare nga Komercijalna Banka, numri i bankave në vitin aktual shkoi nga 12 në 11 banka të licencuara që operojnë në Kosovë që nga dhjetori 2024, nga të cilat 8 janë me kapital të huaj dhe pjesa tjetër janë me kapital vendas. Totali i aktiveve të bankave me pronësi të huaj është 83.6% në dhjetor 2024.

Numri i përgjithshëm i degëve bankare në treg u rrit nga 215 në 2023 në 227 në dhjetor 2024. Gjithashtu, numri i punonjësve në sektorin bankar gjithashtu u rrit nga 4,022 në 2023 në 4,143 në dhjetor 2024.

Zhvillimi i Aseteve të Sektorit Bankar

Totali i aktiveve të sektorit bankar arriti në 8.6 miliardë euro më 31 dhjetor 2024 (2023: 7.5 miliardë euro). Rritja e totalit të aktiveve në vitin 2024 ishte 13.5 për qind dhe ishin më të larta krahasuar me rritjen prej 11.5 për qind në vitin 2023. Rritja e totalit të aktiveve të bankave u ndikua kryesisht nga rritja e kredive dhe paradhënive për klientët, të cilat vazhduan të jenë kategoria kryesore e aktiveve e ndjekur nga investimet në letra me vlerë dhe plasmanet në banka.

Gjithsej kreditë dhe paradhëniet arritën vlerën prej 5.8 miliardë euro (2023: 4.9 miliardë euro), që është një rritje vjetore prej 18.3 përqind (2023: 13 përqind). Kjo rritje u mundësua kryesisht si rezultat i rritjes së kërkesës për kredi të reja pasi sektori bankar ka imponuar disa politika shtrënguese si pasojë e situatës ekonomike dhe presioneve inflacioniste.

Përqendrimi i sektorit ekonomik të kredive dhe paradhënieve për bizneset vazhdoi të dominohet nga sektori i tregtisë me një peshë të përgjithshme prej 43 për qind (2023: 44 për qind), i ndjekur nga prodhimi me 18 për qind dhe ndërtimet e tjera me 13 për qind. Në vitin 2024 rritja më e madhe në terma absolutë ishte në sektorin e shërbimeve të tjera me 188 milionë euro e ndjekur nga tregtia e cila u rrit me 184 milionë euro. (Burimi: bqk-kos.org | Seritë Kohore | Banka Qendrore e Republikës së Kosovës).

Investimet e sektorit bankar në letra me vlerë, duke përfshirë obligacionet dhe bonot e thesarit ishin 991.8 milionë € më 31 dhjetor 2024 (2023: 895 € milionë), një rritje prej 10.8 për qind. Ato reflektojnë rritjen e pozitës së përgjithshme të likuiditetit të bankave të Kosovës e cila u ndikua nga rritja e depozitave të klientëve gjatë vitit.

Financimi i aktiviteteve të sektorit bankar vazhdoi të mbështetet nga depozitat e klientëve dhe kapitali vetanak, veçanërisht fitimi i mbajtur nga periudhat e mëparshme. Pra, rritja e sektorit bankar varet në masë të madhe nga ecuria e depozitave, të cilat përcaktojnë drejtimin e lëvizjes së sektorit.

Vlera e depozitave të klientëve në fund të dhjetorit 2023 arriti në 6.9 miliardë euro që paraqet një rritje vjetore prej 13 përqind (2023: 10.4 përqind). Rritja e depozitave të individëve ishte 11.1 për qind, tek korporatat jo-financiare 12.3 për qind ndërsa tek korporatat e tjera financiare rritja ishte 34.2 për qind.

Depozitat e klientëve përbëheshin nga sa vijon:

- Llogaritë rrjedhëse me 4.3 miliardë euro, nga të cilat 65 për qind ishin nga sektori i ekonomive familjare.
- Depozita me afat me 2.0 miliardë euro, nga të cilat 60% për qind ishin nga sektori i ekonomive familjare; dhe,
- Llogaritë e kursimeve 586.5 milionë euro, nga të cilat mbi 80% për qind ishin nga sektori i ekonomive familjare.

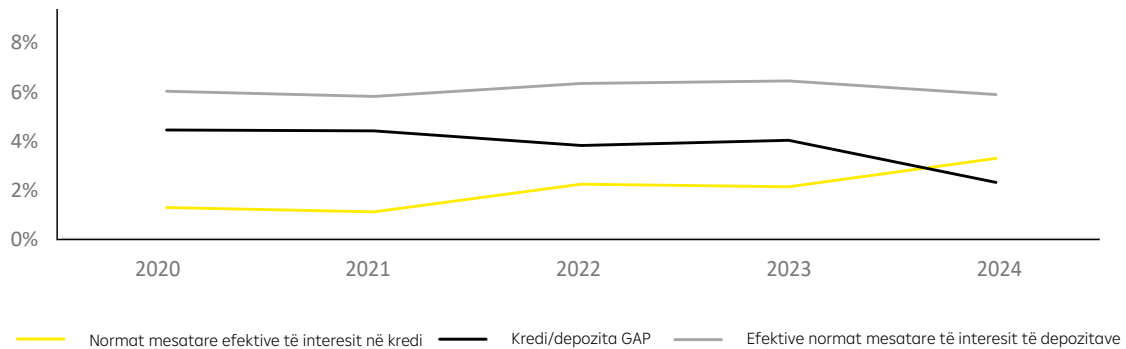
Banka Qendrore Evropiane (BQE) nuk ka rritur normat bazë të interesit kohët e fundit, duke reflektuar përpjekjet e saj të vazhdueshme për të menaxhuar inflacionin. Në dhjetor të 2024, inflacioni vjetor në eurozonë qëndroi në 2.4%, nga 2.2% në nëntor. Parashikimet sugjerojnë se inflacioni do të vazhdojë të bjerë, mesatarisht rreth 1.9% në 2025.

Këto zhvillime në politikën monetare të BQE-së pritet të ndikojnë në normat e interesit të aplikuara nga bankat vendore në Kosovë. Ndërkohë që bankat vendore kanë ulur lehtësisht normat e interesit, parashikohet që të mos ketë rritje të mëtejshme, në përputhje me tendencën rënëse të vërejtur në dy vitet e fundit.

Bazuar në të dhënat e publikuara nga Banka Qendrore e Kosovës për kreditë e klientëve në Kosovë, kjo tregon një trend në rënie për dy vitet e fundit. Norma e përgjithshme e kredisë ra nga 6.35 për qind në dhjetor 2023 në 5.87 për qind në dhjetor 2024. Kjo është një rënie e vogël, por shumë thelbësore në përcaktimin e shëndetit të përgjithshëm ekonomik të ekonomisë dhe zhvillimit ekonomik të vendit duke ulur koston e investimeve dhe nxituri shpenzimet e klientëve. Normat mesatare të interesit për kreditë janë ulur në të gjithë sektorët, përfshirë individët dhe institucionet jofinanciare. Normat mesatare për institucionet jofinanciare ishin 5.95 për qind, nga 6.45 për qind një vit më parë. Ndërsa normat mesatare për familjet ishin 5.68 për qind, nga 6.18 për qind një vit më parë.

Normat për kreditë e reja hipotekore gjithashtu panë një rënie në vitin aktual pasi ato ranë nga 5.32 përqind në dhjetor 2023 në 4.88 përqind në dhjetor 2024.

Normat efektive të interesit në treg

Sektori bankar në fund të vitit 2024 ka realizuar një fitim neto prej 182.1 milionë euro, niveli më i lartë në historinë e re të sektorit bankar të Kosovës. Një rezultat kaq pozitiv financiar u arrit kryesisht nga rritja e të ardhurave që ishte më e mirë se a një vit më parë, ndërkohë që edhe shpenzimet kanë vijuar trendin rritës. Të hyrat totale arritën vlerën prej 503.3 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 15.6 për qind. Kontributin kryesor në rritjen e të hyrave e kanë pasur të ardhurat nga interesi, të cilat përfaqësojnë 76 për qind të gjithsej të hyrave. Në kuadër të të ardhurave nga interesi, në këtë rritje kanë kontribuar kryesisht të ardhurat nga interesi nga kreditë, kategori kjo e ndikuar nga rritja e ndjeshme e kreditimit, e cila ka ardhur duke u rritur në shifra dyshifrore vitet e fundit. Të ardhurat nga interesi nga kreditë dhe paradhëniet për klientët janë rritur me 17 për qind në periudhën aktuale të raportimit.

Gjithashtu, të ardhurat nga plasmanet në banka kanë shënuar rritje, por jo aq domethënëse krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, ndërkohë që rritja e të ardhurave nga interesat nga investimet në letra me vlerë është rritur më e madhe me 37 për qind nga një vit më parë. Kjo u nxit kryesisht nga mjedisi i normave më të larta të interesit në vitin 2023 dhe në gjysmën e parë të 2024, i cili ndikoi pozitivisht në të ardhurat e përgjithshme të krijuara nga portofoli i obligacioneve.

Kategoria e të ardhurave pa interes, kryesisht nga tarifatat dhe komisionet, rritja ishte 10 për qind, duke arritur vlerën prej 105.5 milionë euro nga 96.2 milionë euro në fund të vitit 2023.

Shpenzimet totale të sektorit bankar u rritën në vitin aktual me 15 për qind dhe arritën në 321.2 milionë euro deri në dhjetor 2024. Kontributin më të madh në këtë rritje të shpenzimeve e ka pasur rritja e shpenzimeve të përgjithshme dhe administrative të cilat janë rritur për 26.4 milionë euro ose 17 për qind, pasuar nga shpenzimet e interesit të cilat janë rritur për 17.4 milionë euro ose 42 për qind në vitin aktual.

Ndër vite, sektori bankar ka arritur të sigurojë nivel të lartë kapitalizimi kur matet si totali i fondeve të veta mbi aktivet e ponderuara me rrezik në 16.2 përqind dhe nivelet e likuiditetit, kur maten si aktive likuide ndaj detyrimeve afatshkurtra në 32.6 përqind, si dhe të mbajë një raport të ulët të kredive me probleme. Nivelet e këtyre treguesve përtej kërkesave rregullatore i japin përparësi sektorit në absorbimin e humbjeve që mund të shkaktohen në rast të ndonjë goditjeje negative makroekonomike ose financiare. Gjithashtu mbi raportin aktual të kërkesave për kapital do të thotë se sektori bankar do të jetë në gjendje të përshtatet me bufer të rinj makroprudencialë të kapitalit të prezantuar nga Banka Qendrore e Kosovës gjatë vitit 2024 për të cilat bankat duhet të jenë plotësisht në përputhje deri në fund të qershorit 2025. Cilësia e mjeteve, veçanërisht kredia e portofolit shënoi përmirësim duke filluar nga tremujori i fundit i vitit 2021 deri në fund të vitit 2024, ku vlera e kredive me probleme ka pasur një trend mesatar në rënie. Raporti NPL u përmirësua pak në vitin aktual në 1.9 përqind nga 2 përqind në dhjetor 2023.

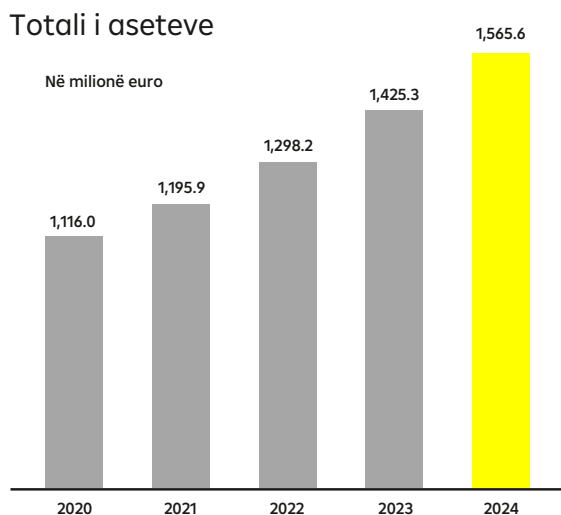
Mbulimi me provizione nga humbjet e mundshme nga kreditë është ulur në 123.9 përqind, nga 145.9 për qind në dhjetor të 2023 për shkak të rritjes më të lartë të vlerës së kredive me probleme sesa vlera e provizioneve të veçuara për mbulimin e kredisë.

Performanca dhe financat e Raiffeisen Bank në Kosovë

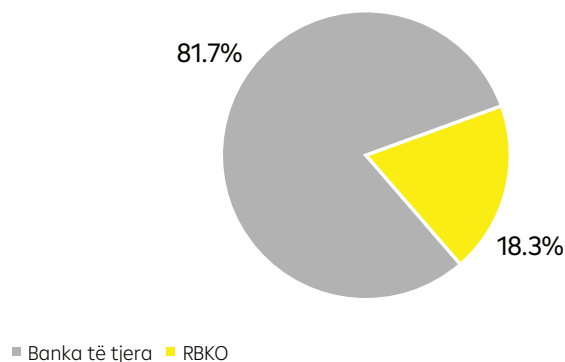
Raiffeisen Bank në Kosovë pati një vit të fortë me performancë solide financiare, në përputhje me zhvillimet pozitive në sektorin bankar.

Asetet totale të Raiffeisen Bank në Kosovë më 31 dhjetor 2024 ishin 1,565.6 milionë €. Kjo është një rritje prej 9.8 për qind krahasuar me vitin paraprak (2023: 1,425.3 milionë euro). Përqindja e pjesës së tregut në totalin e aktiveve të Raiffeisen Bank në Kosovë ishte 18.3 përqind (2023: 18.9 përqind).

Totali i asetëve

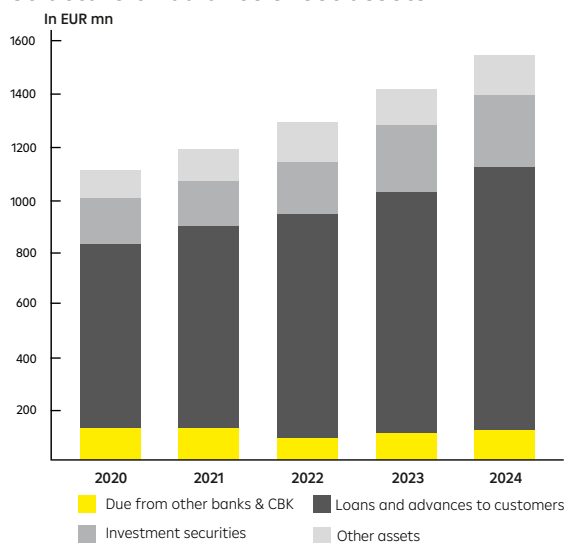

Pjesa e tregut – Asetet totale

Struktura e asetëve të Raiffeisen Bank në Kosovë ka vazhduar të dominohet nga kreditë dhe paradhëniet për klientët. Më 31 dhjetor 2024, 68.5 për qind e totalit të aktiveve ishin të përqendruara në kredi dhe paradhënie për klientët. Kjo u pasua nga 15.7 për qind në letrat me vlerë të investimeve. Investimet në letra me vlerë përfshijnë investimet në obligacionet qeveritare dhe korporative të vendeve të BE-së dhe SHBA-së, si dhe bonot e thesarit të emetuara nga Qeveria e Kosovës.

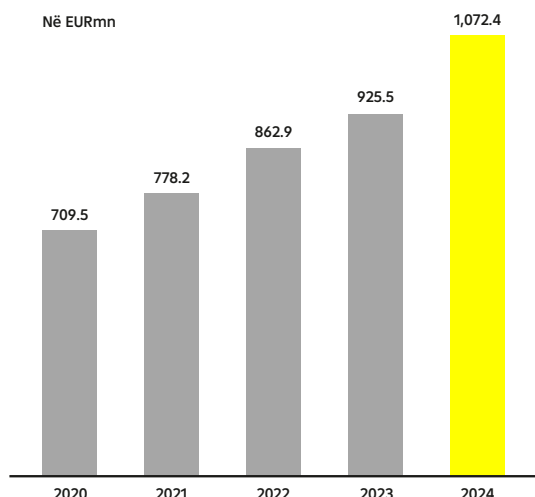
Structure of balance sheet assets

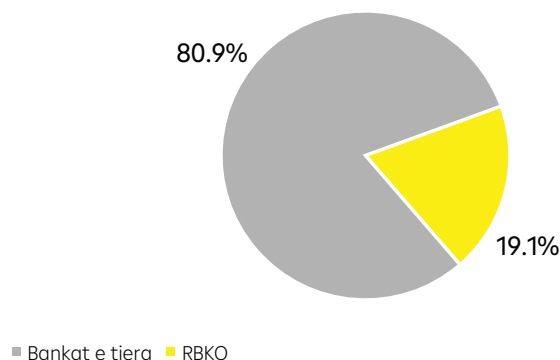
Investimet në letra me vlerë më 31 dhjetor 2024 ishin 245.6 milionë euro (2023: 256 milionë euro). Investimet në bonot e thesarit të Qeverisë së Kosovës ishin 32.3 milionë euro (2023: 29.5 milionë euro) dhe investimet në obligacionet e qeverisë dhe të korporatave të vendeve të tjera të OECD ishin 213.3 milionë euro (2023: 226.5 milionë euro).

Kreditë dhe paradhëniet totale të Raiffeisen Bank në Kosovë më 31 dhjetor 2024 ishin 1,072.4 milionë euro (2023: 925.5 milionë euro). Pjesa e tregut në kredi dhe paradhënie më 31 dhjetor 2024 ishte 19.1 për qind cent (2023: 19.6 për qind).

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Pjesa e Tregut – Kredit e klientëve dhe paradhëniet

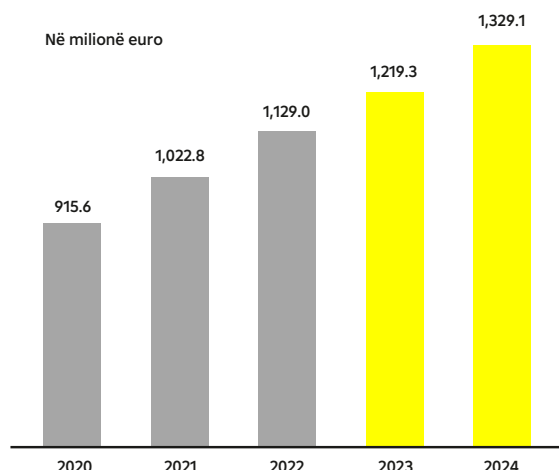
Banka është anëtare e Fondit Kosovar të Garancisë së Kredive dhe përfiton nga skema e garantuar e ndërmarrjeve mikro që synon ofrimin e qasjes në fonde për ndërmarrjet mikro dhe inkurajimin e punësimit në këtë sektor duke hyrë në programin e garancisë për ndarjen e rrezikut. Portofoli i titullizuar i bankës ka një vlerë mbi 52.6 milionë euro dhe është pjesë e dritareve të ndryshme të titullizimit me marrëveshje të ndryshme të ndarjes së rrezikut. Në qershor të vitit 2024 u hap një dritare e re "Dritarja e Investimeve të Diasporës". Kjo nismë synon të tërheqë investime nga diaspora dhe të lehtësojë qasjen në financa për bizneset e diasporës që janë të gatshme të investojnë në Kosovë. Vlen të theksohet se fondet bazë për skemën e garancisë, në vlerë prej 10 milionë euro, janë siguruar nga Qeveria e Kosovës (8 milionë euro) dhe Fondi Kosovar për Garantimin e Kredive (2 milionë euro). Gjithashtu, USAID-i përmes projektit "Promovimi i Investimeve dhe Qasja në Financa" do të realizojë një fushatë të gjerë promovuese dhe do të ofrojë grante për bizneset e kualifikuara, të cilat financohen përmes Dritarës së Investimeve të Diasporës.

Raiffeisen Bank në Kosovë ka llogaritur provizionet për humbjet e kredisë bazuar në politikat e rrezikut të kredisë. Këto lejime për humbje nga kreditë arrijnë në 38.2 milionë euro (2023: 39.4 milionë euro). Këto provizione janë llogaritur bazuar në modelin e humbjes së pritshme të kredisë sipas SNRF 9 dhe pasqyrojnë vlerësimin e rrezikut të Bankës Raiffeisen në Kosovë për portofolin e kredisë më 31 dhjetor 2024.

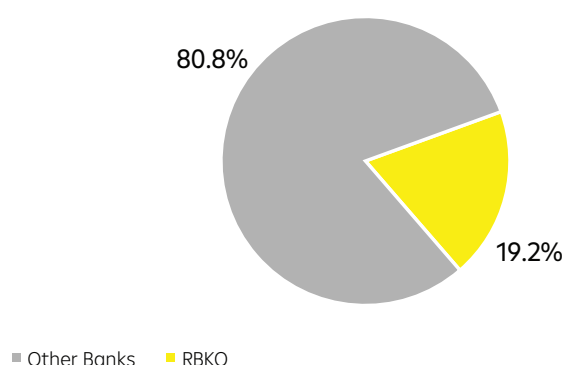
Lejimet totale të humbjeve të kredisë për kreditë me probleme ishte 108.1 për qind (2023: 121 për qind).

Totali i depozitave të klientëve të Bankës Raiffeisen në Kosovë arriti në 1,329.1 milionë euro më 31 dhjetor 2024 nga 1,219.3 milionë euro më 31 dhjetor 2023. Kjo është një rritje prej 9 për qind. Raiffeisen Bank në Kosovë kishte një pjesë të tregut prej 19.2 për qind në depozita nga klientët. Gjenerimi i brendshëm i financave ka kontribuar në një stabilitet më të madh në sektorin bankar dhe ka zvogëluar ndikimin e çdo luhatshmërie nga tregjet ndërkombëtare.

Depozita nga klientët

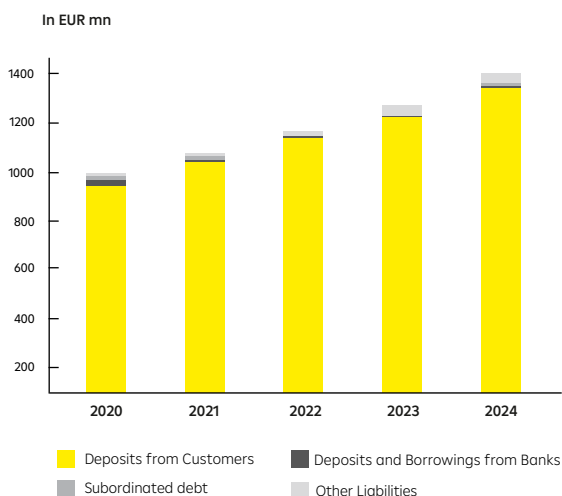
Market Share - Deposits from Customers

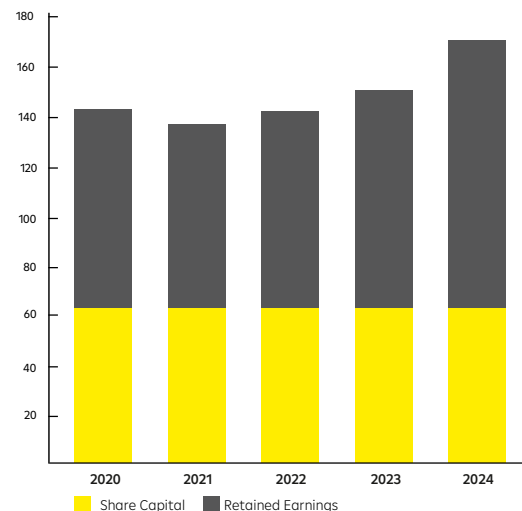
Kontribuuesi më i madh në depozitat nga klientët ishin llogaritë rrjedhëse me një peshë prej 87 për qind. Llogaritë e kursimit kanë një peshë prej 9 për qind të totalit të depozitave të klientëve të bankave. Depozitat me afat nga klientët dhe llogaritë e tjera përmbajnë 4 për qind të bazës totale të depozitave. Struktura aktuale e bazës së klientëve dominohet nga llogaritë rrjedhëse për shkak të një mjedisi ekonomik të dominuar nga norma interesi shumë të ulëta. Struktura e detyrimeve të Raiffeisen Bank në Kosovë dominohej nga depozitat e klientëve, dhe kjo ishte edhe për tregun kosovar.

Në vitin 2024, kapitali aksionar i Raiffeisen Bank në Kosovë mbeti i pandryshuar në 63 milionë euro. Kapitali i përgjithshëm më 31 dhjetor 2023 ishte 170.7 milion € (2023: 151 milion €), duke përfshirë gjithashtu 108.3 milion € në formën e fitimeve të pashpërndara.

Structure of balance sheet liabilities

Structure of Equity

Raiffeisen Bank në Kosovë vazhdoi të ishte i kapitalizuar mirë, gjë që u reflektua në raportin e kapitalit rregullator të vitit 2024 të nivelit 1 ndaj raportit total të aktiveve të ponderuara me rrezik prej 15.05 përqind (kërkesa ligjore mbi 9 përqind) dhe një kapital total (duke përfshirë nivelin 2) ndaj raportit të aktiveve të ponderuara me rrezik prej 16 përqind (129 përqind).

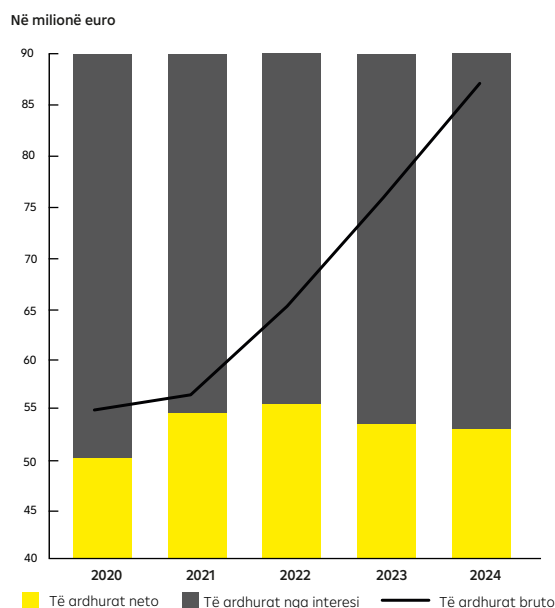
Kërkesat e mësipërme për kapital janë llogaritur në përputhje me rregulloren e BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe rregullat dhe rregulloret e tjera rregullatore në fuqi. Viti 2024 ishte një vit në të cilin banka arriti disa rezultate rekord për sa i përket performancës financiare duke e bërë atë vitin më të suksesshëm që nga fillimi i operimit të saj në treg. Të ardhurat neto pas tatimit në vitin 2024 ishin 39.2 milionë euro (2023: 30.4 milionë euro). Ky rezultat është llogaritur bazuar në Pasqyrat Financiare sipas SNRF-ve të përfshira në këtë raport.

Pasqyrat e SNRF-ve i raportohen Bankës Qendrore të Kosovës në baza të rregullta mujore dhe publikohen gjithashtu në baza tremujore në faqen e internetit të Raiffeisen Bank në Kosovë dhe në portalet lokale të lajmeve elektronike.

Të ardhurat e Raiffeisen Bank në Kosovë dominoheshin fuqishëm nga të ardhurat e krijuara nga kreditë dhe paradhëniet për klientët vendas.

Në vitin 2024, të ardhurat neto nga interesi u rritën me 8 për qind krahasuar me një vit më parë.

Zhvillimi dhe struktura e të ardhurave bruto

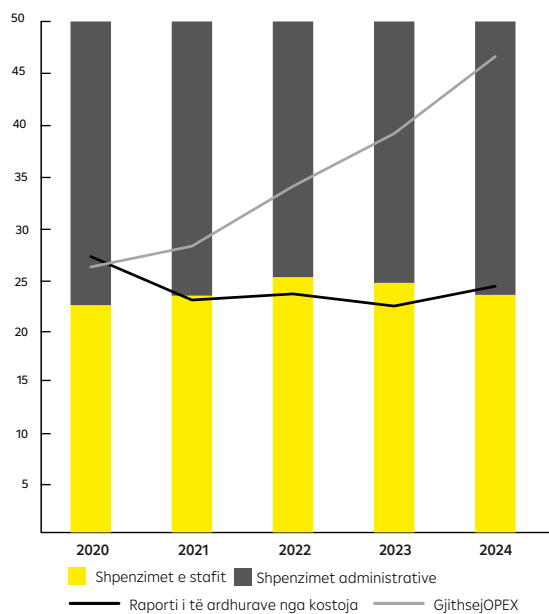
Rritja është ndikuar nga rritja e të ardhurave nga interesi nga kreditë dhe paradhëniet si dhe të ardhurat nga interesi nga investimet në letra me vlerë. Nga ana tjetër, shpenzimet për interesa janë rritur gjithashtu si rezultat i rritjes së tepricave të depozitave me afat të klientëve dhe emetimit të borxhit të varur në TM4 të vitit aktual.

Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet u ulën shumë lehtë me më pak se 2 për qind në vitin 2024. Rritja e të ardhurave nga tarifat dhe komisionet është një nga pozicionet që ka shënuar rritje më të shpejtë në periudhën pas krizës pandemike dhe vjen kryesisht nga biznesi i pagesave bankare, që pa një rritje të aktivitetit në periudhën aktuale raportuese si rezultat i numrit të madh të transaksioneve nga diaspora gjatë gjithë vitit dhe në mënyrë më domethënëse gjatë verës.

Të ardhurat e tjera u rritën pak, por që nga korriku i 2024, departamenti i qendrës së kompetencës bankare, i cili ofronte shërbime të TI-së për kompanitë ndërgrupore, iu shit Raiffeisen Tech Kosova (100% filial i Raiffeisen Tech Vienna), i regjistruar si entitet juridik i veçantë dhe do të rifillojë shërbimet e tij në mënyrë të pavarur.

Zhvillimi i Shpenzimeve të Përgjithshme Administrative

Në milionë euro

Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative për periudhën e përfunduar më 31 dhjetor 2023 ishin 47.3 milion € (2021: 41.2 milion €). Rritja më e madhe në shpenzimet operative të bankave ishte në kostot e tjera administrative të ndjekura nga shpenzimet e personelit dhe të lidhura me to, ku përfshihen kostot, si pagat e punonjësve, trajnimi dhe zhvillime të tjera profesionale. Këto kosto vazhduan të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve operative të bankës.

Raporti i të ardhurave dhe koston ishte 48,0 për qind (2023: 44,3 për qind).

Menaxhimi i thesarit, aseteve dhe detyrimeve

Përgjegjësia kryesore e Thesarit/ALM (Menaxhimi i Aseteve dhe Detyrimeve) është të menaxhojë burimet financiare të bankës për të siguruar likuiditet, profitabilitet dhe stabilitet të bankës financiare. Kjo përfshin menaxhimin e likuiditetit, menaxhimin strategjik të aktiveve dhe detyrimeve (optimizimi i bilancit të bankës për të arritur qëllimet financiare dhe në përputhje me rregulloret), financimin dhe menaxhimin e kapitalit (duke siguruar që banka të ketë fonde të mjaftueshme për operacionet e saj dhe rritjen afatgjatë duke ruajtur një pozicion të fortë kapitali).

Menaxhimi i likuiditetit brenda ditës (intra-day) dhe tregu i parasë

Menaxhimi i likuiditetit brenda ditës përfshin monitorimin dhe parashikimin e vazhdueshëm të rrjedhave ditore të parasë, vendosjen e kufijve të likuiditetit dhe sigurimin e respektimit strikt të kërkesave për rezervë. Ai gjithashtu përfshin menaxhimin e rreziqeve të likuiditetit dhe bashkëpunimin me departamente të ndryshme për të siguruar që të ruhet likuiditeti i mjaftueshëm për të përmbushur detyrimet financiare afatshkurtra. Të gjitha këto aktivitete kryhen në përputhje të plotë me standardet rregullatore vendore, duke ruajtur efikasitetin operacionale dhe stabilitetin financiar të bankës.

Menaxhimi i aseteve dhe detyrimeve (ALM)

Njësia është përgjegjëse për administrimin dinamik të bilancit të bankës nëpërmjet një procesi të vazhdueshëm formulimi, zbatimi dhe monitorimi të strategjive të miratuara nga Komiteti për Menaxhimin e Aseteve dhe Detyrimeve. Ajo mbikëqyrë pozicionin strategjik të normës së interesit, me synimin kryesor për të maksimizuar vlerën ekonomike të librit bankar dhe për të gjeneruar të ardhura neto adekuata dhe të qëndrueshme nga interesi brenda apetitit të miratuar për rrezik. Këtë vit, për herë të parë, Raiffeisen Bank në Kosovë zbatoi Kontabilitetin Mbrojtës të Rrjedhës së Parasë si mjet efektiv për menaxhimin e pozicioneve me norma interesi.

Menaxhimi i bilancit merr parasysh likuiditetin dhe ekspozimin ndaj normave të interesit. Një nga mjetet kryesore të përdorura nga Raiffeisen Bank në Kosovë për të menaxhuar këto pozicione është çmimi i brendshëm i transferimit të fondeve, i cili bazohet në normat e tregut dhe i dizajnuar për të shpërndarë kostot dhe përfitimet nëpër segmente të biznesit, duke inkurajuar përdorimin efikas të likuiditetit. Si pjesë e kornizës më të gjerë të menaxhimit të rrezikut, aktivet dhe detyrimet e bankës modelohen dhe analizohen për të pasqyruar me saktësi likuiditetin e saj dhe profilin e rrezikut të normës së interesit. Pozicioni i likuiditetit menaxhohet me një strategji konservatore që siguron financim adekuat afatgjatë, mbështetur nga një bazë e qëndrueshme depozitash, për të mbështetur programet e kreditimit të Bankës. Kjo strategji ruan një profil likuiditeti mjaftueshëm të fortë për të përmbushur nevojat e klientëve dhe detyrimet e pagesave, si në kushte normale ekonomike ashtu edhe në kohë stresi.

Për të siguruar një nivel të përshtatshëm likuiditeti në kushte stresi, Banka mban një rezervë likuiditeti të përbërë nga aktive likuide me cilësi të lartë (HQLA), duke përfshirë paratë e gatshme të mbajtura në Bankën Qendrore dhe obligacionet e pranueshme si kolateral për lehtësirat e likuiditetit të Bankës Qendrore. Duke mbajtur këtë rezervë, Banka siguron përafrimin me kërkesat e brendshme dhe rregulloret e rrezikut të likuiditetit për kushtet e stresit. Raporti i Mbulimit të Likuiditetit (LCR), standardi rregullator për kushtet e stresit, synon të sigurojë aktive të mjaftueshme likuide për të përmbushur nevojat për likuiditet pa stres për 30 ditë. Sipas kërkesave rregullatore, Banka duhet të mbajë një nivel të LCR mbi pragun minimal prej 100%. Në rastin e Raiffeisen Bank në Kosovë, raporti LCR në fund të vitit 2024 është 195% dukshëm më i lartë se sa niveli rregullator.

Menaxhimi i Financimit

Njësia e Thesarit është gjithashtu përgjegjëse për menaxhimin e financimit dhe përditësimin e rregullt të planit të financimit të Bankës. Ky plan merr parasysh rritjen e parashikuar të biznesit, zhvillimin e bilancit, kërkesat e ardhshme të financimit dhe profilet e maturimit, duke marrë parasysh ndikimin e ndryshimeve të tregut dhe kushtet rregullatore. E gjithë kjo menaxhohet në kuadër të optimizimit të strukturës së kapitalit të Bankës.

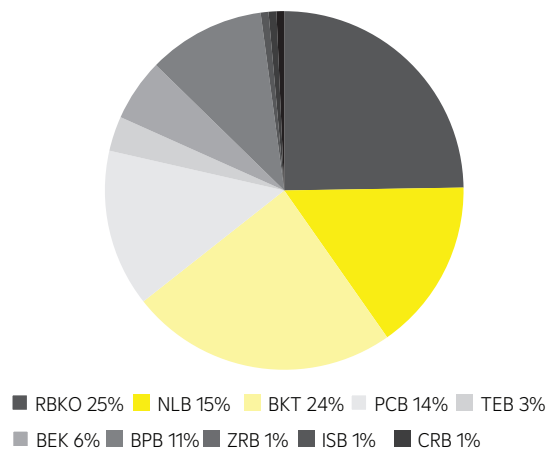
Në vitin 2024, Raiffeisen Bank Kosova vazhdoi partneritetin e suksesshëm me BERZH-in duke nënshkruar tre marrëveshje të reja garancie. Përmes këtyre marrëveshjeve, Banka do të mbështesë ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM-të) në forcimin e qëndrueshmërisë së tyre, rritjen e konkurrenshmërisë dhe kontributin në kalimin drejt ekonomisë së gjelbër. Skemat e reja të garantuara do të mundësojnë financimin e NVM-ve gjatë viteve në vijim, duke ofruar kushte më të favorshme financimi, si norma preferenciale të interesit, kërkesa të reduktuara për kolateral dhe kushte të tjera tërheqëse. Kërkesat e financimit, përfshirë bizneset dhe palët tjera të interesit, së bashku me Departamentin e Thesarit, janë përgjegjës për koordinimin e qasjes dhe pjesëmarrjes në programe të ndryshme të zhvilluara nga institucionet financiare ndërkombëtare, të cilat mbështesin aktivitetet kreditore të linjave të biznesit.

Thesari dhe bankimi investues/të ardhurat fikse

Në vitin 2024, normat e interesit të bonove qeveritare në eurozonë shënuan luhatje të theksuara, të ndikuara nga faktorë të ndryshëm ekonomikë. Në fillim të vitit, këto norma ishin të larta për shkak të shqetësimeve të vazhdueshme për inflacionin dhe rregullimeve në politikën monetare. Megjithatë, me kalimin e muajve, normat filluan të bien. Gjatë kësaj periudhe, Raiffeisen Bank luajti një rol kyç në tregun lokal të bonove, duke kontribuar në zhvillimin e tregut sekondar për bonot qeveritare të Kosovës dhe duke rritur vëllimet e tregtimit. Përveç aktiviteteve tona të rregullta të kreditimit, në vitin 2024 kemi alokuar gjithashtu likuiditetin tonë në investime në bono qeveritare të Kosovës dhe të huaja, duke i konsideruar ato si investime shumë tërheqëse me kthime optimale.

Banka e absorboi likuiditetin e tepërt kryesisht përmes investimeve financiare, duke e përmbyllur vitin me një volum total prej 246 milionë euro, prej të cilit afërsisht 95% ishte i mbajtur në aktive likuide me cilësi të lartë. Ne kemi rritur përqindjen e këtyre aktiveve për të përbushur kërkesat e detyrueshme të likuiditetit. Një pjesë shumë e vogël e portofolit është e alokuar në pozicione ndaj institucioneve financiare, ndërsa pjesa më e madhe përbëhet nga letra me vlerë qeveritare. Në vitin 2024, Raiffeisen Bank Kosova e ruajti pozicionin e saj si lider i tregut në zotërimin e letrave me vlerë, duke arritur një pjesëmarrje në treg prej 25%.

Pjesa e tregut, letrat me vlerë neto

Tregu i Parasë

Portofoli i tregut monetar mbeti i qëndrueshëm dhe i menaxhuar mirë gjatë gjithë vitit 2024. Zgjatjet e maturimit u strukturuan me kujdes për të respektuar të gjitha kufizimet e përcaktuara, duke siguruar njëkohësisht që nevojat për likuiditet të bankës dhe të klientëve të saj të plotësoheshin në çdo kohë. Kjo njësi mbështeti menaxhimin afatshkurtër të likuiditetit përmes rritjes së volumit të transaksioneve ndërbankare si në tregun vendor, ashtu edhe në atë ndërkombëtar, duke përforcuar më tej aktivitetin ndërbankar.

Segmentet e biznesit

Deri në dhjetor 2024, 927 punonjës të Raiffeisen Bank në Kosovë u kanë shërbyer 349,602 klientëve, një rritje prej rreth 28,523 klientëve krahasuar me vitin paraprak (2023: 321,079 klientë). Kjo rritje thekson përkushtimin e bankës për të ofruar përvojë të jashtëzakonshme të klientëve si për individët ashtu edhe për bizneset, duke vazhduar të ndërthurë shërbimin personal me zgjidhjet e avancuara digjitale.

Banka ka rritur më të madh të degëve në Kosovë, me prezencë në çdo rajon të vendit. Degët janë të pajisura me një sërë veçorish moderne, duke përfshirë zonat e vetë-shërbimit që u mundësojnë klientëve të qasen në shërbimet bankare online gjatë gjithë kohës. Për më tepër, banka ofron një hapësirë komode dhe private për takime dhe konsultime financiare, e krijuar me kujdes për të përmirësuar shërbimet e bankimit të specializuar.

Në vitin 2024, banka vazhdoi të përmirësonte si huadhënien ashtu edhe shërbimin ndaj klientit, me përpjekjet e saj për transformimin digjital që shërbenin si shtytës kryesor i këtij suksesi. Shembuj të këtij suksesi është rritja e vazhdueshme e përdorimit të platformës digjitale RaiKesh për aplikime për kredi personale, e cila ka rritur shumë komoditetin e klientit. Nëpërmjet inovacionit të vazhdueshëm, RaiKesh ka arritur përparim të konsiderueshëm. Rritja e limitit të aplikimit për kredi në 20,000€ rezultoi në një rritje të jashtëzakonshme prej 192% në shitjet totale dhe duke i lejuar bankës të përpunojë 45% më shumë aplikacione. Përveç kësaj, adoptimi i proceseve digjitale "Njih klientin tënd" ka përmirësuar më tej operacionet, ka përmirësuar efikasitetin dhe ka siguruar një përvojë më të mirë për klientët.

Banka ka forcuar ofertën e saj për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM) përmes strategjive inovative. Portofoli ka shënuar një rritje mbresëlënëse prej 13.7 milionë euro në krahasim me vitin e kaluar, e nxitur nga prezantimi i zgjidhjeve të përshtatura si pakoja e llogarisë rrjedhëse për ndërmarrjet e vogla që janë për herë të parë klientë të bankës, si dhe platforma për kredi për NVM "All4business", e krijuar për të përmbytur nevojat e ndryshme financiare të klientëve të saj.

Banka ka ndërmarrë gjithashtu iniciativë të fokusuar në parimet MSQ (mjedisore, sociale dhe të qeverisjes). Portofoli aktual për NVM është identifikuar për të evidentuar bizneset që operojnë në mënyrë të përgjegjshme ndaj mjedisit dhe shoqërisë, me plane për të zgjeruar më tej portofolin e saj të fokusuar në MSQ. Këto iniciativë pasqyrojnë përkushtimin e bankës për të promovuar një zhvillim të qëndrueshëm brenda segmentit të NVM-ve.

Totali i portofolit të MSQ arriti në 113.41 milionë euro deri në fund të vitit 2024, me 22.40 milionë euro kredi të gjelbra, 73.61 milionë euro për ato sociale dhe 17.4 milionë euro për mjedisin. Banka vazhdoi partneritetin e saj me organizata të ndryshme për të promovuar gjelbërimin investimet në SME-të, duke përfshirë bashkëpunimin me Bankën Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH).

Në vitin 2024, Segmenti i Korporatës tregojë qëndrueshmëri dhe rritje të fortë. Fokus i vazhdueshëm në ofrimin e zgjidhjeve financiare të përshtatura, përmirësimin e marrëdhënieve me klientët dhe nxitjen e inovacionit i ka mundësuar bankës të arrijë rezultate të rëndësishme financiare.

Segmenti i Korporatave u fokusua në vlerësimin e mundësive të mundshme të huadhënies në kreditë MSQ, me theks në rritjen e rezultateve mjedisore dhe sociale. Si të tilla, projektet e impianteve diellore janë mbështetur dhe financuar nga banka, ndërsa marrëveshjet e tjera të gjelbra janë tashmë në shqyrtim për vitin 2025.

Është lançuar G-Fit, një ofertë e re shërbimi e sofistikuar e menaxhimit të parave të gatshme që përmirëson pagesat ndërkufitare me përpunim më të shpejtë, gjurmim në kohë reale dhe rritje të transparencës. Ai rrit efikasitetin, thjeshton transaksionet ndërbankare, rrit besueshmërinë e klientit dhe rrit kënaqësinë e klientit.

Për të tërhequr klientët ndërkombëtarë dhe kompanitë që operojnë në vende të ndryshme, fokus i veçantë u vu në përmirësimin e ofrimit të shërbimeve digjitale për këto grupe klientësh në lidhje me Shërbimet e Menaxhimit të Parasë. EBAM (Menaxhimi Elektronik i Llogarive Bankare) ka filluar të zhvillohet. Përmes kësaj platforme kompanitë ndërkombëtare do të kenë transparencë mbi të gjitha llogaritë, do të riorganizojnë proceset e brendshme për efikasitet - Hapjen dhe mbylljen e llogarive.

Banka vendosi gjithashtu fokus të mëtejshëm te brezat e rinj. Në fund të vitit 2024, ajo u bë e para në vend që prezantoi një kartë debiti të krijuar posaçërisht për fëmijët e moshës 11-18 vjeç, që synon t'i ndihmojë ata të zhvillojnë zakone të përgjegjshme financiare në një mjedis të sigurt dhe të kontrolluar, me mbikëqyrje nga prindërit ose kujdestarët. Kjo kartë debiti e personalizuar, me emrin e fëmijës, ofron disa përfitime kryesore, duke përfshirë mundësinë e prindërve për të vendosur kufij të shpenzimeve ditore, duke siguruar kontroll më të madh mbi aktivitetin financiar të fëmijës së tyre.

Produktet dhe shërbimet bankare

Në vitin 2024, produktet digjitale të bankimit me pakicë përforcuan angazhimin e palëkundur ndaj përsosmërisë duke përqafuar transformimin digjital, me një fokus të qartë në ofrimin e një përvoje bankare me klientin në qendër. Banka pa një rritje mbresëlënëse prej 25% nga viti në vit në përdorimin e bankimit celular, me mbi 70% të klientëve aktivë që angazhohen tani me platformën digjitale të bankës. Kjo rritje nxjerr në pah rritjen e preferencës së klientëve të bankës për kanalet digjitale në menaxhimin e nevojave të tyre bankare.

Krahas kësaj, banka dëshmoi një rritje të dukshme prej 62% në vëllimet e transaksioneve përmes platformës bankimit mobile të bankës, e cila tani përbën 97% të linëuar gjitha transaksioneve të kryera në bankë. Kjo tregon një angazhim të fortë të klientit dhe një shkallë të lartë të adoptimit të shërbimeve celulare të bankës.

Raiffeisen Bank në Kosovë prezantoi një sërë veçorish inovative në vitin 2024, që synojnë përmirësimin e përvojës bankare digjitale dhe ofrimin e komoditetit, sigurisë dhe personalizimit më të madh për klientët e bankës. Si fillim, banka lançoi një "widget" inteligjent të avancuar brenda Mobile Banking, duke i lejuar klientët "retail" të fitojnë njohuri gjithëpërfshirëse mbi statusin dhe aktivitetet e tyre financiare.

Banka gjithashtu përmirësoi platformën me veçori që mundësojnë ridrejtim pa probleme në faqe specifike brenda aplikacionit ose lidhje të jashtme, duke përmirësuar navigimin dhe duke rritur përvojën e përgjithshme të përdoruesit. Duke përfshirë dizajne dhe funksionalitete më të avancuara, u siguroi që shërbimet bankare mobile të bankës të mbeten në krye të inovacionit. Për më tepër, platforma iu nënshtrua përmirësimeve të rëndësishme, duke përmirësuar tërheqjen e saj vizuale dhe efikasitetin operacional.

Klientët tani mund të vendosin "porosi të përhershme" direkt brenda bankimit mobile, duke lehtësuar transfertat e automatizuara të përsëritura si brenda vendit ashtu edhe brenda bankës. Futja e aftësive të transferimit "Card-to-Card" rrit më tej fleksibilitetin dhe përshtatshmërinë e shërbimeve.

Për të përmbushur më tej nevojat e klientëve, banka zgjeroni ofertat e bankimit mobile për t'i lejuar përdoruesit të hapin llogari kursimi direkt brenda aplikacionit, duke thjeshtuar procesin dhe duke ofruar qasje më të shpejtë dhe më të përshtatshme në shërbimet bankare pa pasur nevojë për një vizitë në degë. Në përgjigje të kërkesës së klientëve për fleksibilitet më të madh, u rrit kufiri i pagesës së KUIK në 500 EUR, duke u mundësuar klientëve të kryejnë transaksione me vlerë më të lartë me lehtësi dhe siguri. Gjithashtu, u lansuan fushata të synuara që ofrojnë zgjidhje financiare të personalizuar bazuar në preferencat dhe nevojat individuale të klientëve.

Në tremujorin e dytë të vitit 2024, banka prezantoi funksionalitetin e identifikimit dhe nënshkrimit digjital në të gjitha platformat e saj, duke e thjeshtuar procesin e nënshkrimit të dokumenteve dhe duke garantuar siguri dhe efikasitet të shtuar. Kjo veçori eliminon nevojën për dokumentacion fizik, duke përshpejtuar transaksionet dhe duke mbështetur qëndrueshmërinë mjedisore. Me enkriptim të avancuar dhe autentikim të sigurt, zgjidhja e nënshkrimit digjital ofron një alternativë të sigurt dhe të njohur ligjrisht ndaj nënshkrimeve tradicionale, duke u mundësuar klientëve një mënyrë më të përshtatshme dhe të sigurt për të menaxhuar nevojat e tyre bankare.

Përmes inovacionit të vazhdueshëm, RaiKesh, platforma e bankës për kreditë personale, ka shënuar përparim të dukshëm. Banka ka rritur kufirin e shumës së aplikimit për kredi deri në 20,000 €, duke rezultuar në një rritje mbresëlënëse prej 192% të shitjeve totale dhe mbulimin e mbi 45% më shumë aplikacioneve me të njëjtën shumë. Që nga fillimi i vitit 2024, RaiKesh është integruar në platformën mobile, duke u mundësuar klientëve të aplikojnë për kredi personale drejtpërdrejt përmes aplikacionit Raiffeisen Plus. Për më tepër, përmes RaiKesh është realizuar edhe udhëtimi i parë digjital nga fillimi deri në fund (E2E), duke përmirësuar edhe më shumë përvojën e klientit.

Gjatë vitit 2024, banka prezantoi shërbimin e hapjes së llogarive online plotësisht digjitale, nga fundi në fund, i cili u mundëson klientëve të hapin llogari tërësisht online, nga aplikimi fillestar deri në miratimin përfundimtar. Që nga fillimi i tij, mijëra klientë kanë hyrë me sukses në këtë udhëtim E2E.

Prezantimi i All4Business, një platformë online për financimin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (NVM), synon të thjeshtojë procesin e aplikimit për kredi dhe të mundësojë aprovime të automatizuara për këtë segment. Banka ka dëshmuar fokusin e saj në transformimin digjital dhe thjeshtimin e proceseve. Kjo zgjidhje inovative pasqyron përkushtimin për të nxitur rritjen dhe zhvillimin e qëndrueshëm të NVM-ve.

Përvoja e klientit

Gjatë vitit 2024, banka ndërmori disa iniciativa kyçe me qëllim përmirësimin e qasjes së saj të orientuar drejt klientit. Një ndër prioritetet kryesore ishte përmirësimi i përvojave digjitale përmes zgjerimit të zbatimit të parimeve të dizajnit të shërbimeve, veçanërisht në hapjen e llogarive, procesin e kreditimit, platformën e bankikut online dhe mobil, si dhe në procedurat "Njih Klientin Tënd" (KYC). Kjo përpjekje strategjike ka mundur një përvojë më të qetë dhe intuitive, duke adresuar pikat problematike dhe duke rritur kënaqësinë dhe besnikërinë e klientëve.

Banka ka ndërmarrë gjithashtu veprime për të zgjeruar hulumtimin, me qëllim kuptimin dhe adresimin më të mirë të nevojave dhe preferencave të klientëve. Duke përdorur një kombinim të metodave kualitative dhe sasiore, janë mbledhur të dhëna gjithëpërfshirëse mbi klientët për të përshtatur produktet dhe shërbimet në përputhje me kërkesat e tyre specifike. Kjo qasje i ka mundur bankës të identifikojë dhe adresojë pikërisht sfidat dhe pritshmëritë e klientëve përmes intervistave të thelluara, anketave të kënaqësisë dhe studimeve të gjera sasiore.

Një nga shtyllat kryesore të iniciativave të vitit 2024 ishte integrimi i suksesshëm i iniciativës Digital Commerce në aplikacionin mobil të bankës. Duke shfrytëzuar të dhënat e klientëve, banka krijoi dhe ofroi oferta dhe rekomandime të personalizuar, duke bërë që klientët të ndihen të vlerësuar dhe të kuptuar. Konkretisht, kjo veçori mundëson një nivel më të lartë personalizimi përmes banerëve të personalizuar, njoftimeve (push notifications) dhe elementeve të tjera interaktive. Qasja e orientuar nga të dhënat ka forcuar lidhjen e klientëve me markën dhe ka rritur angazhimin, kënaqësinë dhe besnikërinë e tyre. Përpjekjet e përgjithshme për të thjeshtuar proceset janë vlerësuar shumë nga klientët e bankës. Për shembull, Raiffeisen Plus, platforma kryesore digjitale e bankës, ka një vlerësim prej 4.1, me përdorues që e vlerësojnë për thjeshtësinë dhe efikasitetin, veçanërisht për pagesat e faturave dhe qasjen e shpejtë në shërbimet thelbësore bankare në çdo kohë dhe vend. RaiPay (aplikacioni që shërben si portofol digjital) ka një vlerësim edhe më të lartë prej 4.5, me klientë që e konsiderojnë jashtëzakonisht të dobishëm për transaksionet e përditshme financiare. Më e rëndësishmja, PI NPS prej 57 në vitin 2024 konfirmon pozitën udhëheqëse të bankës në treg.

Menaxhimi i riskut

Raiffeisen Bank Kosove mbetet e përkushtuar ndaj një qasjeje proaktive dhe dinamike në menaxhimin e rrezikut, me qëllim që aktivitetet e bankës të jenë të shëndetshme, të qëndrueshme dhe rezistente në një peizazh financiar në zhvillim. Banka njeh rëndësinë e një kulture të fortë rreziku, e cila përfshin qëndrimet, vlerat dhe standardet e përbashkëta që formësojnë sjelljet në lidhje me ndërgjegjësimin ndaj rrezikut, marrjen e rrezikut dhe menaxhimin e tij.

Kultura e rrezikut përfshin vlerat korporative, normat, qëndrimet, kompetencat dhe sjelljet që lidhen me ndërgjegjësimin dhe perceptimin e rrezikut, si dhe me gatishmërinë për të marrë rreziqe. Banka ka zhvilluar një kulturë solide rreziku, e cila mbështet në mënyrë të vazhdueshme ndërgjegjësimin dhe sjelljet e duhura në lidhje me marrjen e rrezikut, brenda një kornize të fortë të qeverisjes së rrezikut. Një kulturë e mirëfilltë rreziku forcon menaxhimin e rrezikut, nxit marrjen e kujdesshme të rreziqeve dhe siguron që kërcënimet potenciale përtej apetitit të rrezikut të bankës të identifikohen, vlerësohen dhe menaxhohen në kohë.

Si institucion financiar, banka ekspozohet ndaj shumë lloje të rreziqeve gjatë zhvillimit të aktiviteteve të saj. Për të identifikuar, matur dhe menaxhuar në mënyrë aktive dhe efektive këto rreziqe, banka vazhdon të zhvillojë dhe avancojë kornizën dhe sistemin e saj gjithëpërfshirës të menaxhimit të rrezikut. Menaxhimi i rrezikut është pjesë përbërëse e menaxhimit të përgjithshëm të bankës. Ajo ka të vendosur një sistem të parimeve dhe procedurave për matjen dhe monitorimin e rrezikut, të cilat kanë për qëllim menaxhimin e rreziqeve materialisht të rëndësishme. Rreziqet kreditore, të tregut, të likuiditetit dhe operacionale matin, kufizohen, zbuten, agregohen dhe krahasohen me kapitalin e disponueshëm për mbulimin e rrezikut. Banka gjithashtu përdor analizë të avancuar të argëtohen dhënave dhe modele parashikuese për të përmirësuar identifikimin dhe parandalimin e rrezikut, duke mundësuar një qasje parashikuese në vlerësimin e rrezikut. Përveç përmbytjes së kërkesave ligjore dhe rregullative, banka merr parasysh natyrën, shkallën dhe kompleksitetin e aktiviteteve të saj afariste për të siguruar që rreziqet të kuptohen mirë dhe të menaxhohen në mënyrë adekuat.

Rreziqet Mjedisore, Shoqërore dhe të Qeverisjes (ESG) njihen si faktorë ndër-dimensionale që ndikojnë në të gjitha fushat e menaxhimit të rrezikut. Në përgjigje të sfidave globale në rritje për qëndrueshmëri, banka integron në mënyrë aktive konsideratat ESG brenda kornizës së saj të menaxhimit të rrezikut, për të siguruar qëndrueshmëri afatgjate dhe përputhshmëri me praktikatat më të mira ndërkombëtare. Këta faktorë, të vlerësuar përmes një kornize të brendshme të materialitetit, janë të integruar në menaxhimin e llojeve të ndryshme të rreziqeve, përfshirë ato kreditore, të tregut, operacionale dhe të likuiditetit. Përmes këtij prioriteti të qëndrueshmërisë, banka synon të mbrojë jo vetëm stabilitetin e saj financiar, por edhe të kontribuojë pozitivisht në mbrojtjen e mjedisit, mirëqenien sociale dhe qeverisjen etike.

Gjatë vitit 2024, Raiffeisen Bank International (RBI) ka marrë një vlerësim A (në shkallën AAA-CCC) në vlerësimin MSCI ESG Ratings. Gjithashtu, në shtator 2024, vlerësimi i qëndrueshmërisë së RBI është konfirmuar në nivelin "C+", që korrespondon me statusin "Prime". Në shkurt 2025, RBI mori një vlerësim B, që hyn në grupin e "Menaxhimit", e njëjtë me mesataren rajonale të Evropës dhe me mesataren e sektorit të shërbimeve financiare.

Rreziku i kredisë

Rreziku Kreditimi i referohet mundësisë së humbjes financiare që ndodh kur një klient ose palë e tretë dështon të përmbushë obligimet e tij kontraktuale. Nga të gjitha rreziqet që banka përballët, rreziku kreditimi është më i rëndësishmi, kryesisht për shkak të huave direkte, financimeve të tregtisë dhe aktiviteteve të tjera të lidhura me kreditimin me klientët. Menaxhimi efektiv i këtij rreziku është thelbësor për ruajtjen e qëndrueshmërisë financiare të bankës dhe sigurimin e rritjes së qëndrueshme të biznesit.

Për të adresuar këtë, banka ka implementuar një kornizë gjithëpërfshirëse të Menaxhimit të Rrezikut Kreditimit, e cila është e detajuar në politikat, procedurat dhe standardet përkatëse. Këto dokumente janë në përputhje të plotë me kërkesat ligjore dhe rregullative të Kosovës dhe janë gjithashtu të harmonizuara me politikat e menaxhimit të rrezikut të Raiffeisen Bank International AG. Korniza përshkruan parimet thelbësore të qeverisjes së rrezikut të kreditimit, duke theksuar kujdesin, ndërgjegjësimin për rrezikun dhe strategjitë proaktive për zbutjen e tij.

Qëllimi kryesor i Menaxhimit të Rrezikut Kreditimit është të ruajë një portofol krediti të cilësisë së lartë, të minimizojë koncentrimin e rrezikut dhe të sigurojë rezervime të përshtatshme për humbjet e mundshme nga kredia. Koncentrimi i rrezikut kreditimit menaxhohet me kujdes përmes kufijve dhe pragjeve të ekspozimit të përcaktuara, të cilat aplikohen në dimensione të ndryshme si klientët individualë, sektorët ekonomikë dhe rajonet gjeografike. Për shembull, kufijtë për rrezikun e emrit të vetëm ndihmojnë në parandalimin e ekspozimeve të tepërta ndaj një huamarrësi të vetëm ose grupi klientësh të lidhur (GCC), ndërsa kufizimet sektoriale ndihmojnë në zbutjen e rreziqeve të sektorëve të caktuar. Përkushtimi i bankës për një portofol krediti të diversifikuar dhe të qëndrueshëm është forcimi përmes vlerësimeve të vazhdueshme të rrezikut dhe rregullimeve strategjike.

Si pjesë e kësaj kornize, proceset e analizës dhe vlerësimit të rrezikut të kreditimit kryhen para shpërndarjes së huave. Një qasje e strukturuar dhe e bazuar në të dhëna mundëson që banka të vlerësojë aftësinë për të shlyer kreditë të klientëve, të vlerësojë rreziqet e mundshme dhe të strukturojë huatë përkatësisht. Për më tepër, për të ruajtur një portofol të shëndetshëm dhe të balancuar krediti, monitorimi i rregullt i pozicioneve financiare të klientëve realizohet pas shpërndarjes së huasë. Mbikëqyrja e vazhdueshme dhe sistemet e paralajmërimeve të hershme lejojnë bankën të identifikojë përqendrueshmërinë e mundshme të gjendjes financiare të huamarrësve, duke mundësuar ndërhyrjen e shpejtë për zbutjen e rreziqeve. Duke përdorur analizë të avancuar të huasi dhënave, mjete automatike të monitorimit të rrezikut dhe metodologji testimi të stresit, banka forcon aftësinë e saj për të parashikuar dhe reaguar ndaj rreziqeve të reja kreditore.

Menaxhimi i portofolit të kredisë

Departamenti i Menaxhimit të Portofolit të Kredive dhe Kontrollit të Riskut monitoron nga afër dhe kryen analiza të zhvillimeve makroekonomike dhe rreziqeve të shfaqura në treg dhe në të gjithë sektorët ekonomikë dhe ndërmerr analiza të skenarëve. Kjo i mundëson bankës të parashikojë dhe të ndërmarrë veprime aty ku është e nevojshme, duke përfshirë monitorimin e zgjeruar, ndryshimin e oreksit të rrezikut të bankës dhe/ose rregullimin e kufijve dhe ekspozimeve, për të ribalancuar ekspozimet dhe për të menaxhuar oreksin ndaj rrezikut aty ku është e nevojshme. Bazuar në këtë, banka ndërmerr rishikime të rregullta të treguesve kryesorë të portofolit për të siguruar që rreziqet individuale të klientëve ose të portofolit janë kuptuar dhe banka mund të menaxhojë nivelin e lehtësive të ofruara gjatë çdo rënieje të përshtatshme.

Gjatë vitit 2024, për sa i përket menaxhimit të rrezikut të kredisë, banka ka qenë vazhdimisht e fokusuar në ndjekjen e ndryshimeve ekonomike në mënyrën e vlerësimit të ndikimit të mundshëm në portofolin e kredisë së bankës dhe në situatën financiare të klientit.

Për të ruajtur portofolin e cilësisë së kredisë dhe për të parandaluar çdo përqejësim, gjatë vitit banka vazhdoi të ketë kontakte të rregullta me klientët për të patur informacionin më të fundit mbi ndikimin e mundshëm që mund të ndikojë në operacionet dhe financat e tyre. Bazuar në informacionin e klientëve, analiza e riskut është kryer e fokusuar kryesisht në bizneset dhe individët të cilët janë vlerësuar si më të prekur nga situata ekonomike.

Raiffeisen Bank në Kosovë qëndron në një pozitë shumë të mirë duke mbajtur ekspozim të shëndetshëm ndaj rrezikut kreditor brenda parametrave të pranueshëm. Ky menaxhim efektiv i rrezikut të kredisë është një komponent kritik i një qasjeje gjithëpërfshirëse ndaj menaxhimit të rrezikut dhe thelbësor për suksesin afatgjatë dhe qëndrueshmërinë e bankës.

Menaxhimi i ekspozimit jo funksional

Në përputhje me kërkesat e BE-së dhe autoriteteve lokale, Raiffeisen Bank në Kosovë ka zbatuar plotësisht kërkesat rregullatore dhe ka zhvilluar procedura dhe procese të brendshme për menaxhimin e kredive me probleme. Raiffeisen Bank në Kosovë ka qenë gjithashtu e angazhuar në mënyrë aktive në parandalimin e mospagimeve të reja dhe rikuperimet e mira deri në vitin 2024. Në përfundim, banka ka vazhduar të ketë të struktura të shëndosha të portofolit të cilësisë dhe raporti i mbulimit qëndron në nivele të kënaqshme, në përputhje me limitet e përcaktuara në Strategjinë e Brendshme të Ekspozimit jo Performancë dhe të Kostos së Rrezikut.

Rreziku i likuiditetit

Mjaftueshmëria e likuiditetit është një komponent kritik për sigurimin e stabilitetit financiar dhe qëndrueshmërisë operacionale të Raiffeisen Bank. Ai vlerësohet si nga këndvështrimi ekonomik ashtu edhe nga ai rregullator. Nga pikëpamja ekonomike, banka ka krijuar një kuadër qeverisjeje që përfshin kufijtë e brendshëm dhe masat drejtuese që ndihmojnë për të siguruar që likuiditeti të mbetet optimal për të përmbushur detyrimet financiare. Kjo qasje bazohet në një strukturë të fortë të menaxhimit të rrezikut, e krijuar për të parashikuar dhe menaxhuar nevojat për likuiditet në kushte dinamike të tregut.

Raiffeisen Bank administron rrezikun e likuiditetit nëpërmjet politikave dhe procedurave që përputhen me kërkesat e autoritetit rregullator. Këto praktika monitorohen vazhdimisht si pjesë e Njësisë së Kontrollit të Riskut, e vendosur në kuadër të Divizionit të Riskut. Pozicioni i likuiditetit të bankës analizohet dhe diskutohet rregullisht në disa nivele qeverisjeje, duke përfshirë Komitetin e Aseteve dhe Detyrimeve (ALCO), Bordin Menaxhues dhe Komitetin e Menaxhimit të Riskut në Bordin Mbikëqyrës. Ky rishikim me shumë shtresa siguron që pozicionet e likuiditetit të vlerësohen nga këndvështrime të ndryshme dhe vendimet të merren bazuar në njohuri gjithëpërfshirëse.

Komponenti rregullator adresohet nga pajtueshmëria me kërkesat e raportimit sipas Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës për raportet rregullatore të likuiditetit të përfshira këtu Raporti i Mbulimit të Likuiditetit dhe Raporti i Financimit të Stabilitetit Neto. Këto raporte ndihmojnë në ruajtjen e elasticitetit të likuiditetit të bankës në skenarë stresi dhe sigurojnë që banka të ketë likuiditet të mjaftueshëm për të përballuar ndërprerjet e mundshme të tregut.

Banka monitoron dhe vlerëson rrezikun afatshkurtër të likuiditetit bazuar në një analizë të hendeut të likuiditetit, ndër instrumente të tjera, duke përdorur tregues të shumtë. Banka arriti të mbajë treguesit e likuiditetit mbi limitet minimale të përcaktuara, qoftë nga rregullatorë apo nga aspekti i brendshëm të cilët ishin shumë mbi nivelin minimal të kërkuar prej 100%. Si rezultat, banka është e pozicionuar mirë për të përmbushur të gjitha detyrimet financiare në kohën e duhur, edhe në kushte sfiduese në vitin 2024.

Likuiditeti menaxhohet në mënyrë aktive çdo ditë nga Njësia ALM e Thesarit dhe monitorohet nga afër nga Njësia e Kontrollit të Riskut. Ky informacion i paraqitet rregullisht ALCO-s për shqyrtim. Banka e konsideron rrezikun e likuiditetit të ulët për shkak të diversifikimit të depozitave të klientëve dhe faktit që portofoli i kredisë përfshin një përzierje të ekspozimeve kreditore afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata, shoqëruar me një raport të ulët të kredive me probleme (NPL). Ky kombinim siguron një fluks të qëndrueshëm të flukseve monetare të larmishme dhe të qëndrueshme, të mbështetur nga qëndrueshmëria e depozitave, e cila është burimi kryesor i financimit të bankës. Për sa i përket rrezikut të financimit, banka e zbut këtë duke financuar kryesisht operacionet e saj kreditore përmes depozitave të klientëve. Banka përdor gjithashtu treguesin e përqendrimit të depozitave për të monitoruar dhe menaxhuar rrezikun e financimit duke siguruar që asnjë burim i vetëm financimi të mos bëhet në mënyrë disproporcionale.

Pozicionet e likuiditetit analizohen si në kushte të pritshme ashtu edhe në kushte të stresit, duke siguruar që banka të ketë qasje në burime të ndryshme financimi. Planet e emergjencës aktivizohen nëpërmjet procedurave të paracaktuara për të menaxhuar krizat e mundshme të likuiditetit. Kjo siguron që, në rast krize, banka mund të ruajë operacionet e saj dhe të mbrojë shëndetin e saj financiar.

Shtyllat kryesore të kornizës së rrezikut të likuiditetit ekonomik janë skenarët Going Concern (GC) dhe Time-to-Wall (TTW). Analiza Going Concern vlerëson pozitën strukturore të likuiditetit të bankës në kushte normale operimi, duke identifikuar faktorët kryesorë të rrezikut që mund të ndikojnë negativisht në shëndetin financiar të bankës. Ndërsa analiza Time-to-Wall, llogarit horizontin e mbijetesës në skenarë të pafavorshëm, duke përfshirë krizat e tregut, reputacionit dhe ato të kombinuara, si dhe përcakton minimumin e nevojshëm të tamponit të likuiditetit ose kapacitetit kompensues, për të përballuar këto skenarë.

Skenarët e likuiditetit janë modeluar duke përdorur një qasje në të gjithë Grupin, e cila inkorporon specifikimet lokale aty ku është e nevojshme, bazuar në faktorë si mjedisi i tregut apo karakteristikat unike të biznesit në Kosovë. Kufijtë e likuiditetit janë përcaktuar si për kushtet e zakonshme të biznesit ashtu edhe për skenarët e stresit. Në përputhje me "apetit" e përcaktuar për rrezik, Raiffeisen Bank në Kosovë demonstroi një horizont mbijetese prej disa muajsh (TTW) në skenarë të ashpër të stresit të kombinuar, duke treguar një kapacitet të fortë për të përballuar stresin financiar. Kjo sigurohet nga profili strukturor pozitiv i likuiditetit ose nga mbajtja e një buferi mjaftueshëm të lartë të likuiditetit. Në një mjedis normal, transformimi i maturitetit duhet të mbulojë plotësisht nga buferi i disponueshëm i likuiditetit në periudhën afatmesme. Kjo do të thotë që pozicioni kumulativ i likuiditetit për një periudhë deri në një vit duhet të jetë pozitiv. Në afat të gjatë (një vit ose më shumë), transformimi i maturitetit lejohet deri në një nivel të caktuar.

Rreziku i tregut

Banka e përcakton rrezikun e tregut si rrezikun e humbjeve të mundshme që mund të lindin nga luhatjet e çmimeve të tregut në lidhje me pozicionet tregtare dhe investuese. Ky lloj rreziku ndodh kur lëvizjet në faktorët e tregut, si kursi i këmbimit valutor, normat e interesit, diferencat e kredisë, çmimet e kapitalit dhe çmimet e mallrave, ndikojnë negativisht në të ardhurat e bankës ose në vlerën e portofolit të saj. Rreziku i tregut mund të ndikojë si në aktivitetet afatshkurtra të tregtimit ashtu edhe në strategjitë e investimeve afatgjata, duke kërkuar një menaxhim efektiv për të siguruar stabilitetin e pozicionit financiar të bankës.

Për të menaxhuar në mënyrë efektive rrezikun e tregut, Njësia e Kontrollit të Riskut është përgjegjëse për matjen, monitorimin dhe zbutjen e të gjitha rreziqeve që lidhen me to. Njësia përdor mjete dhe metodologji të avancuara për të vlerësuar ekspozimin e bankës ndaj faktorëve të ndryshëm të tregut. Rezultatet e pozicioneve të rrezikut të tregut dhe analizat shoqëruese u paraqiten rregullisht organeve kryesore të qeverisjes, duke përfshirë Komitetin e Aseteve dhe Detyrimeve (ALCO), Bordin Menaxhues dhe Bordin Mbikëqyrës. Kjo siguron që rreziku i tregut të monitorohet vazhdimisht në nivele të shumfishta të vendimmarrjes dhe që strategjitë të përshtaten në kohë reale me kushtet në zhvillim të tregut. Vlerat e mëposhtme maten dhe kufizohen çdo ditë në sistemin e menaxhimit të rrezikut të tregut:

- *Vlera në rrezik (besimi niveli 99 për qind, horizonti rrezikut një ditë)*
Vlera në rrezik (VaR) është instrumenti kryesor drejtues në tregjet likuide dhe situatat normale të tregut. VaR është humbja e mundshme maksimale e një portofoli me një nivel të caktuar besimi për një periudhë të caktuar mbajtjeje (99% dhe 1d). Sistemi i rrezikut të tregut llogarit shpërndarjen e fitimit dhe humbjes së çdo marrëveshjeje. Rezultatet e një marrëveshjeje më pas grumbullohen për të marrë vlerësime të VaR-së në nivelin e portofolit. Rezultatet e vlerës në rrezik nuk përdoren vetëm për kufizimin e rrezikut, por edhe në shpërndarjen e kapitalit ekonomik.
- *Ndjeshmëritë (për të ndryshimet në shkëmbim normat dhe tarifat e interesit)*
Kufijtë e ndjeshmërisë duhet të sigurojnë që të shmangen përqendrimit në situata normale tregu dhe të jenë instrumenti kryesor drejtues në situata ekstreme të tregut dhe në tregje jolikuide ose në tregje që janë strukturalisht të vështira për t'u matur.
- *Ndalimi i humbjes*
Ky kufi forcon disiplinën e tregtarëve në mënyrë që ata të mos lejojnë që humbjet të grumbullohen në pozicionet e tyre pronësore, por në vend të kësaj i kufizojnë strikt ato.

Ky kufi forcon disiplinën e tregtarëve në mënyrë që ata të mos lejojnë që humbjet të grumbullohen në pozicionet e tyre pronësore, por në vend të kësaj i kufizojnë strikt ato.

Rreziku operacional

Rreziku operacional përkufizohet si rreziku i humbjeve që rrjedhin nga procese të brendshme të pamjaftueshme ose të dështuara, nga njerëzit apo sistemet, ose nga ngjarje të jashtme, përfshirë outsourcing-un, rrezikun reputacional dhe rrezikun ligjor. Brenda kësaj kategorie rreziku, menaxhohen faktorë të brendshëm si aktivitetet e paautorizuara, mashtrimi ose vjedhja, humbjet që lidhen me sjelljen, gabimet në modelim, gabimet në zbatim dhe në procese, si dhe ndërprerjet e aktivitetit apo dështimet e sistemit. Gjithashtu, faktorët e jashtëm si dëmtimi i asetëve fizike ose mashtrimet nga palë të treta menaxhohen dhe kontrollohen në mënyrë të strukturuar.

Kjo kategori rreziku analizohet dhe menaxhohet bazuar në të dhënat historike të humbjeve dhe rezultatet e vetë-vlerësimeve. Një tjetër mjet menaxhimi është sistemi stimulues i zbatuar në alokimin e brendshëm të kapitalit. Ky sistem shpërblen cilësi të lartë të alkiminë dhënave dhe menaxhim aktiv të rrezikut.

Është zbatuar koncepti i Tre Linjave të Mbrojtjes, ku Menaxherët e Linjës së Biznesit janë caktuar dhe trajnuar si Menaxherë të Rrezikut Operacional për secilën njësi të biznesit. Këta Menaxherë të Rrezikut Operacional raportojnë në Kontrollin Qendror të Rrezikut Operacional për vlerësimet e rrezikut, ngjarjet e humbjeve, indikatorët, skenarët dhe masat përkatëse. Ata mbështeten në punën e tyre nga Specialistët të Dedikuar për Rrezikun Operacional (DORS)

Njësia e Kontrollit të Riskut është përgjegjëse për raportimin, zbatimin e kornizës, zhvillimin e masave të kontrollit dhe monitorimin e pajtueshmërisë me kërkesat. Në kuadrin e ciklit vjetor të menaxhimit të rrezikut, ata koordinojnë edhe pjesëmarrjen e departamenteve përkatëse të linjës së dytë të mbrojtjes dhe të gjithë partnerëve të linjës së parë të mbrojtjes (Menaxherë të Riskut Operacional).

Identifikimi i rrezikut

Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve që mund të rrezikojnë ekzistencën e bankës (por shfaqja e të cilave është shumë e pamundur) dhe zonat ku humbjet kanë më shumë gjasa të shfaqen më shpesh (por kanë vetëm ndikim të kufizuar) janë aspekte të rëndësishme të menaxhimit të rrezikut operacional. Vlerësimi i rrezikut operacional kryhet në mënyrë të strukturuar sipas kategorive të rrezikut si proceset e biznesit dhe llojet e ngjarjeve. Për më tepër, vlerësimi i rrezikut zbatohet për produktet e reja, projektet e reja, rregulloret e reja në zhvillim, si dhe pikat e hapura të auditimit.

Monitorimi

Treguesit e paralajmërimit të hershëm përdoren për të monitoruar rreziqet operationale, duke lejuar identifikimin e shpejtë dhe minimizimin e humbjeve. Në përputhje me politikat dhe procedurat e brendshme, të dhënat e humbjeve mbledhen në një bazë qendrore të dhënash në mënyrë të strukturuar sipas llojit të ngjarjes dhe linjës së biznesit. Rezultatet e analizave si dhe ngjarjet që rezultojnë nga rreziqet operationale i raportohen në mënyrë gjithëpërfshirëse Komitetit të Menaxhimit të Riskut Operacional në baza të rregullta.

Mbledhja e humbjeve në bazën e të dhënave qendrore që rrjedhin nga rreziqet operationale është një parakusht për zbatimin e një modeli statistikor të shpërndarjes së humbjeve dhe një kërkesë minimale për zbatimin e Qasjes së Standardizuar rregullatore. Për më tepër, të dhënat e humbjeve përdoren për të krijuar dhe vërtetuar skenarë të rrezikut operacional dhe për shkëmbim me grupet ndërkombëtare të auditimit të dhënave për të zhvilluar më tej mjetet e avancuara të menaxhimit të rrezikut operacional, si dhe për të gjurmuar më tej masat dhe efikasitetin e kontrollit.

Kuantifikimi dhe zbutja

Raiffeisen Bank në Kosovë është duke llogaritur kërkesat e ekuitetit për rrezikun operacional duke përdorur qasjen e standardizuar. Për të zvogëluar rrezikun operacional, ORM-të vendosin për veprime parandaluese për zvogëlimin e rrezikut, si zbutja e rrezikut ose transferimi i rrezikut. Progresi dhe efektiviteti i këtyre veprimeve monitorohet nga Risku Operacional. Të parët gjithashtu përcaktojnë planet e emergjencës dhe emërojnë personat ose departamentet përgjegjëse për fillimin e veprimeve të përcaktuara nëse në fakt ndodhin humbje. Përveç kësaj, disa njësi organizative të dedikuara ofrojnë mbështetje për njësitë e biznesit për parandalimin e rreziqeve operationale. Një rol të rëndësishëm në lidhje me aktivitetet e rrezikut operacional e merr përsipër Menaxhimi i Krimin Financiar si pjesë e Departamentit të Pajtueshmërisë. Menaxhimi i Krimin Financiar ofron mbështetje për parandalimin dhe identifikimin e mashtrimit. Raiffeisen Bank në Kosovë ka gjithashtu një program të gjerë trajnimit të stafit dhe ka plane të ndryshme emergjente dhe sisteme rezervë.

Ndryshimet në mjedisin rregullator

Sektori bankar i Kosovës konsiderohet shumë dinamik me ndryshimet në legjislacion në përputhje me direktivat e BE-së. Si pjesë e Grupit Raiffeisen Bank International (RBI), banka është subjekt i ndryshimeve në mjedisin rregullator në BE. Kjo mundëson që banka të përshtatet paraprakisht me ndryshimet në rregulloret vendore, të cilat synojnë të harmonizohen me rregulloret e BE-së.

Banka ndoqi nga afër zhvillimet aktuale dhe ato të ardhshme rregullatore në vitin 2024. Gjatë vitit, në shtator 2024, Banka Qendrore nxori një rregullore e re në lidhje me rrezikun, e cila është Rregullorja për Parimin e Menaxhimit të Riskut të Vendit dhe Transferit.

Njerëzit, Kultura dhe Mësimi

Në thelb të vlerave kulturore të bankës dhe pjesë përbërëse e strategjisë për zhvillimin e një fuqie punëtore të fuqishme është ambicia e bankës për të qenë punëdhënësi kryesor në Kosovë. Në vitin 2024, ky objektivi udhëhoqi iniciativën për të krijuar një vend pune ku talenti i jashtëzakonshëm ndjehet i vlerësuar dhe i mbështetur. Banka u përqendrua në krijimin e një atmosfere që nxit performancën e lartë, të mësuarit e vazhdueshëm, zhvillimin e karrierës dhe mirëqenien e ekipit të saj. Një arritje kyçe ishte prezantimi i Propozimit të Vlerës për Punonjësit (Employee Value Proposition), i krijuar për të tërhequr dhe mbajtur talentin më të mirë.

Fuqia punëtore e Raiffeisen Bank në Kosovë përbëhej nga 927 individë në vitin 2024.

Ashtu si në vitin e kaluar, viti 2024 pati një theks të vazhdueshëm në komunitetin e teknologjisë së bankës. Në përputhje me tendencat e tregut dhe objektivat e bankës në teknologji dhe digjitalizim, banka i dha përparësi ofrimit të një eksperience të jashtëzakonshme për profesionistët e teknologjisë. Gjatë gjithë vitit, banka organizoi aktivitete të ndryshme të fokusuara në brendimin e punëdhënësve, rekrutimin e talenteve, mbajtjen dhe zhvillimin profesional brenda sektorit të teknologjisë. Iniciativat e dukshme përfshinin Tech4Tech, Data dhe AI Hackathons, seancat e IT Security, etj.

Duke parë demografinë e fuqisë punëtore të bankës, banka ka një ekip të larmishëm dhe relativisht të ri, me një moshë mesatare 37 vjeç. Gratë përbëjnë 58 për qind, ndërsa burrat përbëjnë 42 për qind të fuqisë punëtore totale.

Zhvillimi profesional

Gjatë vitit 2024, pati një përkushtim të vazhdueshëm për të rritur ndërgjegjësimin dhe aftësitë e menaxherëve të personelit në lidhje me kapacitetet njerëzore. Raiffeisen Bank Kosova ka zbatuar disa programe që synojnë të nxisin talentin, inovacionin dhe gjithëpërfshirjen në kuadër të fuqisë punëtore. Këto iniciativë janë të dizajnuara për të identifikuar dhe zhvilluar talentin si dhe për të përmirësuar aftësitë e punonjësve dhe menaxherëve më premtues të bankës. Ato përdorin një kombinim të metodave praktike, jo konvencionale dhe akademike të gjithë përfshirjen nxëniti, me qëllim të thellimit të ekspertizës dhe nxitjes së inovacionit.

Programi RISE ofroi bursa dhe praktika për studentët e IT-së, me një normë të lartë të kalimit në punësim të rregullt. TalentED Academy përzgjedhi çdo vit rreth 35 punonjës me performancë të lartë për zhvillim profesional, duke përfshirë një gamë të larmishme profilash dhe ekspertizash. Leadership Academy kishte për qëllim zhvillimin e aftësive udhëheqëse për rreth 25 pjesëmarrës nga të gjitha nivelet menaxheriale. Punonjësit kanë qasje në një Sistem të Menaxhimit të Mësimi (LMS) me mbi 5,000 trajnime, përfshirë tema mbi Diversitetin dhe Përfshirjen. Programi AI Pioneers përgatiti 50 punonjës për transformimin digjital përmes zhvillimit të përqendruar në inteligjencën artificiale, i plotësuar nga një AI Hackathon për nxitjen e inovacionit.

Mjedisi i sigurt i punës

Si një nga punëdhënësit kryesorë në vend, Raiffeisen Bank Kosova e njeh se suksesi i organizatës është ngushtësisht i lidhur me mirëqenien e punonjësve të saj. Banka është e përkushtuar të ofrojë një ambient pune modern, që përfshin modele pune inovative dhe zyra bashkëkohore, krahas programeve për shëndetin dhe mirëqenien, me qëllim që fuqia punëtore të arrijë potencialin e saj të plotë. Modeli i orarit fleksibil dhe puna hibride u mundëson punonjësve më shumë liri dhe mundësi për të punuar në distancë. Duke i lejuar të zgjedhin oraret dhe ambientet që u rrisin produktivitetin, banka beson se mund të rrisë kënaqësinë në punë, të përkrahë shëndetin mendor dhe të përmirësojë performancën e përgjithshme. Po ashtu, hapësirat brenda zyrave si mensa nxisin ndjenjën e komunitetit dhe bashkëpunimin, duke reflektuar vlerat themelore të bankës. Dhoma e sportit është krijuar për të promovuar shëndetin, mirëqenien dhe kënaqësinë gjatë orarit të punës. Aktivitetet për ndërtimin e ekipit, ekskursionet dhe ngjarjet në natyrë kontribuojnë në një kulturë pune mbështetëse dhe të pasur. "Feel Good October", një muaj i përkushtuar ndaj mirëqenies, përfshin aktivitete si vrapime në mëngjes, çiklizëm, shëtitje në natyrë, sesione për shëndetin mendor, gatime dhe ushqim të shëndetshëm, yoga falas, pilates, kickboxing, kampanja për dhurim gjaku dhe sfidën e hapave. Banka gjithashtu organizoi sesione për nënat në pushim të lehonisë mbi prindërimin pozitiv në bashkëpunim me partnerë të jashtëm. Në shënim të Ditës së Fëmijëve, banka organizoi një ngjarje të madhe verore për punonjësit dhe fëmijët e tyre, duke theksuar përkushtimin për ta njohur dhe mbështetur stafin dhe të dashurit e tyre – duke forcuar statusin e saj si një Punëdhënësi i Zgjedhur. Banka është krenare të theksojë përkushtimin e saj për barazi gjinore dhe mundësi të barabarta. Brenda kuadrit të Propozimit të Vlerës për Punonjësit, banka përkrah një ambient pune të larmishëm dhe gjithëpërfshirës. Më shumë se 50% e fuqisë punëtore janë gra, ndërsa mbi 40% mbajnë role udhëheqëse – duke promovuar mirëqenien e punonjësve, mbajtjen e talenteve dhe tërheqjen e individëve të aftë. Ky përkushtim lidhet drejtpërdrejt me strategjinë e Mjedisit, Shoqërisë dhe Qeverisjes (MSQ) të bankës.

Punëdhënës miqësor ndaj familjes

Politikat e Raiffeisen Bank Kosova janë hartuar për të mbështetur si gratë ashtu edhe burrat në balancimin e përgjegjësiwe profesionale dhe personale, duke fuqizuar ekonomisht gratë dhe duke inkurajuar përfshirjen e burrave në kujdesin prindëror. Iniciativat në vijim theksojnë përkushtimin e Raiffeisen Bank Kosova për të qenë një punëdhënës miqësor ndaj familjes, duke e prioritarizuar mirëqenien e punonjësve dhe duke mbështetur një ambient të favorshëm për stafin dhe familjet e tyre.

Modele Fleksibile Pune: Raiffeisen Bank Kosova ofron orar fleksibil dhe model pune hibrid, duke mundësuar që punonjësit të përshtatin oraret dhe ambientet e punës sipas nevojave të tyre personale dhe profesionale.

Fasilite të Brendshme: Pajisjet si mensa dhe dhoma sportive nxisin komunitetin, bashkëpunimin dhe mirëqenien, duke mbështetur punonjësit gjatë orarit të punës.

Ndërtimi i ekipit dhe ngjarjet: Aktivitetet si ekskursione dhe ngjarje në natyrë kontribuojnë në krijimin e një kulture mbështetëse të punës, duke inkurajuar përfshirjen e punonjësve dhe familjeve të tyre.

"Feel Good October": Një muaj kushtuar mirëqenies, me aktivitete të tilla si joga, Pilates dhe sesione të shëndetit mendor, së bashku me seanca të veçanta prindërimi për nënat në pushim të lehonisë. Njohja si "Kompania kampione": Raiffeisen Bank në Kosovë njihet nga UNFPA për politikën e saj miqësore ndaj familjes, në përputhje me strategjinë e saj më të gjerë mjedisore, sociale dhe të qeverisjes (MSQ).

Qëndrueshmëria dhe përgjegjësia korporative

Në vitin 2024, Banka ka bërë hapa të rëndësishëm në menaxhimin e MSQ, duke demonstruar përkushtimin ndaj qëndrueshmërisë dhe përgjegjësisë sociale. Arritjet kryesore përfshijnë:

Arritjet Mjedisore (M):

Përpjekja jonë e vazhdueshme për të minimizuar gjurmën mjedisore të bankës nëpërmjet menaxhimit proaktiv të burimeve dhe zbatimit të praktikave të qëndrueshme, përfshin aktivitete për të arritur reduktimin e dëshiruar si:

- Iniciativat e Energjisë së Ripërtëritshme:** Aprovuar dhe lëshuar dy kredi për energjinë e ripërtëritshme për projektet e paneleve diellore në rajonin e Gjakovës, me një kapacitet prodhues prej 8,67 GWh, duke furnizuar afërsisht 1,108 shtëpi dhe duke zvogëluar emetimet e CO2 me rreth 4,121 ton.
- Rritja e portofolit MSQ:** Totali i portofolit të MSQ arriti në 113.41 milionë euro në fund të vitit 2024, me 22.40 milionë euro kredi të gjelbra, 73.61 milionë euro në sociale dhe 17.4 milionë euro në mjedis.
- Iniciativat e riciklimit:** Rritja e riciklimit të letrës nga 1,970 kg në 2023 në 3,355 kg në 2024, dhe riciklimi i qelqit nga 11 kg në 56 kg. Zbatoi kazanët e dedikuara të riciklimit për letër, qelq dhe plastikë dhe hoqi të gjitha pikat e përgjithshme të grumbullimit nga ambientet e Zyrës Qendrore.
- Menaxhimi Mjedisor:** U implementua ISO 14001 Sistemet e Menaxhimit Mjedisor, u ripërtëri flota e automjeteve të bankës nga 12 modele hibride në 2023 në 86 në 2024 dhe kompensoi 77% të emetimeve të karbonit nga një total prej 264 biletash të fluturimit biznesor, duke demonstruar përkushtimin për të zvogëluar gjurmën e karbonit.
- Promovimi i Udhëtimit të Qëndrueshëm:** Janë blerë 300 bileta autobusi për kolegët në zyrën qendrore që zakonisht udhëtojnë me makinë, duke inkurajuar mundësi transportit miqësore me mjedisin.
- Partneritetet dhe fondet:** EBRDGEFF dhe BERZH SME Go Green u aktivizuan, duke nxitur investimet e gjelbra në SME-të.

Arritjet Sociale (S):

- Diversiteti dhe Përfshirja:** Gratë tani përbëjnë 52% të menaxhmentit të lartë të bankës, duke tejkaluar objektivin e bankës prej 35% për 2024.
- Përgjegjësia Shoqërore e Korporatës:** Mori një çmim të Korporatës për përsosmëri në CSR, me 26 projekte të përfunduara në 2024.
- Trajnimi dhe Ndërgjegjësimi:** Sesione trajnimi për financat e qëndrueshme me 74% pjesëmarrje, duke tejkaluar objektivin prej 70%. 8 sesione të edukimit financiar për SME-të dhe të rinjtë duke përdorur lojën Minecraft dhe u realizuan 23 komunikime ndërgjegjësimi të brendshëm dhe të jashtëm. 2 seminare të brendshme me ekspertë nga RBI Sustainable Finance dhe "Forumi i Parë mbi Qëndrueshmërinë", një ngjarje 2-ditore e organizuar nga EIC në qershor të 2024.
- Shëndeti dhe mirëqenia:** Programi i shëndetit dhe mirëqenies paraqiste angazhimin e lidershit, zhvillimin e programit të përshtatur dhe përfshirjen aktive të punonjësve, duke kultivuar një kulturë mirëqenieje. Banka organizoi 18 aktivitete, duke përfshirë aktivitetin fizik (energji-zues), seancat e shëndetit të trurit, sesionet e të ushqyerit dhe dhuratat si plane të personalizuar të vakteve nga një dietologe, librin "Neuroshkenca për udhëheqësit" dhe kontrolle të sigurimit shëndetësor. Përpjekjet e bankës rezultuan në një rezultat shëndetësor dhe mirëqenie prej 79% nga sondazhi i pulsit.

Arritjet e Qeverisjes (Q):

- Partneritetet dhe fondet:** Marrëveshjet e nënshkruara me BERZH, EIF dhe KCGF për fondet e ndarjes së rrezikut, duke rritur mbështetjen për klientët pa kolateral, veçanërisht në rajonet jashtë Prishtinës.
- Struktura e re e faqes së internetit të MSQ:** Lancoi një strukturë të re të faqes së internetit MSQ për të rritur komunikimin dhe transparencën.
- Raportimi Jo-Financiar:** Përgatiti dhe publikoi Raportin Jo-Financiar për të dytin vit radhazi.

Këto arritje pasqyrojnë përkushtimin për integrimin e parimeve MSQ në operacionet e bankës dhe nxitjen e një të ardhmeje të qëndrueshme.

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C

PASQYRAT FINANCIARE TË VEÇANTA TË PËRGATITURA NË PËRPUTHJE ME STANDARDET E KONTABILITETIT SNRF PËR VITIN E PËRMBYLLUR MË 31 DHJETOR 2024 ME RAPORTIN E AUDITORIT TË PAVARUR

PËRMBAJTJA

Raporti i auditorit të pavarur	35
Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar	37
Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse	38
Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet	39
Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë	40
Shënime për pasqyrat financiare të veçanta	38-113

Deklarata mbi përgjegjësinë e menaxhmentit

Për aksionarët dhe Bordin Mbikëqyrës të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a.

Ne kemi përgatitur pasqyrat financiare si më datën 31 dhjetor 2024 dhe për vitin e mbyllur në atë datë, të cilat paraqesin në mënyrë të saktë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a. (në tekstin e mëtejshëm "Banka") si më 31 dhjetor 2024 si dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë për vitin e mbyllur. Menaxhmenti është përgjegjës për të siguruar se Banka i mbanë llogaritë në pajtueshmëri me rregulloret bankare të Kosovës dhe të cilat mund të ndryshohen në mënyrë të përshtatshme për të shpalosur me saktësi të arsyeshme pozitën financiare të Bankës dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë sipas Standardeve të Kontabilitetit IFRS që përfshijnë edhe Standardet dhe Interpretimet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, të cilat janë nxjerrë nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit (IASB) dhe Komiteti Ndërkombëtar për Interpretime të Raportimit Financiar (IFRIC) i IASB-së, të cilat janë relevante për veprimtarinë e saj dhe të cilat ishin në fuqi për periudhën të cilën e mbulojnë të dhënat. Menaxhmenti ka edhe përgjegjësi të përgjithshme për t'i ndërmarrë të gjithë hapat e arsyeshëm në dispozicionin e vet për të ruajtur asetet e Bankës dhe për të parandaluar dhe zbuluar mashtrimet dhe parregullsitë tjera.

Menaxhmenti konsideron se, gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, Banka i ka shfrytëzuar politikat adekuate kontabël, të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente dhe janë mbështetur nga gjykime dhe vlerësime të arsyeshme dhe të matura, dhe se gjatë kësaj janë respektuar Standardet përkatëse Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

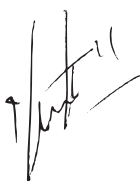
Rrjedhimisht, pasqyrat financiare konsiderohen të miratuara nga Bordi Menaxhues

Prishtinë, Kosovë
11 Prill 2025

Bordi Menaxhues i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Anita Kovacic
Bordi Menaxhues i Bankës
Raiffeisen në Kosovë

Iliriana Toçi
Anëtare e Bordit Menaxhues
Anëtare e Bordit Menaxhues

David Heitzinger
COO/CIO
Anëtar i Bordit Menaxhues

Deyan Ivanov
Menaxhimi i riskut
Anëtar i Bordit Menaxhues

Raporti i auditorit të pavarur

Për Aksionarët dhe Bordin e Drejtorëve të Raiffeisen Bank Kosova Sh.A

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të veçanta të **Raiffeisen Bank Kosova sh.a.** ("Banka"), që përfshijnë pasqyrën e veçantë të pozicionit financiar më 31 dhjetor 2024, dhe pasqyrën e veçantë të fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e veçantë të ndryshimeve në ekuitet (kapitalin neto) dhe pasqyrën e veçantë të rrjedhës së parësë për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2024, dhe shënimet për pasqyrat financiare të veçanta, duke përfshirë informacione materiale të politikave kontabël.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare të veçanta paraqesin në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të Bankës më 31 dhjetor 2024, dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhat e saj të parësë për vitin e përfunduar në përputhje me Standardet Kontabël të SNRF-së.

Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet dërkombëtare të Auditimit (SNA). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve përshkruhen më tej në seksionin Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta të raportit tonë. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët Profesionistë të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Kontabilistët (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (Kodi IESBA), dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe Kodin IESBA. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë të auditimit.

Informacioni tjetër

Menaxhmenti është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacioni tjetër përfshin Raportin e Qëndrueshmërisë, të cilin e kemi marrë para datës së këtij raporti të auditorit, dhe Raportin Vjetor të Bankës në përputhje me kërkesat e Ligjit Nr. 04/L-093, i cili pritet të na vihet në dispozicion pas kësaj date.

Opinionin ynë mbi pasqyrat financiare të veçanta nuk mbulon informacionin tjetër dhe ne nuk do të shprehim asnjë formë konkluzioni sigurie për to.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare të veçanta, përgjegjësia jonë është të lexojmë informacionin tjetër të identifikuar më sipër, dhe duke e bërë këtë, të shqyrtojmë nëse informacioni tjetër ka mospërputhje materiale me pasqyrat financiare të veçanta ose njohuritë tona të marra në auditimin, ose përndryshe duket të ketë anomali materiale.

Nëse, bazuar në punën që kemi kryer mbi informacionin tjetër që kemi marrë përpara datës së këtij raporti të auditimit, arrijmë në përfundimin se ka një anomali materiale të këtij informacioni tjetër, ne jemi të detyruar të raportojmë këtë fakt. Nuk kemi asgjë të raportojmë në këtë drejtim.

Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe atyre të ngarkuar me qeverisjen për Pasqyrat Financiare të Veçanta

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare të veçanta në përputhje me SNRF-të, dhe për një kontroll të brendshëm që menaxhmenti e përcakton se është i nevojshëm për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta që janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti është përgjegjës për vlerësimin e aftësisë së Bankës për të vazhduar si vijimësi, duke shpalosur, sipas rastit, çështjet që lidhen me vijimësinë dhe përdorimin e bazës së kontabilitetit të vijimësisë, përveç rastit kur menaxhmenti ose ka ndërmend të likuidojë Bankën ose të ndërpresë operacionet, ose nuk ka alternativë reale veçse ta bëjë këtë.

Personat e ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta

Objektivat tona janë të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare të veçanta në tërësi janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të nxjerrim një raport auditori që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk është një garanci që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të do të zbulojë gjithmonë një anomali materiale kur ekziston. Anomalitë mund të lindin nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose në total, mund të pritët në mënyrë të arsyeshme të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve të marra në bazë të këtyre pasqyrave financiare të veçanta.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykim profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalive materiale të pasqyrave financiare të veçanta, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedura auditimi që i përgjigjen këtyre rreziqeve dhe marrin evidencë auditimi që është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i moszbulimit të një anomalie materiale që rezulton nga mashtrimi është më i lartë se ai që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehtë, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime ose anashkalim të kontrollit të brendshëm.
- Kuptojmë kontrollin e brendshëm që lidhet me auditimin në mënyrë që të hartohen procedura auditimi që janë të përshtatshme për rrethanat, por jo me qëllimin e shprehjes së një opinionit mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të Bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve kontabël dhe dhënien e informacioneve shpjeguese përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- Konkludojmë mbi përshtatshmërinë e përdorimit nga menaxhmenti të bazës së vijimësisë të kontabilitetit dhe, bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ekziston një pasiguri materiale në lidhje me ngjarje ose kushte që mund të hedhin dyshime të rëndësishme mbi aftësinë e Bankës për të vazhduar si vijimësi. Nëse arrijmë në konkluzionin se ekziston një pasiguri materiale, neve na kërkohet të tërheqim vëmendjen në raportin e auditorit tone ndaj dhënies së informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të veçanta ose, nëse këto informacione janë të pamjaftueshme, të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit të auditorit tonë. Megjithatë, ngjarjet ose kushtet e ardhshme mund të bëjnë që Banka të pushojë së funksionuari si vijimësi.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare të veçanta, duke përfshirë dhënien e informacioneve shpjeguese, dhe nëse pasqyrat financiare të veçanta përfaqësojnë transaksionet dhe ngjarjet themelore në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar me qeverisjen në lidhje me, ndër të tjera, qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, duke përfshirë çdo mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne identifikojmë gjatë auditimit tonë.

Deloitte Kosova Sh.p.k

Rr. Ukshin Hoti, Nr. 120

Prishtinë, Republika e Kosovës

Nr. Unik Identifikues.: 810468373

11 prill 2025

Partneri i angazhimit:

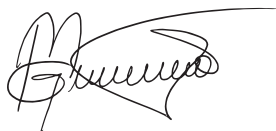
Arta Limani

Pasqyrë e veçantë e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2024

(shumat në 000 Euro , përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2024	2023
Pasuritë			
Para e gatshme dhe ekuivalentët e saj dhe rezerva e detyrueshme	8	183,645	185,138
Detyrimet nga bankat	9	9,491	11,961
Letrat me vlerë të investimit	10	245,584	256,026
Kredi dhe paradhënie për klientët	11	1,072,443	925,540
Pasuri të tjera	12	6,925	3,739
Detyrimet e shtyera tatimore	29	213	-
Investimet në filialet	13	4,234	2,234
Prona, impiantet dhe pajisjet	14	34,201	32,591
Pasuritë të paprekshme	14	8,845	8,062
Gjithsej pasuritë		1,565,581	1,425,291
Detyrimet			
Detyrimet ndaj bankave	15	11,870	7,721
Depozita nga klientët	16	1,329,064	1,219,286
Detyrimet financiare të matura me vlerën e drejtë	17	27	101
Detyrime të tjera	18	43,192	45,742
Provizionet	18	589	1,210
Detyrimi i shtyerë tatimor	29	-	134.00
Kredi e varur	19	10,094	-
Gjithsej detyrime		1,394,836	1,274,193
Kapitali i aksionarëve			
Kapitali aksionar		63,000	63,000
Të ardhura të tjera të akumuluar gjithëpërfshirëse		(579)	(661)
Rezerva të tjera		1,955	1,955
Fitimet e pashpërndara		106,369	86,804
Gjithsej ekuiteti i aksionarëve	20	170,745	151,098
Gjithsej detyrime dhe kapitali i aksionarëve			
		1,565,581	1,425,291

Pasqyrat Financiare janë miratuar për publikim në emër të Menaxhmentit të Raiffeisen Bank Kosova sh.a dhe janë nënshkruar në emër të saj më 11 prill 2025.

Merita Gjyshinca Peja
Zyrtare Kryesore e Financave

Anita Kovacic
Drejtoreshë Ekzekutive
Kryesuese e Bordit Drejtues

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 39 deri 113.

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2024

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

		2024	2023
Të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	21	70,431	64,416
Shpenzimet e interesit të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	21	(1,412)	(620)
Të ardhurat neto nga interesi		69,019	63,796
Të ardhurat nga dividendët	22	341	249
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	23	29,580	27,259
Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve	23	(15,010)	(12,431)
Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet		14,570	14,828
Shpenzimet e rënies në vlerë për pasuritë financiare	6	(5,122)	(14,424)
Rikuperimet nga kreditë e shlyera më parë		2,872	1,719
Fitimet ose humbjet nga pasuritë dhe detyrimet financiare	24	1,033	1,429
Të ardhura të tjera operative	25	8,860	8,187
Të ardhurat neto operative		91,573	75,784
Shpenzimet e personelit	26	(21,965)	(20,133)
Zhvlerësimi i pronave dhe pajisjeve dhe ROU	27	(3,567)	(3,663)
Amortizimi i pasurive jomateriale	27	(3,218)	(2,959)
Shpenzime të tjera operative	28	(18,510)	(14,475)
Fitimi para tatimit mbi të ardhurat		44,313	34,554
Shpenzimi i tatimit mbi të ardhurat	29	(5,148)	(4,152)
Fitimi për vitin		39,165	30,402
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse			
Zërat që do të riklasifikohen në fitim ose humbje			
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse		52	1,456
Ndryshimi neto në mbrojtjet e fluksit monetar		30	-
Të ardhurat totale të përgjithshme për vitin		39,247	31,858

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 39 deri 113.

Pasqyrë e veçantë e ndryshimeve në kapital për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2024

(shumat në 000 Euro , përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Kapitali aksionar	Fitimet e pashpërndara	Rezerva të tjera	Rezerva e vlerës së drejtë	Mbrojtja e rrjedhës së parasë	Totali i kapitalit aksionar
Gjendja në 1 janar 2023	63,000	79,902	1,955	(2,117)	-	142,740
Fitimi i vitit	-	30,402	-	-	-	30,402
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	1,456	-	1,456
Dividenti për pronarët e kapitalit	-	(23,500)	-	-	-	(23,500)
Të ardhurat totale të përgjithshme	63,000	86,804	1,955	(661)		151,098
Gjendja më 31 dhjetor 2023	63,000	86,804	1,955	(661)	-	151,098
Fitimi i vitit	-	39,165	-	-	-	39,165
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	52	30	82
Gjithsej të ardhura gjithëpërfshirëse	63,000	125,969	1,955	(609)	30	190,345
Kontributet dhe shpërndarjet	-					
Dividenti për pronarët kapitalit	-	(19,600)	-	-	-	(19,600)
Gjendja më 31 dhjetor 2024	63,000	106,369	1,955	(609)	30	170,745

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet duhet të lexohet së bashku me shënimet dhe që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 39 deri 113.

Pasqyrë e veçantë e flukseve monetare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2024

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2024	2023
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet operative			
Interesi i pranuar në kredi		62,478	58,318
Interesi i paguar në plasmanë		1,261	1,540
Interesi i pranuar në investimet në letra me vlerë		5,791	4,619
Dividentët e pranuar		341	249
Interesi i paguar për depozitat dhe kredinë e varur		(2,089)	(776)
Tarifat dhe komisionet e pranuar		29,580	27,259
Tarifat dhe komisionet e paguara		(15,010)	(12,431)
Të ardhura të tjera nga aktivitetet jobankare		11,732	9,906
Shpenzimet e stafit të paguara		(20,782)	(20,955)
Shpenzime të tjera operative të paguara		(18,510)	(14,475)
Tatimi mbi të ardhurat i paguar		(3,854)	(4,170)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative para ndryshimeve në pasuritë dhe detyrimet operative		50,938	49,084
Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative			
- Rezerva e detyrueshme e likuiditetit		(5,210)	(9,107)
- Detyrime nga bankat		4,024	314
- Kredi dhe paradhënie për klientët		(162,571)	(78,573)
- Pasuri të tjera		(2,996)	957
- detyrimet ndaj klientëve		111,680	96,539
- Depozita nga bankat		786	(663)
- Detyrime të tjera		307	3,879
Rrjedha neto e parasë nga / (përdorur në) aktivitetet operative		(3,042)	62,431
Rrjedha e parasë nga aktivitetet investuese			
Blerja e pronave, pajisjeve dhe aktiveve jomateriale	14	(8,623)	(6,881)
Të ardhura nga shitja e pronave dhe pajisjeve		181	58
Investimi në letra me vlerë		12,148	(58,178)
Paraja neto (e përdorur në) / nga aktivitetet investuese		3,706	(65,001)
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet financuese			
Të ardhurat nga huamarrjet		13,457	(43)
Shlyerja e detyrimeve nga lizingu		(745)	(871)
Dividentët e paguar		(23,500)	-
Rrjedha neto e parasë (e përdorur në) aktivitetet financiare		(10,787)	(914)
Efekt i ndryshimit të normës së këmbimit valutor		173	88
Ulje neto në para dhe ekuivalentet e saj		(9,950)	(3,396)
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fillim të vitit	8	75,478	78,874
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj më 31 dhjetor 2024	8	65,528	75,478

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 39 deri 113.

Shënime për pasqyrat financiare të veçanta për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2024

1. NJËSIA RAPORTUESE

Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është aksionari që ka në pronësi 100 për qind të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C. Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është 100 për qind filiale indirekte e Raiffeisen Bank International AG, banka amë.

Banka operon sipas licencës bankare të lëshuar nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës - ("BQK") më 8 nëntor 2001. Aktivitetet kryesore afariste të Bankës janë operacionet bankare komerciale dhe retail brenda Kosovës.

Më 31 dhjetor 2024, Banka ka 7 degë dhe 29 nëndegë brenda Kosovës (31 dhjetor 2023: 7 degë dhe 29 nëndegë brenda Kosovës).

Selia e Bankës gjendet në adresën e mëposhtme: Rruga Robert Doll 99, 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

2. BAZAT E PËRGATITJES

2.1 Baza kontabël

Pasqyrat financiare të veçanta janë përgatitur në përputhje me Standardet e Kontabilitetit SNRF ("SNRF"). Këto pasqyra financiare janë përgatitur duke përdorur supozimin e vijimësisë.

2.2 Standardet e reja dhe të ndryshuara të Kontabilitetit SNRF që janë valide për vitin aktual

Në vitin aktual, banka ka aplikuar një sërë ndryshimesh në Standardet e Kontabilitetit të SNRF-ve të nxjerra nga BSNK, të cilat janë të detyrueshme në fuqi për një periudhë kontabël që fillon në ose pas datës 1 janar 2024. Miratimi i tyre nuk ka pasur asnjë ndikim material në dhënien e informacioneve shpjeguese ose në shumat e raportuara në këto pasqyra financiare.

Ndryshimet në SNK 7 Pasqyra e rrjedhës së parasë dhe SNRF 7 Instrumentet Financiare: Dhënia e informacioneve shpjeguese të titulluara Marrëveshjet financiare të furnizuesit

Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 7 Pasqyra e Rrjedhës së Parasë dhe SNRF 7 Instrumentet Financiare: Dhënia e informacioneve shpjeguese të titulluara Marrëveshjet financiare të furnizuesit për herë të parë në vitin aktual.

Ndryshimet shtojnë objektivin e shpalosjes së informacioneve në SNK 7 duke deklaruar se një njësisë i kërkohet të shpalos informacionin për marrëveshjet financiare të furnizuesit të saj që u mundëson përdoruesve të pasqyrave financiare të vlerësojnë efektet e këtyre marrëveshjeve në pasuritë dhe rrjedhën e parasë të njësisë ekonomike. Përveç kësaj, SNRF 7 është ndryshuar për të shtuar marrëveshjet financiare të furnizuesve si shembull brenda kërkesave për të dhënë informacion shpjegues në lidhje me ekspozimin e njësisë ekonomike ndaj përqendrimit të rrezikut të likuiditetit.

Ndryshimet përmbajnë dispozita specifike të tranzicionit për periudhën e parë të raportimit vjetor.

Sipas dispozitave kalimtare, një njësie ekonomike nuk kërkohet të japë informacione shpjeguese:

- informacion krahasues për çdo periudhë raportimi të paraqitur përpara fillimit të periudhës vjetore të raportimit në të cilën njësia ekonomike i zbaton për herë të parë këto ndryshime
- informacionin e kërkuar ndryshe nga SNK 7:44H(b)(ii)-(iii) në fillim të periudhës vjetore të raportimit në të cilën njësia ekonomike i zbaton për herë të parë këto ndryshime.

Ndryshime në SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare

Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 1, të publikuar në janar të vitit 2020, për herë të parë në vitin aktual.

Ndryshimet ndikojnë vetëm në paraqitjen e detyrimeve si rrjedhë ose afatgjata në pasqyrën e pozicionit financiar dhe jo shumë në ose kohën e njohjes së çdo pasurie, detyrimi, të ardhurash ose shpenzimi, ose informacionin e shpalosur në lidhje me këta zëra.

Amendamentet sqarojnë se klasifikimi i detyrimeve si afatshkurtra apo afatgjata bazohet në të drejtat që ekzistojnë në fund të periudhës raportuese; specifikojnë se klasifikimi nuk ndikohet nga pritjet nëse njësia ekonomike do ta ushtrojë apo jo të drejtën për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi; shpjegojnë se të drejtat konsiderohen si ekzistuese nëse dispozitat kontraktuale janë përmbushur në fund të periudhës raportuese; dhe prezantojnë një përkufizim të termit "shlyerje" për të bërë të qartë se shlyerja i referohet transferimit tek pala tjetër të mjeteve monetare, instrumenteve të kapitalit, pasurive të tjera apo shërbimeve.

Ndryshimet specifikojnë se vetëm dispozitat kontraktuale të cilat një njësi ekonomike kërkohet të përmbush në ose përpara fundit të periudhës raportuese, ndikojnë në të drejtën e njësisë ekonomike për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit (dhe për këtë arsye duhet të merren parasysh në vlerësimin e klasifikimit të detyrimit si afatshkurtër ose afatgjatë). Dispozitat e tilla ndikojnë nëse e drejta ekziston në fund të periudhës raportuese, edhe nëse përputhshmëria me marrëveshjen vlerësohet vetëm pas datës së raportimit (p.sh. një marrëveshje e bazuar në pozicionin financiar të njësisë ekonomike në datën e raportimit që vlerësohet për pajtueshmërinë vetëm pas datës së raportimit).

IASB specifikon gjithashtu se e drejta për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit nuk preket nëse një njësi ekonomike duhet të pajtohet me një marrëveshje vetëm pas periudhës raportuese. Megjithatë, nëse e drejta e njësisë ekonomike për të shtyrë shlyerjen e detyrimit i nënshtrohet njësisë ekonomike që është në përputhje me marrëveshjet brenda dymbëdhjetë muajve pas periudhës raportuese, një njësi ekonomike jep informacione që u mundëson përdoruesve të pasqyrave financiare të kuptojnë rrezikun që detyrimet të bëhen të ripagueshme brenda dymbëdhjetë muajve pas periudhës raportuese. Kjo do të përfshijë informacionin në lidhje me dispozitat kontraktuale (përfshirë natyrën e dispozitave kontraktuale dhe kur njësisë ekonomike i kërkohet të respektojë ato), vlerën kontabël të detyrimeve të lidhura dhe faktet dhe rrethanat, nëse ka, që tregojnë se njësi ekonomike mund të ketë vështirësi në përputhje me marrëveshjet.

Ndryshime në SNRF 16 Paraqitja e Pasqyrave Financiare

Banka ka miratuar ndryshimet në SNRF 16 për herë të parë në vitin aktual. Ndryshimet në SNRF 16 shtojnë kërkesat pasuese të matjes për transaksionet e shitjes dhe kthimit me qira që plotësojnë kërkesat në SNRF 15 Të ardhurat nga kontratat me klientët të llogariten si shitje. Ndryshimet kërkojnë që shitësi-qiramarrësi të përcaktojë "pagesat e qirasë" ose "pagesat e qirasë të rishikuara" në mënyrë që shitësi-qiramarrësi të mos njohë një fitim ose humbje që lidhet me të drejtën e përdorimit të ruajtur nga shitësi-qiramarrësi, pas datës së fillimit.

Ndryshimet nuk ndikojnë në fitimin ose humbjen e njohur nga shitësi-qiramarrësi në lidhje me përfundimin e pjesshëm ose të plotë të qirasë. Pa këto kërkesa të reja, shitësi-qiramarrësi mund të ketë njohur fitim nga e drejta e përdorimit që e ruan vetëm për shkak të një ri-matjeve të detyrimit të qirasë (për shembull, pas një modifikimi të qirasë ose ndryshimit të afatit të qirasë) duke zbatuar kërkesat e përgjithshme në SNRF 16.

Kjo do të mund të ndodhte veçanërisht në një marrëveshje të shitjes dhe qirasë së kthyer që përfshin pagesa qiraje të ndryshueshme që nuk varen nga ndonjë indeks apo normë.

Si pjesë e ndryshimeve, IASB ka ndryshuar një Shembull Ilustrues në SNRF 16 dhe ka shtuar një shembull të ri për të ilustruar matjen pasuese të një pasurie të së drejtës së përdorimit dhe detyrimit nga qiraja në një transaksion shitjeje dhe qiraje së kthyer me pagesa të ndryshueshme të qirasë që nuk varen nga ndonjë indeks apo normë. Gjithashtu, shembujt ilustrues sqarojnë se detyrimi që lind nga një transaksion shitjeje dhe qiraje të kthyer që kualifikohet si shitje sipas zbatimit të SNRF 15 është një detyrim nga qiraja. Shitësi-qiramarrësi i zbaton ndryshimet në mënyrë retrospektive në përputhje me SNRF 8 për transaksionet e shitjes dhe qirasë së kthyer të lidhura pas datës së aplikimit fillestar, e cila përcaktohet si fillimi i periudhës raportuese vjetore në të cilën njësi ekonomike ka zbatuar për herë të parë SNRF 16.

2.3 New and revised IFRS Accounting Standards in issue but not yet effective

Në datën e autorizimit të këtyre pasqyrave financiare, grupi nuk ka zbatuar standardet e mëposhtme të reja dhe të rishikuara të Kontabilitetit sipas SNRF-ve, të cilat janë publikuar por nuk janë ende në fuqi [dhe [në disa raste] ende nuk janë miratuar nga [organi përkatës]:

- Ndryshimet në SNK 21 Mungesa e shkëmbyeshmërisë
- SNRF 18 Paraqitja dhe Shpalosja në Pasqyrat Financiare
- SNRF 19 Filialet pa Përgjegjësi Publike: Shpalosja e informacioneve
- Ndryshime në SNRF 7 - Ndryshime në lidhje me klasifikimin dhe matjen e instrumenteve financiare
- SNRF 9 - Ndryshime në lidhje me klasifikimin dhe matjen e instrumenteve financiare

Drejtorët nuk presin që adoptimi i standardeve të listuara më sipër do të ketë ndikim material në pasqyrat financiare të bankës në periudhat e ardhshme, përveç nëse tregohet më poshtë.

Ndryshimet në SNK 21 Efektet e ndryshimeve në kurset e këmbimit valutor të titulluar Mungesa e shkëmbyeshmërisë

Ndryshimet specifikojnë se si të vlerësohet nëse një valutë është e këmbyeshme dhe si të përcaktohet kursi i këmbimit kur nuk është. Ndryshimet përcaktojnë se një valutë konsiderohet e shkëmbyeshme në një valutë tjetër kur njësi ekonomike është në gjendje të sigurojë valutën tjetër brenda një afati kohor që lejon një vonesë normale administrative dhe përmes një tregu apo mekanizmi këmbimi ku një transaksion këmbimi do të krijonte të drejta dhe obligime të detyrueshme. Njësi ekonomike vlerëson nëse një valutë është e shkëmbyeshme në një valutë tjetër në datën e matjes dhe për një qëllim të caktuar. Nëse njësi ekonomike është në gjendje të sigurojë vetëm një sasi të papërfillshme të valutës tjetër në datën e matjes për qëllimin e përcaktuar, atëherë valuta nuk konsiderohet e shkëmbyeshme në valutën tjetër. Vlerësimi nëse një valutë është e këmbyeshme në një valutë tjetër varet nga aftësia e njësisë ekonomike që të marrë valutën tjetër dhe jo nga qëllimi ose vendimi i saj për ta bërë këtë.

Kur një valutë nuk është e shkëmbyeshme në një valutë tjetër në datën e matjes, njësi ekonomike kërkohet të vlerësojë kursin e këmbimit në vend në atë datë. Qëllimi i njësisë ekonomike në vlerësimin e kursit të këmbimit në vend është të pasqyrojë kursin në të cilin do të zhvillohej një transaksion këmbimi i rregullt në datën e matjes ndërmjet pjesëmarrësve të tregut, sipas kushteve ekonomike që ekzistojnë në atë kohë.

Amendamentet nuk specifikojnë mënyrën se si një njësi ekonomike vlerëson kursin e këmbimit në vend për të arritur këtë qëllim. Njësi ekonomike mund të përdorë një kurs të vëzhgueshëm të këmbimit pa përshtatje, ose ndonjë teknikë tjetër të vlerësimit. Shembuj të një kursi të vëzhgueshëm të këmbimit përfshijnë:

- një kurs këmbimi në vend për një qëllim tjetër nga ai për të cilin njësi ekonomike vlerëson shkëmbyeshmërinë
- kursi i parë i këmbimit në të cilin njësi ekonomike është në gjendje të sigurojë valutën tjetër për qëllimin e caktuar pas rivendosjes së shkëmbyeshmërisë së valutës (kursi i parë pasues i këmbimit).

Një njësi ekonomike që përdor një teknikë tjetër të vlerësimit mund të përdorë cilindo kurs të vëzhgueshëm të këmbimit – duke përfshirë kurset nga transaksione këmbimi në tregje ose mekanizma këmbimi që nuk krijojnë të drejta dhe obligime të detyrueshme – dhe ta përshtasë atë kurs, sipas nevojës, për të arritur qëllimin e përcaktuar më lart.

Kur një njësi ekonomike vlerëson kursin e këmbimit në vend për shkak se një valutë nuk është e shkëmbyeshme në një valutë tjetër, ajo kërkohet të zbulojë informacione që u mundësojnë përdoruesve të pasqyrave financiare të kuptojnë se si mosshkëmbyeshmëria e valutës ndikon ose pritët të ndikojë në performancën financiare, pozitën financiare dhe rrjedhat monetare të njësisë ekonomike. Ndryshimet shtojnë një shtojcë të re si pjesë përbërëse të SNRF 21. Kjo shtojcë përfshin udhëzime për zbatim lidhur me kërkesat e prezantuar nga amendamentet. Gjithashtu, amendamentet shtojnë shembuj ilustrues të rinj që shoqërojnë SNRF 21, të cilët ilustrojnë se si një njësi ekonomike mund të zbatojë disa nga kërkesat në situata hipotetike, bazuar në të dhëna të kufizuara.

Për më tepër, IASB ka bërë ndryshimet pasuese në SNRF 1 për ta harmonizuar dhe për ta referuar në versionin e rishikuar të SNRF 21 për vlerësimin e shkëmbyeshmërisë.

Ndryshimet hyjnë në fuqi për periudhat raportuese vjetore që fillojnë më 1 janar 2025 ose pas kësaj date, dhe lejohet zbatimi i hershëm. Njësitë ekonomike nuk lejohen t'i zbatojnë këto amendamente në mënyrë retrospektive. Në vend të kësaj, kërkohet që njësi ekonomike të zbatojë dispozitat specifike të tranzicionit të përfshira në amendamente.

Drejtorët e shoqërisë nuk parashohin që zbatimi i këtyre amendamenteve do të ketë ndikim në pasqyrat financiare të bankës në periudhat e ardhshme.

SNRF 18 Paraqitja dhe shpalosja në pasqyrat financiare

SNRF 18 zëvendëson SNK 1, duke i çuar përpara shumë nga kërkesat në SNK 1 të pandryshuara dhe duke i plotësuar ato me kërkesa të reja. Përveç kësaj, disa paragrafë të SNK 1 janë zhvendosur në SNK 8 dhe SNRF 7. Për më tepër, IASB ka bërë ndryshime të vogla në SNK 7 dhe SNK 33 të ardhurat për aksion.

SNRF 18 paraqet kërkesa të reja për:

- SNRF 18 paraqet kërkesa të reja për:
- shpalosjen e informacioneve mbi masat e performancës të përcaktuara nga menaxhmenti (MPM) në shënimet e pasqyrave financiare
- përmirësimin e grumbullimit dhe ndarjes.

Një njësi ekonomike duhet të zbatojë SNRF 18 për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2027, me aplikimin e mëhershëm të lejuar. Ndryshimet në SNK 7 dhe SNK 33, si dhe SNK 8 dhe SNRF 7 i rishikuar, hyjnë në fuqi kur një njësi ekonomike zbaton SNRF 18. SNRF 18 kërkon zbatim retrospektiv me dispozita specifike të tranzicionit.

Drejtorët e kompanisë parashikojnë që zbatimi i këtyre ndryshimeve mund të ketë ndikim në pasqyrat financiare të bankës në periudhat e ardhshme.

SNRF 19 Filialet pa llogaridhënie publike: Shpalosja e informacioneve shpjeguese

SNRF 19 i lejon një degë të kualifikuar të bëjë shpalosje të reduktuara kur zbaton Standardet e Kontabilitetit (SNRF) në pasqyrat e saj financiare. Një degë është e kualifikuar për këto shpalosje të reduktuara nëse nuk ka përgjegjësi publike, dhe shoqëria amë ose ndonjë prind ndërmjetës harton pasqyra financiare të konsoliduara që janë në dispozicion për përdorim publik dhe që janë në përputhje me Standardet e Kontabilitetit (SNRF).

SNRF 19 është opsional për degët e kualifikuara dhe përcakton kërkesat për shpalosje për ato njësi që zgjedhin ta zbatojnë atë.

Një njësi ekonomike lejohet të zbatojë SNRF 19 vetëm nëse, në fund të periudhës raportuese:

- është një degë (përfshirë edhe një shoqëri amë ndërmjetëse)
- nuk ka përgjegjësi publike, dhe
- shoqëria amë përfundimtar ose një e ndërmjetme harton pasqyra të konsoliduara financiare që janë në dispozicion për përdorim publik dhe që janë në përputhje me SNRF.

Një filial ka përgjegjësi publike nëse:

- instrumentet e saj të borxhit ose kapitalit tregtohen në një treg publik, ose është në proces të emetimit të tillë instrumentesh për tregtim në një treg publik (si p.sh. bursat vendore ose të huaja, ose tregjet dytësore – përfshirë edhe tregjet lokale dhe rajonale),
- ose
- mban pasuri në një kapacitet fiduciar për një grup të gjerë të palëve të jashtme si një nga aktivitetet e saj kryesore të biznesit (p.sh., bankat, unione kreditore, shoqëritë e sigurimeve, ndërmjetësit dhe tregtarët e letrave me vlerë, fondet e ndërsjella dhe bankat investuese shpesh plotësojnë këtë kriter të dytë).

Njësitë e kualifikuara mund ta zbatojnë SNRF 19 në pasqyrat e tyre financiare të konsoliduara, të ndara ose individuale. Një prind ndërmjetës i kualifikuar që nuk e zbaton SNRF 19 në pasqyrat e tij financiare të konsoliduara mund ta zbatojë atë në pasqyrat e tij të ndara.

Standardi i ri është efektiv për periudhat e raportimit që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2027 me aplikim të mëhershëm të lejuar. Nëse një njësi ekonomike zgjedh të zbatojë SNRF 19 për një periudhë raportuese më të hershme se periudha e raportimit në të cilën zbaton për herë të parë SNRF 18, kërkohet të zbatojë një grup të modifikuar kërkesash për shpalosjen e informacioneve shpjeguese të përcaktuara në një shtojcë të SNRF 19. Nëse një njësi ekonomike zgjedh të zbatojë SNRF 19 për një periudhë raportuese vjetore para se të ketë zbatuar amendamentet në SNRF 21, ajo nuk është e detyruar të zbatojë kërkesat për shpalosje në SNRF 19 që lidhen me Mungesën e Shkëmbyeshmërisë.

Drejtorët e kompanisë nuk parashikojnë që SNRF 19 do të zbatohet për qëllime të pasqyrave financiare të pavarura dhe të konsoliduara të Bankës.

2.4 Valuta funksionale dhe e prezantimit

Valuta funksionale e Bankës e përdorur në përgatitjen e pasqyrave financiare është Euro pasi është valuta e mjedisit primar ekonomik në të cilin operon Banka dhe ajo pasqyron thelbin ekonomik të ngjarjeve themelore ("valuta funksionale"). Të gjitha shumat janë rrumbullakosur në mijërat më të afërta, përveç rasteve kur tregohet ndryshe.

2.5 Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve

Gjatë përgatitjes së këtyre pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të dallojnë nga këto vlerësime.

Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

3. INFORMACION PËR POLITIKAT E KONTABILITETIT MATERIALE

Politikat kontabël të përcaktuara më poshtë janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare të veçanta.

3.1 Filialet dhe konsolidimi

Filialet janë njësi ekonomike të kontrolluara nga Banka. Kontrolli ekziston kur Banka është e ekspozuar ose ka të drejta ndaj të ardhurave të ndryshueshme nga përfshirja e saj me njësinë investuese (filialin), dhe mund të ndikojë në ato të ardhura përmes fuqisë së saj mbi njësinë investuese.

Këto pasqyra financiare përfaqësojnë rezultatet dhe pozitën financiare vetëm të Bankës dhe nuk përfshijnë ato të filialeve të saj, siç detajohet në Shënimin 13.

Banka përgatit pasqyra financiare të ndara dhe të konsoliduara në përputhje me SNRF. Pasqyrat financiare të konsoliduara përgatiten për qëllime rregullative vendore dhe nuk publikohen, pasi vetë Banka është një filial në pronësi të plotë, ndërsa kompania mëmë përfundimtar, Raiffeisen Bank International, harton pasqyra financiare të konsoliduara të disponueshme për përdorim publik në adresën: <http://www.rbinternational.com>, në përputhje me Standardet e Kontabilitetit (SNRF). Pjesëmarrjet në degë regjistrohen me kosto në pasqyrat financiare të ndara.

3.2. Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet në valutë të huaj regjistrohen me kursin e këmbimit në fuqi në ditën e transaksionit. Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaja konvertohen me kursin e këmbimit në datën e raportimit.

Fitimet dhe humbjet nga këmbimi valutor që rezultojnë nga shlyerja e këtyre transaksioneve dhe nga konvertimi i pasurive dhe detyrimeve monetare të denominuara në valuta të huaja me kursin e këmbimit në fund të vitit, regjistrohen në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, nën Shënimin 23 – Të ardhura nga tarifa dhe komisione dhe Shënimin 24 – Fitime dhe humbje, diferenca e këmbimeve.

3.3. Pasuritë dhe detyrimet financiare

3.3.1. Klasifikimi i pasurive financiare

Banka klasifikon të gjitha pasuritë e saj financiare bazuar në modelin e biznesit për administrimin e pasurive dhe kushtet kontraktuale të pasurive, të matura me:

- Koston e amortizuar;
- Vlerën e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (FVOCI); dhe
- Vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes (FVTPL).

3.3.2. Klasifikimi i detyrimeve financiare

Detyrimet financiare klasifikohen si të matura më me koston e amortizuar, përveç zërave të mëposhtëm që maten me FVTPL:

- Detyrimet financiare që mbahen për tregtim – duke përfshirë derivativët;
- Detyrimet financiare që lindin kur transferimi i një pasurie financiare nuk kualifikohet për çregjistrim ose kur zbatohet metoda e përfshirjes së vazhdueshme;
- Garancitë financiare dhe angazhimet e huave me interes nën normën e tregut;
- Konsideratat kontigjente të njohura nga një blerës në një kombinim biznesi;
- Detyrimet financiare që janë përcaktuar si në FVTPL në njohjen fillestare.

Banka i klasifikon detyrimet e saj financiare me koston e amortizuar dhe me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

3.3.3. Modeli i biznesit

Banka përcakton modelin e saj të biznesit në nivelin që pasqyron më së miri se si ajo menaxhon grupet e pasurive financiare për të arritur objektivin e saj të biznesit. Modeli i biznesit të Bankës nuk vlerësohet në bazë të secilit instrument veç e veç, por në një nivel më të lartë të portofolave të agreguar dhe bazohet në faktorë të vëzhgueshëm si:

- Si vlerësohet dhe raportohet performanca e modelit të biznesit dhe e pasurive financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi të personeli kyç drejtues i njësisë ekonomike;
- Rreziqet që ndikojnë në performancën e modelit të biznesit (dhe të pasurive financiare të mbajtura brenda atij modeli), dhe në veçanti mënyra se si menaxhohen ato rreziqe.
- Si kompensohen menaxherët e njësisë ekonomike (për shembull, nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të pasurive të menaxhuara apo në rrjedhat monetare kontraktuale të arkëtuara);
- Frekuenca e pritur, vlera dhe koha e shitjeve janë gjithashtu aspekte të rëndësishme të vlerësimit nga ana e Bankës.

Megjithatë, vlerësimi i Bankës bëhet në nivelin më të lartë të mundshëm të agregimit, që është niveli i departamentit të Bankës. Duhet të përdoren nën-portofola të mëtejshëm, në mënyrë që secili portofol të ketë karakteristikat e njëjta ose të ngjashme si më poshtë;

- Fushës së biznesit;
- TKP e vlerësimit të performancës;
- Personel kyç i menaxhimit (B-1);
- Rreziqet dhe proceset e menaxhimit të rrezikut;
- Infrastruktura e TI-së.

Vlerësimi i modelit të biznesit bazohet në skenarë të arsyeshëm të pritshëm pa marrë parasysh skenarët e "rastit më të keq" ose të "rastit të stresit". Nëse rrjedhat e parave pas njohjes fillestare realizohen në një mënyrë që dallon nga pritshmëritë fillestare të Bankës, Banka nuk ndryshon klasifikimin e pasurive financiare të mbetura të mbajtura në atë model biznesi, por inkorporon këtë informacion kur vlerëson pasuritë financiare të sapolindura ose të blera rishtazi në vijim.

3.3.4. Karakteristika e rrjedhës së parasë kontraktuale

Për pasuritë financiare me model biznesi për të mbledhur rrjedhat monetare kontraktuale, Banka vlerëson nëse termat kontraktualë të asetit financiar japin, në data të caktuara, rrjedha monetare që përbëhen vetëm nga pagesat e principalit dhe interesit mbi shumën e principalit të papaguar. Për këtë qëllim, interesi përcaktohet si shpërblim për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhur me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore, si dhe për rreziqe të tjera bazë të huadhënies (p.sh. likuiditeti) dhe kosto të tjera (p.sh. administrative), si dhe një marzh fitimi. Në vlerësimin nëse rrjedhat monetare kontraktuale përbëhen vetëm nga pagesat e principalit dhe interesit, Banka do të shqyrtojë termat kontraktualë të instrumentit. Kjo do të përfshijë vlerësimin nëse pasuria financiare përmban një kusht kontraktual që mund të ndryshojë kohën apo shumën e rrjedhave monetare kontraktuale, në mënyrë që të mos i plotësojë këto kushte. Banka merr parasysh:

- Parapagimi, kushtet e zgjatjes;
- Karakteristikat e leverazheve;
- Kërkesa është e kufizuar në pasuri ose rrjedhave të specifikuar të parave;
- Instrumentet e lidhura në mënyrë kontraktuale.

Ky vlerësim duhet të bëhet mbi bazën e çdo instrumenti veç e veç në datën e njohjes fillestare të pasurisë financiare.

3.3.5. Modifikimi i vlerës kohore të parasë dhe testi krahasues (benchmark test)

Vlera në kohë e parasë është elementi i interesit që ofron konsideratë vetëm për kalimin e kohës. Ajo nuk merr parasysh rreziqe të tjera (i kredisë, i likuiditetit, etj.) apo kosto (si ato administrative, etj.) që lidhen me mbajtjen e një aktivi financiar. Në disa raste, elementi i vlerës kohore të parasë mund të modifikohet (i papërsosur). Kjo ndodh, për shembull, nëse norma e interesit e një aktivi financiar rishikohet periodikisht, por frekuenca e rishikimit nuk përputhet me afatin e normës së interesit. Në këtë rast, njësitë duhet të vlerësojnë këtë modifikim për të përcaktuar nëse rrjedhat monetare kontraktuale ende përfaqësojnë vetëm pagesat e kryegjësë dhe interesit, dmth., termi i modifikimit nuk i ndryshon ndjeshëm flukset monetare nga një instrument standard "i përkryer". Ky vlerësim nuk është një zgjedhje e politikës kontabël dhe nuk mund të shmangët thjesht duke arritur në përfundimin se një instrument, në mungesë të një vlerësimi të tillë, do të matet me vlerën e drejtë. Për karakteristikat kryesore kontraktuale në vijim, që potencialisht mund të modifikojnë vlerën kohore të parasë, aplikohet një test krahasues (benchmark test):

- Frekuenca e normës së rivendosjes nuk përputhet me maturimin e interesit;
- Treguesi i ngecjes;
- Klauzola zbutëse;
- "Grejs" periudha;
- Referenca e rendimentit të tregut sekondar.

3.3.6. Njohja e pasurive dhe detyrimeve financiare

Banka fillimisht njeh kreditë, të arkëtueshmet dhe detyrimet e tjera financiare në datën në të cilën ato janë krijuar. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet e rregullta dhe shitjet e pasurive financiare) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit

Pasuria financiare ose detyrimi financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë plus, për zërin që nuk është me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kostot e transaksionit që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të tij.

3.3.7. Çregjistrimi i pasurive dhe detyrimeve financiare

3.3.7.1 Çregjistrimi për shkak të modifikimit thelbësor të termave dhe kushteve

Banka çregjistron një pasuri financiare, të tillë si një kredi për një klient, kur termat dhe kushtet janë rinegociuar deri në masën që, në thelb, ajo bëhet një kredi e re, me diferencën njihet si një fitim ose humbje nga çregjistrimi. Kreditë e njohura rishtazi klasifikohen si Faza 1 për qëllime të matjes së ECL-së, përveç rastit kur kredia e re konsiderohet të jetë POCL.

Kur vlerëson nëse duhet të çregjistrojë ose jo një kredi për një klient, Banka merr parasysh faktorët e mëposhtëm cilësorë:

- Ndryshimi në valutën e kredisë;
- Prezantimi i një tipari të kapitalit neto;
- Ndryshimi i palës tjetër;
- Nëse modifikimi është i tillë që instrumenti nuk do të plotësonte më kriterin SPPI.

dhe faktorët sasiorë:

- Zgjatja e afatit mesatar të mbetur të barabartë ose më shumë se 50% dhe të barabartë ose më shumë se 2 vjet (kumulative);
- Ndryshimet e shumës së kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinal) me të barabarta ose më shumë se 10% dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë.
- Kreditë e fazës 3 shpesh mund të ristrukturohen për të përputhur me pagesat maksimale të pritshme që mund të përballojë një klient i falimentuar. Nëse është kështu, atëherë një zgjatje përtej 2 vjetësh nuk rezulton automatikisht në çregjistrim dhe kërkon gjykim për të përcaktuar nëse zgjerimi është ekonomikisht një instrument i ri.

3.3.7.2 Çregjistrimi, përveç modifikimit thelbësor

Pasuritë financiare

Një aset financiar (ose, sipas rastit, një pjesë e një pasurie financiare ose pjesë e një grupi pasurish financiare të ngjashme) çregjistrohet kur të drejtat për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare kanë skaduar. Banka gjithashtu çregjistron pasurinë financiare nëse ajo ka transferuar pasurinë financiare dhe transferimi kualifikohet për çregjistrim.

Banka ka transferuar asetin financiar nëse dhe vetëm nëse:

- Banka ka transferuar të drejtat e saj kontraktuale për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare; ose
- Ajo ruan të drejtat për flukset monetare, por ka marrë përsipër një detyrim për t'i paguar plotësisht flukset monetare të marra pa vonesë materiale ndaj një pale të tretë sipas një marrëveshjeje "kalimi" (pass-through).

Marrëveshjet e kalimit janë transaksione në të cilat Banka ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset monetare të një pasurie financiare ("pasuria origjinale"), por merr një detyrim kontraktual për t'i paguar ato flukse monetare një ose më shumë njësive ekonomike ("përfituesit e mundshëm"), kur plotësohen të tre kushtet e mëposhtme:

- Banka nuk ka asnjë detyrim t'u paguajë shumat përfituesve eventuale, përveç nëse ka mbledhur shuma ekuivalente nga pasuria origjinale, duke përjashtuar paradhëniet afatshkurtra me të drejtën për rikuperim të plotë të shumës së dhënë hua plus interesin e përlogaritur me normat e tregut.
- Banka nuk mund të shesë ose të lërë peng pasurinë origjinale përveçse si garanci për marrësit e mundshëm,
- Banka duhet të dorëzojë çdo fluks monetar që mbledh në emër të marrësve eventuale pa vonesa materiale.

Për më tepër, Banka nuk ka të drejtë të riinvestojë flukse të tilla monetare, me përjashtim të investimeve në para ose ekuivalentë të parasë duke përfshirë interesin e fituar, gjatë periudhës ndërmjet datës së arkëtimit dhe datës së kërkuar të marrësit eventual.

Një transferim kualifikohet për mosnjohje vetëm nëse:

- Banka ka transferuar në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë, ose
- Banka as nuk ka transferuar dhe as mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë, por ka transferuar kontrollin e pasurisë

Banka konsideron se kontrolli do të transferohet nëse dhe vetëm nëse marrësi ka aftësinë praktike për t'ia shitur pasurinë në tërësi një pale të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë atë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa vendosur kufizime shtesë për transferimin.

Kur Banka as nuk i ka transferuar dhe as nuk i ka mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet dhe ka mbajtur kontrollin e pasurisë, aktivi vazhdon të njihet vetëm në masën e përfshirjes së vazhdueshme të Bankës, në të cilin rast, Banka njeh gjithashtu një detyrim të lidhur. Pasuria e transferuar dhe detyrimi shoqërues maten mbi një bazë që pasqyron të drejtat dhe detyrimet që Banka ka ruajtur.

Nëse përfshirja e vazhdueshme merr formën e një opsioni të shkruar ose të blerë (ose të dyja) mbi pasurinë e transferuar, përfshirja e vazhdueshme matet me vlerën që Banka do të kërkojë të paguajë pas riblerjes. Në rastin e një opsioni për shitje me shkrim mbi një pasuri që matet me vlerën e drejtë, shtrirja e përfshirjes Përfshirja e vazhdueshme e njësisë ekonomike është e kufizuar në vlerën më të ulët të vlerës së drejtë të pasurisë të transferuar dhe çmimit të ushtrimit të opsionit.

Detyrimet financiare

Një detyrim financiar çregjistrohet kur obligimi sipas detyrimit shlyhet, anulohet ose skadon. Kur një detyrim financiar ekzistues zëvendësohet nga një tjetër nga i njëjti huadhënës me kushte thelbësisht të ndryshme, ose kushtet e një detyrimi ekzistues janë modifikuar thelbësisht, një shkëmbim ose modifikim i tillë trajtohet si çregjistrim i detyrimit fillestar dhe njohje e një detyrimi të ri. Çregjistrimi kontabilizohet për rastet kur ndryshimet në shumën e kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinale) janë të barabarta ose më shumë se 10% dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë euro. Diferenca midis vlerës kontabël të detyrimit financiar fillestar dhe shumës së paguar njihet në fitim ose humbje.

3.3.8. Kompensimi

Pasuritë dhe detyrimet financiare kompensohen dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar kur dhe vetëm kur, Banka ka të drejtën ligjore të kompensojë shumat dhe ajo synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe të shlyejë detyrimin në të njëjtën kohë. Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm kur lejohen sipas SNRF-ve.

3.3.9. Matja e kostos së amortizuar

'Kostoja e amortizuar' e një pasurie financiare ose detyrimi financiar është shuma me të cilën matet pasuria financiare ose detyrimi financiar në njohjen fillestare, minus shlyerjet e kryegjësë, plus ose minus amortizimin kumulativ duke përdorur metodën e interesit efektiv të çdo difference ndërmjet shumës fillestare të njohur dhe shumës së maturimit, minus çdo reduktim për zhvlerësim.

3.3.10. Matja e vlerës së drejtë

'Vlera e drejtë' është çmimi që do të merrej për të shitur një pasuri ose do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes në kryegjënë ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm për të cilin Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron rrezikun e mos-performancës së tij.

Objekti i përdorimit të një teknike vlerësimi është të përcaktojë se cili do të ishte çmimi i transaksionit (dmth. një çmim dalës) në datën e matjes në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut. Vlera e drejtë vlerësohet në bazë të rezultateve të një teknike vlerësimi që përdor maksimalisht të dhënat e tregut dhe mbështetet sa më pak të jetë e mundur në të dhëna specifike për njësinë ekonomike. Një teknikë vlerësimi pritet të arrijë në një vlerësim realist të vlerës së drejtë nëse:

- ai pasqyron në mënyrë të arsyeshme mënyrën se si pritet çmimi i tregut për vlerën e instrumentit; dhe
- inputet në teknikën e vlerësimit përfaqësojnë në mënyrë të arsyeshme pritshmëritë e tregut dhe masat e faktorëve rrezik-kthim të qenësishëm në instrumentin financiar.

Prandaj, një teknikë vlerësimi:

- përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në përcaktimin e një çmimi; dhe
- është në përputhje me metodologjitë e pranura ekonomike për çmimin e instrumenteve financiare.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në momentin e njohjes fillestare është çmimi i transaksionit (dmth. vlera e drejtë e konsideratës së dhënë ose të marrë). Metodologji të tjera përfshijnë krahasimin e vlerës së drejtë të atij instrumenti me transaksione të tjera të dukshme aktuale të tregut në të njëjtin/instrument të ngjashëm (dmth. pa modifikim ose ripaketim) ose bazuar në një teknikë vlerësimi.

Qasja e fluksit variabël e të cilëve përfshijnë të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme. Qasja e fluksit të skontuar të parasë është një teknikë e përdorur për të lidhur shumat e ardhshme (flukset monetare) me të tashmen përmes një norme skontimi. Konceptet e vlerës aktuale janë kritike për zhvillimin e teknikave për vlerësimin e vlerës së drejtë të instrumenteve financiare, sepse çmimi i daljes nga tregu i një instrumenti financiar përfaqëson vlerësimin kolektiv të pjesëmarrësit të tregut për vlerën aktuale të flukseve monetare të tij të pritshme. Prandaj, flukset monetare dhe norma e skontimit duhet të pasqyrojnë vetëm faktorë që janë specifikë për instrumentin financiar që matet dhe duhet të pasqyrojnë supozimet që pjesëmarrësit e tregut do të përdornin në vlerësimet e tyre të vlerës së drejtë. Gjithashtu, duke qenë se flukset monetare të përdorura janë vlerësime dhe jo shumat e njohura, një vlerësim i vlerës së drejtë, duke përdorur vlerën aktuale, bëhet në kushte pasigurie. Duke qenë se pjesëmarrësit e tregut në përgjithësi kërkojnë kompensim për mbajtjen e pasigurisë së natyrshme në flukset monetare (primi i rrezikut), efekti i ndryshueshmërisë (rrezikut) në flukset monetare duhet të reflektohet ose në flukset monetare ose në normën e skontimit. Në aplikimin e analizës së fluksit monetar të skontuar ("DCF"), Banka duhet të përdorë norma skontimi të barabarta me normat mbizotëruese të kthimit për instrumentet financiare që kanë në thelb të njëjtat kushte dhe karakteristika, duke përfshirë cilësinë kreditore të instrumentit, afatin e mbetur gjatë të cilit norma e interesit kontraktuale është fikse, afati i mbetur i ripagesës së kryegjësë dhe valuta në të cilën do të kryhen pagesat. Flukset monetare të përdorura në modelin DCF duhet të "përshtaten" me normën e skontimit dhe gjithashtu duhet të marrin parasysh karakteristikat e përmendura më sipër (p.sh. afati i mbetur i normës së interesit kontraktual dhe i kryegjësë). Kur është e disponueshme, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument.

Një treg konsiderohet aktiv nëse transaksionet për pasurinë ose detyrimin kryhen me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të ofruar informacion mbi çmimin në mënyrë të vazhdueshme. Nëse nuk ka çmim të kuotuar në një treg aktiv, atëherë Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve përkatëse të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve të pavëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Vlera e drejtë e një depozite pa afat nuk është më e vogël se shuma e pagueshme sipas kërkesës, e zbritur nga data e parë në të cilën mund të kërkohej të paguhet shuma. Banka njih transfertat ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ka ndodhur ndryshimi.

3.3.11. Garancitë financiare, letrat e kreditit dhe zotimet e patërhequra të huasë

Banka lëshon garanci financiare, letra kredie dhe angazhime kredie. Garancitë financiare njihen fillimisht në pasqyrat financiare me vlerën e drejtë, duke qenë primi i marrë. Pas njohjes fillestare, detyrimi i Bankës sipas çdo garancie matet me vlerën më të madhe të shumës së njohur fillimisht minus amortizimin kumulativ të njohur në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, dhe sipas SNRF 9 – një provizion ECL. Primi i marrë njihet në pasqyrën e të ardhurave në të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet mbi bazën lineare gjatë jetëgjatësisë së garancisë. Zotimet e pa tërhequra të huasë dhe letrat kreditore janë zotime sipas të cilave, gjatë kohëgjatës së zotimit, Banka kërkohej t'i japë klientit një kredi me kushte të paracaktuara. Ngjashëm me kontratat e garancisë financiare, këto kontrata janë në fushëveprimin e kërkesave të ECL.

Vlera nominale kontraktuale e garancive financiare, e letrave të kredisë dhe e angazhimeve të huasë të patërhequra, ku kredia e rënë dakord për t'u dhënë është në kushtet e tregut, nuk regjistrohen në pasqyrën e pozicionit financiar. Vlerat nominale të këtyre instrumenteve janë shpalosur në Shënimin 30 dhe ECL-të përkatëse janë shpalosur në Shënimin 6.

3.3.12. Instrumentet Financiare - Zhvlerësimi (SNRF 9)

Matja e rënies në vlerë për humbjen e pritshme kreditore mbi pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar dhe vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse është një fushë që kërkon përdorimin e modeleve komplekse dhe supozime të rëndësishme për kushtet e ardhshme ekonomike dhe sjelljen e pagesës. Kërkohen gjykime të rëndësishme në zbatimin e kërkesave kontabël për matjen e humbjeve të pritshme të kredisë, ndër të tjera:

- Përcaktimi i kriterëve për rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë
- Zgjedhja e modeleve dhe supozimeve të përshtatshme për matjen e humbjeve të pritshme të kreditore
- Përcaktimi i numrit dhe peshimeve relative të skenarëve parashikues për çdo lloj produkti/tregu dhe humbjet e pritshme të kredisë shoqëruese
- Krijimi i grupeve të pasurive financiare të ngjashme për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme të kredisë.

Për bankën, rreziku i kredisë vjen nga rreziku i pësimit të humbjes financiare nëse ndonjë prej konsumatorëve, klientëve ose palëve të tregut të bankës nuk përmbush detyrimet e tyre kontraktuale. Rreziku kreditor lind kryesisht nga kreditë ndërbankare, komerciale dhe personale, si dhe nga zotimet e kredive që rrjedhin nga aktivitete të tilla huadhënëse, por mund të lindin edhe nga garancitë financiare të dhëna, të tilla si garancitë e kredisë, letrat e kreditit dhe pranimet. Banka është gjithashtu e ekspozuar ndaj rreziqeve të tjera kreditore që rrjedhin nga investimet në letrat me vlerë të borxhit. Vlerësimi i rrezikut kreditor për qëllime të menaxhimit të rrezikut është kompleks dhe kërkon përdorimin e modeleve, pasi rreziku ndryshon me ndryshimet në kushtet e tregut, flukset e pritura të parasë dhe kalimin e kohës. Vlerësimi i rrezikut të kredisë të një portofoli pasurish përfshin vlerësime të mëtejshme në lidhje me mundësinë e mospërmbushjes së detyrimeve, raportet shoqëruese të mospagimit dhe korrelacionet e mospagimit ndërmjet palëve. SNRF 9 përshkruan një model me tre faza për rënien në vlerë bazuar në ndryshimet në cilësinë kreditore nga pika e njohjes fillestare. Sipas këtij modeli, një instrument financiar që nuk është i kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, klasifikohet në Fazën 1 dhe rreziku i tij kreditor të monitoruar vazhdimisht. Sipas SNRF 9, kur maten humbjet e pritshme të kredisë, është e nevojshme të merren parasysh informacionet parashikuese. Pasuritë financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë ato pasuri financiare që janë të kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare. Humbja e tyre e pritshme kreditore matet gjithmonë mbi bazën e jetëgjatësisë. Bazuar në procesin e mësipërm, Banka grupon kreditë e saj në Fazën 1, Fazën 2, Fazën 3 dhe POCI, siç përshkruhet më poshtë:

- Faza 1: Kur kreditë njihen për herë të parë, Banka njih një lejim bazuar në ECL12 mujore. Kreditë e Fazës 1 përfshijnë gjithashtu lehtësira ku rreziku i kredisë është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 2.
- Faza 2: Kur një kredi ka shfaqur një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga krijimi, Banka regjistron një lejim për humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetës - LTECL. Kreditë e fazës 2 përfshijnë gjithashtu lehtësira, ku rreziku kreditor është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 3.
- Faza 3: Kreditë e konsideruara kredi-të zhvlerësuar (siç përshkruhet në Shënimin 4). Banka regjistron një lejim për LTECL-të.
- POCI: Pasuritë e blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë pasuri financiare që kanë pësuar zhvlerësim kreditor në njohjen fillestare. Pasuritë e POCI regjistrohen me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe të ardhurat nga interesi njihen më pas bazuar në një EIR të rregulluar me kredi. ECL-të njihen ose njihen vetëm në masën që ka një ndryshim pasues në humbjet e pritura kreditore. Për pasuritë financiare për të cilat Banka nuk ka pritshmëri të arsyeshme për mbulimin e të gjithë shumës së papaguar ose një pjesë të saj, vlera kontabël bruto e pasurisë financiare zvogëlohet. Kjo konsiderohet një çregjistrim (i pjesshëm) i pasurisë financiare.

Rritje e ndjeshme e rrezikut kreditor

Banka konsideron se një instrument financiar ka përjetuar një rritje të ndjeshme të rrezikut kreditor kur një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme sasiore, cilësore ose të rezervës janë përmbushur:

Kriteret sasiore

Banka përdor kriteret sasiore si treguesin kryesor të rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë për të gjitha portfolet materiale plus kriteret cilësore shtesë si 30 ditë vonesë ose masat e durimit për një lehtësi të caktuar si rezervë (backstop). Për stadifikimin sasior, banka krahason kurbën PD të jetëgjatësisë në datën e raportimit me kurbën PD të jetëgjatësisë së ardhshme në datën e njohjes fillestare. Duke pasur parasysh natyrën e ndryshme të produkteve midis sektorëve "retail" dhe "non-retail", metodat për vlerësimin e rritjeve potenciale të rëndësishme gjithashtu dallojnë pak. Për rrezikun "non-retail" që t'i bëjë të krahasueshme dy kurbat, PD-të zvogëlohen në PD-të vjetore. Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet të ketë ndodhur nëse rritja e PD ishte 250 përqind ose më shumë. Për maturimet më të gjata, pragu prej 250 përqind zvogëlohet për të llogaritur efektin e maturimit. Për ekspozimet "retail" nga ana tjetër, PD-të e mbetura kumulative krahasohen si diferenca logit midis "PD-së gjatë gjithë jetës në datën e raportimit" dhe "PD-së gjatë gjithë jetës nga fillimi i kushtëzuar për mbijetesën deri në datën e raportimit". Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet se ka ndodhur kur kjo diferencë logit është mbi një prag të caktuar. Nivelet e pragut llogariten veçmas për çdo portofolio, i cili mbulohet nga modele individuale të PD-së të bazuara në vlerësim. Bazuar në të dhënat historike, pragjet vlerësohen si kuantili i 50-të i shpërndarjes së diferencave logit të sipërpërmendur në portofolion në përkeqësim. Në këtë mënyrë, 50 përqind e përkeqësimit të PD-ve gjatë gjithë jetës me shkallën më të lartë konsiderohet e rëndësishme. Kjo zakonisht përkthehet në një rritje të PD midis 150 dhe deri në 300 përqind, në varësi të sjelljes së mospagesës të portofoleve të ndryshme. Për sa i përket pragut në të cilin një instrument financiar duhet të kalojë në fazën 2, Banka ka vendosur për kufijtë bazuar në praktikën aktuale të tregut.

Kriteret cilësore

Kriteret cilësore të bankës si tregues dytësor i rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë për të gjitha portfolet materiale.

Lëvizja në Fazën 2 bëhet kur plotësohen kriteret e mëposhtme. Për portfolet sovranë, bankare, klientësh të korporatave dhe financave të projekteve, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Treguesit e tregut të jashtëm
- Ndryshimet në kushtet e kontratës
- Ndryshimet në qasjen e menaxhimit
- Gjykimin e ekspertit

Vlerësimi i rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë përfshin informacione për të ardhmen dhe kryhet në baza tremujore në nivel transaksionesh individuale për të gjitha portfolet e sovranëve, bankave, klientëve të korporatave dhe financave të projekteve të mbajtura nga banka.

Për portfolet me pakicë, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- durim
- Parazgjedhja e ekspozimit tjetër të të njëjtit klient (segmenti PI)
- Qasja holistike – E aplikueshme për rastet kur informacioni i ri i largët bëhet i disponueshëm për një segment ose pjesë të portfolit dhe ky informacion nuk është përfshirë ende në sistemin e vlerësimit. Nëse identifikohen raste të tilla, menaxhmenti e mat këtë portfol me humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës (si vlerësim kolektiv).
- Vlerësimi i rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë përfshin informacione për të ardhmen dhe kryhet në baza mujore në nivel transaksionesh individuale për të gjitha portfolet me pakicë të mbajtura nga banka.

Mjeti mbështetës/rezerva (Backstop)

Rezerva backstop aplikohet dhe instrumenti financiar konsiderohet se ka pësuar rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë nëse huamarrësi ka më shumë se 30 ditë vonesë për pagesat e tij kontraktuale. Në disa raste të kufizuara, supozimi se aktivet financiare të cilat janë më shumë se 30 ditë të vonuara duhet të zhvendosen në Fazën 2 bie poshtë.

Përgjashtim i rrezikut të ulët të kredisë

Në raste të përzgjedhura, kryesisht për letrat me vlerë të borxhit sovran, banka përdor përgjashtimin e rrezikut të ulët të kredisë. Të gjitha letrat me vlerë që paraqiten me rrezik të ulët krediti kanë vlerësim të barabartë me shkallën e investimit ose më të mirë.

Banka nuk ka përdorur përgjashtimin e rrezikut të ulët të kredisë për asnjë biznes kreditues.

Përkufizimi i aktiveve të mospaguara dhe të zhvlerësuar nga kredia

Mospagimi përcaktohet në nenin 178 të KRRP si ngjarja kur një debitor specifik i bankës:

- nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e saj të kredisë ndaj bankës nga burimet parësore, OSE
- debitori është i vonuar për më shumë se 90 ditë për çdo detyrim material kreditor ndaj bankës.

Treguesit për klasifikimin 'nuk ka gjasa të paguajë' janë të përfshira përafërsisht në nenin 178 (3) CRR.

Jo me pakicë

Banka ka përcaktuar 12 tregues të cilët përdoren aktualisht për të identifikuar të pagjasë dhe 90 dpd dhe duhet të merren parasysh në DDB (fusha: klasifikimi i paracaktuar). Kolona 'Klasifikimi' jep një referencë se cilës nga dy arsyet e paracaktuara të listuara më sipër i referohet treguesi.

- Falimentimi
- Shlyerja e drejtpërdrejtë
- Shlyerja e kërkesës kundër dispozitave
- Kredi/lehtësi e thirrur
- Ristrukturimi i dështuar
- Pagesa e interesit u anulua
- Kërkesa e shitur me humbje
- Pagesa e vonuar
- Licenca e tërhequr
- Moratoriumi i pagesave
- Humbja e pritshme ekonomike
- Kryq i parazgjedhur

Llogaritja e pragut të materialit të vonuar.

Kufiri i materialitetit të bankës për klientët joshitës rregullohet në draftin e Standardeve Teknike Rregullatore (RTS) për prapun e materialitetit për detyrimin e kredisë të vonuar sipas nenit 178 të Rregullores (BE) Nr. 575/2013, miratuar nga Komisioni i BE-së si Rregullore e deleguar (BE) nr. rregullimi, pragu përbëhet nga një komponent absolut dhe një relativ:

- komponenti absolut i pragut vendoset si një shumë maksimale për shumën e të gjitha shumave të prapambetura që i detyrohet bankës nga një debitor ('detyrim kredie i vonuar') dhe nuk duhet të kalojë 500 EUR ose ekuivalentin e kësaj shume në monedhën përkatëse kombëtare;
- komponenti relativ i pragut caktohet si një raport, i shprehur në përqindje, i shumës së vonuar siç përmendet në pikën (a), kundrejt shumës totale të të gjitha ekspozimeve në bilanc ndaj debitorit, duke përfshirë ekspozimet e kapitalit ('detyrim kredie në bilanc'); dhe është e barabartë me 1%.

Shitje me pakicë

Banka përdor treguesit e mëposhtëm të mospagimit të shitjeve me pakicë: treguesin 90+DPD dhe 17 treguesit e pamundësisë për të paguar, duke përfshirë 4 situata të mospagimit.

90+ ditë të vonuara

Për qëllime të zbatimit të pikës (b) të nenit 178(1) të RRRF-së, debitori konsiderohet i papaguar në rast se është në vonesë për më shumë se 90 ditë rresht për çdo detyrim material kreditor.

Pragu i materialitetit të bankës përbëhet nga një komponent absolut dhe relativ:

- Komponenti i pragut absolut është i barabartë me 100 euro.
- Komponenti i pragut relativ është i barabartë me 1% të shumës totale të ekspozimit në bilanc.

Numëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë të gjitha shumat e vonuara që ekzistojnë për një lehtësi/një detyrim (llogaritur në bazë të nivelit të përdorur të aplikimit të mospagesës). Emëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë ekspozimin në bilanc të debitorit ndaj bankës, duke përfshirë të gjitha shumat e vonuara të konsideruara në numërues.

Pamundësia për të paguar treguesit

- Statusi jo aktual
- Rregullime specifike të rrezikut të kredisë
- Shitja e borxhit
- Ristrukturim i vështirë
- Falimentimi

- Mashtimi me kredi
- Vdekja e obliguesit
- Humbja e të ardhurave
- Borxhi i konsiderueshëm
- Shkelja e marrëveshjeve kontraktuale
- Thirrja e kontratës para maturimit
- Shitje kolaterali
- POCI

Situatat e mospagesës tërthore

- Produkti me parazgjedhje
- Efekt tërheqës
- Mospërbushja e detyrimit të përbashkët
- Mospagesa e klientit të lidhur

Koncepti i llogaritjes SNRF 9

SNRF 9 përdor një model të humbjes së pritshme të kredisë për të njohur zhvlerësimin. Modeli i humbjes së pritshme të kredisë zbatohet për instrumentet e borxhit me kosto të amortizuar ose me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, të arkëtueshmeve nga qiraja, aktiveve të kontratës dhe angazhimeve të huasë dhe kontratave të garancisë financiare që nuk maten me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Ekzistojnë 3 qasje kryesore që mund të përdoren për të llogaritur humbjet e pritshme të kredisë, këto janë:

- Qasje e përgjithshme
- Qasje e thjeshtuar
- Blerja ose burimi i aktiveve financiare të zhvlerësuara nga kredia

A. Qasje e Përgjithshme

Duke përdorur metodën e përgjithshme, shuma e humbjeve të pritshme të kredisë e njohur si provizion ose provizion për humbje varet nga vlerësimi i shkallës së përkeqësimit të kredisë që nga njohja fillestare. Prandaj, ekzistojnë dy mundësi:

- Kur rreziku i kredisë për një instrument financiar nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë provizionin e humbjes për atë instrument financiar në një shumë të barabartë me humbjet e pritshme të kredisë 12-mujore (SNRF 9.5.5.5). Këto pasuri janë në Fazën 1.
- Kur rreziku i kredisë për një instrument financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë provizionin e humbjes me një shumë të barabartë me humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës (SNRF 9.5.5.4). Këto pasuri janë në Fazën 2.

Objekti i kërkesave për zhvlerësim është njohja e humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës për të gjitha instrumentet financiare për të cilat ka pasur rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare - qoftë e vlerësuar në baza individuale apo kolektive - duke marrë parasysh të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur, duke përfshirë atë që shikon nga e ardhmja (SNRF 9.5.5.4). Vlerësimi nëse duhen njohur humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës bazohet në rritje të konsiderueshme në gjasat ose RREZIKUn e një dështimi që të ndodhë që nga njohja fillestare, pavarësisht nëse një instrument financiar është riçmuar për të reflektuar një rritje të rrezikut të kredisë.

B. Qasje e thjeshtuar

Ekziston një qasje e thjeshtuar e cila ka disa thjeshtëzime operacionale dhe duhet të zbatohet ose është një zgjedhje e politikës për të arkëtueshmet tregtare, aktivet e kontratës dhe të arkëtueshmet me qira. Kjo përfshin kërkesën ose zgjedhjen e politikës për të aplikuar qasjen e thjeshtuar që nuk kërkon që njësitë ekonomike të gjurmojnë ndryshimet në RREZIKUn e kredisë, sepse të gjitha do të ishin në Fazën 2 si praktike e përshtatshme për të llogaritur humbjet e pritshme të kredisë në të arkëtueshmet tregtare duke përdorur një matricë provizioni.

Qasja e thjeshtuar nuk zbatohet nga banka.

C. Blerja ose burimi i aktiveve financiare të zhvlerësuara nga kredia

Për aktivet financiare të cilat janë kredi të zhvlerësuara në njohjen fillestare, banka do të njohë vetëm ndryshimet kumulative në humbjet e pritshme të kredisë gjatë jetës që nga njohja fillestare si një provizion për humbjet për aktivet financiare të blera ose të origjinës të zhvlerësuara nga kredia (SNRF 9.5.5.14). Një aktiv financiar zhvlerësohet nga kredia kur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të vlerësuara të ardhshme të atij aktivi financiar kanë ndodhur.

Kriteret e ndarjes në shkallë

Në çdo datë raportimi, banka do të vlerësojë nëse rreziku i kredisë për një instrument financiar është rritur ndjeshëm nga data e njohjes fillestare (SNRF 9.5.5.9). Analiza e rrezikut të kredisë është një analizë shumëfaktorëshe dhe gjithëpërfshirëse. Kjo do

të thotë se vlerësimi bëhet duke përdorur të dhëna cilësore dhe sasiore dhe nëse një faktor specifik është i rëndësishëm dhe pesha e tij në krahasim me faktorët e tjerë, do të varet nga lloji i produktit, karakteristikat e instrumenteve financiare dhe huamarrësi si dhe nga rajoni gjeografik. Mund të ndodhë gjithashtu që disa faktorë ose tregues nuk janë të disponueshëm në nivel individual dhe për këtë arsye duhet të vlerësohen në baza kolektive. Në një rast të tillë, faktorët ose treguesit duhet të vlerësohen për portofolet e përshtatshme, grupet e portofoleve ose pjesët e një portofoli instrumentesh financiare. Vlerësimi sasiore duhet të bëhet duke parë ndryshimin në RREZIKUn e mospagesës që ndodh gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar. Kur të përcaktohet nëse kërkohet njohja e humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës, banka duhet të marrë në konsideratë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme (SNRF 9.5.5.9).

Kjo do të thotë që banka nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacion kur të përcaktojë nëse rreziku i kredisë është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Banka, si një mjet praktik dhe për aq kohë sa ekzistojnë kushte të caktuara, ndryshimi i rrezikut të mospagimit për disa instrumente financiare ose grupe instrumentesh financiare mund të vlerësohet bazuar në humbjet e pritshme të kredisë 12 mujore. Kjo është e mundur për instrumentet financiare për të cilat modelet e mospagimit nuk janë të përqendruara në një pikë specifike gjatë jetës së pritshme të financave. Megjithatë, për disa instrumente financiare, ose në disa rrethana, përdorimi i ndryshimeve në RREZIKUn e mospagimit që ndodh gjatë 12 muajve të ardhshëm mund të mos jetë i përshtatshëm. Këto rrethana do të ishin:

- Instrumenti financiar ka detyrime të rëndësishme pagese vetëm përtej 12 muajve të ardhshëm;
- Ndryshimet në faktorët përkatës makroekonomikë ose të tjerë të lidhur me kredinë ndodhin që nuk reflektohen në mënyrë adekuate në rrezikun e mospagimit të ndodhur në 12 muajt e ardhshëm; ose
- Ndryshimet në faktorët e lidhur me kredinë kanë një ndikim vetëm në RREZIKUn e kredisë të instrumentit financiar (ose kanë një efekt më të theksuar) përtej 12 muajve (SNRF 9.B5.5.14).

Duhet të theksohet se, me disa përjashtime që lidhen me mjetet praktike të përshkruara më poshtë, vlerësimi për të vendosur nëse rreziku i kredisë për një instrument financiar është rritur ndjeshëm duhet të bëhet mbi baza relative dhe jo absolute.

Kjo do të thotë që duke pasur parasysh një ndryshim në terma absolutë për një instrument financiar, ka më shumë gjasa të vlerësohet si me rrezik kredie, i cili është rritur ndjeshëm nëse rreziku fillestar i kredisë është i ulët në krahasim me nëse ai është i lartë. Një mundësi e tillë praktike është zgjedhja e opsionit të përjashtimit të rrezikut të ulët të kredisë, i cili thotë se një njësi ekonomike mund të supozojë se rreziku i kredisë për një letër me vlerë (por jo një hua sipas udhëzimit GRAECL) nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse letra me vlerë përcaktohet se ka rrezik të ulët kredie në datën e raportimit. Për letrat me vlerë me rrezik të ulët krediti banka do të njohë një provizion bazuar në humbjet e pritshme të kredisë 12 mujore. Letrat me vlerë nuk konsiderohen të kenë rrezik të ulët kredie kur ato konsiderohen se kanë një rrezik të ulët humbjeje thjesht për shkak të vlerës së kolateralit. Nga një këndvështrim teorik, rreziku i ulët i kredisë përkufizohet si një vlerë që ka rrezik të ulët mospagimi, huamarrësi ka një kapacitet të fortë për të përmbushur detyrimet e tij kontraktuale të fluksit të parasë dhe kushtet e pafavorshme të ardhshme nuk do të zvogëlojnë domosdoshmërisht aftësinë e huamarrësit për të përmbushur detyrimet e tij kontraktuale të fluksit monetar. Nga pikëpamja praktike, në bankë, kjo do të thotë se letrat me vlerë që konsiderohen si shkallë investimi nuk duhet të vlerësohen për të parë nëse rreziku i kredisë për një letër me vlerë është rritur ndjeshëm. Këtu nota e investimit përcaktohet nga agjencitë e njohura të vlerësimit të jashtëm si një vlerësim midis AAA-BBB.

Shkaqet e fazës 2

Supozimet në lidhje me shkaktarët që kualifikohen për trajtimin e fazës 2

Kur përcaktoni se cili horizont kohor duhet të përdoret për vlerësimin e rrezikut të rritur ndjeshëm të kredisë, SNRF 9 BC5.174 imponon që [...] *mos pasqyrimi i strukturës së termit mund të rezultojë gjithashtu në vlerësimin se rreziku i mospagesës ka ndryshuar thjesht për shkak të kalimit të kohës.*

Kjo mund të ndodhë edhe nëse banka do të kishte pritur një ndryshim të tillë në njohjen fillestare. Sipas mendimit të BSNK-së, vlerësimi i kritereve nuk duhet të ndryshojë vetëm sepse data e maturimit është më afër. Për më tepër, ndërsa rreziku i një mospagimi që ndodh gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar zakonisht zvogëlohet me kalimin e kohës, kjo nuk është gjithmonë rasti. Për instrumentet financiare, të cilat kanë vetëm detyrime të rëndësishme pagese afër maturimit të instrumentit financiar, rreziku i një mospagimi mund të mos ulet automatikisht me kalimin e kohës. Në një rast të tillë, banka duhet të marrë parasysh edhe faktorë të tjerë cilësorë që do të tregojnë nëse rreziku i kredisë është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Rritja e ndjeshme e rrezikut të kredisë për qëllim të provizionit të fazës 2 perceptohet në termat e:

- Një masë sasiore, ku është e llogaritur; dhe
- Një masë cilësore në raste të tjera dhe
- Treguesit Backstop

Shkaqet cilësore dhe sasiore jostatistikore

Një numër faktorësh janë të rëndësishëm kur vlerësohet një rritje e konsiderueshme e rrezikut të kredisë, siç sugjeron lista jo shteruese në SNRF 9 B.5.5.16/17. Prandaj, faktorët cilësorë merren parasysh për të plotësuar vlerësimin e rritjes së rrezikut të kredisë dhe gjithashtu në rastet kur ekzistojnë vetëm faktorë cilësorë ose faktorë sasiore jostatistikorë, vlerësimi do të drejtohet vetëm nga këta faktorë.

Në vijim të kësaj, është e rëndësishme që banka të marrë në konsideratë informacionin e vëzhgueshëm të tregut në lidhje me RREZIKUn e kredisë të instrumentit financiar të caktuar ose instrumenteve të ngjashme financiare. Ndërtimi i flamujve jostatistikorë cilësorë dhe sasiorë bazohet në listën e mëposhtme:

- B5.5.16 "analiza holistike"
- B5.5.17. një "treguesit e brendshëm të çmimeve"
- B5.5.17.b "normat/kushtet"
- B5.5.17.c "treguesit e tregut të jashtëm"
- B5.5.17.d "vlerësimi i jashtëm i kredisë"
- B5.5.17.e "vlerësimi i brendshëm i kredisë"
- B5.5.17.f "kushtet afariste/financiare/ekonomike"
- B5.5.17.g "rezultatet operative"
- B5.5.17.h "instrumente të tjera"
- B5.5.17.i "mjedis biznesi"
- B5.5.17.j "vlera e kolateralit"
- B5.5.17.k "cilësia e garancisë"
- B5.5.17.l "mbështetje nga njësia mëmë"
- B5.5.17.m "ndryshimet e kontratës"
- B5.5.17.n "performanca dhe sjellja"
- B5.5.17.o "qasja e menaxhimit të kredisë"
- B5.5.17.p "informacion i vonuar"

Ekziston një supozim i kundërshtueshëm se rreziku i kredisë për një aktiv financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, më së voni kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë të vonuara. Prezumimi mund të kundërshtohet nëse banka ka informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur që tregon se rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare (SNRF 9.5.5.11). Prandaj, mund të ndodhë që supozimi të jetë i kundërshtueshëm kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë të vonuara nëse:

- Mospagesa ishte një mbikëqyrje administrative
- Banka ka akses në evidencën historike që demonstroi se ekziston një korrelacion midis rritjeve të rëndësishme të rrezikut të kredisë dhe një shume ditësh në vonesë e cila është më e lartë se 30 ditë në vonesë (p.sh. 40 ditë në vonesë ose 50 ditë në vonesë etj.) (SNRF 9.B5.5.20).

Në rastet kur supozimi i kundërshtueshëm hidhet poshtë, duhet të theksohet se banka nuk mund të përafrojë kohën e rritjeve të rëndësishme të rrezikut të kredisë dhe njohjen e humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës me atë kur një aktiv financiar konsiderohet si i zhvlerësuar nga kredia ose kur instrumenti financiar konsiderohet se ka dështuar (SNRF 9.B5.5.21). Në rastet kur vonesa e 30 ditëve është hedhur poshtë, do të jetë e nevojshme të vendoset një kufi për një ndalim të ri, i cili nuk do të jetë më i lartë se 90 ditë vonesë dhe të sigurohet dëshmi për këtë.

Vlerësimi i transferimit të fazës në baza kolektive

Mund të mos jetë e mundur të vlerësohet nëse ka pasur një rritje të rrezikut të kredisë në baza individuale dhe për këtë arsye ky vlerësim mund të kryhet edhe në baza kolektive. Për shembull, ky mund të jetë rasti për kreditë me pakicë ku ka pak ose aspak informacion të përditësuar për RREZIKUn e kredisë që merret dhe monitorohet në mënyrë rutinore në një instrument individual derisa një klient të shkelë kushtet kontraktuale. Në raste të tilla, humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës do të njihen mbi një bazë kolektive që merr parasysh informacionin gjithëpërfshirës të rrezikut të kredisë. Ky informacion gjithëpërfshirës i rrezikut të kredisë duhet të përfshijë jo vetëm informacionin e vonuar, por edhe të gjithë informacionin përkatës të kredisë, duke përfshirë informacionin makroekonomik me shikim të ardhshëm, në mënyrë që të përafrohet rezultati i njohjes së humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës, kur ka pasur një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare. Karakteristikat e përbashkëta të rrezikut të kredisë mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në, sa vijon:

- Lloji i instrumentit ;
- Vlerësimet e rrezikut të kredisë;
- Lloji i kolateralit ;
- Data e njohjes fillestare ;
- Afati i mbetur deri në maturim;
- Industria;
- Vendndodhja gjeografike e huamarrësit; dhe
- Vlera e kolateralit në lidhje me aktivin financiar nëse ka një ndikim në probabilitetin e një mospërbushjeje (për shembull, huatë pa rekurs në disa juridiksione ose raportet e kredisë ndaj vlerës) (SNRF 9.B5.5.5)

Shkaqet e fazës 3

Sipas modelit të përkeqësimit, një instrument financiar duhet të transferohet në fazën 3 (dmth. është i zhvlerësuar kredia) kur kanë ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset e ardhshme monetare të vlerësuar. Nëse kërkesat për transferimin e fazës nuk plotësohen më (dmth. instrumenti nuk është më i zhvlerësuar nga kredia), ai do të transferohet përsëri në fazën 1 ose 2 (dmth. qasja është simetrike). Lista e mëposhtme është marrë nga treguesit e "Kredisë së zhvlerësuar" sipas SNRF 9 Shtojca A:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të emetuesit ose huamarrësit;
- një shkelje e kontratës, siç është mospagimi ose ngjarja e vonuar;
- uadhënsi(ët) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, i kanë dhënë huamarrësit një koncesion(a) që huadhënsi(t) nuk do t'i merrte në konsideratë ndryshe;
- po bëhet e mundshme që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë aktiv financiar për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose krijimi i një aktivi financiar me një zbritje të thellë që pasqyron humbjet e shkaktuara nga kredia.

Për shkak të ndryshimit të objektit të SNRF 9 në krahasim me SNK 39, gjithashtu angazhimet e huasë dhe kontratat e garancisë financiare do të mbulohen nga i njëjti proces (zëvendësimi i vlerësimit të SNK 37). Ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagimi nuk ndodh më vonë se kur një aktiv financiar është 90 ditë në vonesë, përveç nëse banka ka informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagimit është më shumë i përshtatshëm. Përkufizimi i mospagimit i përdorur për këto qëllime do të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha instrumentet financiare, përveç rasteve kur disponohet informacion që tregon se një përkufizim tjetër i paracaktuar është më i përshtatshëm për një instrument financiar të caktuar. Për shkak të ndryshimit të objektit të zhvlerësimit të SNRF 9 në krahasim me SNK 39, aspektet e mëposhtme do të merren parasysh.

Në bankë, përkufizimi i kredisë së zhvlerësuar përputhet me përkufizimin (rregullator - Neni 178 CRR) i mospagimit, pasi përkufizimi i mospagimit dhe i zhvlerësuar nga kredia janë të ngjashëm dhe kjo është në përputhje me proceset aktuale të menaxhimit të rrezikut. Kjo do të thotë që të gjitha instrumentet në objektin e zhvlerësimit të SNRF 9 ku pala tjetër është në mospagim do të transferohen në fazën 3. Për më tepër, kreditë e kolateralizuara plotësisht me provizion me rrezik zero, ku pala është në mosvlerësim, do të caktohen në fazën 3 (nëse zbatohet 'modeli i përkeqësimit të kredisë'). Për shkak të nevojës për të llogaritur një ECL të ponderuar me probabilitet, provizionet e rrezikut zero në fazën 3 pritet vetëm në raste të rralla. Së fundi, për shkak të periudhave të provës rregullatore, mund të ketë situata ku provizioni i rrezikut është i ulët ose zero (pasi banka nuk ka pritshmëri për mospagesë ose vonesë), por statusi i mospagesës është ende aktiv. Në raste të tilla, ekspozimi do të mbetet në fazën 3 për sa kohë që debitori është në mospagim.

Koncepti i përgjithshëm i modelit

Humbjet e pritshme të kredisë llogariten si shuma e humbjeve marxhinale që ndodhin në çdo periudhë kohore të datës së bilancit. Humbjet marxhinale rrjedhin nga parametra individuale që vlerësojnë ekspozimet dhe humbjet në rastin e mospagimit dhe probabilitetin marxhinal të mospagimit për çdo periudhë. Llogaritjet e humbjeve të pritshme të kredisë bazohen në katër komponentë:

- Probabiliteti i dështimit ("PD") – Ky është një vlerësim i gjasave të mospagimit gjatë një horizonti të caktuar kohor.
- Ekspozimi me vonesë ("EAD") – Ky është një vlerësim i ekspozimit në një datë të ardhshme të mospagimit, duke marrë parasysh ndryshimet e pritshme në ekspozim pas datës së raportimit, duke përfshirë shlyerjet e principalit dhe interesit, dhe tërheqjet e pritshme për objektet e zotuara.
- Mospagimi i dhënë nga humbja ("LGD") – Ky është një vlerësim i humbjes që lind nga mospagimi. Ai bazohet në diferencën midis flukseve monetare kontraktuale që duhen paguar dhe atyre që huadhënsi do të priste të merrte, duke përfshirë nga çdo kolateral. Zakonisht shprehet si përqindje e EAD.
- Norma e skontimit – përdoret për të skontuar një humbje të pritshme në vlerën aktuale në datën e raportimit duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) në njohjen fillestare.

Banka do të masë humbjet e pritshme të kredisë të një instrumenti financiar në një mënyrë që pasqyron:

- Një shumë e paanshme dhe e ponderuar sipas probabilitetit që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme;
- Vlera në kohë e parasë; dhe
- Informacion i arsyeshëm dhe i mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit të lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike (SNRF 9.5.5.17).

Gjatë matjes së humbjeve të pritshme të kredisë, banka nuk ka nevojë domosdoshmërisht të identifikojë çdo skenar të mundshëm. Megjithatë, ai duhet të marrë në konsideratë RREZIKUn ose probabilitetin që të ndodhë një humbje kredie duke reflektuar mundësinë që të ndodhë një humbje kredie dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kredie, edhe nëse mundësia e një kredie humbja e ndodhur është shumë e ulët. Kjo do të thotë se sado e ulët të jetë probabiliteti i humbjes së kredisë, ai kurrë nuk do të jetë zero për shkak të peshimit të probabilitetit.

Qasja ndaj zërave në bilanc

Humbjet e pritshme të kredisë janë një vlerësim i ponderuar sipas probabilitetit të humbjeve të kredisë (dmth. vlera aktuale e të gjitha mungesave të mjeteve monetare) gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar. Mungesa e parasë është diferenca midis flukseve monetare që i detyrohen bankës në përputhje me kontratën dhe flukseve monetare që banka pret të marrë. Për shkak se humbjet e pritshme të kredisë marrin në konsideratë shumën dhe kohën e pagesave, një humbje kredie lind edhe nëse banka pret të paguhet plotësisht, por më vonë se kur duhet të paguhet kontraktualisht (SNRF 9.B5.5.28). Qëllimi i vlerësimit të humbjeve të pritshme të kredisë nuk është as vlerësimi i skenarit të rastit më të keq dhe as vlerësimi i skenarit më të mirë. Në vend të kësaj, një vlerësim i humbjeve të pritshme të kredisë duhet të pasqyrojë gjithmonë mundësinë që të ndodhë një humbje kredie dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kredie edhe nëse rezultati më i mundshëm nuk është humbje kredie. Prandaj, për qëllime praktike, përdorimi i vlerësimeve të ponderuara me probabilitet të humbjeve të kredisë nuk duhet të marrë

në konsideratë një numër të madh skenarësh. Megjithatë, humbjet e pritshme të kredisë duhet të pasqyrojnë të paktën dy rezultate (SNRF 9.B5.5.41). Duhet të theksohet se humbjet e pritshme të kredisë 12-mujore janë një pjesë e humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës dhe përfaqësojnë mungesën e mjeteve monetare gjatë gjithë jetës që do të rezultojnë nëse ndodh një mospagim në 12 muajt pas datës së raportimit (ose një periudhë më e shkurtër nëse jeta e pritshme e një instrumenti financiar është më e vogël se 12 muajt), e ponderuar me probabilitetin e ndodhjes së atij mospagimi. Për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme të kredisë, vlerësimi i mungesës së pritshme të mjeteve monetare duhet të pasqyrojë flukset monetare të pritshme nga kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë që janë pjesë e kushteve kontraktuale dhe nuk njihen veçmas nga banka. Vlerësimi i mungesës së pritshme të mjeteve monetare në një instrument financiar të kolateralizuar pasqyron shumën dhe kohën e flukseve të mjeteve monetare që priten nga mbyllja e kolateralit minus kostot e marrjes dhe shitjes së kolateralit, pavarësisht nëse mbyllja është e mundshme (dmth. vlerësimi i flukseve monetare të pritshme merr në konsideratë probabilitetin e një fluksi monetar që do të rezultojë nga marrja e parave dhe detyrimi).

Për rrjedhojë, çdo fluks monetar që pritet nga realizimi i kolateralit përtej maturimit kontraktual të kontratës duhet të përfshihet në këtë analizë. Çdo kolateral i marrë si rezultat i konfiskimit nuk njihet si një aktiv që është i ndarë nga instrumenti financiar i kolateralizuar, përveçse kur plotëson kriteret e njohjes (SNRF 9.B5.5.55). Humbjet e pritshme të kredisë do të skontohej deri në datën e raportimit duke përdorur instrumentin me normë të ndryshueshme. Humbjet e pritshme të kredisë do të skontohej duke përdorur normën aktuale të interesit efektiv (SNRF 9.B5.5.44).

Qasja ndaj zërave jashtë bilancit

Për angazhimet e huasë dhe kontratat e garancisë financiare, data që banka bëhet palë në angazhimin e parevokueshëm do të konsiderohet si data e njohjes fillestare për qëllime të zbatimit të kërkesave për zhvlerësim. Për angazhimet e huasë, banka merr në konsideratë ndryshimet në rrezikun e mospërbushjes së kredisë me të cilën lidhet një angazhim kredie. Për kontratat e garancisë financiare, banka merr parasysh ndryshimet në RREZIKUn që debitori i specifikuar të mos përmbushë kontratën. Në të dyja rastet për një aktiv/aktiv financiar, një humbje kredie është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës sipas kontratës dhe flukseve monetare që banka pret të marrë.

Në rastin e zotimeve të huasë të patërhequra, një humbje kredie është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës nëse mbajtësi i zotimit të huasë tërheq kredinë dhe flukseve monetare që banka pret të marrë nëse kredia tërhiqet. Vlerësimi i Bankës për humbjet e pritshme të kredisë nga zotimet e huasë do të jetë në përputhje me pritjet e saj për tërheqje të atij zotimi të huasë, dmth. do të marrë parasysh pjesën e pritshme të zotimit të huasë që do të tërhiqet brenda 12 muajve nga data e raportimit kur vlerëson humbjet e pritshme të kredisë 12-mujore, dhe pjesën e pritshme të angazhimit të huasë që do të tërhiqet gjatë jetës së humbjes më të pritshme gjatë jetës së pritshme të kredisë. Për një kontratë garancie financiare, banka kërkohet të kryejë pagesa vetëm në rast mospagimi nga debitori në përputhje me kushtet e instrumentit që garantohej. Rrjedhimisht, mungesat në para janë pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin për një humbje kredie që ai pëson minus çdo shumë që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Nëse aktivi është plotësisht i garantuar, vlerësimi i mungesës së mjeteve monetare për një kontratë garancie financiare do të ishte në përputhje me vlerësimet e mungesës së mjeteve monetare për aktivin që i nënshtrohet garancisë.

Humbjet e pritshme të kredisë për një angazhim kredie do të skontohej duke përdorur normën efektive të interesit, ose një përafrim të saj, që do të zbatohet gjatë njohjes së aktivit financiar që rezulton nga zotimi i huasë. Humbjet e pritshme të kredisë për kontratat e garancisë financiare ose për angazhimet e huasë, për të cilat nuk mund të përcaktohet norma efektive e interesit, do të skontohej duke aplikuar një normë skontimi që pasqyron vlerësimin aktual të tregut të vlerës në kohë të parasë dhe rreziqet që janë specifike për flukset monetare, por vetëm nëse dhe në masën që rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend që të rregullohen skontimi i shkurtimit të parasë.

Informacion në kërkim përpara

Një masë e humbjeve të pritshme të kredisë është një shumë e paanshme e ponderuar sipas probabilitetit që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme dhe duke përdorur informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike. Kur ekziston një marrëdhënie jo-lineare midis skenarëve të ndryshëm të ardhshëm dhe humbjeve të tyre të kreditit, më shumë se një skenar i ardhshëm do të duhet të përfshihet në matjen e humbjeve të pritshme të kredisë për të përmbushur objektivin e mësipërm të miratuar:

Numri i skenarëve ekonomikë: modelohen skenarë përfaqësues që kapin jolinearitete materiale (p.sh. një skenar bazë, një skenar pozitiv dhe një skenar negativ). Numra të ndryshëm skenarësh mund të jenë të përshtatshëm në varësi të fakteve dhe rrethanave - p.sh. në periudha të rritjes së luhatshmërisë së pritur.

Përcaktimi i skenarëve alternativë ekonomikë: nëse banka prodhon vlerësimet e veta të ardhshme ekonomike ose përdor vlerësime të palëve të treta, ajo merr në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur të disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme, përveç rastit kur efekti marginal i përdorimit të të dhënave shtesë do të ishte i parëndësishëm. Në disa ekonomi, do të ketë të dhëna të gjera, por në terriore të tjera mund të ketë më pak informacion.

Skenarët përfaqësues: Skenarët e përdorur me anë të kundërt dhe të kundërt nuk janë të njëanshëm ndaj skenarëve ekstremë, të tillë që diapazoni dhe peshimi i skenarëve të përdorur nuk janë përfaqësues. Në veçanti, siç theksohet në GCRAECL të Komitetit të Bazelit, "skenarët e theksuar të zhvilluar për qëllime mbikëqyrëse në mbarë industrinë nuk synohen të përdoren drejtpërdrejt për qëllime kontabël.

Skenari bazë: skenari bazë është në përputhje me inputet përkatëse për vlerësimet e tjera në pasqyrat financiare (p.sh. rikuperimi i tatimit të shtyrë dhe vlerësimet e zhvlerësimit të emrit të mirë), buxhetet, planet strategjike dhe kapitale, dhe informacione të tjera të përdorura në menaxhimin dhe raportimin nga banka. Megjithatë, këto inpute nuk duhet të jenë të prapambetura ose të njëanshme. Edhe nëse inputet e përdorura janë në kohë dhe të paanshme, nëse buxheti i bankës është zhvilluar në shtator, por kushtet makroekonomike kanë ndryshuar deri në fund të dhjetorit, ose nëse buxheti përmban optimizëm ose pesimizëm të natyrshëm, atëherë këto inpute bëhen rregullime të përshtatshme kur përdoren për të përcaktuar skenarin bazë për qëllimet e llogaritjes së ECL-së në fund të vitit. Ndjeshmëritë dhe asimetritë: skenarët e përzgjedhur janë përfaqësues dhe marrin parasysh faktorët kryesorë të ECL, veçanërisht ndjeshmëritë jolineare dhe asimetrike brenda portofoleve. Për shembull, nëse banka ka ekspozime të rëndësishme të pronave dhe rrjedhimisht ndjeshmëri të konsiderueshme të ECL ndaj vlerave të ardhshme të pronës, atëherë modelohen ndryshime të ndryshme në çmimet e pronave. Ndjeshmëria e ECL ndaj secilit parametër ekonomik përpara individual monitorohet për të identifikuar faktorët kryesorë dhe për të vlerësuar efektet e ndryshimeve në parametra në ECL. Koherenca e parametrave: në zhvillimin e detajeve të një skenari specifik ekonomik (p.sh. një skenar me vlerësime individuale pikëshe të PBB-së së ardhshme, papunësisë, normave të interesit, etj.), çdo korrelacion i pritshëm ose ndërlidhje tjetër ndërmjet parametrave (p.sh. një rritje e papunësisë pritet të rezultojë në një ulje të normave të interesit) merret parasysh në zhvillimin e skenarit që të jetë realist.

Granulariteti i rregullimeve: llogaritja e një rregullimi të modeluar të veçantë për të pasqyruar ndikimin e skenarëve më pak të mundshëm dhe ndikimet jolineare që rezultojnë, kryhet në një nivel të duhur të ulët të grimcave, i cili merr parasysh karakteristikat dhe ndjeshmëritë cilësisht të ndryshme të rrezikut.

Matja e humbjeve të pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës në Fazën 1/2

Perspektiva e shikimit përpara

Informacioni historik është një ankorë ose bazë e rëndësishme nga e cila për të matur humbjet e pritshme të kredisë. Megjithatë, banka duhet të rregullojë të dhënat historike, siç është përvoja e humbjes së kredisë, në bazë të të dhënave aktuale të vëzhgueshme për të pasqyruar efektet e kushteve aktuale dhe parashikimet e saj për kushtet e ardhshme që nuk kanë ndikuar në periudhën në të cilën bazohen të dhënat historike, dhe për të hequr efektet e kushteve në periudhën historike që nuk janë të rëndësishme për flukset e ardhshme monetare kontraktuale. Në disa raste, informacioni më i mirë i arsyeshëm dhe i mbështetur mund të jetë informacioni historik i parregulluar, në varësi të natyrës së informacionit historik dhe kur është llogaritur, krahasuar me rrethanat në datën e raportimit dhe karakteristikat e instrumentit financiar që po merret në konsideratë. Vlerësimet e ndryshimeve në humbjet e pritshme të kredisë duhet të reflektojnë dhe të jenë në përputhje me drejtimin, ndryshimet në të dhënat përkatëse të vëzhgueshme nga periudha në periudhë (siç janë ndryshimet në normat e papunësisë, çmimet e pronave, çmimet e mallrave, statusi i pagesës ose faktorë të tjerë që janë tregues të humbjeve të kredisë në instrumentin financiar ose në grupin e instrumenteve financiare dhe në madhësinë e këtyre ndryshimeve). Banka do të rishikojë rregullisht metodologjinë dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e humbjeve të pritshme të kredisë për të reduktuar çdo ndryshim midis vlerësimeve dhe përvojës aktuale të humbjes së kredisë. Bankës nuk i kërkohet të përfshijë parashikime të kushteve të ardhshme gjatë gjithë jetës së pritshme të një instrumenti financiar. Shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme të kredisë varet nga disponueshmëria e informacionit të detajuar. Me rritjen e horizontit të parashikimit, disponueshmëria e informacionit të detajuar zvogëlohet dhe shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme të kredisë rritet. Vlerësimi i humbjeve të pritshme të kredisë nuk kërkon një vlerësim të detajuar për periudhat që janë larg në të ardhmen - për periudha të tilla, banka mund të ekstrapolojë parashikimet nga informacioni i detajuar i disponueshëm.

PD

PD e përdorur për SNRF 9 duhet të pasqyrojë këndvështrimin aktual të drejtimit për të ardhmen dhe duhet të jetë i paanshëm (dmth. nuk duhet të përfshijë ndonjë konservatorizëm apo optimizëm). Ekzistojnë dy lloje të PD-ve që përdoren për llogaritjen e ECL-ve:

- PD 12-mujore – Ky është probabiliteti i vlerësuar i mospagimit që ndodh brenda 12 muajve të ardhshëm (ose gjatë jetës së mbetur të instrumentit financiar nëse është më pak se 12 muaj). Kjo përdoret për të llogaritur ECL-të 12-mujore.
- PD-të gjatë gjithë jetës – Kjo është probabiliteti i vlerësuar i një dështimi të ndodhur gjatë jetës së mbetur të instrumentit financiar. Kjo përdoret për të llogaritur ECL-të gjatë gjithë jetës për ekspozimet e 'fazës 2', ndërsa PD gjatë gjithë jetës për Fazën 3 është 100%.

Rreziku i mospagesës së instrumenteve financiare që kanë rrezik të krahasueshëm krediti është më i lartë sa më i gjatë të jetë jeta e pritshme e instrumentit; për shembull, rreziku i mospagesës për një obligacion të vlerësuar me AAA me një jetë të pritshme 10 vjet është më i lartë se ai i një obligacioni të vlerësuar me AAA me një jetë të pritshme prej pesë vjetësh. Efekti i një përmirësimi në RREZIKUn e kredisë të një aktivi në maturim duhet të merret parasysh për krahasimin e rrezikut të kredisë në fillim dhe rrezikut aktual të kredisë.

Për produktet me histori të pamjaftueshme të parazgjedhjes, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, opsioni i fundit është përdorimi i një **standardi për PD 12-mujore**. Standardet llogariten nga Raiffeisen Bank International Risk për Shitje me Pakicë duke përdorur vlerat mesatare PD të llogarive me vlerësimet ekzistuese të PD. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale të disponueshme, duke përfshirë llogaritë e paracaktuara dhe jo të vlerësuarat dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rrumbullakohen me një hap prej 50 bps. Ato do të rivekëtohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet aktuale të vlefshme 12-mujore të PD janë:

Segmenti	Lloji i produktit	PD
PI	Hipotekë	2.50%
	Kredi personale	5.00%
	Kartat e Kreditit	4.00%
	Overdraftet	3.00%
	Kredi për makina	2.50%
	Produkte të tjera	5.00%
MicroSME	Të gjitha Produktet	6.50%

Për vlerësimin e PD-së përdoren kartat e aplikimit, sjelljes dhe transaksioneve. Vlerësimi në përgjithësi mund të përkufizohet si një teknikë statistikore për të parashikuar, në një moment të caktuar kohe me informacionin e disponueshëm, probabilitetin e një ngjarjeje të ardhshme (p.sh. mospagesë ose mospagesë). Modelet e Scorecard (SC) përfaqësojnë mjete statistikore të vlerësimit të rrezikut, të krijuara posaçërisht për ekspozimet me pakicë. Humbjet e pritshme të kredisë llogariten duke faktorizuar vlerësimin (i cili përfaqëson probabilitetin e mospagimit), ekspozimin në mospagim dhe humbjen e dhënë.

Tabela më poshtë paraqet notat e vlerësimit me pakicë të përdorura nga banka:

URG	kuptimi URG	Gama e rezultateve URG	Brezi teorik i PD (%)	PD teorike (% mesatarja gjeometrike e brezit teorik të PD)
0	I pa vlerësuar		I pa vlerësuar	
0.5A	Rreziku minimal	860 < Rezultati	PD<0.043%	0.03%
0.5B		820<Rezultati≤860	0.043%≤PD<0.087%	0.06%
0.5C		780<Rezultati≤820	0.087% ≤ PD<0.17%	0.12%
1.0	Gjendje e shkëlqyer krediti	740<Rezultati≤780	0.17%≤PD<0.35%	0.24%
1.5	Gjendje shumë e mirë kreditore	700<Rezultati≤740	0.35%≤PD<0.69%	0.49%
2.0	Gjendje e mirë krediti	660<Rezultati≤700	0.69%≤PD<1.37%	0.97%
2.5	Gjendja e shëndoshë e kredisë	620<Rezultati≤660	1.37%≤PD<2.7%	1.92%
3.0A	Gjendja e pranueshme e kredisë	600<Rezultati≤620	2.7%≤PD<3.78%	3.20%
3.0B		580<Rezultati≤600	3.78%≤PD<5.26%	4.46%
3.5A	Gjendja marxhinale e kredisë	560<Rezultati≤580	5.26%≤PD<7.28%	6.19%
3.5B		540<Rezultati≤560	7.28%≤PD<10.00%	8.53%
4.0	Gjendje e dobët kreditore	500<Rezultati≤540	10.00%≤PD<18.18%	13.48%
4.5A	Gjendje shumë e dobët kreditore	460<Rezultati≤500	18.18%≤PD<30.77%	23.65%
4.5B		Rezultati≤460	30.77%≤PD<100.00%	38.05%
5.0	E paracaktuar	E paracaktuar (PD e ekspozimit të paracaktuar është 100%)		

Më poshtë janë informacionet e klasifikimit të brendshëm të kredisë jo-retail të bankës siç përdoren për qëllime të brendshme dhe të dhënat krahasuese përkatëse:

Nota e vlerësimit të brendshëm	Përshkrimi i vlerësimit të brendshëm	Gama e PD Basel II 12 muaj		Nota e vlerësimit ndër-kombëtar të rrezikut
		Lidhja e poshtme e PD	Lidhja e sipërme e PD	
1A	E shkëlqyeshme	>0.0000%	≤0.022%	AAA, AA+, AA, AA-
1B		>0.022%	≤0.026%	
1C		>0.026%	≤0.0300%	
2A	I forte	>0.0300%	≤0.0408%	A+, A, A-
2B		>0.0408%	≤0.0553%	
2C		>0.0553%	≤0.0751%	
3A		>0.0751%	≤0.1019%	
3B		>0.1019%	≤0.1383%	
3C		>0.1383%	≤0.1878%	

4A	Mirë	>0.1878%	≤0.2548%	BBB+, BBB, BBB-
4B		>0.2548%	≤0.3459%	
4C		>0.3459%	≤0.4694%	
5A		>0.4694%	≤0.6371%	BB+
5B		>0.6371%	≤0.8646%	
5C	E kënaqshme	>0.8646%	≤1.1735%	
6A		>1.1735%	≤1.5927%	BB, BB-
6B		>1.5927%	≤2.1616%	
6C		>2.1616%	≤2.9338%	B+
7A		>2.9338%	≤3.9817%	B
7B	Nën standard	>3.9817%	≤5.4040%	
7C		>5.4040%	≤7.3344%	B-
8A		>7.3344%	≤9.9543%	
8B		>9.9543%	≤13.5101%	
8C		>13.5101%	≤18.3360%	CCC+, CCC
9A	Kredia e zhvlerësuar	>18.3360%	≤24.8857%	
9B		>24.8857%	≤33.7751%	CCC-, CC, C
9C		>33.7751%	<100%	
10		100%	100%	D

LGD

Një komponent kyç i metodës së shumës së humbjeve marxhinale është mospagimi i dhënë nga humbja (LGD). Banka përdor një kombinim të PD dhe LGD për të llogaritur flukset monetare të pritshme nga projeksioni i flukseve monetare kontraktuale. Vlerësimet e LGD duhet të marrin në konsideratë informacionin e ardhshëm. Qasja e modelimit për LGD (por jo domosdoshmërisht vlerësimet aktuale të LGD) në përgjithësi nuk ndryshon në varësi të fazës në cilën fazë është ekspozimi, dmth. ekziston një metodologji e përbashkët LGD që zbatohet vazhdimisht. Metodologjia e modelimit për LGD është projektuar, aty ku është e përshtatshme, në një nivel komponenti, ku llogaritja e LGD ndahet në një seri drejtuesish.

Për ekspozimet e siguruara, qasja merr parasysh të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Parashikimet e vlerësimeve të ardhshme të kolateralit, duke përfshirë zbritjet e pritshme të shitjeve;
- Koha për realizimin e kolateralit (dhe rikuperimet e tjera);
- Shpërndarja e kolateralit ndërmjet ekspozimeve ku ka një numër ekspozimesh ndaj së njëjtës palë (kolateralizimi i ndërthurur);
- Normat e kurimit (duke përfshirë marrjen në konsideratë të mënyrës sesi njësia i ka parë riparazgjedhjet brenda llogaritjes së jetëgjatësisë); dhe
- Kostot e jashtme të realizimit të kolateralit. Për ekspozimet e pasigurta, qasja merr parasysh të paktën komponentët e mëposhtëm:

Për ekspozimet e pasigurta, qasja merr parasysh të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Koha për rikuperim;
- Normat e rikuperimit; dhe
- Normat e kurimit (përfshirë konsideratën se si njësia i ka parë ri-parazgjedhjet brenda llogaritjes së jetëgjatësisë).

Vlerësimi i komponentëve merr në konsideratë gamën e shtytësve përkatës, duke përfshirë: gjeografinë (vendndodhja e palës tjetër dhe kolateralit) dhe vjetërsia e ekspozimit të kredisë. Vlerësimi i LGD pasqyron ndryshimet e pritshme në ekspozim (në përputhje me supozimet e përdorura në modelimin e EAD), në mënyrë që të mos jetë i njëanshëm (për shembull, një vlerësim konservativ mund të lindë nëse shuma e pritshme e ekspozimit bie me kalimin e kohës, por kjo nuk merret parasysh në vlerësimin e LGD). Njësia merr në konsideratë nëse vlerat e komponentëve varen nga faktorët makroekonomikë dhe pasqyron çdo varësi të tillë në modelimin e saj duke marrë parasysh informacionin e duhur për të ardhmen. Në veçanti, për ekspozimet e siguruara ndaj pasurive të paluajtshme, njësia merr parasysh ndërvarësinë ndërmjet çmimeve të pasurive të paluajtshme dhe variablave makroekonomikë. Në mënyrë të ngjashme, njësia shqyrton nëse ka ndonjë korrelacion ose ndërvarësi midis komponentëve të LGD dhe më pas pasqyron atë korrelacion në vlerësimin e LGD. Historia e të dhënave që mbështet modelimin e LGD dhe komponentëve të saj mbulon një periudhë të përshtatshme për të mbështetur rëndësinë dhe besueshmërinë e modelimit (p.sh. gjatë një cikli të plotë ekonomik). Vlerësimi i vlerave të përbërësve brenda LGD pasqyron të dhënat historike të disponueshme dhe merr në konsideratë nëse ka pasur ose pritet të ketë ndonjë ndryshim në kushtet ekonomike, ose ndryshime në politikat ose procedurat e brendshme, që duhet të ndikojnë në llogaritjen e LGD, por që nuk janë pasqyruar ndryshe në modelim.

Qasja LGD pasqyron skontimin e mungesës së parave të gatshme duke marrë parasysh kohën e tyre të pritshme duke përdorur EIR. Vlerat e LGD përdoren si pikënisje, pastaj rregullohet efekti i normave të ndryshme të skontimit të qenësishme në vlerën rregullatore të LGD. Për më tepër, nëse vlerat rregullatore të LGD të përdorura si pikënisje përmbajnë dysheme që do të çonin në një rezultat të njëanshëm, këto dysheme hiqen për qëllime të SNRF 9. SNRF 9 LGD pasqyron vetëm përmirësimet e kredisë që janë pjesë përbërëse e kushteve të ekspozimit dhe që nuk trajtohen veçmas. Nëse vlerat rregullatore të LGD-së përdoren si pikënisje dhe pasqyrojnë përmirësimet e kredisë që nuk duhet të përfshihen për qëllimet e SNRF 9 (p.sh. cr edit default swaps), atëherë ndikimi hiqet. Për produktet me histori të pamjaftueshme të parazgjedhjes, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, do të përdoren standardet LGD. Standardet janë llogaritur nga Banka Ndërkombëtare e Raiffeisen Risk për Shitje me Pakicë duke përdorur vlerat mesatare të LGD të llogarive me vlerësimet ekzistuese të LGD. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale të disponueshme, duke përfshirë llogaritë e paracaktuara dhe jo të vlerësuara dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rrumbullakohen me një hap prej 5pp. Ato do të rivilësohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet e vlefshme aktualisht të LGD në përdorim nga banka janë:

Segmenti	Lloji i produktit	LGD
PI	Hipotekë	25.00%
	Kredi personale	50.00%
	Kartat e Kreditit	40.00%
	Overdraftet	50.00%
	Kredi për makina	50.00%
	Produkte të tjera	50.00%
MicroSME	Të gjitha Produktet	50.00%

EAD

Megjithëse SNRF 9 nuk kërkon në mënyrë eksplicite njësitë për të modeluar EAD, të kuptuarit se si pritet të ndryshojnë ekspozimet ndaj kredive me kalimin e kohës është thelbësore për një matje të paanshme të ECL-ve. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për kreditë e 'fazës 2', ku pika e mospagimit mund të jetë disa vite në të ardhmen. Injorimi i një rënijeje të pritshme të ekspozimit (p.sh. për një kredi të ripagueshme me këste) mund të çojë në matjet e ECL-ve shumë të larta. Injorimi i një rritjeje të pritshme të ekspozimit (p.sh. tërheqjet brenda një kufiri të rënë dakord për një objekt rrotullues) mund të çojë në matjet e ECL-ve shumë të ulëta. Periudha maksimale gjatë së cilës do të maten humbjet e pritshme të kredisë është periudha maksimale kontraktuale (duke përfshirë opsionet e zgjatjes) gjatë së cilës njësia është e ekspozuar ndaj rrezikut të kredisë. Për angazhimet e huasë dhe kontratat e garancisë financiare, kjo është periudha maksimale kontraktuale gjatë së cilës një njësi ka një detyrim kontraktual aktual për të dhënë kredi.

Megjithatë, disa instrumente financiare përfshijnë si një hua ashtu edhe një komponent angazhimi të patërhequr dhe aftësia kontraktuale e njësive për të kërkuar shlyerjen dhe anulimin e angazhimit të patërhequr nuk e kufizon ekspozimin e njësive ndaj humbjeve të kredisë në periudhën e njoftimit kontraktual. Për shembull, lehtësitë e kreditit rrotullues, të tilla si kartat e kreditit dhe lehtësitë e mbitërheqjes, mund të tërhiqen kontraktualisht nga huadhënësi me një njoftim të vetëm një dite. Megjithatë, në praktikë huadhënësit vazhdojnë të japin kredi për një periudhë më të gjatë dhe mund ta tërheqin lehtësinë vetëm pasi të rritet rreziku i kredisë së huamarrësit, gjë që mund të jetë tepër vonë për të parandaluar disa ose të gjitha humbjet e pritshme të kredisë.

Këto instrumente financiare në përgjithësi kanë karakteristikat e mëposhtme si rezultat i natyrës së instrumentit financiar, mënyrës në të cilën instrumentet financiare menaxhohen dhe natyrës së informacionit të disponueshëm në lidhje me rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë:

- Instrumentet financiare nuk kanë një afat të caktuar ose strukturë shlyerjeje dhe zakonisht kanë një periudhë të shkurtër anulimi kontraktuale (për shembull, një ditë).
- Aftësia kontraktuale për të anuluar kontratën nuk zbatohet në menaxhimin normal të përditshëm të instrumentit financiar dhe kontrata mund të anulohet vetëm kur njësia merr dijeni për një rritje të rrezikut të kredisë në nivel kredie.
- Instrumentet financiare menaxhohen në baza kolektive.

Gjatë përcaktimit të periudhës gjatë së cilës njësia pritet të ekspozohet ndaj rrezikut të kredisë, por për të cilën humbjet e pritshme të kredisë nuk do të zbuten nga veprimet normale të menaxhimit të rrezikut të kredisë të njësive, një njësi duhet të marrë parasysh faktorë të tillë si informacioni historik dhe përvoja rreth:

- Periudha gjatë së cilës njësia ishte e ekspozuar ndaj rrezikut të kredisë për instrumente të ngjashme financiare;
- Kohëzgjatja e mospagesave të lidhura me instrumente të ngjashme financiare pas një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë; dhe
- Veprimet e menaxhimit të rrezikut të kredisë që një njësi pret të ndërmarrë pasi rreziku i kredisë për instrumentin financiar të jetë rritur, të tilla si reduktimi ose heqja e kufijve të patërhequr

Një njësi nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacion, por duhet të marrë në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme dhe që është i rëndësishëm për vlerësimin e humbjeve të pritshme të kredisë, duke përfshirë efektin e parapagimeve të pritshme. Informacioni

i përdorur do të përfshijë faktorë që janë specifike për huamarrësin, kushtet e përgjithshme ekonomike dhe një vlerësim si të drejtimit aktual ashtu edhe të parashikimit të kushteve në datën e raportimit. Një njësi mund të përdorë burime të ndryshme të dhënash që mund të jenë të brendshme (specifike për njësinë) dhe të jashtme. Burimet e mundshme të të dhënave përfshijnë përvojën e brendshme historike të humbjes së kredisë, vlerësimet e brendshme, përvojën e humbjes së kredisë së subjekteve të tjera dhe vlerësimet e jashtme, raportet dhe statistikat. Njësitë ekonomike që nuk kanë ose nuk kanë burime të mjaftueshme të të dhënave specifike për njësinë mund të përdorin përvojën e grupit të kolegëve për instrumentin financiar të krahasueshëm (ose grupe instrumentesh financiare).

Qasja e modelimit për EAD pasqyron ndryshimet e pritshme në tepricën e tepricës gjatë gjithë jetës së ekspozimit ndaj kredisë, të cilat lejohen nga kushtet aktuale kontraktuale, duke përfshirë:

- Orari i ripagimeve/amortizimit të kërkuar ;
- Shlyerje e plotë e parakohshme (p.sh. rifinancim i hershëm);
- Mbipagesat mujore (p.sh. pagesa mbi dhe mbi pagesat e kërkuara por jo për shumën e plotë të kredisë);
- Ndryshimet në përdorimin e një zotimi të patërhequr brenda kufijve të rënë dakord të kredisë përpara dështimit;
- Veprimet për zbutjen e kredisë të ndërrmarra përpara dështimit.

Njësia përdor një model të fluksit monetar për të llogaritur ekspozimin e vlerësuar në çdo fund muaji të ardhshëm. Ky model është në përputhje me çdo model të ngjashëm të përdorur për qëllime të mbrojtjes EIR ose makro të vlerës së drejtë. Ky model i fluksit monetar pasqyron më tej lëvizjet në EAD në muajt përpara mospagimit. Inputet në modelin EAD rishikohen për të vlerësuar përshtatshmërinë e tyre për SNRF 9 dhe rregullohen, aty ku kërkohet, për të siguruar një llogaritje të paanshme, të ponderuar të probabilitetit të ECL që reflekton pritshmëritë aktuale dhe informacionin e largët.

Modelet EAD janë të diferencuara për të pasqyruar karakteristikat e ndryshme të rrezikut të portofoleve të ndryshme. Njësia i merr parasysh këta drejtues të ndryshëm themelorë në përcaktimin e inputeve të ndryshme në modelet EAD.

Norma e skontimit

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë që mungesat e parave të gatshme që lidhen me mospagimin kërkohet të skontohen në datën e bilancit. Për një aktiv financiar, një njësi përdor normën efektive të interesit (EIR) (dmth. e njëjta normë e përdorur për të njohur të ardhurat nga interesi) ose një përafrim. Efekti i skontimit mund të jetë i rëndësishëm sepse ngjarjet e mospagimit dhe/ose mungesat e lidhura me paratë mund të ndodhin për një kohë të gjatë në të ardhmen. Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme të kredisë. Flukset e parasë do të skontohen deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura më poshtë, flukset monetare që priten të merren skontohen duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar në një njohje fillestare të instrumenteve në bilanc ose një përafrim të saj.

Matja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë në Fazën 3

Për një aset financiar që është i kreditit të zhvlerësuar në datën e raportimit, por që nuk është një aset financiar i blerë ose i origjinës i kreditit të zhvlerësuar, banka do të masë humbjet e pritshme kreditore si diferencë midis vlerës kontabël bruto të asetit dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të skontuara me normën fillestare efektive të interesit të asetit financiar. Çdo rregullim njihet në fitim ose humbje si fitim ose humbje nga zhvlerësimi. Për pasurit e kolateralizuara, vlerësimi përfshin gjithashtu flukset monetare nga realizimi i kolateralit minus kostot e marrjes dhe shitjes së kolateralit, pavarësisht nëse është i mundshëm realizimi. Të gjitha kërkesat e matjes vlejné edhe për letrat me vlerë të borxhit.

Gjatë përcaktimit të mospagesës për qëllime të përcaktimit të rrezikut të mospagesës, banka do të zbatojë një përkufizim të mospagesës që është në përputhje me përkufizimin e përdorur për qëllime të menaxhimit të rrezikut të brendshëm të kredisë për instrumentin financiar përkatës dhe do të marrë parasysh treguesit cilësorë (për shembull, marrëveshjet financiare) kur është e përshtatshme. Megjithatë, ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagesa nuk ndodh më vonë se kur një aset financiar ka 90 ditë vonesë, përveç rastit kur një njësi ka informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagesës është më i përshtatshëm. Përkufizimi i mospagesës i përdorur për këto qëllime do të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha instrumentet financiare, përveç rasteve kur disponohet informacion që tregon se një përkufizim tjetër i paracaktuar është më i përshtatshëm për një instrument financiar të caktuar. Vlera kontabël bruto mund të përfshijë principalin e papaguar (duke përfshirë çdo shumë të vonuar), interesin e përlogarit, tarifat dhe kostot e paamortizuara, fitimet ose humbjet e modifikuara të paamortizuara, ndryshimet e paamortizuara në pritjet e fluksit monetar, rregullimet e mbrojtjes së vlerës së drejtë të paamortizuara si dhe diferencat fillestare të paamortizuara ndërmjet vlerës së drejtë dhe çmimit të transaksionit (shtyrë sipas SNRF 9.B5.1.2A (b))

Gjatë përcaktimit të ECL-së gjatë gjithë jetëgjatësisë për ekspozimet e fazës 3, zbatohen të njëjtat kërkesa si për ekspozimet e fazës 2. Kjo do të thotë se ECL gjatë jetëgjatësisë mbetur të një instrumenti financiar do të matet në një mënyrë që pasqyron një shumë të paanshme dhe të ponderuar me probabilitet që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme, vlerën në kohë të parasë dhe informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur për të kaluarën.

Ngjarjet, kushtet aktuale dhe parashikimet e arsyeshme dhe të mbështetura të ngjarjeve të ardhshme (që është e disponueshme në datën e raportimit pa kosto ose përpjekje të panevojshme). Supozimet dhe inputet duhet të përafrohen në të gjitha fazat e modelit të zhvlerësimit, kjo është veçanërisht e rëndësishme për informacionin parashikues sic janë variablat makro.

Ponderimii probabilitetit

Humbjet e pritshme kreditore duhet të pasqyrojnë një shumë të ponderuar të probabilitetit që përcaktohet duke ponderuar një sërë rezultatesh të mundshme. Të gjithë skenarët përkatës (në vend të skenarit më të mundshëm) do të merren parasysh. Skenarët që kanë shumë pak gjasa të ndodhin nuk do të merren parasysh kur vlerësohet ECL. Edhe nëse vetëm një strategji ristrukturimi është realiste, zakonisht do të jetë e përshtatshme dhe e nevojshme të merren parasysh të paktën dy vlerësime të ndryshme të fluksit monetar. Për pasurit me rrezik, siç është borxhi i papaguar, flukset aktuale të parasë mund të jenë shumë të ndryshme nga pritshmëritë. Metoda e preferuar për llogaritjen e flukseve monetare të pritshme në raste të tilla është përdorimi i skenarëve të rastit më të mirë dhe të rastit më të keq. Skenari më i realizueshëm i rastit më të mirë nuk do të jetë skenari i cili maksimizon të gjitha inputet, por përkundrazi, ai që llogarit marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Skenari i rastit më të keq duhet gjithashtu të llogarisë marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Duhet gjithashtu të theksohet se sa më të rrezikshme të jenë flukset monetare, aq i madh duhet të jetë gama e flukseve monetare. Strategjitë e ristrukturimit duhet të pasqyrohen në vlerësimin e fluksit të parasë. Skenarët e tillë të ristrukturimit mund të jenë për shembull:

- Kurimi (rikuperim i plotë, shlyerje e plotë dhe përmirësim në jo-mospagesë);
- Ristrukturimi (ripagimi i flukseve monetare të rinegociuara);
- Likuidimi i kolateralit ((skenari i mosvijueshmërisë);
- Transferimi i asetit përmes shitjes;
- Një kombinim i sa më sipër.

Shuma dhe koha e flukseve monetare për skenarë të veçantë duhet të përcaktohet dhe një probabilitet duhet t'i bashkëngjitet çdo vlerësimi të fluksit monetar. Shuma e flukseve monetare të ponderuara të probabilitetit për secilin skenar përkatës do të skontohej më pas në datën e raportimit. Zgjedhja e skenarit, peshimi dhe raporti i flukseve monetare të rastit më të keq/rastit më të mirë duhet të bazohet në përvojën historike.

Informacioni parashikues

Nevoja për të inkorporuar informacion parashikues do të thotë se zbatimi i standardit do të kërkojë gjykim të konsiderueshëm, në veçanti, se si ndryshimet e faktorëve makroekonomikë do të ndikojnë në provizione.

Kolaterali

Flukset monetare të vlerësuara që merren parasysh do të përfshijnë flukse monetare nga shitja e kolateralit të mbajtur ose përmirësime të tjera të kredisë që janë pjesë përbërëse e kushteve kontraktuale, dmth që janë pjesë e kushteve kontraktuale (edhe nëse jo në mënyrë eksplicite) dhe nuk njihen veçmas (për të shmangur numërimin e dyfishtë).

Zërat jashtë bilancit

Për një kontratë garancie financiare, humbja e pritshme përcaktohet bazuar në pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin për një humbje kredie, minus çdo shumë që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Megjithatë, të ardhurat e ardhshme të primit që duhet të paguhet nga mbajtësi nuk duhet të merren parasysh në matjen e humbjes së pritshme në asetit që i nënshtrohet garancisë. Kjo është për shkak se flukset monetare sipas garancisë varen nga rreziku i dështimit të mospagesës së asetit financiar të garantuar, ndërsa primet që do të merren i nënshtrohen rrezikut të mospagesës nga mbajtësi i garancisë. Për zotimet e kredisë, banka do të marrë parasysh gjithashtu tërheqjen e pritshme individuale. Megjithatë, kjo nuk duhet të jetë më e lartë se 1, pasi ECL nuk duhet të njihet për asnjë ekspozim ku nuk ka detyrim kontraktual.

Norma e skontimit

Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme kreditore. Flukset e parasë do të skontohej deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura më poshtë, flukset monetare që priten të merren skontohej duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar në një njohje fillestare të instrumenteve në bilanc ose një përafrim të saj. Nëse një instrument financiar ka një normë interesi të ndryshueshme, ECL duhet të skontohej duke përdorur EIR-në aktuale (dmth. EIR origjinal i rregulluar për rivendosjen e vlerës së elementit të ndryshueshëm në datën e tij më të fundit të riçimitit). Nëse instrumenti është ose është përcaktuar si zë i mbrojtur në një marrëdhënie mbrojtëse me vlerën e drejtë, çdo rishikim sipas SNRF 9.6.5.10 do të konsiderohet gjithashtu Për të arkëtueshmet e qirasë, norma e skontimit e përdorur në matjen e këtyre të arkëtueshmeve të qirasë është në përputhje me SNRF 16. Nëse një instrument financiar ishte i zhvlerësuar krediti në njohjen fillestare (POCI), ECL-të duhet të skontohej duke përdorur një normë interesi efektive të kreditit të rregulluar. Për zotimet e huasë, EIR e ardhshme e përcaktuar për t'u aplikuar për pasurinë që do të njihet fillimisht në datën e pritshme të përdorimit të parë të ardhshëm të zotimeve, pasi asetit financiar që njihet pas një tërheqjeje në një zotim kredie trajtohet si vazhdimësi e atij zotimi dhe jo si një instrument i ri financiar. Për garancitë financiare, norma e skontimit duhet të pasqyrojë vlerësimin aktual të tregut të vlerës në kohë të parasë dhe rreziqet që janë specifike për flukset monetare, por vetëm nëse, dhe në masën që, rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend të rregullimit të mungesës së parasë që skontohej.

3.3.13. 3.3.13 *Kategoria e kostos së amortizuar*

Pasuria financiare do të matet me koston e amortizuar nëse është brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është të mbajë pasuri për të mbledhur flukset monetare kontraktuale dhe flukset monetare kontraktuale të asetit financiar janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit mbi shumën e papaguar të principalit.

Në njohjen fillestare, pasuritë financiare dhe detyrimet financiare maten me vlerën e drejtë plus kostot e pranueshme të transaksionit.

Nëse ka një diferencë midis vlerësimit të vlerës së drejtë të njësisë ekonomike në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit, atëherë:

- nëse vlerësimi i vlerës së drejtë përdor vetëm të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme, atëherë diferenca njihet në fitim ose humbje; ose,
- në të gjitha rastet e tjera, diferenca shtyhet si një rregullim i vlerës kontabël të instrumentit financiar, i cili amortizohet nëpërmjet PL gjatë jetëgjatësisë së instrumentit financiar.

Portofoli i huave dhe paradhënieve të bankës mbahen me kosto të amortizuar dhe të ardhurat nga interesi njihen në fitim dhe humbje duke përdorur normën efektive të interesit.

3.3.14. *Kategoria “vlera e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse” FVOCI*

Aseti financiar klasifikohet si i matur në FVOCI nëse mbahet brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale dhe shitja e pasurive financiare dhe plotëson kriterin SPPI.

3.3.15. *Kategoria “vlera e drejtë përmes fitimit ose humbjes” FVTPL*

Të gjitha pasurit e tjera financiare - dmth. pasurit financiare që nuk plotësojnë kriteret për klasifikim si të matura më pas me koston e amortizuar ose FVOCI - klasifikohen si të matura më pas me vlerën e drejtë, me ndryshimet në vlerën e drejtë të njohura në fitim ose humbje.

Për më tepër, Banka ka opsionin që në njohjen fillestare të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një aset financiar si në FVTPL nëse kjo eliminon ose redukon ndjeshëm një mospërputhje të matjes ose njohjes - p.sh. një ‘mospërputhje kontabël’ - që përndryshe do të lindte nga matja e pasurive ose detyrimeve, ose njohja e fitimeve dhe humbjeve mbi bazën e tyre të ndryshme.

Në njohjen fillestare, pasurit financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes do të maten me vlerën e drejtë. Pas njohjes fillestare, pasurit financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë do të maten me vlerën e drejtë dhe kostot e transaksionit njihen në fitim ose humbje.

3.3.16. *Instrumentet financiare derivative*

Derivatvët fillimisht njihen me vlerën e drejtë në datën në të cilën është lidhur një kontratë derivative dhe më pas maten me vlerën e tyre të drejtë. Vlerat e drejta janë marrë nga çmimet e kuotuar të tregut në tregjet aktive, duke përfshirë transaksionet e fundit të tregut dhe teknikat e vlerësimit, duke përfshirë modelet e skontuara të fluksit monetar sipas rastit. Të gjithë derivativët mbahen si pasuri kur vlera e drejtë është pozitive dhe si detyrime kur vlera e drejtë është negative. Fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga ndryshimet në vlerën e drejtë të derivativëve përfshihen në ‘Të ardhurat neto nga instrumentet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes’ në fitim ose humbje për periudhën.

Banka përdor instrumente financiare derivative të tilla si këmbimet e normave të interesit jashtë bursës (OTC) për të menaxhuar rrezikun e saj që rrjedh nga luhatjet e normave të interesit të tregut. Kontabilitet mbrojtës nuk zbatohet për instrumentet derivative.

3.3.17. *Paraaja dhe ekuivalentet e parave dhe rezervat e detyrueshme*

Paraaja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë kartëmonedha dhe monedha në dispozicion (përfshirë rezervat e kufizuara - shih më poshtë), bilancet e pakufizuara të mbajtura me bankat qendrore dhe pasurit financiare shumë likuide me maturime origjinale prej tre muajsh ose më pak nga data e blerjes që i nënshtrohen një rreziku të parëndësishëm të ndryshimeve në vlerën e tyre të drejtë dhe përdoren nga Banka në administrimin e saj afatshkurtër.

Paraaja dhe ekuivalentet e saj mbahen me kosto të amortizuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

3.4. Gjykimet, vlerësimet dhe supozimet e rëndësishme kontabël

Përgatitja e pasqyrave financiare të Bankës kërkon që menaxhmenti të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në shumën e raportuar të të ardhurave, shpenzimeve, pasurive dhe detyrimeve, dhe shpalosjet shoqëruese, si dhe shpalosjen e detyrimeve kontingjente. Pasiguria në lidhje me këto supozime dhe vlerësime mund të rezultojë në rezultate që kërkojnë një rregullim material të vlerës kontabël të pasurive ose detyrimeve të prekura në periudhat e ardhshme. Në procesin e zbatimit të politikave kontabël të Bankës, drejtimi ka bërë gjykimet dhe supozimet e mëposhtme në lidhje me të ardhmen dhe burimet e tjera kryesore të pasigurisë së vlerësimit në datën e raportimit, që kanë një rrezik të konsiderueshëm për të shkaktuar një rregullim material të vlerës kontabël të pasurive dhe detyrimeve brenda vitit të ardhshëm financiar.

Rrethanat ekzistuese dhe supozimet për zhvillimet e ardhshme mund të ndryshojnë për shkak të rrethanave jashtë kontrollit të Bankës dhe pasqyrohen në supozimet nëse dhe kur ato ndodhin. Zërat me efektin më të rëndësishëm në shumën e njohura në pasqyrat financiare të veçanta me gjykim dhe/ose vlerësime të konsiderueshme të menaxhmentit janë renditur më poshtë në lidhje me gjykimet/vlerësimet e përfshira.

Gjykime të rëndësishme kontabël dhe kontabiliteti përshkruhen në shënimet e mëposhtme:

- 3.3.12 Zhvlerësimi i pasurive financiare
- 3.3.16 Humbjet nga zhvlerësimi i pasurive financiare;
- 3.3.17 Kostoja e amortizuar dhe kategoria
- Kategoria FVOCI ;
- Kategoria FVTPL ;
- 3.8 Pasuria e riposeduar.

3.5. Rezervat e detyrueshme të likuiditetit

Në përputhje me rregullat e BQK-së, Banka duhet të përmbushë kërkesat minimale mesatare ditore për likuiditet. Kërkesa për likuiditet llogaritet në baza javore si 10 për qind e bazës së depozitave, e përcaktuar si mesatarja e detyrimeve totale të depozitave ndaj publikut jobankar në euro dhe monedha të tjera, gjatë ditëve të punës të periudhës së mirëmbajtjes. Pasurit me të cilat Banka mund të plotësojë kërkesat e saj për likuiditet janë depozitat në euro në BQK dhe 50 për qind e ekuivalentit në euro të parave të gatshme të shprehura në valuta lehtësisht të konvertueshme. Depozitat në BQK nuk duhet të jenë më pak se 5 për qind e bazës së aplikueshme të depozitave. Meqenëse pasurit likuide përkatëse nuk janë të disponueshme për të financuar operacionet e përditshme të Bankës, ato janë përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së fluksit të parësë.

3.6. Prona dhe pajisjet

3.6.1. Prona dhe pajisjet në pronësi

Pronat dhe pajisjet paraqiten me koston historike minus amortizimin e akumuluar dhe zhvlerësimin e akumuluar, nëse ka. Kostot e mëvonshme përfshihen në vlerën kontabël të asetit ose njihen si një aset i veçantë, sipas rastit, vetëm kur është e mundur që përfitimet ekonomike të ardhshme të lidhura me zërin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e elementit mund të matet me besueshmëri. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtja e tjera ngarkohen me shpenzime të tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën ato janë kryer.

Vlera kontabël e pronës dhe pajisjeve rishikohet për zhvlerësim kur ngjarjet ndryshojnë ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ekziston ndonjë tregues i tillë dhe kur vlerat kontabël tejkalojnë shumën e vlerësuar të rikuperueshme, pasurit ose njësisia gjeneruese e mjeteve monetare (CGU) shlyhen në vlerën e tyre të rikuperueshme. Shuma e rikuperueshme e pronës dhe pajisjeve është më e larta midis vlerës së drejtë minus kostot për shitje dhe vlerës në përdorim. Në vlerësimin e vlerës në përdorim, flukset e ardhshme të parashikuara të parësë skontohe në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë skontimi para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut të vlerës në kohë të parësë dhe rreziqet specifike për pasurit. Për një aset që nuk gjeneron flukse monetare kryesisht të pavarura, shumën e rikuperueshme përcaktohet për njësitë gjeneruese të mjeteve monetare (CGU) të cilave i përket asetit. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje. Amortizimi i pasurive ngarkohet në bazë lineare me norma të përcaktuara për të shpërndarë koston e pronës dhe pajisjeve gjatë jetëgjatësisë së tyre të dobishme të vlerësuar. Normat vjetore të amortizimit përcaktohen nga jetëgjatësia e dobishme e vlerësuar e pasurive të caktuara sipas tabelës më poshtë: Përmirësimet e pronës me qira zhvlerësohen përgjatë jetëgjatësisë së tyre të përdorimit dhe afatit të qirasë. Puna në vazhdim nuk amortizohet derisa asetit të vihet në përdorim.

ATM, pajisje të tjera bankare dhe zyre	5-10 vjet
Hardueri kompjuterik	4-7 vjet
Ndërtesa të përdorura për qëllime vetanake	50 vjet

Metodat e zhvlerësimit, jetëgjatësia e dobishme dhe vlerat e mbetura rivlerësohen në çdo datë raportimi.

3.6.2. Prona dhe pajisje me qira

Banka njeh një asetimn me të drejtë përdorimi dhe një detyrim qiraje në datën e fillimit të qirasë. Aseti me të drejtë përdorimi matet fillimisht me koston, e cila përfshin shumën fillestare të detyrimit të qirasë të rregulluar për çdo pagesë qiraje të bërë në ose përpara datës së fillimit, plus çdo kosto fillestare direkte të kryer dhe një vlerësim të kostove për çmontimin dhe heqjen e asetit bazë ose për të rivendosur asetin bazë ose vendin ku ai ndodhet, minus çdo qira të marrë.

Aseti me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet më pas duke përdorur metodën lineare nga data e fillimit deri në fundin e jetëgjatësisë së dobishme të asetit të së drejtës së përdorimit ose në fund të afatit të qirasë. Jetëgjatësia e vlerësuar e dobishme e pasurive me të drejtë përdorimi përcaktohet në bazë të kushteve të qirasë. Pasurit me të drejtën e përdorimit amortizohen gjatë periudhës më të shkurtër të afatit të qirasë dhe jetëgjatësisë së dobishme të asetit me të drejtën e përdorimit. Nëse një qira transferon pronësinë e asetit bazë ose kostoja e asetit të së drejtës së përdorimit reflekton se njësitë ekonomike pret të ushtrojë një opsion blerjeje, aset i lidhur me të drejtën e përdorimit amortizohet gjatë jetëgjatësisë së dobishme të asetit bazë. Përveç kësaj, aset i me të drejtën e përdorimit reduktohet periodikisht nga humbjet nga zhvlerësimi, nëse ka, dhe rregullohet për rimatjet e caktuara të detyrimit të qirasë.

Pagesat e qirasë të përfshira në matjen e detyrimit të qirasë përfshijnë sa vijon:

- pagesat fikse, duke përfshirë pagesat fikse në substancë ;
- pagesat e ndryshueshme të qirasë që varen nga një indeks ose një normë, e matur fillimisht duke përdorur indeksin ose normën në datën e fillimit;
- shumat që priten të paguhen sipas një garancie të vlerës së mbetur; dhe
- çmimin e ushtrimit sipas një opsioni blerjeje që Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do ta ushtrojë, pagesat e qirasë në një periudhë rinovimi opsionale nëse Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do të ushtrojë një opsion zgjatjeje, dhe gjobat për përfundimin e parakohshëm të një qiraje, përveç rastit kur Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se nuk do ta përfundojë më herët.

Detyrimi i qirasë matet fillimisht me vlerën aktuale të pagesave të qirasë që nuk paguhen në datën e fillimit, të skontuar duke përdorur normën e interesit të nënkuptuar në qira ose, nëse kjo normë nuk mund të përcaktohet lehtësisht, normën shtesë të huamarrjes së Bankës. Në përgjithësi, Banka përdor normën e saj rritëse të huamarrjes si normë skontimi. Rimatet kur ka një ndryshim në pagesat e ardhshme të qirasë që rrjedhin nga një ndryshim në një indeks ose normë, nëse ka një ndryshim në vlerësimin e Bankës për shumën që pritet të paguhet sipas një garancie të vlerës së mbetur, ose nëse Banka ndryshon vlerësimin e saj nëse do të ushtrojë një opsion blerjeje, vazhdimi ose përfundimi. Kur detyrimi i qirasë rimatet në këtë mënyrë, bëhet një rregullim përkatës në vlerën kontabël të asetit të së drejtës së përdorimit, ose regjistrohet në fitim ose humbje nëse vlera kontabël e asetit të së drejtës së përdorimit është reduktuar në zero. Banka paraqet pasurit me të drejtën e përdorimit që nuk plotësojnë përkufizimin e pasurive afatgjata materiale të investuara në "prona, ndërtesa, objekte dhe pajisje" dhe detyrimet e qirasë në "detyrime të tjera" në pasqyrën e pozicionit financiar (shënimi 18). Në fillimin e një kontrate, Banka vlerëson nëse një kontratë është ose përmban një qira. Një kontratë është, ose përmban, një qira nëse kontrata përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një aseti të identifikuar për një periudhë kohore në këmbim të shumës. Për të vlerësuar nëse një kontratë përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një aseti të identifikuar, Banka vlerëson nëse:

- kontrata përfshin përdorimin e një aseti të identifikuar – kjo mund të specifikohet në mënyrë eksplicite ose të nënkuptuar dhe duhet të jetë fizikisht e dallueshme ose të përfaqësojë në thelb të gjithë kapacitetin e një aseti fizikisht të veçantë. Nëse furnizuesi ka të drejtë substanciale të zëvendësimit, atëherë aset i nuk identifikohet; the Bank has the right to obtain substantially all of the economic benefits from use of the asset throughout the period of use; and Banka ka të drejtën të marrë në thelb të gjitha përfitimet ekonomike nga përdorimi i asetit gjatë gjithë periudhës së përdorimit; dhe
- Banka ka të drejtë të drejtojë përdorimin e asetit. Banka e ka këtë të drejtë kur ka të drejtat e vendimmarrjes që janë më të rëndësishme për ndryshimin e mënyrës se si dhe për çfarë qëllimi përdoret aseti. Në raste të rralla kur vendimi se si dhe për çfarë qëllimi përdoret aseti është i paracaktuar, Banka ka të drejtë të drejtojë përdorimin e asetit nëse:
- Banka ka të drejtë të operojë asetin; ose
- Banka e ka projektuar asetin në një mënyrë që paracakton se si dhe për çfarë qëllimi do të përdoret.

Kjo politikë zbatohet për kontratat e lidhura ose të ndryshuara në ose pas datës 1 janar 2019.

Në fillimin ose në rivlerësimin e një kontrate që përmban një komponent qiraje, Banka alokon shumën në kontratë për secilin komponent të qirasë në bazë të çmimeve të tyre relative të pavarura. Megjithatë, për qiratë e tokës dhe ndërtesave në të cilat ajo është qiramarrëse, Banka ka zgjedhur të mos ndajë përbërësit jo-qira dhe të llogarisë komponentët e qirasë dhe ato joqira si një komponent i vetëm i qirasë.

Banka zgjodhi të përdorte përjashtimet nga njohja, qiratë afatshkurtra, si dhe qiratë me vlerë të ulët.

- Një qira afatshkurtër përkufizohet si një qira që ka një afat qiraje prej 12 muajsh ose më pak.
- Një prag prej 5000 eurosh, qiratë me vlerë të ulët nën prag.

Çdo kriter zbatohet individualisht, që do të thotë se nuk ka kufizime për kualifikimin e qirasë afatshkurtër bazuar në vlerën e qirasë dhe anasjelltas. Zgjedhjet do të bëhen sipas klasës. Banka vendosi të përdorë këtë përjashtim për të gjitha klasat e pasurive. Çdo modifikim i mëvonshëm për qiranë afatshkurtër do të konsiderohet si qira e re dhe kriteret do të rivlerësohen.

3.6.3. Prona e rimarrë në posedim

Pasurit e rimarra në posedim fitohen nëpërmjet ekzekutimit të garancisë mbi kreditë joperformuese dhe paradhëniet për klientët që nuk fitojnë të ardhura nga qiraja dhe nuk përdoren nga Banka dhe janë të destinuara për nxjerrjen jashtë përdorimit në një periudhë të arsyeshme kohore.

Pasurit e rimarra në posedim fillimisht njihen duke përdorur vlerën e caktuar nga përmbaruesin e ankandin e fundit dhe më pas maten me vlerën e kostos ose vlerën neto të realizueshme cilado që është më e ulët dhe çdo zhvlerësim njihet në fitim ose humbje. Pasurit e rimarra në posedim njihen si inventarë dhe paraqiten në inventarin e mallrave dhe llogarinë pezull për shërbimet e kryera ende të pa paraqitura në pasqyrën e pozicionit financiar dhe si shpenzime nga aktivitetet jo-bankare në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse. Në rastin e shitjes, të ardhurat njihen dhe vlera kontabël e asetit njihet si shpenzim.

Vlera neto e realizueshme vlerësohet një herë në vit dhe çdo zhvlerësim/rikthim njihet si shpenzim/të ardhur në periudhën që ka ndodhur.

3.7. Pasuritë e paprekshme

Pasuritë e paprekshme njihen nëse është e mundur që përfitimet e ardhshme ekonomike që i atribuohen pasurisë do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet me besueshmëri. Pasuritë e paprekshmematën fillimisht me kosto. Vlera kontabël e pasurive të paprekshme rishikohet për zhvlerësim kur ngjarjet ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga softueri kompjuterik i cili amortizohet duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së tyre të dobishme të vlerësuar prej pesë vjetësh dhe licencat të cilat amortizohen gjatë afatit të licencës.

3.8. Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura janë pjesë e burimeve të financimit të borxhit të Bankës.

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura njihen fillimisht me vlerën e drejtë, kostot neto të transaksionit të shkaktuar. Më pas paraqiten me kosto të amortizuar; çdo diferencë ndërmjet të ardhurave neto nga kostot e transaksionit dhe vlerës së kthimit njihet në fitim ose humbje gjatë periudhës duke përdorur metodën e interesit efektiv.

3.9. Kontabiliteti mbrojtës

Banka përcakton derivativë të caktuar si instrumente mbrojtës në lidhje me rrezikun e monedhës së huaj dhe rrezikun e normës së interesit në mbrojtjen e vlerës së drejtë, mbrojtjen e rrjedhës së parasë ose mbrojtjen e investimeve neto në operacionet e huaja. Mbrojtjet e rrezikut të këmbimit valutor mbi zotimet e vendosura llogariten si mbrojtje të flukseve monetare.

Në fillimin e marrëdhënies mbrojtëse, banka dokumenton marrëdhënien ndërmjet instrumentit mbrojtës dhe elementit të mbrojtur, së bashku me objektivat e saj të menaxhimit të rrezikut dhe strategjinë e saj për ndërmarrjen e transaksioneve të ndryshme mbrojtëse.

Për më tepër, në fillimin e mbrojtjes dhe në mënyrë të vazhdueshme, banka dokumenton nëse instrumenti mbrojtës është efektiv në kompensimin e ndryshimeve në vlerën e drejtë ose flukset monetare të elementit të mbrojtur që i atribuohet rrezikut të mbrojtur, që është kur marrëdhëniet mbrojtëse plotësojnë të gjitha kërkesat e mëposhtme të efektivitetit të mbrojtjes:

- ekziston një marrëdhënie ekonomike midis elementit të mbrojtur dhe instrumentit mbrojtës
- efekti i rrezikut të kredisë nuk dominon ndryshimet e vlerës që rrjedhin nga kjo marrëdhënie ekonomike
- raporti mbrojtës i marrëdhënies mbrojtëse është i njëjtë me atë që rezulton nga sasia e elementit të mbrojtur që banka mbron në të vërtetë dhe nga sasia e instrumentit mbrojtës që banka përdor aktualisht për të mbrojtur atë sasi të elementit të mbrojtur.

Nëse një marrëdhënie mbrojtëse pushon së përmbushuri kërkesat e efektivitetit të mbrojtjes në lidhje me raportin e mbrojtjes, por objektivi i administrimit të rrezikut për atë marrëdhënie mbrojtëse të përcaktuar mbetet i njëjtë, banka rregullon raportin e mbrojtjes së marrëdhënies mbrojtëse (dmth. ribalancon mbrojtjen) në mënyrë që të plotësojë sërish kriteret kualifikuese. Banka përcakton ndryshimin e plotë në vlerën e drejtë të një kontrate të ardhshme (dmth. duke përfshirë elementët e ardhshëm) si instrument mbrojtës për të gjitha marrëdhëniet e saj mbrojtëse që përfshijnë kontrata të parashikuara.

Banka cakton vetëm vlerën e brendshme të kontratave të opsionit si element të mbrojtur, pra duke përjashtuar vlerën kohore të opsionit.

Ndryshimet në vlerën e drejtë të vlerës së përafëruar në kohë të opsionit njihen në të ardhurat e tjera përmbledhëse dhe akumulohen në koston e rezervës mbrojtëse. Nëse elementi i mbrojtur është i lidhur me transaksionin, vlera kohore riklasifikohet në fitim ose humbje kur elementi i mbrojtur ndikon në fitimin ose humbjen. Nëse elementi i mbrojtur lidhet me periudhën kohore, atëherë shuma e akumuluar në koston e rezervës mbrojtëse riklasifikohet në fitim ose humbje mbi një bazë racionale - banka zbaton amortizimin linear.

Këto shuma të riklasifikuara njihen në fitim ose humbje në të njëjtën linjë si elementi i mbrojtur. Nëse elementi i mbrojtur është

një zë jofinanciar, atëherë shuma e akumuluar në koston e rezervës mbrojtëse hiqet drejtpërdrejt nga kapitali dhe përfshihet në vlerën kontabël fillestare të elementit jofinanciar të njohur. Për më tepër, nëse banka pret që një pjesë ose e gjithë humbja e akumuluar në koston e rezervës mbrojtëse nuk do të rikuperohet në të ardhmen, kjo shumë riklasifikohet menjëherë në fitim ose humbje.

Shënimi 4 përcakton detajet e vlerës së drejtë të instrumenteve derivative të përdorura për qëllime mbrojtëse.

Mbrojtjet me vlerë të drejtë

Ndryshimi i vlerës së drejtë në instrumentet kualifikuese mbrojtëse njihet në fitim ose humbje, përveç kur instrumenti mbrojtës mbron një instrument të kapitalit neto të përcaktuar në FVTOCI, në të cilin rast ai njihet në të ardhura të tjera të përgjithshme.

Vlera kontabël e një elementi të mbrojtur që nuk është matur tashmë me vlerën e drejtë rregullohet për ndryshimin e vlerës së drejtë që i atribuohet rrezikut të mbrojtur me një regjistrim korrespondues në fitim ose humbje. Për instrumentet e borxhit të matur në FVTOCI, vlera kontabël nuk është rregulluar pasi është tashmë me vlerën e drejtë, por fitimi ose humbja e mbrojtjes njihet në fitim ose humbje në vend të të ardhurave të tjera të përgjithshme. Kur elementi i mbrojtur është një instrument kapitali neto i përcaktuar në FVTOCI, fitimi ose humbja mbrojtëse mbetet në të ardhura të tjera të përgjithshme për të qenë në përputhje me atë të instrumentit mbrojtës. Kur fitimet ose humbjet mbrojtëse njihen në fitim ose humbje, ato njihen në të njëjtën linjë si elementi i mbrojtur. Banka ndërpret kontabilitetin mbrojtës vetëm kur marrëdhënia mbrojtëse (ose një pjesë e saj) pushon së përmbushuri kriteret kualifikuese (pas ribalancimit, nëse është e aplikueshme). Kjo përfshin rastet kur instrumenti mbrojtës skadon ose shitet, mbyllet ose shfrytëzohet. Ndërprerja llogaritet në mënyrë prospektive. Rregullimi i vlerës së drejtë në vlerën kontabël të elementit të mbrojtur që rrjedh nga rreziku i mbrojtur amortizohet në fitim ose humbje nga ajo datë.

Mbrojtjet e rrjedhës së parasë

Pjesa efektive e ndryshimeve në vlerën e drejtë të derivativëve dhe instrumenteve të tjerë mbrojtës kualifikues që përcaktohen dhe kualifikohen si mbrojtje të fluksit monetar njihet në të ardhura të tjera të përgjithshme dhe akumulohet nën titullin e rezervës mbrojtëse të flukseve monetare, e kufizuar në ndryshimin kumulativ në vlerën e drejtë të elementit të mbrojtur që nga fillimi i mbrojtjes. Fitimi ose humbja në lidhje me pjesën joefektive njihet menjëherë në fitim ose humbje dhe përfshihet në zërin 'fitime dhe humbje të tjera'. Shumat e njohura më parë në të ardhurat e tjera të përgjithshme dhe të akumuluar në kapital riklasifikohen në fitim ose humbje në periudhat kur elementi i mbrojtur ndikon në fitimin ose humbjen, në të njëjtën linjë si elementi i mbrojtur i njohur. Megjithatë, kur transaksioni i parashikuar i mbrojtur rezulton në njohjen e një aseti jofinanciar ose të një detyrimi jofinanciar, fitimet dhe humbjet e njohura më parë në të ardhurat e tjera të përgjithshme dhe të akumuluar në kapital hiqen nga kapitali dhe përfshihen në matjen fillestare të koston e aktivitetit ose pasivitetit jofinanciar. Ky transferim nuk ndikon në të ardhurat e tjera të përgjithshme. Për më tepër, nëse banka pret që një pjesë ose e gjithë humbja e akumuluar në rezervën e mbrojtjes së flukseve monetare nuk do të rikuperohet në të ardhmen, kjo shumë riklasifikohet menjëherë në fitim ose humbje. Banka ndërpret kontabilitetin mbrojtës vetëm kur marrëdhënia mbrojtëse (ose një pjesë e saj) pushon së përmbushuri kriteret kualifikuese (pas ribalancimit, nëse është e aplikueshme). Kjo përfshin rastet kur instrumenti mbrojtës skadon ose shitet, mbyllet ose shfrytëzohet. Ndërprerja llogaritet në mënyrë prospektive. Çdo fitim ose humbje e njohur në të ardhura të tjera të përgjithshme dhe të akumuluar në rezervën mbrojtëse të fluksit monetar në atë kohë mbetet në kapital dhe riklasifikohet në fitim ose humbje kur ndodh transaksioni i parashikuar. Kur një transaksion parashikues nuk pritet më të ndodhë, fitimi ose humbja e akumuluar në rezervën mbrojtëse të fluksit monetar riklasifikohet menjëherë në fitim ose humbje.

Mbrojtjet e investimeve neto në operacionet e huaja

Mbrojtjet e investimeve neto në operacionet e huaja llogariten në mënyrë të ngjashme me mbrojtjen e flukseve monetare. Çdo fitim ose humbje nga kontratat e ardhshme në valutë të huaj që lidhet me pjesën efektive të mbrojtjes njihet në të ardhura të tjera të përgjithshme dhe akumulohet në rezervën e përkthimit të valutës së huaj. Fitimi ose humbja në lidhje me pjesën joefektive njihet menjëherë në fitim ose humbje dhe përfshihet në zërin 'fitime dhe humbje të tjera'. Fitimet dhe humbjet nga instrumenti mbrojtës i akumuluar në rezervën e përkthimit të valutës së huaj riklasifikohen në fitim ose humbje nga nxjerrja jashtë përdorimit ose e pjesësme e operacionit të huaj.

3.10. Provizionet

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarjeje të kaluar, Banka ka një detyrim aktual ligjor ose konstruktiv që mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme dhe mund të të kërkohet një rrjedhje e përfitimeve ekonomike për të shlyer detyrimin. Provizionet përcaktohen duke skontuar rrjedhat e ardhshme të pritshme të parasë me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut për vlerën kohore të parasë dhe rreziqet specifike ndaj detyrimit. Korigjimi i skontimit njihet si kosto financiare. Detyrimet kontingjente mund të zhvillohen në një mënyrë që nuk pritej fillimisht. Prandaj, ato vlerësohen vazhdimisht për të përcaktuar nëse dalja e burimeve që përfshijnë përfitime ekonomike është bërë e mundshme. Në rast se detyrimi kontingjent rezulton në një detyrim aktual që mund të matet me besueshmëri, duhet të regjistrohet një bilanc provizionit për shumën. Vetëm zotimet e pakthyeshme shkaktojnë rrezik kreditor, prandaj vetëm kontigjencat dhe zotimet e pakthyeshme mund të jenë objekt i provizionimit. Për ekspozimet e mëdha, vlerësimi bëhet individualisht. Në rast të vlerësimit të bazuar në portofolio, ndërtimi i portofolios dhe llogaritja e provizioneve të bazuara në portofolio llogariten siç tregohet në zhvlerësimin e kredive dhe Paradhënieve.

3.11. Përfitimet e punonjësve

Banka paguan vetëm kontribute për planin pensional të administruar publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime të tjera për pagesa pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihen si shpenzim i përfitimeve të punonjësve kur ato duhet të paguhen.

3.12. Kapitali aksionar

Dividentët në aksionet e zakonshme

Dividentët në aksionet e zakonshme njihen në kapital në periudhën në të cilën ato janë miratuar nga aksionerët e Bankës. Dividentët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas përfundimit të periudhës së raportimit.

3.13. Rezervat e kapitalit

Rezervat e kapitalit përbëhen nga rezervat e vlerës së drejtë dhe fitimet e pashpërndara. Rezervat e regjistruara në OCI brenda kapitalit në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës përfshijnë:

- Rezerva e vlerës së drejtë e cila përfshin ndryshimet në vlerën e drejtë të pasurive financiare me vlerën e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.

Fitimet e mbajtura përfshijnë fitimet kumulative të pashpërndara dhe shpërndahen me miratimin e Aksionerit të Përgjithshëm të Bankës dhe miratimin rregullator të Bankës Qendrore.

3.14. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi për të gjitha instrumentet financiare me interes njihen përmes fitimit ose humbjes për periudhën brenda 'të ardhurave nga interesi' dhe 'shpenzimeve nga interesi' duke përdorur metodën e interesit efektiv. Metoda e interesit efektiv është një metodë e llogaritjes së kostos së amortizuar të një aseti financiar ose një detyrimi financiar dhe e shpërndarjes së të ardhurave nga interesi ose shpenzimeve nga interesi gjatë periudhës përkatëse.

Norma efektive e interesit është norma që skanton saktësisht pagesat ose arkëtimet e ardhshme të parave të gatshme gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar ose, kur është e përshtatshme, një periudhe më të shkurtër në vlerën kontabël neto të asetit financiar ose detyrimit financiar. Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit, Banka vlerëson flukset monetare duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, por nuk merr parasysh humbjet e ardhshme të kredisë.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot dhe tarifën e transaksionit dhe pikët e paguara ose të marra që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot inkrementale që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të asetit ose detyrimit financiar.

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi të paraqitura në fitim ose humbje përfshijnë:

- interesi mbi pasurit dhe detyrimet financiare të matura me koston e amortizuar të llogaritur mbi bazën e interesit efektiv; dhe
- interesi për letrat me vlerë të investimit të matur nga FVOCI i llogaritur mbi bazën e interesit efektiv.

Kur një aset financiar zhvlerësohet nga kredia dhe, për rrjedhojë, konsiderohet si 'Faza 3', Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke aplikuar normën efektive të interesit në koston neto të amortizuar të asetit financiar. Nëse pasurit financiare trajtohen dhe nuk janë më të zhvlerësuar nga kredia, Banka kthehet në llogaritjen e të ardhurave nga interesi mbi bazën bruto.

Për pasurit financiare të blera ose të origjinuara të zhvlerësuar nga kredia (POCI), Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke llogaritur NEI-in e rregulluar të kreditit dhe duke aplikuar atë normë në koston e amortizuar të asetit. NEI e kreditit të rregulluar është norma e interesit që, në njohjen fillestare, skanton rrjedhën e ardhshme të parasë (përfshirë humbjet kreditore) në koston e amortizuar të pasurive të POCI. Banka mban gjithashtu investime në pasuri të emetuara në vende me norma interesi negative. Banka shpalos interesin e paguar për këto pasuri si shpenzim interesi, me shpalosje shtesë në shënimin 21.

Të ardhurat nga interesi për të gjitha pasurit tregtare dhe pasurit financiare të detyrueshme për t'u matur me FVPL njihen duke përdorur normën e interesit kontraktual në të ardhurat neto të tregtueshmedhe fitimet/(humbjet) neto të pasurive financiare me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes, respektivisht.

3.15. Tarifa dhe komisioni

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit për një aset financiar ose detyrim financiar përfshihen në matjen e normës efektive të interesit.

Nëse një zotim kredie nuk pritet të rezultojë në tërheqjen e një kredie, atëherë tarifa përkatëse e zotimit të kredisë njihet në bazë lineare gjatë periudhës së zotimit.

Të ardhurat e tjera nga tarifat dhe komisionet – duke përfshirë tarifat e shërbimit të llogarisë, komisionin e shitjes, tarifat e kartave dhe ATM-ve, tarifat e mbledhjes së pagesave, njihen kur shërbimet përkatëse kryhen, përkatësisht me kalimin e kohës kur shërbimet ofrohen dhe/ose në një moment kohor kur kryhet transaksioni (tarifat e bazuara në transaksion).

Më shumë informacion rreth detyrimeve të performancës së Bankës jepet në shënimin 23.

Një kontratë me një klient që rezulton në një instrument financiar të njohur në pasqyrat financiare të Bankës mund të jetë pjesërisht në objektin e SNRF 9 dhe pjesërisht në objektin e SNRF 15. Nëse kjo është e shtetshme, atëherë Banka së pari zbaton SNRF 9 për të ndarë dhe matur pjesën e kontratës që është në objektin e SNRF 9 dhe zbaton SNRF 15 për komponentin e mbetur.

Shpenzimet e tjera për tarifat dhe komisionet lidhen kryesisht me tarifat e transaksioneve dhe shërbimeve, të cilat paraqiten si shpenzim në momentin që pranohen shërbimet.

3.16. Të ardhurat neto nga instrumentet e tjera financiare me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes

Të ardhurat neto nga instrumentet e tjera financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes lidhen me instrumentet derivative jo të tregtueshëm të mbajtur për qëllime të menaxhimit të rrezikut që nuk përbëjnë pjesë të raporteve kualifikuese mbrojtëse të pasurive dhe detyrimeve financiare të përcaktuara me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Ai përfshin të gjitha ndryshimet e realizuara dhe të parealizuara në vlerën e drejtë, interesin, dividendët dhe diferencat e këmbimit valutës.

3.17. Tatimi në të ardhurat

Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat përfshijnë tatimin aktual dhe tatimin e shtyrë. Njihet në fitim ose humbje, përveç në masën që lidhet me zërat e njohur drejtpërdrejt në kapitalin neto ose në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse.

Tatimi aktual

Tatimi aktual përfshin tatimin e pritshëm të pagueshëm ose të arkëtueshëm mbi të ardhurat ose humbjen e tatueshme për vitin dhe çdo rregullim të tatimit të pagueshëm ose të arkëtueshëm në lidhje me vitet e mëparshme. Ai matet duke përdorur normat tatimore të miratuara ose të miratuara në mënyrë thelbësore në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë është tatimi që pritet të paguhet ose rikupërohet mbi diferencat ndërmjet vlerës kontabël të pasurive dhe detyrimeve në pasqyrat financiare dhe bazës tatimore korresponduese të përdorur në llogaritjen e fitimit të tatueshëm dhe kontabilizohet duke përdorur metodën e detyrimit.

Detyrimet tatimore të shtyra përgjithësisht njihen për të gjitha diferencat e përkohshme të tatueshme dhe pasurit tatimore të shtyra njihen në masën që ka të ngjarë që fitimet e tatueshme të jenë të disponueshme kundrejt të cilave mund të përdoren diferencat e përkohshme të zbritshme. Këto pasuri dhe detyrime nuk njihen nëse diferenca e përkohshme lind nga njohja fillestare (përveç një kombinimi biznesi) të pasurive dhe detyrimeve të tjera në një transaksion që nuk ndikon as në fitimin e tatueshëm dhe as në fitimin kontabël.

Vlera kontabël e pasurive tatimore të shtyra rishikohet në çdo datë raportimi dhe zvogëlohet në masën që nuk është më e mundshme që fitime të mjaftueshme të tatueshme do të jenë të disponueshme për të lejuar rikuperimin e të gjithë ose një pjesë të asetit. Tatimi i shtyrë llogaritet me normat tatimore që priten të zbatohen në periudhën kur detyrimi shlyhet, ose aset i është realizuar në bazë të ligjeve tatimore dhe normave që janë miratuar ose në thelb të miratuara në datën e raportimit.

4. MENAXHIMI I RREZIKUT FINANCIAR

4.1. Përmbledhje

Banka është e ekspozuar ndaj rreziqeve të mëposhtme nga përdorimi i instrumenteve financiare:

- rreziku kreditor
- rreziku i likuiditetit
- rreziku i tregut
- rreziku operativ

Ky shënim paraqet informacion në lidhje me ekspozimin e Bankës ndaj secilit prej rreziqeve të mësipërme, objektivat e Bankës, politikat dhe proceset për matjen dhe menaxhimin e rrezikut, si dhe menaxhimin e kapitalit të Bankës.

Korniza e menaxhimit të rrezikut

Kontrollet e brendshme dhe mjetet shitesë të kontrollit të rrezikut të vendosura nga menaxhimi i rrezikut i Raiffeisen International mundësojnë menaxhimin e kontrolluar të rrezikut të Bankës. Mjetet kryesore të Menaxhimit të Rrezikut janë miratuar nga Raiffeisen International dhe janë aplikuar për përdorim nga Banka.

Banka ka qenë në përputhje dhe ka raportuar bazuar në kërkesat e Basel II në nivel të Grupit duke mbuluar rreziqet e kreditit dhe të tregut. Zbatimi i kërkesave të Basel II duhet të sigurojë një menaxhim më të mirë të kapitalit.

Bazuar në politikat e Bankës, totali i pasurive të Bankës klasifikohet dhe analizohet si më poshtë:

- Analiza e pasurive bazuar në klasën e asetit/produktit (pasurit klasifikohen në bazë të Katalogut të Produkteve të Grupit);
- Analiza e pasurive bazuar në cilësinë e kredisë (pasuri klasifikohen në bazë të direktivave të Grupit);
- Analiza e pasurive në përputhje me bazën e matjes;

Analiza e pasurive në bazë të vjetërsisë, që nënkupton analiza të kryera për pasurit të cilat janë të vonuara, por jo të zhvlerësuar;

- Analiza individuale e pasurive të përcaktuara si të zhvlerësuar nga faktorët e zhvlerësimit;
- Analiza e pasurive bazuar në llojin e kolateralit dhe duke marrë parasysh shumën e vlerësuar të rikuperueshme;

Analiza e pasurive bazuar në përqendrimin e rreziqeve për industrinë / sektorin / segmentin / sasinë e caktuar të ekspozimit.

4.2. Rreziku kreditor

Rreziku kreditor është rreziku i humbjes financiare për Bankën nëse klienti ose pala tjetër në një instrument financiar dështon të përmbushë detyrimet e tij kontraktuale dhe shfaqet kryesisht nga huatë dhe paradhëniet e Bankës për klientët dhe bankat e tjera dhe investimet në letrat me vlerë. Për qëllime të raportimit të menaxhimit të rrezikut, Banka merr në konsideratë të gjithë elementët e ekspozimit ndaj rrezikut të kredisë (siç janë rreziku i mospagesës i obliguesit individual, rreziku i vendit dhe i sektorit).

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj rrezikut të kredisë, i cili është rreziku që pala tjetër nuk do të jetë në gjendje të paguajë shumat e plota në kohën e duhur. Banka strukturon nivelet e rrezikut të kredisë që ajo ndërmerr duke vendosur kufizime në sasinë e rrezikut të pranuar në lidhje me një huamarrës dhe segmentet gjeografike dhe industriale. Rreziqe të tilla monitorohen rregullisht dhe i nënshtrohen rishikimit mujor ose më të shpeshtë. Kufijtë në nivelin e rrezikut të kredisë nga huamarrësi miratohen nga menaxhmenti.

Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë menaxhohet nëpërmjet analizave të rregullta të aftësisë së huamarrësve dhe huamarrësve të mundshëm për të përmbushur detyrimet e pagesës së interesit dhe principalit dhe duke ndryshuar këto limite kreditimi, sipas rastit. Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë menaxhohet gjithashtu, pjesërisht, me marrjen e kolateralit dhe garancive të korporatave dhe atyre personale. Ekspozimi maksimal i Bankës ndaj rrezikut të kredisë reflektohet kryesisht në vlerat kontabël të pasurive financiare në pasqyrën e pozicionit financiar. Ndikimi i kompensimit reciprok (netimit) të mundshëm të pasurive dhe detyrimeve për të zvogëluar ekspozimin e mundshëm kreditor nuk është i rëndësishëm. Rreziku i kredisë për instrumentet financiare jashtë bilancore përcaktohet si mundësia e mbajtjes së një humbjeje si rezultat i asaj që një palë tjetër në një instrument financiar nuk arrin të veprojë në përputhje me kushtet e kontratës.. Banka përdor politikat e njëjta kreditore kur bëndetyrimet e kushtëzuara ashtu siç bën për instrumentet financiare të bilancit nëpërmjet miratimeve të përcaktuara të kredisë, limiteve të kontrollit të rrezikut dhe procedurave të monitorimit.

Banka mban lloje të ndryshme të kolateralit si siguri për rrezikun kreditor. Gjithashtu, aplikohen metoda të tjera për përmirësimin kreditor. Llojet kryesore të kolateralit janë renditur më poshtë:

- Prona (tokë, ndërtesa)
- Apartamente

- Automjetet
- Pajisjet
- Garancione personale

Vlera e kolateralit llogaritet sipas metodave të specifikuara të cilat përfshijnë formula të standardizuara të llogaritjes bazuar në vlerat e tregut, zbritjet e paracaktuara dhe vlerësimet e ekspertëve. Vlerësimi dhe rivlerësimi i kolateralit janë përgjegjësi e drejtpërdrejtë e Specialistit të Kolateralit të bankës, për të gjitha llojet e kolateraleve. Vlerësimi i pasurive të paluajtshme përditësohet një herë në vit. Ky përditësim vjetor kryhet brenda vendit nga Specialisti përkatës i Kolateralit. Nëse përditësimi i rivlerësimit nuk bëhet një herë në 18 muaj, vlera e peshuar e kolateralit (WCV-ja) e hipotekës përkatëse zbritet me të paktën 10% në vit për sa kohë që nuk kryhet përditësimi. Kërkohet monitorim më i shpeshtë kur tregu i pasurive të paluajtshme i nënshtrohet ndryshimeve të rëndësishme në rrethana.

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë janë kredi dhe letra me vlerë për të cilat Banka konstaton se ka:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të emetuesit ose huamarrësit;
- një shkelje e kontratës, siç është mospagesë ose një ngjarje e vonuar;
- huadhënësi(ët) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që kanë të bëjnë me vështirësitë financiare të huamarrësit, duke i dhënë huamarrësit një koncesion(a) që huadhënësi(ët) nuk do ta konsideronin ndryshe;
- po bëhet e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë aset financiar për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose krijimi i një asemi financiar me një zbritje të thellë që pasqyron humbjet e shkaktuara nga kredia.

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë që mungesat e parave të gatshme që lidhen me mospagimin kërkohet të skontohen në datën e bilancit. Për pasurit e Fazës 3, ECL-të skontohen duke përdorur EIR origjinale, ndërsa për pasurit POCI ECL-të zbriten duke përdorur CAEIR.

Kreditë me kushte të rinegociuara

Kreditë me kushte të rinegociuara janë kreditë që janë ristrukturuar për shkak të përkeqësimit të gjendjes financiare të huamarrësit dhe ku Banka ka bërë lëshime që në të kundërt nuk do t'i merrte në konsideratë. Pasi kredia të ristrukturohet, ajo mbetet në këtë kategori derisa të vërehet performanca e qëndrueshme. Performanca e qëndrueshme përkufizohet si tre pagesa kontraktuale të njëpasnjëshme të principalit dhe/ose interesit.

Humbjet e pritshme kreditore-ECL

Banka vendos lejime dhe provizione për humbjet e pritshme kreditore që përfaqëson vlerësimin e saj të humbjeve të pritshme në portofolin e saj të kredisë/letrave me vlerë dhe atë jashtë bilancit.

Politika e shlyerjes/fshirjes

Pasurit financiare fshihen pjesërisht ose në tërësi vetëm kur Banka ka ndaluar së ndjekuri rikuperimin.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet retail:

- kur aset i klasifikohet si joperformues dhe aset nuk është i siguar me kolateral, aset shlyhet brenda 18 muajve;
- kur aset i klasifikohet si joperformues dhe aset është i siguar me kolateral të lënë peng, aset shlyhet brenda 36 muajve;
- kur aset i klasifikohet si joperformues dhe aset është i siguar me hipotekë, aset shlyhet brenda 60 muajve.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet jo retail:

- kur llogaritja e ILP-së bëhet me qasjen e mosvijimsisë dhe aset i provizionohet 100%;
- kur ka mungesë të flukseve monetare të ardhshme të pritshme nga operacionet;
- kur vlera e drejtë minus koston e shitjes së një kolateralit ende ekzistues të përdorur në llogaritjen e rënies në vlerë është zero ose nuk ka më kolateral.

Nëse shumat për t'u shlyer është më e madhe se lejimi për humbjet akumuluar, diferenca trajtohet fillimisht si një korrigjim i drejtpërdrejtë në pasqyrën e fitimit dhe humbjes. Çdo rikuperim i mëvonshëm kreditohet në shpenzimet e humbjeve nga kreditë.

Përmbledhje e kredive të riprogramuara

Tabelat e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje të pasurive të modifikuara të Bankës më 31 dhjetor 2024 dhe 31 dhjetor 2023.

31 dhjetor 2024	Faza 2					Faza 3			
	Vlera kontabël bruto	Modifiki-me të përkoishme të T&C për shkak të COVID 19	Modi-fikime të përershme të T&C	Totali i kredive perfor-muese të riprogra-muara	Modifikime të përkoishme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përershme të T&C	Totali i kredive joper-formuese të ripro-gramuara	Totali i kredive të ri-pro-gra-muara	Raporti i kredive të modifikua-ra
Detyrimet nga bankat	3,143	-	-	-	-	-	-	-	0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Jo retail	408,710	603	1,577	-	152	3,504	-	-	0%
Retail	701,888	17,590	3,466	1,548	3,118	2,789	2,467	4,015	1%
Totali i kredive dhe paradhënieve për klientët	1,110,598	18,193	5,043	1,548	3,270	6,293	2,467	4,015	1%

31 dhjetor 2023	Faza 2					Faza 3			
	Vlera kontabël bru-to	Modifikime të përkoishme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përershme të T&C	Totali i kredive performuese të riprogramuara	Modifikime të përkoishme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përershme të T&C	Totali i kredive joperformuese të riprogra-muara	Totali i kre-dive të ri-programua-ra	Raporti i kredive të modifikuara
Detyrimet nga bankat	21,639	-	-	-	-	-	-	-	0.0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Jo retail	364,721	13,749	2,381	-	207	4,532	-	-	0.0%
Retail	600,265	29,712	4,620	2,605	5,379	2,962	2,851	5,456	0.91%
Totali i kredive dhe paradhënieve për klientët	964,986	43,461	7,001	2,605	5,586	7,494	2,851	5,456	0.91%

Përmbledhje e kredive të riprogramuara

31 dhjetor 2024	Shuma bruto e kredive të modifikuara			ECL-të e kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	-	-	-	-	-
Jo retail	-	-	-	-	-	-
Retail	1,501	1,863	3,364	266	1,459	1,725
Totali i kredive dhe paradhënieve për klientët	1,501	1,863	3,364	266	1,459	1,725

31 dhjetor 2023	Shuma bruto e kredive të modifikuara			ECL-të e kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	-	-	-	-	-
Jo retail	-	-	-	-	-	-
Retail	2,483	2,122	4,605	379	1,685	2,064
Totali i kredive dhe paradhënieve për klientët	2,483	2,122	4,605	379	1,685	2,064

Kredi dhe paradhënie për klientët

Ekspozimet maksimale ndaj rrezikut kreditor para përmirësimeve të kolateralit dhe përmirësimeve të tjera kreditore më 31 dhjetor 2024 të pasurive financiare sipas sektorit të palës tjetër.

Ekspozimi ndaj rrezikut kreditor		
	31-dhjetor-24	31-dhjetor-23
Banka Qendrore e Kosovës	79,092	74,171
Bankat e tjera	10,510	32,252
Investimet në filiale	4,234	2,234
Sovranët	236,094	246,556
Korporatat Ndërkombëtare	9,523	9,523
Korporatat lokale	408,710	364,721
Klientë lokalë retail	701,888	600,265
Gjithsej ekspozimi ndaj rrezikut të pasurive financiare	1,450,051	1,329,722

Tabelat e mëposhtme paraqesin informacion në lidhje me cilësinë kreditore të kredive dhe paradhënieve për klientët dhe lejimin për rënien në vlerë/humbjet e mbajtura nga Banka kundrejt këtyre pasurive.

Kredi dhe paradhëniet për klientët		
	2024	2023
Ekspozimi maksimal ndaj rrezikut kreditor		
Shuma bruto	1,110,598	964,986
Lejimi për nënie në vlerë	(38,155)	(39,446)
Vlera kontabël neto	1,072,443	925,540
Kredi me kushte të rinegociuara		
Vlera kontabël bruto	32,798	63,542
Lejimi për rënie në vlerë	(7,704)	(10,525)
Vlera kontabël neto	25,094	53,017

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Më poshtë është një analizë e kolateralit dhe përmirësimit të kredisë të marrë gjatë viteve:

31 dhjetor 2024	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të paluajtshme komerciale	60	7,822	7,882	45	7,024	7,069
Pasuri të paluajtshme për banim	103,214	-	103,214	94,243	-	94,243
Pasuri të luajtshme	174,935	383,762	558,697	59,628	355,239	414,867
Të pasiguruara	423,679	17,126	440,805	-	-	-
Gjithsej	701,888	408,710	1,110,598	153,916	362,263	516,179

31 dhjetor 2023	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të paluajtshme komerciale	260	4,481	4,741	224	3,787	4,011
Pasuri të paluajtshme për banim	77,112	-	77,112	70,195	-	70,195
Pasuri të luajtshme	214,618	346,605	561,223	84,761	325,623	410,384
Të pasiguruara	308,275	13,635	321,910	-	-	-
Gjithsej	600,265	364,721	964,986	155,180	329,410	484,590

Më poshtë është një analizë e pasurive financiare të matura me koston e amortizuar. Përveç nëse tregohet në mënyrë specifike, për pasuritë financiare, shumat në tabelë përfaqësojnë vlerat kontabël bruto:

31 dhjetor 2024	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kola-teralit
Klientë jo-retail	408,710	339,617	56,112	12,981	153,916
Klientët retail	701,888	544,308	135,138	22,442	362,263
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,110,598	883,925	191,250	35,423	516,179

31 dhjetor 2023	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kola-teralit
Klientë jo-retail	364,721	300,900	51,702	12,119	155,180
Klientët retail	600,265	439,996	139,487	20,783	329,410
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet totale për klientët	964,986	740,896	191,189	32,902	484,590

Një analizë e përqendrimeve të rrezikut kreditor më 31 dhjetor 2024 dhe 31 dhjetor 2023 për kreditë dhe paradhëniet për klientët në vonesë dhe të rëna në vlerë - Faza 3 dhe POCI janë paraqitur më poshtë:

31 dhjetor 2024	Sipas kërkesës dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët jo retail	1,731	716	1,668	7,644	11,759
Klientët retail	2,638	364	1,632	21,762	26,396
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	4,369	1,080	3,300	29,406	38,155

31 dhjetor 2023	Sipas kërkesës dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët jo retail	3,113	991	1,079	6,818	12,001
Klientët retail	3,129	463	1,994	21,859	27,445
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	6,242	1,454	3,073	28,677	39,446

Banka monitoron përqendrimet e rrezikut kreditor sipas sektorëve. Përqendrimet e rrezikut të sektorit ekonomik brenda portofolit të kredive për klientë janë si më poshtë:

	2024	%	2023	%
Tregtia	158,420	14%	161,121	17%
Individët	892,484	80%	747,476	77%
Prodhimi, kimike dhe përpunuese	40,687	4%	37,428	4%
Shërbimet	8,431	1%	8,107	1%
Ndërtim dhe servisim ndërtimi	5,359	0%	4,223	0%
Industria ushqimore dhe bujqësia	5,106	0%	6,425	1%
Të tjera	111	0%	206	0%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët para lejimeve për rënie në vlerë të kredive	1,110,598	100%	964,986	100%

Detyrime nga bankat

Ekspozimet ndërbankare monitorohen nga afër çdo ditë nga menaxhimi i rrezikut dhe Departamenti i Thesarit. Banka kufizon depozitat dhe transaksionet e tjera bankare në banka solide vendore ose ndërkombëtare. Përpara se të fillohet një marrëdhënie biznesi me një bankë të caktuar, menaxhmenti dhe Departamenti i Rrezikut kryejnë një analizë të gjendjes financiare të institucionit. Performanca financiare e palëve kontraktuese monitorohet vazhdimisht. Për më tepër, të gjitha bankat korresponduese si dhe emetuesit e bonove në të cilat Banka ka ekspozime investimi monitorohen vazhdimisht për vlerësimet e tyre nga agjencitë

ndërkombëtare të vlerësimit. Për të përfaqësuar vlerësimet e agjencive të ndryshme ndërkombëtare të vlerësimit, tabelat më poshtë janë përgatitur në përputhje me shkallët e vlerësimit të Bankës Qendrore të Kosovës të paraqitura si më poshtë:

Vlerësimet Ndërkombëtare të Rrezikut				
Përkufizimet e vlerësimeve	Shkalla e vlerësimit e Moody's		Shkalla e vlerësimit e Fitch	
	Shkalla e vlerësimit afatgjatë	Shkalla e vlerësimit afatshkurtër	Shkalla e vlerësimit afatgjatë	Shkalla e vlerësimit afatshkurtër
Cilësi e lartë e kredisë	Aaa	P-1	AAA	F1+
	Aa1		AA+	
	Aa2		AA	
	Aa3		AA-	
Kapacitet i fortë pagese	A1	P-2	A+	F1/F1+/F2
	A2		A	
	A3		A-	
Kapacitet adekuat pagese	Baa1	P-3	BBB+	F2/F3
	Baa2		BBB	
	Baa3		BBB-	
Kapaciteti spekulativ i pagese	Ba1	Not Prime	BB+	B
	Ba2		BB	
			BB-	

Një funksion i pavarur nga departamenti i thesarit, zakonisht menaxhimi i rrezikut, duhet të monitorojë që ekspozimi ndaj të gjitha bankave nuk i kalon limitet rregullatore ose kufijtë e brendshëm të përcaktuar nga menaxhmenti i Bankës.

Në pajtim me rregulloren e re për ekspozimet e mëdha të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, bankat nuk do të kenë ndonjë ekspozim të përgjithshëm ndaj rrezikut kreditor ndaj palëve të ndërlidhura që tejkalon 15 për qind të Kapitalit Rregullator të nivelit të parë.

Detyrimet nga bankat janë dhënë pa kolateral. Tabela e mëposhtme paraqet llogaritë rrjedhëse të Bankës dhe depozitat me afat me bankat korresponduese sipas vlerësimit (klasifikimit) kreditor, të cilat janë klasifikuar si Faza 1.

Më 31 dhjetor	2024	2023
P-1	10,510	32,150
P-2	-	1,102
P-3	-	-
	10,510	33,252

Investimet në Letra me Vlerë

Investimet në letra me vlerë janë kryesisht bonot qeveritare me vendet e OECD-së, bonot e thesarit të Republikës së Kosovës dhe bonot e korporatave.

Investimet janë kryesisht për menaxhimin e likuiditetit të bankës dhe sigurojnë diversifikim të mjaftueshëm të rrezikut për sa i përket ekspozimit kreditor me një sovran duke marrë në konsideratë edhe mjedisin rregullator lokal dhe kufizimin e ekspozimeve të mëdha.

Tabela e mëposhtme paraqet ekspozimin ndaj letrave me vlerë bazuar në vlerësimin ndërkombëtar të rrezikut:

	2024	2023
Aaa	102,274	105,581
Aa1	66,747	70,668
Aa2	40,741	43,765
A2	-	3,087
Baa3	3,586	3,470
Ba3	32,236	29,455
	245,584	256,026

Duke filluar nga viti 2024, obligacionet e Qeverisë së Kosovës janë vlerësuar me BB-.

4.3. Rreziku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Banka të hasë vështirësi në përmbushjen e obligimeve nga detyrimet e saj financiare. Banka është e ekspozuar ndaj thirrjeve ditore për burimet e saj të parave të disponueshme nga llogaritë rrjedhëse, depozitat e maturuara, tërheqjet e kredive dhe garancitë. Rreziku i likuiditetit menaxhohet nga Menaxhmenti i Bankës.

Banka mban pasuri afatmesme deri në afatgjata dhe për shkak të kushteve të tregut, financon pjesën më të madhe të portofolit të saj me borxh afatshkurtër. Në këtë proces Banka merr rrezikun e likuiditetit që lidhet me mospërputhjet e maturitetit. Banka lëshon pasuri afatgjata, si kredi PI dhe kredi hipotekare, dhe këta portofola financohen kryesisht nga depozita pa afat dhe depozita me afat deri në 1 vit. Menaxhmenti merr në baza ditore informacionin e raportit të likuiditetit të Bankës, dhe gjithashtu në baza javore merr një raport të likuiditetit të renditur sipas segmentit të biznesit. Duke qenë se Banka emeton pasuri afatmesme deri në afatgjata dhe e financon atë me borxh afatshkurtër dhe afatmesëm, ajo është gjithashtu e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit.

Rezerva rregullatore e likuiditetit llogaritet si 10 për qind e detyrimeve mesatare të pagueshme brenda një viti, e cila rezervë mbahet nga depozitat në bankën qendrore dhe 50 për qind e parash fizike. Banka monitoron këtë kërkesë dhe e raporton atë në baza mujore rezervën e likuiditetit të detyrueshëm për çdo ditë pune.

Tabela më poshtë tregon vlerat kontabël neto të pasurive dhe detyrimeve më 31 dhjetor 2024 dhe 2023 sipas maturimit të mbetur kontraktual të tyre.

Sidoqoftë, Banka pret që shumë klientë nuk do të kërkojnë ripagesën e depozitave në datën më të hershme që mund të kërkohej të paguhen dhe tabela nuk pasqyron flukset e parave të gatshme të pritura të treguara nga historia e saj e mbajtjes së depozitave. Për më tepër, Banka po përdor aktin e deleguar të BE-së LCR për menaxhimin e likuiditetit dhe kërkohej të mbajë likuiditet nga 10 për qind në 10.9 për qind për depozitat e pasiguruara retail dhe përqindje për depozitat e siguruara. Për joretail planifikohet një dalje prej 33 për qind deri në 85 për qind, bazuar në atë nëse llogaria është operacionale apo jo. LCR i BE-së duhet të jetë mbi 100 për qind. Më 31 dhjetor 2024, Banka ishte shumë mbi këtë limit në mbi 300 për qind.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Pasurit					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	183,645	-	-	-	183,645
Detyrimet nga bankat	9,491	-	-	-	9,491
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	26,413	30,688	200,698	814,644	1,072,443
Investimet në letra me vlerë	-	67,011	93,851	84,722	245,584
Pasuritë e tjera	-	-	5,787	-	5,787
Totali i pasurive financiare	219,549	97,699	300,336	899,366	1,516,950
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	1,281,295	740	3,928	43,101	1,329,064
Detyrimet ndaj bankave	10,854	-	1,016	-	11,870
Borxhi i varur	94	-	-	10,000	10,094
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	62,436	-	62,436
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	27	-	27
Totali i detyrimeve financiare	1,292,243	740	67,407	53,101	1,413,491
Pozicioni neto i hendeut më 31 dhjetor 2024	(1,072,694)	96,959	232,929	846,265	103,459

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Pasurit					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	185,138	-	-	-	185,138
Detyrimet nga bankat	11,961	-	-	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,944	28,870	195,937	680,789	925,540
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	256,026	256,026
Pasuritë e tjera	-	-	2,550	-	2,550
Totali i pasurive financiare	217,043	28,870	198,487	936,815	1,381,215
Detyrimet					
Depozita nga klientët	1,216,476	925	1,738	147	1,219,286
Detyrimet ndaj bankës	7,491	-	230	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	45,445	-	45,445
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	101	-	101
Totali i detyrimeve financiare	1,223,967	925	47,514	147	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	(1,006,924)	27,945	150,974	936,668	108,663

Analiza e maturitetit të kredive për klientët bazohet në datat e mbetura të maturitetit të marrëveshjeve për kredi, që do të thotë duke marrë parasysh këstet që duhet të paguhën në baza mujore.

Raportimi i likuiditetit në baza javore në nivel të segmentit të biznesit, monitorimi i raportit të pandryshueshmërisë veçmas për të gjitha segmentet e biznesit, limitet në librin bankar dhe raportet të cilat matin rreziqet e interesit dhe boshllëqet, janë aktualisht mjetet që aplikohen për të menaxhuar dhe kufizuar rrezikun themelor të kryerjes së biznesit.

Rezervat e detyrueshme të likuiditetit përfshihen brenda produkteve të paafatizuara dhe atyre më pak se një muaj, pasi në këtë kategori përfshihen edhe pjesa më e madhe e detyrimeve me të cilat lidhet ky bilanc.

Analiza e maturitetit për detyrimet financiare analizohet si më poshtë:

- Bazuar në datën më të hershme kontraktuale të maturitetit – skenari i rastit më të keq;
- Bazuar në flukset monetare të paskontuara kontraktuale;
- Përcaktimi i brezave kohorë;
- Flukset e pritshme të parasë së gatshme përdoren si informacion shtesë.

Përputhja dhe/ose mospërputhja e kontrolluar e maturiteteve dhe normave të interesit të pasurive dhe detyrimeve është thelbësore për menaxhimin e Bankës. Është e pazakontë që bankat të jenë plotësisht në përputhje meqenëse biznesi i kryer është shpesh i një afati të pasigurt dhe i llojeve të ndryshme. Një pozicion i papërputhur rrit potencialisht përfitimin, por gjithashtu mund të rrisë rrezikun e humbjeve. Maturitetet e pasurive dhe detyrimeve dhe aftësia për të zëvendësuar detyrimet me interes ndërsa ato maturojnë me një kosto të pranueshme janë faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e likuiditetit të Bankës dhe ekspozimit të saj ndaj ndryshimeve në interesin dhe kursin e këmbimit. Banka ka një mospërputhje të konsiderueshme të maturitetit të pasurive dhe detyrimeve që maturojnë brenda një viti. Kjo mospërputhje likuiditeti lind për faktin se burimi kryesor i financimit të Bankës më 31 dhjetor 2024 dhe 2023 ishin llogaritë e klientëve të paafatizuara dhe që maturoheshin në më pak se një muaj. Menaxhmenti beson se pavarësisht se një pjesë e konsiderueshme e llogarive të klientëve janë të paafatizuara, diversifikimi i këtyre depozitave sipas numrit dhe llojit të depozituesve do të tregonte se llogaritë e këtyre klientëve ofrojnë një burim afatgjatë dhe të qëndrueshëm financimi për Bankën.

Banka ka përmirësuar pozicionin neto nëpërmjet burimeve të tjera të financimit, të cilat ofrojnë financa afatmesme dhe synojnë të vazhdojnë përputhjen e maturitetit të pasurive me detyrimet në periudhat në vijim. Gjithashtu, Banka ka një Marrëveshje të papërdorur për Instrumente Kreditore, e cila do të ofrojë mbështetje në rast nevojash për likuiditet. Shuma totale e papaguar kontraktuale e zotimeve për dhënien e kredisë nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parave të gatshme, pasi shumë prej këtyre zotimeve do të skadojnë ose ndërpriten pa u financuar.

4.4. Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që vlera e një investimi do të ulet për shkak të lëvizjeve të faktorëve të tregut. Katër faktorët standardë të rrezikut të tregut janë:

- Rreziku i kapitalit ose rreziku që çmimet e stokeve do të ndryshojnë.
- Rreziku i normës së interesit ose rreziku që normat e interesit do të ndryshojnë.
- Rreziku valutor ose rreziku që normat e valutës së huaj do të ndryshojnë.
- Rreziku i mallrave ose rreziku që çmimet e mallrave (pra, drithërave, metaleve, etj.) do të ndryshojnë.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj rreziqeve të tregut. Rreziqet e tregut lindin nga pozicionet e hapura në normat e interesit dhe produktet valutore, të cilat të gjitha janë të ekspozuara ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe specifike të tregut. Menaxhmenti vendos kufizime mbi vlerën e rrezikut që mund të pranohet, i cili monitorohet në baza ditore. Megjithatë, përdorimi i kësaj qasjeje nuk parandalon humbjet jashtë këtyre kufijve në rast të lëvizjeve më të mëdha domethënëse të tregut.

Rreziku gjeografik

Përqendrimi gjeografik i pasurive dhe detyrimeve financiare të Bankës më 31 dhjetor 2024 dhe 2023 është paraqitur më poshtë:

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Pasuritë				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	183,019	626	-	183,645
Detyrimet nga bankat	-	9,491	-	9,491
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,072,443	-	-	1,072,443
Investimet në letrat me vlerë	32,237	156,394	56,953	245,584
Pasuritë e tjera	5,787	-	-	5,787
Totali i pasurive financiare	1,293,486	166,511	56,953	1,516,950
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,285,205	17,491	26,368	1,329,064
Depozita nga bankat	10,239	1,631	-	11,870
Borxhi i varur	-	10,094	-	10,094
Detyrimet e tjera	42,836	19,600	27	62,463
Totali i detyrimeve financiare	1,338,280	48,816	26,395	1,413,491
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2024	(44,794)	117,695	30,558	103,459

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Pasuritë				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,965	19,173	-	185,138
Detyrimet nga bankat	-	11,961	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925,540	-	-	925,540
Investimet në letrat me vlerë	76,854	179,172	-	256,026
Pasuritë e tjera	2,550	-	-	2,550
Totali i pasurive financiare	1,170,909	210,306	-	1,381,215
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,168,849	16,800	33,637	1,219,286
Depozita nga bankat	7,491	230	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	45,445	-	101	45,546
Totali i detyrimeve financiare	1,221,785	17,030	33,738	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	(50,876)	193,276	(33,738)	108,663

Rreziku valutor

Kjo është një formë rreziku që lind nga ndryshimi i çmimit të një valute kundrejt valutës funksionale. Rreziku valutor menaxhohet nëpërmjet monitorimit dhe menaxhimit të pozicioneve të hapura valutore FX. Këto pozicione caktohen për pozicionet ditore dhe veçmas, për pozicionet gjatë natës. Analiza e ndjeshmërisë i ofrohet menaxhmentit në baza javore.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në kurset mbizotëruese të këmbimit në valutë të huaj në pozicionin e saj financiar dhe flukset e parasë së gatshme. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e ekspozimit sipas valutës dhe në total, si dhe kufijtë e ndalimit të humbjeve, të cilat monitorohen çdo ditë dhe mbulohen në përputhje me rrethanat duke futur pozicione kompensuese. Përdorimi i euros në Kosovë i mundëson bankës të hyjë në derivativë me likuiditet të lartë, siç janë SWAP-et ndërvalutore, që do të përdoren si mjete mbrojtëse ndaj variancave afatshkurtra të likuiditetit.

Raporti i rrezikut të tregut që përfshin Raportin e rrezikut të normës së interesit dhe raportin e valutës së hapur FX i dërgohet menaxhmentit në baza javore. Raporti përkatës prodhohet nga menaxhmenti i rrezikut i RBI bazuar në inputet që ofrohen nga burimet e raportimit lokal.

Tabela më poshtë përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rrezikut të kursit të këmbimit valutor më 31 dhjetor 2024 dhe 2023. Të përfshira në tabelë janë pasurit dhe detyrimet financiare të Bankës në vlera kontabël, të kategorizuara sipas valutës dhe të përkthyer në '000 euro.

	Euro	USD	Të tjera	Totali
Pasuritë				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	146,020	5,923	31,702	183,645
Detyrimet nga bankat	3,502	3,569	2,420	9,491
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,072,443	-	-	1,072,443
Investimet në letra me vlerë	188,631	56,953	-	245,584
Pasuritë e tjera	5,787	-	-	5,787
Totali i pasurive financiare	1,416,383	66,445	34,122	1,516,950
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,203,111	68,701	57,252	1,329,064
Depozita nga bankat	11,870	-	-	11,870
Borxhi i varur	10,094	-	-	10,094
Detyrimet e tjera	62,463	-	-	62,463
Totali i detyrimeve financiare	1,287,538	68,701	57,252	1,413,491
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2024	128,845	(2,256)	(23,130)	103,459
	Euro	USD	Të tjera	Totali
Pasuritë				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,360	1,522	18,256	185,138
Detyrimet nga bankat	6,002	1,348	4,611	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925,540	-	-	925,540
Investimet në letra me vlerë	208,627	47,399	-	256,026
Pasuritë e tjera	2,550	-	-	2,550
Totali i pasurive financiare	1,308,079	50,269	22,867	1,381,215
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,140,829	68,150	10,307	1,219,286
Depozita nga bankat	7,721	-	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	45,546	-	-	45,546
Totali i detyrimeve financiare	1,194,096	68,150	10,307	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	113,983	(17,881)	(12,560)	108,663

Rreziku i valutës së huaj

Valutat e huaja ndaj të cilave Banka është kryesisht e ekspozuar janë dollari amerikan (USD), frangu zviceran (CHF) dhe funti britanik (GBP). Kufiri për pozicionin agregat të hapur të valutës së huaj ruhet brenda kërkesave rregullatore. Kjo zvogëlon ekspozimin ndaj rrezikut ndaj çdo luhatjeje në treg dhe minimizon ndikimin e mundshëm të rivlerësimit të valutës së huaj FX në fitimin dhe humbjen e bankës.

Normat për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave në datën e raportimit, të shprehura në valuta të huaja, ishin si më poshtë (në euro):

Krahasuar me EUR	31 dhjetor 2024	31 dhjetor 2023
1 USD	1.103890	1.105005
1 CHF	0.941	0.926
1 GBP	0.82918	0.86905

Rreziku i normës së interesit

Ky është rreziku që vlera relative e një aseti me interes do të humbasë në vlerë. Duke qenë se pasuritë janë kryesisht në kredi fikse afatmesme dhe afatgjata dhe detyrimet janë kryesisht depozita afatshkurtra, kjo gjë e ekspozon Bankën ndaj një mospërputhjeje në normat e interesit dhe rrjedhimisht hendeqet përkatëse e ekspozojnë Bankën ndaj lëvizjeve të normave të interesit në treg.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në nivelet mbizotëruese të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe rrjedhat e parasë. Margjinat e interesit mund të rriten si rezultat i ndryshimeve të tilla, por mund të zvogëlohen ose krijojnë humbje në rast se linden lëvizje të papritura.

Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit, kryesisht si rezultat i kredidhënies me norma fikse të interesit, me shuma dhe për periudha, të cilat ndryshojnë nga ato të depozitave me afat me norma fikse interesi. Në praktikë, normat e interesit janë përgjithësisht fikse në një bazë afatshkurtër. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e mospërputhjes së normës së interesit për ndryshim të çmimit që mund të ndërmerret. Sipas kontratave të shkëmbimit të normës së interesit, Banka bie dakord të këmbëjë diferencën midis shumës fikse dhe asaj të ndryshueshme të interesit të llogaritur mbi shumat nocionale të kryegjësë të dakorduara. Paraja në dorë dhe bilanci në BQK-në në të cilat nuk paguhet interes përfshihen në kolonën "pa interes" në tabelën e mëposhtme si dhe depozitat pa interes të klientëve.

Për t'u mbrojtur për hendeqet ndërmjet kredive fikse afatmesme dhe afatgjata kundrejt borxhit variabël afatshkurtër dhe afatmesëm, përdoret instrumenti derivativ financiar i quajtur shkëmbim (SWAP) i normës së interesit, ku Raiffeisen Bank në Kosovë është kryesisht paguese e anës së interesit fiks, ndërsa pala tjetër është paguese e normës së ndryshueshme dhe ana e ndryshueshme është e indeksuar me EURIBOR 6 mujor, për të siguruar ndjeshmëri optimale.

Raiffeisen Bank në Kosovë aplikon menaxhimin aktiv të rrezikut për t'u mbrojtur nga pozicionet e rrezikut të tregut. Rreziku i normës së interesit është i mbrojtur pjesërisht përmes derivativëve financiarë. Për të siguruar stabilitet afatgjatë në rrjedhën e parasë nga portofolat ekzistues të kredive, që maturojnë nga viti 2028 deri në vitin 2029, këto pozicione janë të mbrojtura përmes SWAP-eve të Normave të Interesit.

SWAP-et e normave të interesit llogariten si derivatë të librit bankar pa kontabilitet mbrojtës. SWAP-et e normave të interesit maten me vlerën e tregut në çdo datë raportimi dhe çdo ndryshim që rezulton nga kjo njihet në fitim dhe humbje të vitit. Pozicionet maten duke përdorur metodën e vlerës së pikës bazë.

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit. Të përfshira në tabelë janë pasuritë dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datave të rëçimitit kontraktual ose datave të maturitetit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Pasuritë						
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	183,645	-	-	-	-	183,645
Detyrimet nga bankat	9,491	-	-	-	-	9,491
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	26,413	30,688	200,698	814,644	-	1,072,443
Investimet në letrat me vlerë	-	67,011	93,851	84,722	-	245,584
Pasuritë e tjera	-	-	-	-	5,787	5,787
Totali i pasurive financiare	219,549	97,699	294,549	899,366	5,787	1,516,950
Detyrimet						
Depozita nga klientët	122,761	740	3,928	43,101	1,158,534	1,329,064
Depozita nga bankat	9,838	-	1,016	-	1,016	11,870
Borxhi i varur	94	-	-	10,000	-	10,094
Detyrime të tjera	-	-	-	-	62,463	62,463
Totali i detyrimeve financiare	132,693	740	4,944	53,101	1,222,013	1,413,491
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2024	86,856	96,959	289,605	846,265	(1,216,226)	103,459

Depozitat pa interes në vlerë prej 1,159,550 mijë € janë kryesisht llogari rrjedhëse të bizneseve dhe individëve. Ato nuk kanë ndonjë datë kontraktuale të rëçimitit ose maturimit, megjithatë normat e interesit do të përgjigjeshin në një kohë të shkurtër në përgjigje të ndryshimeve në normat e interesit të tregut.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Pasuritë						
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	185,138	-	-	-	-	185,138
Detyrimet nga bankat	11,961	-	-	-	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,944	28,870	195,937	680,789	-	925,540
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	256,026	-	256,026
Pasuritë e tjera	-	-	-	-	2,550	2,550
Totali i pasurive financiare	217,043	28,870	195,937	936,815	2,550	1,381,215
Detyrimet						
Depozita nga klientët	127,276	925	1,738	147	1,089,200	1,219,286
Depozita nga bankat	7,261	-	230	-	230	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	45,546	45,546
Totali i detyrimeve financiare	134,537	925	1,968	147	1,134,976	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	82,506	27,945	193,969	936,668	(1,132,426)	108,663

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj normave të ndryshueshme të interesit (EURIBOR). Të përfshira në tabelë janë pasurit dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datës së rëzimit kontraktual ose datës së maturimit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Pasuritë					
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	12,552	597	7,576	53,911	74,636
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Pasuritë e tjera	-	-	-	-	-
Totali i pasurive financiare	12,552	597	7,576	53,911	74,636
Detyrimet					
Depozita nga klientët	-	-	-	-	-
Depozita nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2024	12,552	597	7,576	53,911	74,636

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Pasuritë					
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Pasuritë e tjera	-	-	-	-	-
Totali i pasurive financiare	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453
Detyrimet					
Depozita nga klientët	-	-	-	-	-
Depozita nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453

Strategjia e Menaxhimit të Rrezikut: Banka përdor SWAP-et e normave të interesit (IRS) për të mbrojtur ekspozimin e saj ndaj ndryshimeve në normat e interesit për kreditë e saj me norma të ndryshueshme. Objektivi është të menaxhohet rreziku i normës së interesit duke konvertuar pasurit me normë të ndryshueshme në pasuri me normë fikse.

Instrumentet mbrojtëse:

ALM e Bankës monitoron vazhdimisht pozicionin e IR dhe mbron pozicionin e IR nga derivativët e IRS në lidhje me apetitin për risk, mundësitë e tregut dhe në përputhje me strategjinë e menaxhimit të rrezikut.

Portofoli i SWAP-eve IR të marrësve neto janë të denominuara në EUR. Do të thotë që SWAP-et e marrësve do të mbizotërojnë në portofol. Megjithatë, mund të ketë gjithashtu një kombinim të SWAP-eve të marrësit dhe paguesit që shihen të kombinuara dhe të përcaktuara së bashku si instrument mbrojtës. (SNK 39.77)

- Banka ka hyrë në SWAP-e normash interesi me një shumë nocionale prej 10 milionë euro.
- Vlera e drejtë (vlera e drejtë pozitive) e SWAP-eve të normave të interesit në datën e raportimit është 3 mijë euro.
- SWAP-et përfshihen në zërin "Instrumentet financiare derivative" në pasqyrën e pozicionit financiar dhe përfshihen në shënimin 12.

Zërat e mbrojtur:

Zëri i mbrojtur në çdo marrëdhënie përcaktohet si një pjesë e portofolit të pasurive me normë të ndryshueshme në valutën EUR. Vëllimi kryesor themelor formohet nga kreditë e korporatave me normë të ndryshueshme, kreditë rrotulluese të korporatës me probabilitet të lartë rikthimi (financimi i kapitalit qarkullues), hipotekat me normë të ndryshueshme dhe kreditë e NVM-ve, si dhe buferat e detyrueshëm të thesarit me një periudhë rifikse afatshkurtër.

Shuma e zërit të mbrojtur brenda çdo brezi kohor përcaktohet si një pjesë e portofolit të kredisë së korporatës e zgjedhur sipas kriterëve të përcaktuara më poshtë. Pjesa është vendosur në mënyrë që vëllimi i zërit të mbrojtur të korrespondojë me vëllimin e zërit mbrojtës të lidhur me të njëjtën normë referimi. Kërkesë shtesë është që kreditë e zhvlerësuar të mos përfshihen në portofolin e zërave të mbrojtur. Kreditë janë caktuar në breza specifike kohore bazuar në datat e tyre të riçimit kontraktual. Rrjedhimisht, ato ndajnë të njëjtin risk: ekspozimi i fluksit monetar ndaj ndryshimeve në kurbën e kthimit 'yield' të SWAP-it, d.m.th. ndryshimet në normat e EURIBOR në lidhje me marrëdhënien. Kredia do të ketë vetëm 6M EURIBOR, por në një shumë të kufizuar gjithashtu kreditë dhe pasurit e tjera me afate të ndryshme riçimi mund të përfshihen në portofol, gjë që do të pasqyrohet siç duhet në llogaritjen e efikasitës së marrëdhënies mbrojtëse. Përqindja e kredive të mbrojtura natyrshëm dhe të mbrojtura nga derivativët ndryshon vazhdimisht ndërsa bilanci i bankës evoluon. Si zëri i mbrojtur ashtu edhe instrumenti mbrojtës janë portofolë të gjallë. Në terma të SNRF-ve, situata mund të interpretohet si një rregullim i instrumentit mbrojtës që pasqyron ndryshimin në pozicionin e mbrojtur. Megjithatë, dinamika e mbrojtjes së flukseve monetare pritet të jetë e ulët dhe monitorohet vazhdimisht nga Thesari.

Efektiviteti dhe joefektiviteti i mbrojtjes:

- Banka përdor metodën 'euro-offset' për të vlerësuar efektivitetin e mbrojtjes.
- Pjesa efektive e vlerësimit është e rezervuar në OCI, ndërsa pjesa joefektive është e rezervuar në PL.
- Që nga periudha e raportimit, efektiviteti i mbrojtjes ka qenë brenda niveleve të pranueshme të mbrojtjes pa u njohur asnjë rezultat në PL.

Ndikimi në pasqyrat financiare:

- Ndryshimi në vlerën e drejtë të instrumenteve mbrojtëse të njohura në OCI është 30 mijë euro. Asnjë rezervim nuk është bërë në PL gjatë vitit 2024.

Tabela e mëposhtme përmbledh normat efektive të interesit sipas valutave kryesore për instrumentet kryesore financiare monetare. Analiza është përgatitur duke përdorur normat efektive vjetore.

Në përqindje	2024				2023			
	Euro	USD	CHF	GBP	Euro	USD	CHF	GBP
Pasuritë								
Bilanci me Bankën Qendrore	0.00	-	-	-	0.00	-	-	-
Detyrimet nga bankat	0.00	0.05	0.00	-	0.00	0.05	0.00	-
Kthimi i AC në obligacioneve qeveritare	0.03	0.04	-	-	0.03	0.04	-	-
Obligacionet qeveritare jotregtuese përmes kthimit FV	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Kthimi OCI në obligacionet qeveritare	0.03	0.03	-	-	0.01	-	-	-
Kthimi në obligacionet e mbajtura për tregtim	0.03	-	-	-	0.03	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	0.06	0.07	-	-	0.07	0.06	-	-

Pasuritë	2024				2023			
Detyrimet								
Llogaritë e klientëve	(0.00)	-	-	-	N/A	N/A	N/A	N/A
Depozitat me afat	(0.03)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
Llogaritë e kursimit	(0.00)	-	-	-	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
Kredia e varur	(0.05)	-	-	-	-	-	-	-
IRS	-	-	-	-	(0.03)	-	-	-

Nga këndvështrimi i menaxhimit dhe kontrollit të rrezikut, ekzistojnë dy aspekte të rrezikut:

- Vlerësimi i rrezikut
- Kontrolli i rrezikut

Vlerësimi i rrezikut të normës së interesit

Ndjeshmëria e rrezikut të normës së interesit matet për të përcaktuar varësinë e vlerës aktuale të një pozicioni nga një faktor RREZIKU. Ndjeshmëritë e normave të interesit, shpesh të referuara si vlera të pikës bazë (BPV), japin ndryshimin e vlerës aktuale në njësi të valutës referuese, nën supozimin se normat e interesit ndryshojnë me 200 bps. Rreziku i normës së interesit matet duke përdorur metodën VaR (Vlera në rrezik). Kjo qasje nënkupton një skenar matjeje duke përdorur kohëzgjatjen prej 10 ditësh dhe intervalin e besimit prej 99 për qind.

	+ 200 bps	- 200 bps
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë 2024		
Ndjeshmëria NII	-1.30M	-10.84M
Vlerësimi i ndjeshmërisë	1.17M	-2.21M
Totali i ndjeshmërisë	0.13M	-13.05M
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë 2023		
Ndjeshmëria NII	0.07M	-5.58M
Vlerësimi i ndjeshmërisë	-2.23M	2.92M
Totali i ndjeshmërisë	-2.16M	-2.65M

VaR matet në stresin e zhvendosjes prej 1bps në lakoren e kthimit. Ky skenar supozon implikimin në pasqyrën e fitimit dhe humbjes të Bankës, në rast se lakorja e kthimit lëviz në njërin ose tjetrin drejtim me 200 pikë bazë.

Vlera në rrezik më 31 dhjetor 2024 është vlera Euro në rrezik (99%, 1d) në Librin Bankar, është 2,470 mijë euro. Rezultatet e analizës së ndjeshmërisë i paraqiten menaxhmentit në baza javore dhe rishikohen në mënyrë të pavarur nga Menaxhimi i Rrezikut i RBI-së në Vjenë.

Kontrolli i rrezikut të normës së interesit

Mekanizmi i kontrollit të rrezikut të normës së interesit përdoret përmes raporteve ditore të vlerës së pikës bazë (BPV). Banka aktualisht ka një limit total BPV prej 40 mijë euro dhe 5 mijë dollarë amerikanë. Për qëllimin e matjes së BPV, produktet e normës së administruar janë modeluar duke përdorur portofolin e përsëritur. Vlera e pikës bazë matet për valutë dhe për brez kohor. Edhe kufijtë janë vendosur për çdo valutë dhe për breza të ndryshëm kohorë.

4.5. Rrezikut operacional

Përgjegjësia kryesore për zhvillimin dhe zbatimin e kontroleve për të adresuar rrezikun operacional i është caktuar menaxhmentit të lartë brenda çdo njësie biznesi. Kjo përgjegjësi mbështetet nga zhvillimi i standardeve të përgjithshme të Bankës për menaxhimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e duhur të detyrave, duke përfshirë autorizimin e pavarur të transaksioneve
- kërkesat për rakordimin dhe monitorimin e transaksioneve
- pajtueshmërinë me kërkesat rregullatore dhe kërkesat e tjera ligjore
- dokumentacionin e kontroleve dhe procedurave
- kërkesat për vlerësimin periodik të risqeve operationale me të cilat përballen, dhe përshtatshmërinë e kontroleve dhe procedurave për të adresuar rreziqet e identifikuara
- kërkesat për raportimin e humbjeve operationale dhe masat e propozuara korrigjuese
- zhvillimin e planeve të emergjencës
- trajnimin dhe zhvillimin profesional
- standardet etike dhe të biznesit
- zbutjen e rrezikut, duke përfshirë sigurimin kur kjo është efektive.

Pajtueshmëria me standardet e Bankës mbështetet nga një program rishikimesh periodike të ndërmarra nga Auditimi i Brendshëm. Rezultatet e rishikimeve të Auditimit të Brendshëm diskutohen me menaxhmentin e njësisë së biznesit me të cilën ato lidhen, me përmbledhje të dorëzuara në Komitetin e Auditimit dhe menaxhmentin e lartë të Bankës.

4.6. Menaxhimi i rrezikut të kapitalit

Kapitali rregullator

Banka administron kapitalin e saj për të siguruar që do të jetë në gjendje të vazhdojë si vijimësi duke maksimizuar kthimin tek aksionarët nëpërmjet optimizimit të bilancit të borxhit dhe kapitalit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Struktura e kapitalit të Bankës përbëhet nga borxhi, i cili përfshin huamarrjet, dhe kapitalin që i atribuohet zotëruesve të kapitalit, që përfshin kapitalin e emetuar dhe fitimet e pashpërndara.

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional janë llogaritur në bazë të rregullores së BQK-së "për menaxhimin e rrezikut operacional", duke përdorur qasjen e standardizuar. Sipas Qasjes së Standardizuar (TSA), kërkesa për kapital për RREZIKUN operacional është mesatarja për tre vjet e treguesve përkatës të ponderuar me rrezik të llogaritur çdo vit në tetë linja biznesi. Mesatarja trevjeçare llogaritet në bazë të tri vëzhgimeve të fundit dymbëdhjetë mujore në fund të vitit financiar.

Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit është përqindja e kapitalit rregullator ndaj pasurive të ponderuara me rrezik, zërave jashtë bilancit dhe rreziqeve të tjera, shprehur si përqindje. Kërkesat minimale janë përditësuar duke filluar nga 01 janari 2020 dhe kërkesa për kapitalin e zakonshëm të nivelit 1 ("CET 1") është 4.9 për qind e pasurive të ponderuara me rrezik, kapitali i nivelit 1 mbi 9 për qind të pasurive të ponderuara me rrezik dhe 12 për qind e pasurive të ponderuara me rrezik për fondet vetanake totale, d.m.th., Kapitali i nivelit 1 plus Kapitali i nivelit 2 (2024: Raporti minimal i kërkuar i mjaftueshmërisë së kapitalit është 8 për qind për kapitalin e nivelit 1 dhe 12 për qind për fondet vetanake totale). Banka i ka përmbushur këto kërkesa rregullatore gjatë vitit dhe në fund të vitit 2024 dhe 2023. Krahas kërkesave të mësipërme, banka ka pranuar edhe dy vendime nga BQK-ja në shtator 2024 që kërkojnë zbatimin e një buferi pozitiv kundërciklik të kapitalit dhe një buferi kapitali shtesë për bankat me rëndësi sistematike. Buferi pozitiv kundërciklik i kapitalit është 2.0% e pasurive të ponderuara me rrezik, ndërsa buferi i kapitalit shtesë për bankat me rëndësi sistematike është 0.75% e pasurive të ponderuara me rrezik. Këto vendime hynë në fuqi më 1 tetor 2024, me periudhën përfundimtare të rregullimit që banka duhet ta zbatojë deri më 30 qershor 2025.

Pasurit e ponderuara me rrezik (RWA)

Pasurit ponderohen sipas kategorive të gjera të rrezikut kombëtar, duke u caktuar një ponderim rreziku sipas shumës së kapitalit që konsiderohet i nevojshëm për t'i mbështetur ato. Pasurive të bankës u caktohet një nga ponderimet në bazë të Rregullores së BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit. Për të llogaritur shumat e ekspozimeve të ponderuara me rrezik, ponderimet e rrezikut aplikohen për të gjitha ekspozimet, përveç rasteve kur zbriten nga fondet vetanake, në përputhje me nenin 44 deri në 58 të Rregullores për Mjaftueshmërinë e Kapitalit. Zbatimi i ponderimit të rrezikut bazohet në klasën e ekspozimit në të cilën është caktuar ekspozimi dhe, në masën e specifikuar në cilësinë e tij të kredisë. Cilësia e kredisë mund të përcaktohet duke iu referuar vlerësimeve të kreditit të Institucioneve të Jashtme të Vlerësimit të Kredisë (ECAI) ose vlerësimeve të kreditit të Agjencive të Kreditit të Eksportit (ECA) në përputhje me Rregulloren për përdorimin e vlerësimeve të jashtme të kredisë për qëllimin e llogaritjes së kapitalit rregullator.

	31 dhjetor 2024	31 dhjetor 2023
Totali i pasurive të ponderuara me rrezik	1,063,448	877,460
Ekspozimet totale jashtë bilancit të ponderuara me rrezik	13,253	69,361
Totali i pasurive të ponderuara me rrezik për RREZIKUn operacional	81,226	69,213
Totali	1,157,927	1,016,034
Kapitali rregullator (Kapitali total)	196,070	171,632
Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (Kapitali total)	16.9%	16.9%

Politika e Bankës është të mbajë një bazë të fortë kapitali për të ruajtur besimin e investitorëve, kreditorëve dhe tregut dhe për të mbështetur zhvillimin e ardhshëm të biznesit. Ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin e aksionarëve njihet gjithashtu dhe Banka njihet nevojën për të mbajtur një ekuilibër midis kthimeve sa më të larta që mund të jenë të mundshme me raport më të mirë borxh/ekuitet dhe avantazhe dhe siguri të ofruara nga një pozicion i shëndoshë kapitali. Nuk ka pasur ndryshime materiale në menaxhimin e kapitalit të Bankës gjatë periudhës.

5. VLERA E DREJTË E INSTRUMENTEVE FINANCIARE

Banka mat vlerat e drejta duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila pasqyron rëndësinë e të dhënave të përdorura në kryerjen e matjeve.

Niveli 1: të dhënat që janë çmime të kuotuar (të parregulluara) të tregut në tregje aktive për instrumente identike.

Niveli 2: të dhënat tjera përveç çmimeve të kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme ose direkt (d.m.th., si çmime) ose indirekt (d.m.th., të përfshira nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuar duke përdorur: çmimet e kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika të tjera vlerësimi ku të gjitha të dhënat e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

Niveli 3: të dhënat që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshin të gjithë instrumentet për të cilët teknika e vlerësimit përfshin të dhëna që nuk bazohen në të dhëna të vëzhgueshme dhe të dhënat jo të vëzhgueshme kanë efekt të rëndësishëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshin instrumente që vlerësohen bazuar në çmimet e kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen korrigjime të rëndësishme jo të vëzhgueshme ose supozime për të pasqyruar dallimet midis instrumenteve.

Teknikat e vlerësimit përfshijnë vlerën aktuale neto dhe modelet e flukseve monetare të skontuara, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ekzistojnë çmime tregu të vëzhgueshme dhe modele të tjera vlerësimi. Supozimet dhe të dhënat e përdorura në teknikat e vlerësimit përfshijnë normat e interesit pa rrezik dhe të standardeve referuese, diferencat e kreditit (credit spread) dhe premiumet e tjera të përdorura në llogaritjen e normave të skontuara, çmimet e bonove dhe kapitalit, normat e këmbimit në valutë të huaj, çmimet e ekuitetit dhe çmimet e indeksit të ekuitetit dhe luhatjet e pritshme të çmimeve dhe korrelacionet. Objektivi i teknikave të vlerësimit është të arrihet në një matje të vlerës së drejtë që pasqyron çmimin që do të merrej për të shitur asetet ose që do të paguhej për të transferuar detyrimin në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

5.1. Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë

Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme

Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj përfshijnë plasmanët ndërbankare dhe zërat gjatë mbledhjes. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma të ndryshueshme, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Detyrimet nga bankat

Detyrimet nga bankat përbëhen nga depozitat me afat dhe garancitë nga bankat e tjera. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma luhatëse, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Kredia e varur

Kredia e varur afatgjatë që i detyrohet Raiffeisen Bank International ka vlerë të drejtë të vlerësuar e cila është përafërsisht e barabartë me vlerën kontabël të saj për shkak të normës së saj bazë fikse të interesit.

Tabela e mëposhtme paraqet vlerat e drejta të instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën kategorizohet çdo matje e vlerës së drejtë.

Pasuritë	Vlera bartëse 2024	Vlera e drejtë Niveli 3 2024	Vlera bartëse 2023	Vlera e drejtë Niveli 3 2023
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,072,443	1,064,307	925,540	923,610
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,329,064	1,329,064	1,219,286	1,219,286
Depozita nga bankat	11,870	11,870	7,721	7,721

5.2. Instrumentet financiare të matura sipas hierarkisë së vlerës së drejtë-vlerës së drejtë

Tabela e mëposhtme analizon instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë në datën e raportimit, sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën është kategorizuar matja e vlerës së drejtë. Shumat bazohen në vlerat e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar.

31 dhjetor 2024				
Instrumentet joderivative	Vlera bartëse	Vlera e drejtë Niveli 1	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3
Investimet në letra me vlerë	245,584	213,348	23,723	8,513
Investimet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes	-	-	-	-
Investimet financiare- të mbajtura për tregtim	492	-	492	-
Investimet financiare me vlerë të drejtë përmes OCI	120,279	97,047	23,231	-
Investimet financiare me kosto të amortizuar	124,813	116,300	-	8,513
Instrumentet derivative	27	27	-	-
Derivatvë të mbajtur për menaxhimin e rrezikut	27	27	-	-

6. HUMBJET NGA RËNIA NË VLERË E PASURIVE FINANCIARE

Tabela më poshtë tregon shpenzimet e ECL për instrumentet financiare për vitin 2024 të regjistruara në pasqyrën e të ardhurave:

Shpenzimet e humbjes së kredive 2024	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	82	-	3,280	(8,524)	(591)	(5,753)
Instrumentet e borxhit të matura me FVOCI	19						19
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe zotimet e kredive)	-	63	-	549	-	-	612
Humbjet totale nga rënia në vlerë	19	145	-	3,829	(8,524)	(591)	(5,122)

Shpenzimet e humbjes së kredive 2023	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	785	-	(6,634)	(5,076)	(2,986)	(13,911)
Instrumentet e borxhit të matura me FVOCI	5						5
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe zotimet e kredive)	-	90	-	(608)	0	-	(518)
Humbjet totale nga rënia në vlerë	5	875	-	(7,242)	(5,076)	(2,986)	(14,424)

7. NDRYSHIMET NË DETYRIMET QË RRJEDHIN NGA AKTIVITETET E FINANCIMIT

	1 janar 2024	Rrjedha e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2024
Huamarrjet me interes Shënimi 15	7,491	3,363		10,854
Borxhi i varur	-	10,094		10,094
Pagesat e qirasë	(871)	126		(745)
Dividentët e pagueshëm	23,500	(23,500)	19,600	19,600
Totali i detyrimeve nga aktivitetet e financimit	30,120	(9,917)	19,600	39,803

	1 janar 2023	Flukset e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2023
Huamarrjet me interes Shënimi 15	7,534	(43)	-	7,491
Borxhi i varur	-	-	-	-
Pagesat e qirasë	-	(871)	-	(871)
Dividentët e pagueshëm			23,500	23,500
Totali i detyrimeve nga aktivitetet e financimit	7,534	(914)	23,500	30,120

8. PARAJA DHE EKVIVALENTET E PARASË DHE REZERVA E DETYRUESHME

	2024	2023
Para në dorë	103,534	90,676
Balancat me BQK-në	79,092	74,171
Llogaritë korrespondente me banka të tjera	1,019	20,291
Lejimet për llogari me banka të tjera	-	-
Gjithsej	183,645	185,138

Paraja, ekuivalentet e parasë dhe rezerva e detyrueshme përfshijnë një bilanc të rezervës së detyrueshme të likuiditetit me BQK-në prej 125,483 mijë euro (31 dhjetor 2023: 120,274 mijë euro). Kërkesa e bilancit të rezervës së likuiditetit llogaritet si mesatarja e bilancit ditor për çdo ditë të muajit të kaluar kalendarik dhe duhet të mbahet në masën 10 për qind të depozitave bankare të pagueshme brenda një viti. Ajo përbëhet nga bilancet me BQK-në dhe 50 për qind të parave në dorë. Si i tillë, bilanci mund të ndryshojë nga dita në ditë. Ky bilanc është i përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë. Më 31 dhjetor 2024 dhe 2023, paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë ishin si më poshtë:

	2024	2023
Depozita me afat (shënimi 9)	7,366	10,614
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	183,645	185,138
Më pak: Rezerva e detyrueshme e likuiditetit	(125,483)	(120,274)
Paraja e gatshme dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë	65,528	75,478

Norma e interesit është aplikuar në bilancet (mbi rezervën e detyrueshme të likuiditetit) me BQK-në për vitin aktual raportues (0.3 për qind) dhe vitin e kaluar raportues (0.1 për qind).

9. DETYRIME NGA BANKAT

Depozitat me afat plasohen pranë bankave që veprojnë në shtetet e OECD. Bilanci i detyrimeve nga bankat përfshin interesin e përlllogaritur prej 11 mijë euro (31 dhjetor 2023: 12 mijë euro).

Depozitat e garancisë përfshijnë një shumë prej 2,125 mijë euro më 31 dhjetor 2024 (31 dhjetor 2023: 1,347 mijë euro) të cilat përfaqësojnë depozita të kufizuara në UOB Bank si kolateral para e gatshme të kartës. Banka nuk ka të drejtë t'i përdorë këto fonde për qëllime të financimit të aktiviteteve të veta.

	2024	2023
Depozitat me afat	7,366	10,614
Depozitat e garantuara	2,125	1,347
Lejimet për rënie në vlerë	-	-
Totali i detyrimeve nga bankat	9,491	11,961

10. INVESTIMET NË LETRAT ME VLERË

	2024	2023
Investimet në letra me vlerë të përcaktuara si në FVTPL	-	-
Investimet në letra me vlerë të mbajtura për tregtim	492	1,734
Investimet në letra me vlerë të matura në FVOCI	120,302	128,881
Investimet në letra me vlerë të matura me kosto të amortizuar	124,824	125,464
Lejimet për rëniet në vlerë	(34)	(53)
Totali i investimeve në letrat me vlerë	245,584	256,026

Investimet në letrat me vlerë mbahen në modele të ndryshme biznesi të ndara midis investimeve në letrat me vlerë me FVOCI, FVTPL, me kosto të amortizuar dhe të mbajtura për tregtim.

Investimet në letrat me vlerë të përcaktuara me FVTPL dhe letrat me vlerë të borxhit me FVOCI më 31 dhjetor 2024 përfaqësojnë obligacione dhe bono thesari njëmuore deri pesëvjeçare të shprehura në euro dhe dollarë amerikanë të emetuara nga Gjermania, Austria, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Polonia dhe Republika e Kosovës (Bonot e Thesarit të Qeverisë).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë së Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë me provizionet për rënie në vlerë.

2024				
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	97,050	-	-	97,050
Shumë mirë	-	-	-	-
Mirë	-	-	-	-
E kënaqshëm	23,252	-	-	23,252
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	-	-	-	-
Gjithsej	120,302	-	-	120,302

2023				
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	107,153	-	-	107,153
Shumë mirë	3,975	-	-	3,975
Mirë	-	-	-	-
E kënaqshëm	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	17,753	-	-	17,753
Gjithsej	128,881	-	-	128,881

Lëvizjet në vlerat kontabël bruto dhe ECL-të përkatëse për letrat me vlerë të borxhit në FVOCI, si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2024	128,881	-	-	128,881
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	90,516	-	-	90,516
Pasuritë e çregjistruara ose të maturuara	(99,147)	-	-	(99,147)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	52	-	-	52
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jot ë njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2024	120,302	-	-	120,302

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2023	160,109	-	-	160,109
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	87,321	-	-	87,321
Pasuritë e çregjistruara ose të maturuara	(120,006)	-	-	(120,006)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	1,457	-	-	1,457
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jot ë njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2023	128,881	-	-	128,881

2024				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
ECL më 1 janar 2024	30	-	-	30
Psuritë e reja të origjinuara ose të blera	25	-	-	25
Pasuritë e çregjistruara ose të maturuara	(29)	-	-	(29)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	(3)	-	-	(3)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndikimi në ECL në fund të vitit të ekspozimeve të transferuara ndërmjet fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet e ECL	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2024	-	-	-	-
At 31 December 2024	23	-	-	23

2023				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
ECL më 1 janar 2023	34	-	-	34
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	36	-	-	36
Pasuritë e çregjistruara ose të maturuara	(16)	-	-	(16)
Ndryshimi në vlerën e drejtë (duke përfshirë shlyerjet)	(24)	-	-	(24)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndikimi në ECL në fund të vitit të ekspozimeve të transferuara ndërmjet fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet e ECL	-	-	-	-
Rikuperimet	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2023	30	-	-	30

11. KREDITË DHE PARADHËNIET PËR KLIENTËT

	2024	2023
Klientët jo retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	331,626	303,376
Mbitërheqjet	77,084	61,345
	408,710	364,721
Klientët retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	679,247	577,436
Mbitërheqjet	22,641	22,829
	701,888	600,265
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,110,598	964,986
Minus: Lejimet për rënie në vlerë	(38,155)	(39,446)
Kreditë dhe paradhëniet për klientët, neto	1,072,443	925,540

Kreditë dhe paradhëniet për klientët përfshijnë të ardhurat nga interesi i përlogaritur për 2,936 mijë euro (31 dhjetor 2023: 2,938 mijë euro).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë kreditore dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit kreditor të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fundvit.

Vlera kontabël bruto dhe provizionet korresponduese të humbjeve për totalin e kredive janë si më poshtë:

					2024	2023
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	293,835	25,059	25,059	17	318,911	217,443
Shumë mirë	125,423	50,897	50,897	59	176,379	171,679
Mirë	144,768	9,300	9,300	630	154,698	129,876
Kënaqshëm	167,244	25,840	25,840	-	193,084	189,723
Nënstandarde	1,990	22,297	22,297	-	24,287	21,747
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	7,682	34,606	31,812
Të pavlerësuar	150,665	57,857	57,857	111	208,633	202,706
Gjithsej	883,925	191,250	191,250	8,499	1,110,598	964,986

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse të humbjeve për gjithsej kreditë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2024	740,896	191,189	23,147	9,754	964,986
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	561,438	87,864	1,013	271	650,586
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(290,261)	(53,871)	(369)	(541)	(345,042)
Transferimet në fazën 1	16,171	(15,959)	(212)	-	-
Transferimet në fazën 2	(30,723)	31,004	(281)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,263)	(10,403)	12,666	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(111,211)	(38,333)	(2,940)	(403)	(152,887)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim					
Shumat e shlyera	(122)	(241)	(6,100)	(582)	(7,045)
Rregullimet të valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2024	883,925	191,250	26,924	8,499	1,110,598

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2024	3,200	12,067	17,692	6,487	39,446
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	1,651	3,224	678	204	5,757
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(840)	(2,631)	841	(117)	(2,747)
Transferimet në fazën 1	276	(274)	(2)	-	-
Transferimet në fazën 2	(1,703)	1,728	(25)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,464)	(6,429)	7,893	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,120	1,198	(1,099)	529	2,748
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(122)	(241)	(6,100)	(586)	(7,049)
Regullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2024	3,118	8,642	19,878	6,517	38,155

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	810,922	55,636	18,042	7,335	891,935
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	427,195	90,729	1,211	4,336	523,471
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(265,643)	(26,765)	(747)	(721)	(293,876)
Transferimet në fazën 1	6,070	(5,998)	(72)	-	-
Transferimet në fazën 2	(88,869)	88,998	(129)	-	-
Transferimet në fazën 3	(5,177)	(4,053)	9,230	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(143,562)	(7,319)	(1,688)	(520)	(153,089)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,700)	(676)	(3,455)
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	740,896	191,189	23,147	9,754	964,986

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	4,013	5,552	15,241	4,182	28,988
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	1,762	5,367	745	3,618	11,492
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(909)	(2,317)	(429)	(619)	(4,274)
Transferimet në fazën 1	67	(66)	(1)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,491)	5,502	(11)	-	-
Transferimet në fazën 3	(3,309)	(2,778)	6,087	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	7,107	846	(1,240)	(18)	6,695
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,700)	(676)	(3,455)
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2023	3,200	12,067	17,692	6,487	39,446

Shuma kontraktuale e mbetur për kreditë që janë fshirë, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbarimor ishte zero më 31 dhjetor 2024 (2023: zero).

Kreditë retail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut të kredisë bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për zhvlerësim.

					2024	2023
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	4,114	-	-	-	4,114	-
Shumë mirë	11,650	1,450	-	-	13,100	6,430
Mirë	141,802	4,388	-	-	146,190	116,830
Kënaqshëm	167,244	25,840	-	-	193,084	189,723
Nënstandarde	1,990	22,297	-	-	24,287	21,746
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	5,298	7,682	12,980	12,118
Të pavlerësuar	12,818	2,137	-	-	14,955	17,874
Gjithsej	339,618	56,112	5,298	7,682	408,710	364,721

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse për humbjet për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2024	300,901	51,702	3,453	8,665	364,721
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	282,038	39,521	384	-	321,943
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(192,611)	(24,837)	(369)	(310)	(218,127)
Transferimet në fazën 1	3,622	(3,622)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,790)	5,790	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(56)	(3,457)	3,513	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut të kredisë (neto)	(48,476)	(8,985)	(380)	(273)	(58,114)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(10)	-	(1,303)	(400)	(1,713)
Rregullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2024	339,618	56,112	5,298	7,682	408,710

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2024	693	2,988	2,562	5,758	12,001
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	455	1,309	301	-	2,065
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(457)	(1,510)	(176)	(2)	(2,145)
Transferimet në fazën 1	178	(178)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(52)	52	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(55)	(1,732)	1,787	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	23	931	25	576	1,555
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(10)	-	(1,303)	(404)	(1,717)
Rregullimet në valutë të huaj					
Lejimi për humbje më 31 dhjetor 2024	775	1,860	3,196	5,928	11,759

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	322,957	35,001	3,883	6,202	368,043
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	211,655	33,784	319	4,050	249,808
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(156,117)	(23,736)	(238)	(630)	(180,721)
Transferimet në fazën 1	1,656	(1,654)	(2)	-	-
Transferimet në fazën 2	(12,56)	12,256	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	(181)	181	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(66,994)	(3,768)	(589)	(337)	(71,688)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(101)	(620)	(721)
Regullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	300,901	51,702	3,453	8,665	364,721

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	482	3,023	3,070	3,463	10,038
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	525	2,283	210	3,421	6,439
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(217)	(2,153)	(118)	(544)	(3,032)
Transferimet në fazën 1	2	(2)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(335)	335	-	-	-
Transferimet në fazën 3	0	(143)	143	-	0
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	236	(355)	(643)	43	(719)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(100)	(625)	(725)
Regullimet në valutë të huaj					
Lejimi për humbje më 31 dhjetor 2023	693	2,988	2,562	5,758	12,001

Shuma kontraktuale e papaguar për kreditë që janë shlyer, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbarimor ishte zero më 31 dhjetor 2024 (2023: zero).

Kreditë retail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për zhvlerësim.

Vlera kontabël bruto për kreditë retail është si më poshtë:

					2024	2023
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	289,721	25,059	-	17	314,797	217,444
Shumë mirë	113,773	49,447	-	59	163,279	165,249
Mirë	2,966	4,912	-	630	8,508	13,046
Kënaqshëm	-	-	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	21,626	-	21,626	19,694
Të pavlerësuar	137,847	55,720	-	111	193,678	184,832
Gjithsej	544,307	135,138	21,626	817	701,888	600,265

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse për humbjet për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2024	439,995	139,487	19,694	1,089	600,265
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	279,400	48,343	629	271	328,643
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(97,650)	(29,034)	-	(231)	(126,915)
Transferimet në fazën 1	12,549	(12,337)	(212)	-	-
Transferimet në fazën 2	(24,933)	25,214	(281)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,207)	(6,946)	9,153	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(62,735)	(29,348)	(2,560)	(130)	(94,773)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(112)	(241)	(4,797)	(182)	(5,332)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2024	544,307	135,138	21,626	817	701,888

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2024	2,507	9,079	15,130	729	27,445
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	1,196	1,915	377	204	3,692
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(383)	(1,121)	1,017	(115)	(602)
Transferimet në fazën 1	98	(96)	(2)	-	-
Transferimet në fazën 2	(1,651)	1,676	(25)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,409)	(4,697)	6,105	-	(1)
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,097	267	(1,123)	(47)	1,194
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(112)	(241)	(4,797)	(182)	(5,332)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi për humbje më 31 dhjetor 2024	2,343	6,782	16,682	589	26,396

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse të humbjeve për kreditë retail janë si më poshtë:

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	487,964	20,636	14,159	1,133	523,892
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	215,540	56,945	892	286	273,663
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(109,526)	(3,029)	(509)	(91)	(113,155)
Transferimet në fazën 1	4,414	(4 344)	(70)	-	-
Transferimet në fazën 2	(76,613)	76,742	(129)	-	-
Transferimet në fazën 3	(5,177)	(3,872)	9,049	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(76,567)	(3,552)	(1,099)	(183)	(81,401)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,599)	(56)	(2,734)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	439,995	139,487	19,694	1,089	600,265

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	3,532	2,529	12,172	718	18,951
Pasuritë e reja të origjinuara ose të blera	1,237	3,083	535	196	5,051
Pasuritë e çregjistruara ose të ripaguara	(692)	(164)	(311)	(75)	(1,242)
Transferimet në fazën 1	65	(64)	(1)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,156)	5,167	(11)	-	-
Transferimet në fazën 3	(3,310)	(2,635)	5,944	-	(1)
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	6,871	1,202	(598)	(59)	7,416
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,600)	(51)	(2,730)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi për humbje më 31 dhjetor 2023	2,507	9,079	15,130	729	27,445

Shuma kontraktuale e papaguar për kreditë që janë shlyer, por që ishin ende objekt i aktivitetit të përbarimit ishte zero më 31 dhjetor 2024 (2023: zero).

Më 31 dhjetor 2024, Banka ka 965 kerdimarrës (31 dhjetor 2023: 745 kredimarrës) me shuma të agreguara kredie mbi 100 mijë euro . Shuma totale e këtyre kredive është 482,870 mijë euro ose 43 për qind e portofolit bruto të kredisë (31 dhjetor 2023: 409,860 mijë euro ose 42 për qind e portofolit bruto të kredisë).

Banka menaxhon ekspozimet e palëve tjera individuale në mënyrë që të jetë në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore që kërkojnë që ekspozimet e palëve tjera individuale të mos kalojnë 15 përqind të kapitalit të klasit të parë.

12. PASURITË E TJERA

	2024	2023
Parapagimet dhe paradhëniet për shërbimet	907	1,189
Të arkëtueshmet nga transaksionet e kleringut	-	-
Të arkëtueshmet nga kompania mëmë	3,302	124
<i>Derivatvët e përcaktuar si instrument mbrojtës efektiv të mbajtur me vlerën e drejtë:</i>	3	
Shkëmbimet e normave të interesit	2,483	2,426
Të arkëtueshme të tjera	230	-
Pronat e riposeduara	6,925	3,739
Totali i pasurive të tjera		

13. INVESTIMET NË FILIALE

	2024	2023
Investime në Raiffeisen Leasing në Kosovë	4,227	2,227
Investime në Raiffeisen Insurance Broker Kosovë	7	7
Totali i investimeve në filiale	4,234	2,234

Tabela e mëposhtme jep detaje të filialeve të rëndësishme të Bankës:

Filiali	Vendi kryesor i biznesit	Interesi i pronësisë	
			2023
Raiffeisen Leasing Kosovë	Kosovo	100%	100%
Raiffeisen Insurance Broker Kosovë	Kosovo	70%	70%

Banka nuk ka kufizime të konsiderueshme në aftësinë e saj për t’iu qasur ose përdorur pasurit e saj dhe për të shlyer detyrimet e saj, përveç atyre që rezultojnë nga kornizat mbikëqyrëse brenda të cilave veprojnë filialet bankare. Filialet bankare duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret e zbatueshme për institucionet e tjera financiare dhe në nivelin konsoliduar duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret bankare.

Dividenda e pranuar nga Raiffeisen Insurance Broker është 341 mijë euro (2023: 249 mijë), dhe nga Raiffeisen Leasing Kosovë LLC nuk kemi marrë asnjë për vitin 2024 (2023:zero).

14. PRONA, PAJISJET DHE PASURITË E PAPREKSHME

Gjeni më poshtë një përmbledhje të pronave dhe pajisjeve në pronësi dhe me qira:

	2024	2023
Prona, impiantet dhe pajisjet	32,148	30,550
Pasuritë e paprekshme	8,845	8,062
Pasuritë me të drejtën e përdorimit (ROU) sipas SNRF 16	2,053	2,041
Prona, impiantet dhe pajisjet dhe pasuritë e paprekshme	43,046	40,653

Banka merr me qira shumë pasuri duke përfshirë ndërtesa, automjete dhe pajisje TI-së. Informacioni rreth qirave për të cilat Banka është qiramarrës paraqitet më poshtë.

2024				
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Gjithsej
Bilanci më 1 janar	1,997	11	33	2,041
Shtesat në vitin aktual	863	-	-	863
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(761)	-	(6)	(767)
Shitjet (heqjet)	(84)	-	-	(84)
Bilanci më 31 Dhjetor	2,015	11	27	2,053

2023				
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Gjithsej
Bilanci më 1 janar	1,710	13	46	1,769
Shtesat në vitin aktual	1,321	-	-	1,321
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(812)	(2)	(13)	(827)
Shitjet (heqjet)	(222)	-	-	(222)
Bilanci më 31 Dhjetor	1,997	11	33	2,041

Dalja totale e parave për qiratë arrin në 745 mijë euro (2023: 871 mijë euro).

Tabela e mëposhtme paraqet analizën e maturimit – flukset monetare të paskontuara kontraktuale për detyrimin e qirasë:

	2024	2023
Më pak se një vit	93	70
Një deri në pesë vjet	2,061	2,058
Më shumë se pesë vjet	-	-
Detyrimet totale të qirasë të paskontuara më 31 dhjetor	2,154	2,128
Detyrimet e qirasë të përfshira në Shënimin 18 më 31 dhjetor	2,154	2,128

Më 31 dhjetor 2024 dhe 2023, nuk ka kufizime ose marrëveshje të vendosura nga qiratë. Banka përdor siguri të arsyeshme për opsonin e vazhdimit dhe ndërprerjes së kontratave të qirasë në njohjen fillestare.

Zotimet e qirasë afatshkurtër. Pagesat minimale të ardhshme të qirasë sipas qirave të pa anulueshme, ku Banka është qiramarrësi dhe janë subjekt i përjashtimit nga kriteret e njohjes të SNRF 16 Qiratë.

	2024	2023
Zotimet e qirasë afatshkurtër	141	147

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime të tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Pasuritë e paprekshme	Gjithsej
Kosto					
Bilanci fillestar më 1 janar 2024	24,808	16,231	9,908	32,978	83,925
Shtesat	112	1,861	2,649	4,001	8,623
Shitjet (heqjet)	-	(301)	(1,178)	(852)	(2,331)
Kosto	24,920	17,791	11,379	36,127	90,217
Më 31 dhjetor 2024					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Bilanci fillestar më 1 janar 2024	1,856	12,164	6,377	24,917	45,314
Shpenzimet e amortizimit/zhvlerësimit për vitin (Shënim 27)	457	1,060	1,284	3,218	6,019
Shitjet (heqjet)	-	(289)	(967)	(853)	(2,109)
Më 31 dhjetor 2024	2,313	12,935	6,694	27,282	49,224
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2024	22,607	4,856	4,685	8,845	40,993

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime të tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Pasuritë e paprekshme	Gjithsej
Kosto					
Bilanci fillestar më 1 janar 2023	24,765	15,009	9,457	29,267	78,498
Shtesat	43	1,685	1,442	3,711	6,881
Shitjet (heqjet)	-	(463)	(991)	-	(1,454)
Kosto	24,808	16,231	9,908	32,978	83,925
Më 31 dhjetor 2023					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Bilanci fillestar më 1 janar 2023	1,401	11,453	6,001	21,958	40,813
Shpenzimet e amortizimit/zhvlerësimit për vitin (Shënimi 26)	455	1,142	1,214	2,959	5,770
Shitjet (heqjet)	-	(431)	(838)	-	(1,269)
Më 31 dhjetor 2023	1,856	12,164	6,377	24,917	45,314
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2023	22,952	4,067	3,531	8,062	38,611

Në dhjetor 2024 dhe 2023 nuk ka prona, pajisje dhe pasuri të paprekshme të ngarkuara apo të lëna peng për të siguruar detyrimet bankare.

15. DETYRIMET NDAJ BANKAVE

	2024	2023
<i>Huazimet</i>		
Llogaritë e mbitërhequra të përdorura për qëllime operationale me banka të tjerakomerciale – vendet e OECD	10,854	7,491
<i>Depozitat</i>		
Banka të tjera komerciale – vende që nuk janë pjesë e OECD-së	1,016	230
Totali i detyrimeve ndaj bankave	11,870	7,721

16. DEPOZITAT NGA KLIENTËT

	2024	2023
Klientët korporata:		
Llogaritë rrjedhëse	157,785	163,746
Llogaritë e kursimit	1,312	1,578
Depozitat me afat	42,175	-
	201,272	165,324
Klientët retail:		
Llogaritë rrjedhëse	1,000,749	925,455
Llogaritë e kursimit	121,450	125,697
Depozitat me afat	5,593	2,810
	1,127,792	1,053,962
Totali i llogarive të klientëve	1,329,064	1,219,286

Më 31 dhjetor 2024, llogaritë e klientëve përfshijnë zero interes të përlllogaritur (31 dhjetor 2023: zero). Më 31 dhjetor 2024, Banka ka 1,606 klientë secili me gjendje mbi 100 mijë euro (31 dhjetor 2023: 1,669 klientë). Gjendja totale e këtyre klientëve është 492,534 mijë euro ose 37 për qind e totalit të llogarive të klientëve (31 dhjetor 2023: 507,223 mijë euro ose 31 për qind e totalit të llogarive të klientëve).

17. DETYRIMET FINANCIARE TË MATURA ME VLERËN E DREJTË

Banka përdor derivativë të tjerë, të pacaktuar në një marrëdhënie mbrojtëse kualifikuese për të menaxhuar ekspozimin e saj ndaj rreziqeve të normës së interesit. Instrumentet e përdorura janë shkëmbimet (SWAP-et) e normave të interesit.

Banka paguan norma interesi fikse dhe të ndryshueshme. Rezultati neto i vlerësimit të këtyre kontratave për vitin që përfundon më 31 dhjetor 2024 ishte një fitim prej 0 mijë euro (2023: një fitim prej EUR 0 mijë).

Vlera e drejtë e kontratave SWAP më 31 dhjetor 2024 ishte 27 mijë euro dhe u raportua si detyrim (2023: 101 mijë euro). Detajet e bilanceve të palëve të lidhura janë paraqitur në Shënimin 31.

	2024	2023
Bilanci fillestar më 01 Janar	101	101
Interesi i pagueshëm për shkëmbimet (SWAP-et)		
Ndryshimet e vlerës së drejtë	(73)	-
Vlera e drejtë më 31 dhjetor	27	101

18. PROVIZIONET DHE DETYRIMET E TJERA

	2024	2023
Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave	3,251	7,967
Të ardhura të shtyra	356	297
Kostot e përlllogaritura të stafit	2,474	1,291
Të pagueshme për furnitorët	8,521	5,887
Detyrimi i dividendës	19,600	23,500
Shpenzimet operative të përlllogaritura	1,376	1,370
Tatimet e tjera të pagueshme	3,305	1,119
Detyrimi i qirasë SNRF 16 (Shënimi 14)	2,154	2,128
Të tjera	2,155	2,183
Detyrime të tjera	43,192	45,742
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit (shih më poshtë)	589	1,210

Depozitat e kliringut përfshijnë llogari kliringut për kartat e debitit dhe kreditit, pagesat dhe zëra të tjerë. Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave përfshijnë llogaritë e pezulluara të bankës të cilat rezultojnë në shumën prej 3,251 mijë euro më 31 dhjetor 2024 (31 dhjetor 2023: 7,967 mijë euro).

Të ardhurat e shtyra më 31 dhjetor 2024 dhe 31 dhjetor 2023 përfaqësojnë shumën e tarifave të shtyra për mbitërheqjet e klientëve.

Lëvizjet në provizionin për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit janë si më poshtë:

	2024	2023
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit në fillim të vitit	1,210	630
Provizioni/(lirimi i provizionit) për ekspozimet kreditore jashtë bilancit Shënimi 6)	(612)	518
Dispozitat/(lirimi i provizionit) për çështjet gjyqësore	(4)	(5)
Përdorimi i provizioneve të vitit të kaluar	-	-
Provizionet tjera	(5)	67
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit në fund të vitit	589	1,210

Më poshtë është zërthimi i provizionit më 31 dhjetor:

	2024	2023
Provizion për ekspozimet kreditore jashtë bilancit	422	1,033
Provizioni për çështjet gjyqësore	167	177
Provizioni total	589	1,210

Për më shumë detaje në lidhje me zotimet kreditore jashtë bilancit, referojuni Shënimit 30.

19. BORXH I SUBORDINUAR

	2024	2023
Kredi e varur	10,094	-

20. KAPITALI I AKSIONARËVE

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar i autorizuar dhe i regjistruar i Bankës përbëhet nga 100 aksione të zakonshme. Raiffeisen Bank International AG është subjekti amë kryesor. Struktura e kapitalit aksionar të Bankës më 31 dhjetor 2024 dhe 2023 është si më poshtë:

	2024			2023		
Aksionari	Numri i aksioneve	Shuma në '000 Euro	Aksione me të drejtë vote	Numri i aksioneve	Shuma në '000 Euro	Aksione me të drejtë vote
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100	63,000	100%	100	63,000	100%

Të gjitha aksionet kanë të drejta të barabarta për dividendë dhe kanë të drejta të barabarta vote.

Rezerva e vlerës së drejtë

Rezerva e vlerës së drejtë përfshin ndryshimin neto kumulativ të vlerës së drejtë të pasurive financiare të bartura me vlerën e drejtë përmes OCI, derisa pasurit të çregjistrohen ose të zhvlerësohen.

Tabela e mëposhtme paraqet informacionin mbi dividendin për aksion për vitet 2024 dhe 2023:

	2024	2023
Dividenda për aksion	196	235

21. TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET E INTERESIT

	2024	2023
Të ardhurat nga interesi me interes efektiv		
Pasuritë financiare jotregtuese në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes	2,404	1,244
Pasuritë financiare me vlerë të drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	2,697	1,180
Pasuritë financiare me kosto të amortizuar	65,330	61,992
Të ardhurat totale nga interesi	70,431	64,416
Shpenzimet e interesit		
Detyrimet financiare të mbajtura për tregtim	(30)	(48)
Detyrimet financiare të matura me kosto të amortizuar	(914)	(62)
Detyrime të tjera	(345)	(538)
Shpenzimet e interesit për pasuritë financiare	-	156
Shpenzimet e interesit për detyrimet e qirasë	(123)	(128)
Totali i shpenzimeve të interesit	(1,412)	(620)
Të ardhurat neto nga interesi	69,019	63,796

22. TË ARDHURAT NGA DIVIDENDI

	2024	2023
Të ardhurat nga dividendi nga investimet në filiale	341	249

Dividendi i marrë nga filialet e bankës siç është shpalosur në Shënimin 13 më sipër.

Shuma e dividendit nga Raiffeisen Insurance Broker është 341 mijë euro (2023: 249 mijë euro), dhe nga Raiffeisen Leasing Kosovë LLC për vitin 2024 është zero (2023: zero).

23. TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET NGA TARIFAT DHE KOMISIONET

Në tabelën e mëposhtme, të ardhurat nga tarifrat dhe komisionet nga kontratat me klientët në fushëveprimin e SNRF 15 janë të ndara sipas linjave kryesore të biznesit.

	2024	2023
Të ardhurat nga tarifrat dhe komisionet nga kontratat me klientët		
Tarifat në lidhje me ATM dhe kartela	17,944	15,658
Tarifat e shërbimit të llogarive	6,189	6,182
Tarifat e transferimit të pagesave	4,306	4,285
Komisioni i financimit të tregtisë	1,023	1,048
Shërbime të tjera bankare	118	86
Të ardhurat totale nga tarifrat dhe komisionet nga kontratat me klientët	29,580	27,259
Kontratat e garancisë financiare dhe zotimet e kredisë	-	-
Të ardhurat totale nga tarifrat dhe komisionet	29,580	27,259
Shpenzimet totale të tarifave dhe komisioneve		
Tarifat e transferimit të pagesave	(14,389)	(11,079)
Shërbime të tjera bankare	(621)	(1,352)
Shpenzimet totale të tarifave dhe komisioneve	(15,010)	(12,431)
Të ardhurat neto nga tarifrat dhe komisionet	14,570	14,828

Detyrimet e performancës dhe politikat e njohjes së të ardhurave

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet nga kontratat me klientët maten në bazë të shumës së specifikuar në një kontratë me klientin. Banka njeh të ardhurat kur transferon kontrollin mbi një shërbim te një klient.

Tabela e mëposhtme jep informacion në lidhje me natyrën dhe kohën e përmbushjes së detyrimeve të performancës në kontratat me klientët, duke përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës dhe politikat përkatëse të njohjes së të ardhurave.

Lloji i shërbimeve	Natyra dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat në lidhje me ATM dhe kartela	Banka ofron shërbime të lidhura me ATM dhe kartela për klientët, duke përfshirë shërbimet e depozitimit dhe tërheqjes në ATM, transaksionet e tregtarëve me karta, konvertimin e valutës, tarifën e mirëmbajtjes/shërbimit, etj. Tarifat e bazuara në transaksione për shkëmbimet, konvertimet e valutës së huaj dhe tarifat e transaksioneve me kartë ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksioni. Tarifat e shërbimit ngarkohen në baza mujore dhe bazohen në tarifat fikse të rishikuara të paktën çdo vit nga Banka.
Lloji i shërbimeve	Natyra dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat e shërbimit të llogarisë	Tarifat për menaxhimin e vazhdueshëm të llogarisë i ngarkohen llogarisë së klientit në baza mujore. Banka përcakton normat veçmas për klientët bankar retail dhe korporata në çdo juridiksion në baza vjetore. ‘Të ardhurat e shtyra’ siç përfshihen nën ‘Detyrime të tjera’ në pasqyrën e pozicionit financiar, përfaqëson detyrimin e Bankës për të transferuar shërbimet te një klient në lidhje me mirëmbajtjen e produkteve të mbitërheqjes, për të cilat Banka ka marrë shumë (ose një shumë është e detyruar) nga klienti. Një detyrim për tarifat dhe komisionet e pafituara njihet kur pagesa është bërë ose pagesa duhet të bëhet (cilado që të jetë më herët). Tarifat dhe komisionet e pafituara njihen si të ardhura kur (ose teksa) Banka performon.
Tarifat e transferimit të pagesave	Banka ofron shërbime të transferimit të pagesave për klientët e saj retail dhe korporata, duke përfshirë shlyerjen kombëtare dhe ndërkombëtare të pagesave. Banka përcakton normat veçmas për klientët bankar retail dhe korporata të paktën në baza vjetore. Tarifat e bazuara në transaksion për shërbimet e transferimit të pagesave ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksioni.

24. FITIMET OSE (-) HUMBJET NGA PASURIT DHE DETYRIMET FINANCIARE

	2024	2023
Fitimet ose humbjet nga derivativët e mbrojtjes ekonomike (derivativët BB)	347	115
Fitimet ose humbjet nga pasurit financiare jotregtare në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes	444	1,156
Diferencat e këmbimit (fitimi ose humbja)	242	158
Fitimet ose humbjet totale nga pasurit dhe detyrimet financiare	1,033	1,429

25. TË ARDHURA TË TJERA OPERATIVE

	2024	2023
Të ardhurat e Qendrës së Kompetencës	2,928	5,517
Biznesi në valutë të huaj (të ardhura nga tregtimi)	2,527	2,396
Fitimi nga shitja e pasurive të riposeduara	69	232
Fitimi nga shitja (heqja) e pasurive fikse	181	58
Të ardhura të tjera operative	3,137	(20)
Tarifat e shërbimit të tranzitit të parave të gatshme	18	4
Totali i të ardhurave të tjera operative	8,860	8,187

Të ardhurat nga Qendra e Kompetencës përfshijnë të ardhura nga departamenti i bankës i cili ofron shërbime të TI-së për Raiffeisen Bank International AG me seli në Vjenë, Austri. Të ardhurat për shërbimet njihen si të ardhura nga banka në periudhën kur është kryer shërbimi. Faturimi bëhet për të gjitha shërbimet e kryera gjatë periudhës raportuese dhe çdo shumë e detyrimit në fund të vitit përfshihet në llogarinë e të arkëtueshmeve të tjera të shpalosura nën pasuritë tjera si të arkëtueshme nga kompania amë. Nuk ka detyrime kontraktuale që janë të faturuara dhe të paliferuara në fund të vitit.

26. SHPENZIMET E PERSONELIT

	2024	2023
Pagat dhe mëditjet	19,191	16,380
Kontributet pensionale	907	810
Shpenzime të tjera sociale vullnetare	1,867	2,943
Simujt e aksioneve	-	-
Shpenzimet totale të personelit	21,965	20,133

Menaxhmenti i Raiffeisen International, duke pasur parasysh performancën e individëve dhe trendet e tregut, përcakton shpërblimin e drejtorëve dhe drejtuesve kryesorë. Shpenzimet e lidhura me Bordin Menaxhues për vitin 2024 arritën në 792 mijë euro (2023: 762 mijë euro).

27. AMORTIZIMI DHE ZHVLERËSIMI

	2024	2023
Zhvlerësimi i pasurive të prekshme	2,801	2,836
Zhvlerësimi për ROU	766	827
Zhvlerësimi total i pronave dhe pajisjeve	3,567	3,663

28. SHPENZIME TË TJERA OPERATIVE

	2024	2023
Kostoja e TI-së	5,384	4,717
Shpenzime ligjore, këshilluese dhe konsultuese	3,522	2,462
Tarifat e sigurimit të depozitave	2,058	1,891
Shpenzimet e hapësirës së zyrës (qira, mirëmbajtje, të tjera)	1,315	1,186
Shpenzimet e reklamimit, PR dhe promovimit	2,741	1,388
Shpenzimet e sigurimit	1,358	1,019
Shpenzimet për proceset gjyqësore	(4)	(5)
Shpenzime të tjera administrative	480	349
Shpenzimet për trajnimin e stafit	253	263
Shpenzimet e komunikimit	380	320
Furnizimet e zyrës	253	204
Shpenzimet e makinave	274	250
Shpenzimet e udhëtimit	496	431
Totali i shpenzimeve të tjera operative	18,510	14,475

28.1 Tarifat e auditimit

Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2024 dhe 2023, tarifat e kontraktuara për shërbimet e auditimit ishin si më poshtë:

	2024	2023
Tarifat e auditimit për raportimin ligjor	49	40
Tarifa të tjera të lidhura me auditimin për qëllime të grupit	28	34
Raporti i rishikimit për qëllime rregullatore	10	19
Tarifa të tjera që lidhen me NAS të lejueshme	10	17
Gjithsej	97	110

29. SHPENZIMET E TATIMIT MBI TË ARDHURAT

Norma e tatimit mbi të ardhurat e zbatueshme për të ardhurat e Bankës është 10 përqind (31 dhjetor 2023: 10 përqind). Barazimi ndërmjet shpenzimit tatimor të pritsëm dhe atij faktik është dhënë më poshtë.

		2024		2023
Shpenzimet aktuale tatimore		5,495		4,246
Tatimi i shtyrë		(347)		(94)
Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat për vitin		5,148		4,152
		2024		2023
Fitimi para tatimit		44,313		34,554
Shpenzimet tatimore për vitin në normën e zbatueshme ligjore	10%	4,431	10%	3,455
Efekti tatimor i zërave që nuk janë të zbritshëm për qëllime tatimore dhe ndryshime të tjera rregullatore	2.40%	1,064	2.29%	792
Shpenzimet aktuale tatimore (norma efektive e tatimit mbi të ardhurat)	12.40%	5,495	12.29%	4,247

Ndryshimet ndërmjet pasqyrave financiare sipas SNRF-ve dhe rregulloreve ligjore tatimore të Kosovës shkaktojnë ndryshime të caktuara të përkohshme ndërmjet vlerës kontabël të pasurive dhe detyrimeve të caktuara për qëllime të raportimit financiar dhe për qëllime të tatimit mbi fitimin. Efekti tatimor i lëvizjes në këto ndryshime të përkohshme regjistrohet në masën 10 përqind. Ndryshimet janë paraqitur në tabelën e më poshtme:

	2023	Lëvizja 2024	2024
Efekti tatimor i ndryshimeve të përkohshme të zbritshme			
Provizione të tjera ligjore	(12)	12	-
Shpenzimet e stafit	(48)	(238)	(286)
Aseti tatimor i shtyrë bruto	(60)	(226)	(286)
Gross deferred tax asset			
Efekti tatimor i ndryshimeve të përkohshme të tatueshme			
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	-	-	-
Prona, pajisjet dhe pasurit e paprekshme	193	(120)	73
Të tjera të pagueshme për stafin	-	-	-
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	193	(120)	73
Totali i tatimit (asetit)/detyrimit të shtyrë neto	133	(346)	(213)
	2022	Movement 2023	2023
Efekti tatimor i ndryshimeve të përkohshme të zbritshme			
Prona, pajisjet dhe pasurit e paprekshme	-	-	-
Depozitat me afat – interesi i përllogaritur	-	(12)	(12)
Provizione të tjera ligjore	-	(48)	(48)
Aseti tatimor i shtyrë bruto	-	(60)	(60)
Efekti tatimor i ndryshimeve të përkohshme të tatueshme			
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	12	(12)	-
Prona, pajisjet dhe pasurit e paprekshme	103	90	193
Të tjera të pagueshme për stafin	113	(113)	-
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	228	(35)	193
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë neto	228	(95)	133

Tatimi që lidhet me zërat e të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse paraqet shumën e tatimit në lidhje me të ardhurat nga investimet financiare përmes OCl. Tabela e mëposhtme paraqet shumat e tatimit mbi të ardhurat lidhur me të ardhurat e tjera përmbljedhëse për vitin 2024 dhe 2023:

	2024	2023
Tatimi mbi të ardhurat nga investimet financiare nëpërmjet OCl	(58)	146

30. KONTIGJENCAT DHE ZOTIMET

Procedurat ligjore dhe gjoba të tjera rregullatore

Herë pas here dhe në rrjedhën normale të biznesit pranohen pretendime ndaj Bankës. Më 31 dhjetor 2024, Banka kishte një sërë çështjesh ligjore në pritje në gjykatë. Mbi bazën e gjykimit të brendshëm bazuar në vendimet e mëparshme të gjykatës dhe vendimet e menaxhmentit, Banka ka bërë një provizion total prej 107 mijë euro (2023: 111 mijë euro) si vlerësimi më i afërt i daljeve të mundshme të parasë që rrjedhin nga vendimet e mundshme gjyqësore dhe gjoba.

Zotimet kapitale

Më 31 dhjetor 2024 Banka nuk ka asnjë zotim kapital në lidhje me blerjen e pajisjeve dhe softuerit (31 dhjetor 2023: zero).

Zotimet lidhur me kredinë

Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është të sigurojë që fondet të jenë në dispozicion të një klienti sipas nevojës. Garancitë dhe letrat e kredisë në pritje, të cilat përfaqësojnë garanci të pakthyeshme se Banka do të kryejë pagesa nëse një klient nuk mund të përmbushë detyrimet e tij ndaj palëve të treta, mbartin të njëjtin rrezik kredie si kreditë. Letrat e kreditit dokumentare dhe komerciale, të cilat janë zotime të shkruara nga Banka në emër të një klienti që autorizon një palë të tretë për të tërhequr drafte në Bankë deri në një shumë të caktuar sipas termave dhe kushteve specifike, janë kolateralizuar nga dërgesat bazë të mallrave me të cilat ato lidhen ose depozitat në para, dhe për këtë arsye mbartin më pak rrezik se sa një huamarrje e drejtpërdrejtë. Përveç rasteve kur këto zotime nuk shtrihen përtej periudhës që pritet të jetë e nevojshme për të kryer lejinim/nënshkrimin e duhur, ato konsiderohen të jenë transaksione “të rregullta”.

Zotimet e papaguara të lidhura me kredinë janë si më poshtë:

	2024	2023
Zotimet për të dhënë kredi	55,074	55,201
Garancitë (instrument kreditor)	40,540	38,430
Garancitë (të mbuluara me para)	5,230	4,595
Letrat e kreditit (instrument kreditor)	3,644	2,120
Letër krediti (mbulesë me para në dorë)	-	-
Linja e kredisë për financimin tregtar	7,081	9,489
Letër krediti “stand-by”	1,925	1,810
Totali i zotimeve të lidhura me kredinë	113,494	111,645
Lejimi për zotimet e lidhura me kredinë (Shënimi 18)	(422)	(1,033)
Zotimet neto të lidhura me kredinë	113,072	110,612

Zotimet për të dhënë kredi përfaqësojnë shumat e kredisë në të cilat është nënshkruar dokumentacioni i kredisë, por paratë nuk janë të disbursuara ende dhe shumat e papërdorura të limiteve të mbitërheqjes në lidhje me llogaritë e klientëve. Në lidhje me rrezikun e kredisë për zotimet për dhënien e kredisë, Banka është potencialisht e ekspozuar ndaj humbjeve në një shumë të barabartë me totalin e zotimeve të papërdorura. Megjithatë, shumat e mundshme të humbjes është më e vogël se totali i zotimeve të papërdorura pasi shumica e zotimeve për të dhënë kredi janë me kushtin që klientët të mbajnë standarde specifike kredie. Banka monitoron afatin deri në maturim të zotimeve të lidhura me kredinë sepse zotimet afatgjata përgjithësisht kanë një shkallë më të madhe rreziku kredie sesa zotimet afatshkurtra.

Shumat totale të papaguar kontraktuale të zotimeve për dhënien e kredisë dhe garancive nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parasë, pasi këto instrumente financiare mund të skadojnë ose të përfundojnë pa u financuar.

Zotimet tatimore: Banka aktualisht është duke vazhduar një inspektim tatimor për vitin fiskal 2016. Procedura ka nisur në dhjetor 2023 dhe është ende në vazhdim.

Shkëmbimet (SWAPS) të normave të interesit. Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është zbutja e rrezikut të normës së interesit që lidhet me kreditimin me normë fikse. Më 31 dhjetor 2024, Banka ka tre kontrata SWAP të normave të interesit me një shumë nominale prej 850 mijë euro (2023: 850 mijë euro).

31. TRANSAKSIONET E PALËVE TË LIDHURA

Për qëllimet e këtyre pasqyrave financiare, palët konsiderohen të lidhura nëse njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare ose operacionale, siç përcaktohet nga SNK 24 “Shpalosjet e Palëve të Lidhura”. Në shqyrtimin e çdo marrëdhënieje të mundshme të palës së lidhur, vëmendja i kushtohet thelbit të marrëdhënies, jo thjesht formës ligjore.

Transaksionet bankare kryhen në rrjedhën normale të biznesit me aksionarë të rëndësishëm, drejtorë, kompani me të cilat Banka ka aksionarë të rëndësishëm të përbashkët dhe palë të tjera të lidhura. Këto transaksione përfshijnë shlyerjet, plasmanet, marrjen e depozitave dhe transaksionet në valutë të huaj. Këto transaksione vlerësohen me normat e tregut, ku Banka kryen një analizë TTP nga një ofrues i jashtëm i pavarur, duke konfirmuar se këto kushte janë vërtetuar. Bilancet e papaguara në fund të vitit dhe zërat e lidhur me të ardhurat dhe shpenzimet gjatë vitit me palët e lidhura janë si më poshtë:

	2024			2023		
	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Pasurit	4,207	4,237	219	1,355	2,234	1,000
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	-	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	393	-	-	1,119	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	1,000	-	-	-	1,000
Derivativët – Kontabiliteti mbrojtës	3	-	-	-	-	-
Kredi të tjera	-	-	-	-	-	-
Pasuri të tjera	3,302	-	-	124	-	-
Investimet në filiale	-	4,234	-	-	2,234	-
Prona, pajisjet dhe pasurit e paprekshme – NBV	509	-	219	112	-	-
Detyrimet	31,363	3,080	-	305	-	2,781
Llogaritë e klientëve	-	-	-	-	-	-
Detyrimet ndaj bankave	1,357	3,080	-	-	-	2,781
Borxhi i varur	10,094	-	-	-	-	-
Detyrime të tjera	19,911	-	-	305	-	-

	2024			2023		
	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Pasqyra e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	(1,883)	360	(1,781)	1,985	264	(1,068)
Të ardhurat nga interesi	-	7	-	-	3	-
Shpenzimet e interesit	(181)	-	(2)	(251)	-	(2)
Të ardhurat nga dividendi	-	341	-	-	249	-
Tarifat dhe komisionet neto	(658)	-	(1,449)	(554)	-	(1,649)
Instrumentet financiare të të mbajtura me vlerën e drejtë Rezultati i vlerësimit neto	347	-	-	115	-	-
Ndryshimi neto në mbrojtjet e fluksit monetar	30	-	-	-	-	-
Të ardhura të tjera operative	3,316	12	149	4,620	12	897
Shpenzime të tjera operative	(4,738)	-	(480)	(1,945)	-	(313)
Jashtë bilancit	143	2,002	-	50	2,005	-
Garancitë	143	-	-	50	-	-
Letër krediti	-	-	-	-	-	-
Zotime të tjera	-	2,002	-	-	-	-

	2023			2022		
	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Pasurit	1,355	3,234	887	1,579	3,235	778
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	-	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	1,119	-	-	842	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	1,000	-	-	1,001	-
Kredi të tjera	-	-	-	-	-	-
Pasuri të tjera	124	-	851	730	-	730
Investimet në filiale	-	2,234	-	-	2,234	-
Prona, pajisjet dhe pasurit e paprekshme – NBV	112	-	36	7	-	48
Detyrimet	305	2,781	-	1,737	1,494	1,808
Llogaritë e klientëve	-	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj bankave	-	2,781	-	-	1,494	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrime të tjera	305	-	-	1,737	-	1,808

	2023			2022		
	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Pasqyra e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	1,985	264	(1,068)	(198)	1,128	(1,517)
Të ardhurat nga interesi	1,985	264	(1,068)	(198)	1,128	(1,517)
Shpenzimet e interesit	-	3	-	-	11	-
Të ardhurat nga dividendi	(251)	-	(2)	(1,773)	-	(2)
Tarifat dhe komisionet neto	-	249	-	-	1,105	-
Instrumentet financiare mbajtura me vlerën e drejtë	(554)	-	(1,649)	(638)	-	(1,355)
Rezultati i vlerësimit neto	115	-	-	544	-	-
Të ardhura të tjera operative	4,620	12	897	3,185	12	29
Shpenzime të tjera operative	(1,945)	-	(313)	(1,516)	-	(189)
Jashtë bilancit	50	2,005	-	-	2,005	-
Garancitë	50	-	-	-	-	-
Letër krediti	-	-	-	-	-	-
Zotime të tjera	-	2,005	-	-	2,005	-

Në tabelën e mëposhtme janë paraqitur shpërblimet e menaxhmentit për vitin që përfundon më 31 dhjetor 2024 dhe 2023:

	2024	2023
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve	153	251

32. NGJARJET PASUESE

Nuk ka ngjarje pasuese pas përfundimit të periudhës raportuese që kërkojnë rregullim ose shpalosje në pasqyrat financiare të veçanta.

Raporti jo financiar 2024

PËRMBAJTJA

Menaxhimi i qëndrueshmërisë dhe përgjegjësia e korporatës	122
Qeverisja	125
Ndikimet dhe temat materiale	127
Temat materiale	128
Qëndrueshmëria në biznesin kryesor	130
Strategjia e biznesit	132
Ndikimet, rreziqet dhe mundësitë	132
Aspektet shoqërore në biznesin kryesor	134
Rreziku dhe kreditimi	134
Financa e qëndrueshme	136
Punonjësit tanë	137
Ekologjia e brendshme	140
Iniciativat e Qëndrueshmërisë	142
Investimet Komunitare	143

Raporti jo financiar 2024

Menaxhimi i qëndrueshmërisë dhe përgjegjësia e korporatës

Raiffeisen Bank në Kosovë, duke qëndruar si një filial i RBI-së, mbështet një parim themelor që ka drejtuar rrugëtimin korporativ të RBI-së për mbi 130 vjet: qëndrueshmërinë. Për Raiffeisen, qëndrueshmëri do të thotë kryerja e aktiviteteve të përgjegjshme të korporatës që japin rezultate afatgjata, ekonomisht pozitive, duke marrë parasysh aspektet kyçe shoqërore dhe mjedisore, të ndërthurura me vet esencën tonë dhe të rrënjosur thellë në vlerat tona thelbësore.

Në ndjekje të qëllimeve të qëndrueshmërisë, Raiffeisen Bank në Kosovë ka identifikuar katër shtylla kyçe: "Funksionet (biznesi) Themelor", "Punonjësit", "Ekologjia e Brendshme" dhe "Investimet në Komunitet". Këto shtylla nuk janë entitete të ndryshme; përkundrazi, ato janë aspekte të ndërlidhura të angazhimit të bankës për të nxitur zhvillimin e qëndrueshëm në të njëjtën kohë me klientët dhe shoqërinë.

Për të siguruar zbatimin efektiv të nismave tona të qëndrueshmërisë, banka ka krijuar një grup drejtues të përbërë nga Bordi Menaxhues i Bankës dhe drejtuesit për secilën shtyllë. Ky grup shërben si forca shtytëse pas qasjes strategjike, duke theksuar ambiciet tona për integrimin e qëndrueshmërisë në aktivitetet e biznesit të bankës. Fokusi mbetet në fushat që kanë ndikime të rëndësishme në ekonomi, mjedis dhe jetën e njerëzve. Ne jemi të përkushtuar të përmirësojmë vazhdimisht rezultatet pozitive të praktikave tona të biznesit duke zbutur çdo efekt negativ. Për më tepër, banka është e angazhuar në mënyrë aktive në zhvillimin e mekanizmave të fuqishëm të matjes dhe verifikimit për të ndjekur progresin tonë, me një theks të veçantë në rritjen e cilësisë së të dhënave në treg.

Nëpërmjet këtyre përpjekjeve të bashkërenduara, synimi është të katalizohet zhvillimi i qëndrueshëm, të nixten praktikatat e përgjegjshme të biznesit dhe të krijohet një ndikim pozitiv në mirëqenien e punonjësve tanë, mjedisin dhe komunitetet të cilave u shërbejmë.

Në vitin 2024, Raiffeisen Bank në Kosovë arriti progres të rëndësishëm në disa fusha kyçe, duke përfshirë harmonizimin me parimet Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (MSQ), angazhimet strategjike për financimin e gjelbër, edukimin financiar dhe përpjekjet për t'u bërë punëdhënës i zgjedhur në Kosovë. Si nënshkruese vullnetare e Parimeve të Financimit të Përgjegjshëm të Kombeve të Bashkuara dhe një lidere në parimet e MSQ-së, Banka Raiffeisen në Kosovë ka qenë e palëkundur në mbështetjen e kompanive dhe individëve në tranzicionin e tyre drejt një ekonomie të qëndrueshme, të gjelbër dhe të barabartë që nga viti 2021. Si pjesë e Grupit RBI, ne jemi të përkushtuar ndaj respektimit të standardeve rigorozë të përshkruara nga rregulloret e BE-së, duke përfshirë Taksonominë e BE-së.

Banka mbetet e përkushtuar ndaj nxitjes së praktikave bankare të përgjegjshme për një të ardhme më të qëndrueshme duke zbatuar iniciativat eko-miqësore. Brenda, ne e njohim rëndësinë e të kuptuarit dhe adresimit të ndikimit të aktiviteteve tona në mjedis.

Strategjia e Qëndrueshmërisë bazohet në kornizën e MSQ dhe rregulloren e BE-së, duke synuar të përshtatim vazhdimisht fokusin tonë në Qëndrueshmërinë/MSQ bazuar në rregulloren më të fundit të BE-së.

OZHQ-të (Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm) dhe Marrëveshja e Parisit për Klimën janë po aq të rëndësishme sa nismat e BE-së, duke përbërë një pjesë kyçe të nxitjes së iniciativave MSQ. Plani i Veprimit për Financat e Qëndrueshme të BE-së vendos tre synime të gjera: (1) Të riorientohen flukset e kapitalit drejt një ekonomie më të qëndrueshme, (2) Integrimi i qëndrueshmërisë në menaxhimin e rrezikut dhe (3) Rritja e transparencës dhe afatgjatësia. Tani që komuniteti ndërkombëtar po gjeneron momentum për MSQ, BE-ja do të vazhdojë të drejtojë standardet progresive dhe të ndikojë në agjendat globale të MSQ. Kjo ka implikime më të gjera veçanërisht për institucionet financiare, dhe për rrjedhojë edhe për RBI dhe Raiffeisen Bank në Kosovë.

Kompakti global i OKB

Si një filial i RBI, Raiffeisen Bank Kosova është krenare që është pjesë e Paktit Global të Kombeve të Bashkuara (UNGC), një iniciativë globale për përgjegjësinë sociale të korporatave dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Si një kompani nënshkruese, RBI dhe filialet e saj, përfshirë Raiffeisen Bank Kosova, janë të angazhuara për të respektuar dhjetë parimet e UNGC për biznesin e përgjegjshëm.

UNGC përfshin një gamë të gjerë fushash, përfshirë të drejtat e njeriut, standardet e punës, mbrojtjen e mjedisit dhe luftën kundër korrupsionit. Këto parime shërbejnë si themeli i qasjes sonë globale për biznesin përgjegjës. Ne presim që të gjithë punonjësit, menaxherët, si dhe partnerët dhe furnizuesit tanë, të jenë në përputhje dhe të respektojnë këto parime.

Duke marrë pjesë në UNGC, Raiffeisen Bank Kosova tregon angazhimin e saj për të kryer biznes në një mënyrë përgjegjëse dhe të qëndrueshme. Duke integruar këto parime në operacionet e saj të përditshme, banka siguron që veprimet e saj ndikojnë pozitivisht në të drejtat e njeriut, praktikatat e punës, qëndrueshmërinë mjedisore dhe luftën kundër korrupsionit.

Përmes përkushtimit ndaj UNGC dhe parimeve të tij, Raiffeisen Bank Kosova kontribuon aktivisht në përpjekjet për krijimin e një mjedisi më të qëndrueshëm dhe etik të biznesit. Banka e njeh rëndësinë e veprimit kolektiv dhe bashkëpunimit në arritjen e një shoqërie më të përgjegjshme dhe gjithëpërfshirëse.

Objektivat e bazuar në shkencë

Në vitin 2022, RBI dorëzoi objektivat e tij të klimës të bazuara në shkencë në iniciativën Science Based Targets (SBTi) në përputhje me rrugën e reduktimit "shumë nën 2°C". Iniciativa Science Based Targets është një partneritet mes CDP (ish Carbon Disclosure Project), UNGC (Pakti Global i Kombeve të Bashkuara), WRI (Instituti i Burimeve të Botës), dhe WWF (Fondacioni Botëror për Natyrën), dhe ka krijuar metodologji dhe mjete llogaritëse specifike për industrinë për t'u ndihmuar kompanive të zhvillojnë objektiva të verifikuara shkencërisht për karbonin. SBTi gjithashtu lejon sektorin financiar të përdorë metodologjinë e tij për të angazhuar një rrugë të reduktimit dhe për të përfshirë objektivat e klimës të korporatave në menaxhimin e brendshëm të rrezikut.

Objektivat e RBI u miratuan nga SBTi në shtator të vitit 2022. Me këtë, RBI është angazhuar për të vendosur objektiva të reduktimit të CO2 për biznesin e tij kryesor. Për të realizuar ambiciet e tij, RBI ka zgjedhur një qasje holistike në të gjitha grupet e klientëve, me qëllimin për të bërë një kontribut të rëndësishëm në rritjen e qëndrueshme të biznesit të RBI përmes bankngut të përgjegjshëm, dhe Raiffeisen Bank Kosova gjithashtu do të kontribuojë në këtë objektiv.

Parimet e Iniciativës Financiare të UNEP-it për Bankën e Përgjegjshme

Si një anëtar i kahershëm i Iniciativës së Financave të UNEP, RBI e nënshkroi "ESG për Bankingun e Përshtatshëm" në vitin 2021, duke u angazhuar për zbatimin e gjashtë parimeve të lidhura brenda Grupit. Këto parime bazojnë qëndrueshmërinë në një nivel strategjik, portofoli dhe transaksion, dhe në të gjitha fushat e biznesit. Në këtë mënyrë, RBI po thekson përpjekjet e tij për të kontribuar proaktivisht në realizimin e qëllimeve të Parisit dhe redirektimin e rrjedhave të kapitalit në aktivitete të qëndrueshme.

Faza e zbatimit, e cila filloi në vitin 2021, vazhdoi në vitin 2022. Në një proces me tri faza që mbulon vitet e para, RBI si banka nënshkruese përkatëse fillimisht po tregon angazhimin e tij duke kryer një analizë ndikimi të portofolit të tij. Më pas, do të publikojë ndikimet më të rëndësishme të produkteve dhe shërbimeve të tij në shoqërinë dhe ekonominë në të cilat ata operojnë. Një analizë e dytë e ndikimit u realizua në RBI në vitin 2022. Një fokus i rëndësishëm tani është përcaktimi i objektivave të matshme dhe zbatimi i tyre në ato fushat e bankës që kanë ndikimin më të madh të qëndrueshëm. Raportimi vjetor do të ndihmojë për të dokumentuar përparimin e bërë në zbatimin e parimeve në një mënyrë transparente.

Në vitin 2022, RBI u zgjodh si një nga tre studimet globale të rasteve nga Iniciativa e Financave të UNEP si një shembull i "praktikës së mirë". Studimet e rasteve u zgjedhën për të ofruar frymëzim dhe pasqyrë praktike për bankat e tjera. Shumë elemente të procesit të analizës së ndikimit dhe përcaktimit të objektivave të RBI mund të konsiderohen si praktikë e mirë.

Gjashtë parimet për Bankën e Përgjegjshme të Iniciativës Financiare të UNEP-it

Përafrimi	
Parimi 1: 	Ne do të harmonizojmë strategjinë tonë të biznesit që të jetë në përputhje dhe për të kontribuar në nevojat e individëve dhe qëllimet e shoqërisë, siç shprehen në Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, Marrëveshja e Parisit për Klimën dhe kornizat përkatëse kombëtare dhe rajonale.
Ndikimi dhe vendosja e objektivit	
Parimi 2: 	Ne do të rrisim vazhdimisht ndikimet tona pozitive, duke ulur ndikimet negative dhe duke menaxhuar rreziqet për njerëzit dhe mjedisin që rrjedhin nga aktivitetet, produktet dhe shërbimet tona. Për këtë qëllim, ne do të përcaktojmë dhe publikojmë objektiva ku mund të kemi ndikimet më të rëndësishme.
Klientë dhe konsumatorët	
Parimi 3: 	Ne do të punojmë në mënyrë përgjegjëse me klientët tanë dhe konsumatorët për të inkurajuar praktikën e qëndrueshme dhe për të mundësuar aktivitete ekonomike që krijojnë pasuri të përbashkët për brezat aktualë dhe ata të ardhshëm.
Palët e interesit	
Parimi 4: 	Ne do të zbatojmë angazhimin tonë për këto Parime përmes një qeverisje efektive dhe një kulture të bankimit përgjegjës.
Qeverisja dhe kultura	
Parimi 5: 	Ne do të zbatojmë angazhimin tonë ndaj këtyre Parimeve nëpërmjet qeverisjes efektive dhe kulturës së bankimit të përgjegjshëm.
Transparenca dhe llogaridhënia	
Parimi 6: 	Ne do të rishikojmë periodikisht zbatimin tonë individual dhe kolektiv të këtyre Parimeve dhe do të jemi transparentë dhe përgjegjës gapër ndikimet tona pozitive dhe negative, si dhe për kontributin tonë në qëllimet e shoqërisë.

Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm

Për të ndihmuar në gjetjen e zgjidhjeve për sfidat globale, promovimin e mirëqenies njerëzore dhe mbrojtjen e mjedisit, komuniteti ndërkombëtar i shteteve miratoi "Agjenda 2030" në shtator të vitit 2015 në interes të zhvillimit të qëndrueshëm. Në thelb të saj qëndrojnë 17 qëllimet për zhvillim të qëndrueshëm – Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) dhe 169 nën-objektivat e tyre, të cilat përfshijnë zhvillimin social dhe ekonomik si dhe qëndrueshmërinë mjedisore. Ato gjithashtu adresojnë aspekte si paqja dhe siguria, drejtësia dhe partneritetet globale, të gjitha këto janë të rëndësishme për zhvillimin e qëndrueshëm. SDG-të janë të aplikueshme globalisht. Në fjalë të tjera, të gjitha 193 shtetet anëtare të OKB-së janë të ftuara të kontribuojnë në arritjen e këtyre qëllimeve sipas mundësive të tyre. Kosova, duke mos qenë ende shtet anëtar i OKB-së, ka bërë një angazhim vullnetar në vitin 2018 për t'i përfshirë këto qëllime si pjesë të strategjisë kombëtare të zhvillimit të vendit.

Si një grup ndërkombëtar bankar, ne e konsiderojmë veten të obliguar për të mbështetur këto iniciativa ndërkombëtare të rëndësishme brenda kuadrit të agjendës sonë të qëndrueshmërisë. Fokusimi ynë është në ato Qëllime të Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) që janë relevante për aktivitetet e biznesit në çdo rast të veçantë dhe që plotësojnë më së miri strategjinë tonë të qëndrueshmërisë. Ndërsa të gjitha janë të rëndësishme dhe të lidhura me njëra-tjetrën, disa prej tyre janë më të rëndësishme për aktivitetet e bankës se sa të tjerat. Ne kemi prioritarizuar dhe zgjedhur këto SDG-të që përputhen me strategjinë dhe qëllimet tona të biznesit.

OZHQ -të e mëposhtme janë të rëndësishme për Bankën dhe ato në të cilat ne mund të kemi ndikim pozitiv.

Qeverisja

Kodi i Sjelljes

Kodi i Sjelljes (KS) shërben si themeli i praktikave tona të biznesit dhe pasqyron kulturën tonë të korporatës në Raiffeisen Bank në Kosovë.

KS është i zbatueshëm për të gjithë punonjësit në të gjithë Bankën. Ai bazohet në vlerat thelbësore të Raiffeisen dhe i përshtatur për të përmbushur kërkesat specifike të operacioneve tona të përditshme të biznesit.

Duke theksuar bashkëpunimin, proaktivitetin, të mësuarit dhe përgjegjësinë, KS-ja jonë shkon përtej kërkesave ligjore dhe përshkruan se si ne ndërveprojmë me klientët, partnerët e biznesit dhe punonjësit. Ai siguron përputhjen me standardet ndërkombëtare, duke përfshirë ligjet kundër pastrimit të parave dhe kundër financimit të terrorizmit, masat kundër mashtrimit dhe korrupsionit, parandalimin e abuzimit të tregut, shmangien e konfliktit të interesit, respektimin e sanksioneve financiare, standardet e mbrojtjes së të dhënave dhe ligjet mjedisore.

Ne presim që të gjitha individët që veprojnë në emër të bankës dhe partnerët tanë të biznesit të respektojnë rregulloret dhe standardet që janë në përputhje me Kodin tonë të Etikës (KS). Respektimi i KS është i përfshirë në kontratat me kontraktorë, furnitorë dhe ofrues të shërbimeve. Për të promovuar vetëdijen rreth parimeve të KS, të gjithë punonjësit u ofrohet trajnim i detyrueshëm përmes e-learning, që mbulon bazat e KS. Punonjësit gjithashtu nënshkruajnë një deklaratë për përputhshmëri, duke u zotuar të respektojnë KS dhe të përditësojnë rregullisht deklaratat e konfliktit të interesit.

Bordi Menaxhues i Raiffeisen Bank në Kosovë mban përgjegjësinë përfundimtare për KS, ndërsa departamenti i Pajtuëshmërisë mbikëqyr koordinimin e KS dhe adreson kërkesat ligjore. Të gjithë anëtarët e menaxhimit janë përgjegjës për sigurimin e pajtuëshmërisë me KS brenda fushave të tyre përkatëse, e cila është e lidhur me shpërblimin e punonjësve dhe vlerësimet e performancës.

Rishikime të rregullta të efektivitetit të Kodit të Etikës (CoC) realizohen me kontributin e palëve të ndryshme të interesit. Në vitin 2022, u iniciua një proces rishikimi i fokusuar në temat që lidhen me MSQ dhe përputhshmërinë me udhëzimet më të fundit rregullatore.

Ne kemi krijuar mekanizma që punonjësit të raportojnë shkelje të rënda të KS, të tilla si abuzimi në treg, mashtrimi, vjedhja, ryshfeti, apo korrupsioni. Ekziston një sistem anonim i raportimit elektronik i ofruar nga një ofrues i jashtëm shërbimi, së bashku me kanale të tjera si telefoni dhe emaili. Ne informojmë punonjësit tanë në mënyrë proaktive për këto opsione raportimi. Të gjitha raportet përpunohen përmes mekanizmit të brendshëm të hetimit të pajtuëshmërisë së RBI-së, duke iu përmbajtur politikës sonë të tolerancës zero ndaj ngacmimit dhe diskriminimit.

Kur identifikohen shkelje, masat e duhura disiplinore, deri në shkarkimin, kryhen në përputhje me politikën e grupit. Ne analizojmë vazhdimisht rregullat dhe rregulloret tona për të minimizuar sa më shumë që të jetë e mundur rreziqet për të ardhmen.

Si një nga nënshkruesit e Paktit Global të OKB-së (UNGC), ne jemi të përkushtuar që në mënyrë proaktive dhe të vazhdueshme të respektojmë parimet e përfshira në të, të cilat mbulojnë fushat kryesore të kanalizohet drejtave të njeriut, rregulloret e punës, mbrojtjen e mjedisit dhe anti-korrupsionin.

Shkeljet e të drejtave të njeriut mund të gjenerojnë fitime të paligjshme, të mbështesin skllavërinë dhe trafikimin e qenieve njerëzore, të nxisin vazhdimin e kushteve të këqija të punës dhe të çojnë në abuzime të tjera. Banka gjithashtu nuk financon në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë asnjë biznes, projekt apo palë në të cilat shkeljet e të drejtave të njeriut janë të dukshme. Punonjësit tanë janë udhëzuar të marrin parasysh informacionin për punën e detyruar ose të fëmijëve dhe, në rast dyshimi, të përfshijnë Pajtuëshmërinë.

Deklaratat e pozicionit mbi marrëdhëniet me klientët, huadhënien dhe investimet tona në sektorë të caktuar (p.sh. pajisjet dhe teknologjia ushtarake, lojërat e fatit dhe energjia bërthamore) komunikohen gjithashtu në mënyrë proaktive. Kërkesat e biznesit që përfshijnë këta sektorë i përcillen Pajtuëshmërisë për vlerësim të mëtejshëm për të siguruar që rreziqet e kësaj natyre menaxhohen, minimizohen ose shmangen në mënyrë adekuate. Proceset dhe mekanizmat tanë të kontrollit kanë për qëllim identifikimin e rreziqeve të mundshme mjedisore, sociale ose të reputacionit që vijnë nga kompani të tilla në kohën e duhur dhe rishikimin e tyre rregullisht në rast të ndryshimeve në oreksin tonë për rrezik.

Pajtuëshmëria

Banka i kushton rëndësi të madhe pajtuëshmërisë me të gjitha rregulloret përkatëse në Kosovë. Ajo nuk toleron asnjë formë të krimit financiar (p.sh. ryshfet/korrupsion, evazion fiskal, pastrim parash, financim terrorizmi, evazion nga sanksionet, mashtrimi ose abuzimi i tregut) dhe ne punojmë në mënyrë aktive kundër aktiviteve të tilla.

Një parakusht në praktikat afariste dhe operative është sjellja e drejtë, etike dhe në përputhje me ligjin nga të gjithë anëtarët e stafit. Mekanizmat për përputhjen me ligjet, si dhe me kodet e brendshme apo të jashtme të sjelljes, janë të vendosura përmes Kodit të Etikës (CoC) dhe rregulloreve të qarta e të detajuara që përmbajnë Politikat e Përputhshmërisë (Compliance Policies),

të cilat përshtaten dhe përmirësohen vazhdimisht në përputhje me kërkesat më të fundit rregullatore dhe sfidat globale. Raportet e brendshme (ad hoc, tremujore, vjetore) trajtojnë aspekte të ndryshme të zbatimit të udhëzimeve dhe proceseve të përputhshmërisë. Kreu i Formës

Fusha e pajtueshmërisë ka një funksion të rëndësishëm menaxhues dhe kontrollues në kompani, veçanërisht në kontekstin e zhvillimit të standardeve të grupit dhe zbatimin e tyre.

Rregullisht, banka ka zbatuar një nismë të brendshme për ngritjen e vetëdijes me qëllim të ndërtimit të një kulture më të mirë të përputhshmërisë, ku të gjithë punonjësit marrin trajnime të rregullta mbi temat e përputhshmërisë, në përputhje me funksionin e tyre përkatës. Të gjithë punonjësit e rinj duhet të përfundojnë kurset trajnuese mbi temën e përputhshmërisë. Këto përfshijnë aspekte të parandalimit të krimit ekonomik (veçanërisht luftimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, sanksioneve dhe embargoeve ndërkombëtare, si dhe parandalimin e korrupsionit dhe mashtrimit), abuzimit me tregun dhe konfliktit të interesit, si dhe masat dhe rregullat e duhura lidhur me detyrimet e raportimit të brendshëm. Për më tepër, grupe të caktuara të punonjësve kërkohet të ndjekin trajnime përkujtuese të rregullta. Për të ngritur nivelin e përputhshmërisë dhe vetëdijes për rrezik tek punonjësit, kemi përditësuar konceptin dhe seancat trajnuese për të përfshirë teknika të avancuara dhe qasje të orientuara drejt përdoruesit. Përveç kësaj, menaxherët, ambasadorët e përputhshmërisë dhe punonjësit e fushave të përgjegjedhura trajnohen në përputhje me kërkesat specifike të rolit dhe përgjegjësi të tyre.

Është e detyrueshme që të gjithë punonjësit të marrin pjesë në këto sesione trajnimi.

Anti-korrupsioni

Klientët dhe të gjithë palët e interesit të Bankës pritet të veprojnë në përputhje me etikën e biznesit dhe të sillen me integritet, përtej kompetencës profesionale. Për të identifikuar, parandaluar dhe luftuar korrupsionin, Banka kryen vlerësim vjetor të operacioneve të saj me qëllim të identifikimit të rreziqeve potenciale që lidhen me korrupsionin. Këto rreziqe monitorohen dhe menaxhohen përmes përditësimit të vazhdueshëm dhe komunikimit të procedurave dhe politikave, përmes trajnimeve dhe sesioneve të vetëdijesimit. Punonjësit e Bankës informohen çdo vit lidhur me rryshfetin dhe korrupsionin, me qëllim të ngritjes së vetëdijes, parandalimit dhe dekurajimit të rreziqeve të mundshme për sjellje të papërshtatshme. Gjatë trajnimit orientues, secili punonjës i ri është i obliguar të ndjekë një sesion që ka të bëjë me pajtueshmërinë dhe parandalimin e mashtrimeve dhe veprimeve korruptive. Punonjësit e rinj pajisen me udhëzime informuese mbi mënyrën e parandalimit të mashtrimit dhe veprimeve korruptive, si dhe mbi mënyrën e raportimit të shkeljeve në kuadër të rregulloreve të brendshme të Bankës.

Çdo vit, të gjithë punonjësit ndjekin kurse online, të pasuara me një test që vlerëson njohuritë e fituara, me qëllim të vendosjes së një niveli të përbashkët të kuptimit dhe vetëdijes lidhur me mashtrimet dhe korrupsionin. Kompania mbështet politikën e tolerancës zero ndaj veprimeve korruptive. Të gjithë punonjësit kanë mundësinë të raportojnë në mënyrë anonime çdo incident që mund të lidhet me korrupsion, pastrim parash dhe sanksione financiare, mashtrim të brendshëm, mashtrim të jashtëm dhe tregti të brendshme me informacione të privileguara, konflikt interesi, ngacmim apo sjellje të papërshtatshme. Punonjësit inkurajohen të informojnë për çdo devijim apo dyshim që lidhet me mashtrimin, rryshfetin dhe korrupsionin.

Pastrimi i parave

Pastrimi i parave paraqet veprimin e fshehjes së ekzistencës, origjinës, lëvizjes, qëllimit të synuar apo përdorimit të aseteve apo fondeve të përfituara në mënyrë të paligjshme, me qëllim që ato të duken si të ligjshme. Ky proces zakonisht përfshin tre faza: vendosjen e fondeve në sistemin financiar, shtresëzimin e transaksioneve për të fshehur origjinën, pronësinë dhe vendndodhjen e fondeve, dhe integrimin e fondeve në ekonomi përmes investimeve që duken të ligjshme. Ne e njohim faktin se pastrimi i parave minon besimin në sistemin financiar.

Bazuar në misionin për të qenë ofruesi më i rekomanduar i shërbimeve financiare, ne angazhohemi për të luftuar pastrimin e parave duke u përputhur me të gjitha legjislacionet e zbatueshme për pastrimin e parave, si dhe me standardet ndërkombëtare të praktikave më të mira, siç janë rekomandimet e Grupit të Veprimit Financiar (FATF), në të gjitha fushat e përgjegjësisë ku banka është aktive. Për të projektuar mekanizmat ligjorë parandalues në mënyrë të synuar, RBI mbështet iniciativat ligjore plotësisht dhe ka bashkëkryerë dhe është angazhuar rregullisht në një numër grupesh punuese në Austri (p.sh. Paketa e Pajtueshmërisë, Krimi Financiar), si dhe ka marrë pjesë në disa iniciativa në nivel evropian (siç është Paketa e BE-së për AML 2021). Raiffeisen Bank në Kosovë është një kontribuues aktiv në Njësinë e Inteligjencës Financiare (FIU) në Kosovë, si dhe në Shoqatën e Bankave të Kosovës.

Grupi ka krijuar një kornizë të plotë për pastrimin e parave (AML) për të siguruar që rreziqet e pastrimit të parave të identifikohen, vlerësohen dhe të zvogëlohen në mënyrë të përshtatshme. Korniza jonë e AML ofron orientim për të gjithë punonjësit dhe njësitë e grupit dhe i detyron ata të kryejnë transaksione në përputhje me ligjet dhe rregulloret e zbatueshme. Ajo është e bazuar në disa komponentë, përfshirë ato që vijojnë:

- Emërimi i një zyrtari kundër pastrimit të parave
- Identifikimi dhe klasifikimi i rrezikut në lidhje me klientët dhe produktet, si dhe detyrimet e kujdesit të duhur të bazuar në rrezik
- Detyrimet sistematike dhe të vazhdueshme të kujdesit të duhur lidhur me klientët (përfshirë identifikimin e personave të ekspozuar politikisht dhe pronarëve përfitues), që përfshijnë kujdes të shtuar të duhur për klientët me rrezik të lartë dhe miratimin e menaxhmentit për lloje të caktuara të klientëve (p.sh. klientët e lidhur me persona të ekspozuar politikisht ose vende të caktuara me rrezik të lartë)

- Programe trajnimi dhe ndërgjegjësimi të bazuara në role (të bazuara në klasë, e-mësimi, mikro-mësim)
- Të dhënat e klientit, transaksioni dhe monitorimi i llogarisë, duke përfshirë kontrollin e koherencës.
- Raportimi për aktivitete të dyshimta

Përveç kësaj, theksi i është vënë procesit Njih klientin tënd (KYC), i zhvilluar për identifikimin dhe verifikimin e identitetit të klientëve, pastrimit të parave, financimit të terrorizmit dhe manipulimit të bursave.

Konflikti i interesave

Grupi RBI ka një politikë të brendshme për menaxhimin e konflikteve të interesit. Ngasësit pritet të raportojnë situatat aktuale ose të mundshme të konfliktit të interesit në përputhje me udhëzimet ekzistuese të raportimit.

Njoftimet përpunohen më pas nga Departamenti i Pajtuashmërisë, i cili në të njëjtën kohë zbaton masat që i gjykon të nevojshme. Parashikohet edhe monitorimi i rregullt i zbulimit të konflikteve të interesit, të cilat mund të përiqemi t'i parandalojmë dhe shmangim me mekanizmat e duhur.

Bordi Menaxhues informohet rregullisht për njoftimet e konfliktit të interesit. Raiffeisen Bank në Kosovë zbulon konfliktet e interesit për palët e saj të interesit në përputhje me kërkesat ligjore që kanë të bëjnë me tregjet e kapitalit ose rregullore të tjera përkatëse. Ne informojmë palët e interesit për shfaqjen e konflikteve të mundshme të interesit, të cilat mund të lidhen me anëtarësimin në komitete të tjera, bashkëpronësinë e ndërsjellë me furnitorët dhe palët e tjera të interesuara, ekzistencën e aksionarëve kontrollues (ka vetëm një aksionar të Bankës) dhe palët e lidhura, marrëdhëniet, transaksionet dhe bilancet e tyre të papaguara.

Banka ka një politikë të brendshme të menaxhimit të konfliktit të interesit që përfshin zbutjen e konflikteve të interesit të organit më të lartë qeverisës.

Pajtuashmëria tatimore

Raiffeisen Bank në Kosovë ka luftuar vazhdimisht dhe me përkushtim evazionin fiskal dhe shmangien tatimore, ku kujdesi i duhur dhe mirëkuptimi i klientëve kanë luajtur një rol të rëndësishëm. Raiffeisen Bank në Kosovë ka përcaktuar edhe kërkesa shtesë për kompanitë me bazë në qendrat financiare "offshore" gjatë krijimit të një marrëdhënie biznesi dhe monitorimit të vazhdueshëm të saj, ku vëmendje e veçantë i kushtohet kontrollit dhe verifikimit se të gjitha transaksionet janë kryer sipas ligjit.

Në këto raste, struktura e pronësisë dhe natyra dhe qëllimi i marrëdhënies së biznesit si dhe burimi i fondeve shqyrtohet në mënyrën më të detajuar të mundshme. Kjo përfshin një fokus në transparencën e një modeli biznesi, ekzistencën e lidhjeve ligjore dhe ekonomike me kompanitë në tokë dhe aktivitetet aktuale të biznesit të kompanisë.

Kontrollet e brendshme

Kontrolli i Brendshëm është i vendosur brenda Pajtuashmërisë së Grupit dhe është përgjegjës për zbatimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm (ICS), i cili reflekton qasjen e proceseve/rreziqeve/kontrollove të RBI dhe është i integruar në modelin e tre linjave të mbrojtjes për menaxhimin e rrezikut. Korniza e ICS është e përshkruar në një rregullore të brendshme dhe duhet të sigurojë që ambienti i kontrollit të RBI ofron siguri në lidhje me menaxhimin efikas të rreziqeve operativë, raportimin financiar dhe përputhshmërinë me kërkesat e rregullatorëve të zbatueshëm. Kjo rregullore e brendshme ka për qëllim të përputhet me kërkesat ligjore ekzistuese dhe me praktikatat udhëheqëse të industrisë (p.sh. Komiteti i Organizatave Mbështetëse, Kontrolli i Brendshëm – Korniza e Integruar). Përmes identifikimit të rregullt të rreziqeve, zhvillimit të kontrollove për parandalimin e tyre, dokumentimit, prioritetizimit dhe testimit të pavarur periodik të kontrollove, korniza ICS zbatohet dhe sigurohet një ambient kontrolli i përshtatshëm. Këto aktivitete, metodologjia që do të aplikohet dhe përgjegjësia përkatëse janë të përshkruara në kornizën ICS. Në këtë kuadër, është përcaktuar që linja e parë e mbrojtjes është përgjegjëse për zbatimin e proceseve të përshtatshme, identifikimin e rreziqeve dhe krijimin dhe ekzekutimin e kontrollove për parandalimin e tyre. Linja e dytë e mbrojtjes është përgjegjëse për mbështetje dhe sfidimin e linjës së parë të mbrojtjes në vlerësimin e rreziqeve, krijimin e kontrollove efikase dhe efektive dhe validimin dhe rishikimin e efektivitetit të parandalimit të rreziqeve dhe kontrollove. Linja e tretë e mbrojtjes realizohet nga Auditimi i Brendshëm, i cili ofron siguri të pavarur mbi ambientin dhe sistemin e kontrollit të brendshëm. Ky qasjen mbështet përzgjedhjen e proceseve të duhura të biznesit, forcimin e përgjegjësisë dhe siguron integrimin e proceseve/ rreziqeve /kontrollove, pavarësinë dhe ndarjen e detyrave.

Ndikimet dhe temat materiale

Në janar të vitit 2022, Raiffeisen Bank në Kosovë ndërmori një iniciativë të rëndësishme për të vlerësuar materialitetin në tregun e Kosovës. Vlerësimi i materialitetit është një proces thelbësor që ndihmon në identifikimin dhe priorizimin e çështjeve më të rëndësishme mjedisore, sociale dhe të qeverisjes (MSQ) për palët tona të interesit dhe vetë bankën.

Duke vlerësuar materialitetin, banka demonstroi përkushtimin e saj për të kuptuar nevojat dhe shqetësimet në zhvillim të palëve të interesit në Kosovë. Kjo mundëson përafrimin e praktikave të biznesit me çështjet më të rëndësishme të MSQ-së, duke

kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm të tregut lokal duke rritur besimin dhe bashkëpunimin me palët tona të interesit.

Vetë sektori financiar prej vitesh është përballur me shumë sfida dhe rreziqe. Për të mbetur profitabile për një afat të gjatë, këto sfida kërkojnë një kulturë të fortë të menaxhimit të rrezikut dhe qëndrueshmërisë. Prandaj, pajtueshmëria me proceset e duhura të kujdesit të duhur është e një rëndësie të veçantë.

Banka trajton intensivisht ndikimet e RBI-së në ekonomi, mjedis dhe shoqëri, si dhe rreziqet dhe mundësitë që lidhen me to. Kjo përfshin rreziqet dhe mundësitë për RBI-në dhe ato për ekonominë, mjedisin dhe shoqërinë. Aktivitetet tona ose marrëdhëniet e biznesit mund të kenë një ndikim, duke rezultuar në një kontribut pozitiv ose negativ për zhvillimin e qëndrueshëm. Qëllimi është të zvogëlohen ndikimet negative dhe të forcohen ato pozitive, dhe të përpiqemi të sigurojmë këtë përmes menaxhimit strategjik dhe operacional të qëndrueshmërisë.

Temat materiale

Parimi i materialitetit përbën thelbin e raportimit të bankës. Përzgjedhja e temave materiale merr parasysh kriteret e njohura ndërkombëtarisht dhe standardet e qëndrueshmërisë, por edhe Paktin Global të Kombeve të Bashkuara dhe ligjet dhe rregulloret aktuale.

Raiffeisen Bank në Kosovë, si filial i Raiffeisen Bank International (RBI), kryen një vlerësim gjithëpërfshirës të materialitetit për të identifikuar dhe priorizuar çështjet që janë më të rëndësishme si për kompaninë ashtu edhe për palët e saj të interesit. Përzgjedhja e temave materiale udhëhiqet nga kërkesat rregullatore të Standardeve Evropiane të Raportimit të Qëndrueshmërisë (ESRS). Për më tepër, kriteret e njohura ndërkombëtarisht dhe standardet e qëndrueshmërisë, të tilla si Iniciativa e Raportimit Global dhe Pakti Global i Kombeve të Bashkuara, ofrojnë udhëzime. Kjo qasje siguron që strategjia e RBI-së reflekton pritshmëritë e palëve kryesore të interesit, duke përfshirë autoritetet mbikëqyrëse dhe organizatat mbikombëtare.

Përvoja e gjatë e RBI-së në analizimin dhe identifikimin e temave materiale mbështet dhe rrit cilësinë e kujdesit të duhur dhe procesit të vlerësimit të materialitetit. Mekanizmat e reagimit (feedback), si anketat dhe seminarët, së bashku me vlerësimet e diskutimeve të zhvilluara me grupe individuale të palëve të interesit (klientë, punonjës, agjenci vlerësimi, OJQ dhe ekspertë të qëndrueshmërisë), janë burime jetike për të kuptuar interesat e palëve të interesit. Veçanërisht, iniciativat si Parimet e UNEP FI për Bankën e Përgjegjshme dhe nisma e Objektiveve të Bazuara në shkencë luajnë një rol të rëndësishëm në identifikimin e fushave ku mund të arrihet ndikimi më i madh, duke udhëhequr investimet strategjike dhe fokusin. Për të mbajtur gjurmët e ndryshimeve në interesat e palëve të interesit dhe tendencat në zhvillim, RBI kryen një proces të vazhdueshëm monitorimi. Kjo qasje proaktive i lejon kompanisë të përshtatë strategjinë dhe modelin e saj të biznesit sipas nevojës, duke siguruar harmonizim të vazhdueshëm me pritjet e palëve të interesit dhe duke rritur elasticitetin e përgjithshëm të korporatës. Kjo nxit besimin e palëve të interesit duke avancuar njëkohësisht krijimin e vlerës për kompaninë dhe investitorët e saj.

Për të siguruar një kuptim të plotë të temave materiale, banka kreu pyetësorë të brendshëm dhe të jashtëm të palëve të interesit. Kjo ishte hera e parë që një vlerësim i tillë bëhej në tregun e Kosovës, duke theksuar përkushtimin e bankës për praktika të përgjegjshme dhe transparente të biznesit.

Palët e brendshme të interesit, duke përfshirë punonjës në nivele dhe departamente të ndryshme brenda bankës, u angazhuan në mënyrë aktive në ofrimin e njohurive dhe perspektivave mbi çështjet që ata i konsiderojnë të rëndësishme për operacionet e bankës dhe ndikimin e saj tek palët e interesit. Kontributi i tyre i paçmuar ndihmoi në identifikimin e aspekteve kryesore të MSQ-së që lidhen me aktivitetet tona të përditshme të biznesit.

Për më tepër, banka ka shtrirë arritjen tonë tek palët e jashtme të interesit, përfshirë klientët, përfaqësuesit e komunitetit, organizatat joqeveritare, rregullatorët dhe ekspertët e industrisë. Duke mbledhur opinione dhe pritshmëritë e tyre, u fitua një pamje e gjerë e temave MSQ që konsiderohen thelbësore nga tregu i Kosovës. Ky qasje gjithëpërfshirëse siguroi që një gamë e gjerë perspektivash të merret parasysh, duke promovuar transparencën dhe përgjegjshmërinë në procesin e vlerësimit të materialitetit.

Rezultatet e pyetësorëve të brendshëm dhe të jashtëm të palëve të interesit lejuan identifikimin dhe priorizimin e çështjeve më materiale të MSQ për Raiffeisen Bank në Kosovë. Këto çështje shërbejnë si bazë për strategjinë tonë të qëndrueshmërisë, duke udhëhequr veprimet tona dhe proceset e vendimmarrjes për të adresuar në mënyrë efektive shqetësimet dhe pritshmëritë e palëve tona të interesuara.

Përveç pyetësorit, banka mori reagime përmes seminareve si dhe vlerësimeve të diskutimeve të zhvilluara me grupe individuale të palëve të interesuara, duke përfshirë klientët, punonjësit, organizatat joqeveritare dhe ekspertët e qëndrueshmërisë.

Ndikimi i nën-çështjeve individuale u vlerësua rast pas rasti, duke përdorur gjasat e shfaqjes dhe nivelin e ashpërsisë për të vlerësuar rëndësinë e tyre. Mjeti më i rëndësishëm për biznesin tonë kryesor është Mjeti i Analizës së Ndikimit të UNEP FI, i përdorur për të identifikuar fushat e ndikimit më pozitiv dhe negativ. Për ekologjinë e brendshme, faktori kryesor i ndikimit mjedisor u identifikua si emetimet e gazeve serrë të lidhura me konsumin. Për nën-temat e tjera, ne përdorëm përshkrime cilësore të kombinuara me një vlerësim të secilës për të përcaktuar shkallën e ndikimit dhe më pas për të identifikuar materialitetin.

Bazuar në këtë, temat materiale dhe nën-temat e tyre janë si më poshtë:

Fusha strategjike e veprimit	Tema materiale	
Të gjitha	Pajtueshmëria (rregullimi dhe kontrolli)	- Lufta kundër pastrimit të parave dhe terrorizmit - Luftimi i Korrupsionit - Siguria në biznesin financiar
Biznesi Bërthamë	Financim i qëndrueshëm	- Ndryshimet Klimatike - Qarkorja
	Aspektet shoqërore brenda biznesit kryesor	- Përfshirja Financiare - Mbrojtja e të dhënave të klientit - Praktikat e Përgjegjshme të Shitjes dhe Marketingu
	Krijimi i vlerës ekonomike	- Qëndrueshmëria ekonomike - Pajtueshmëria tatimore
Punonjësit	Shqetësimet e punonjësve	- Punësimi - Diversiteti - Shëndet dhe mirëqenie - Zhvillimi i Punonjësve - Përfshirja e punonjësve
Ekologjia e brendshme	Ekologjia e brendshme	- Emetimet - Energjia - Udhëtime biznesi- Zhvillimi i Punonjësve - Mbeturinat
Investimet Komunitare	Angazhimi ndaj Shoqërisë dhe Mjedisit	- Donacionet dhe vullnetarizmi i korporatave - Angazhimi për të mbështetur investimet e komunitetit për SDG - Njohuri financiare

Palët e interesit

Raiffeisen Bank në Kosovë i përkufizon palët e interesit si ata njerëz ose grupe njerëzish që kanë një interes legjitim në kompani përmes aktiviteteve të tyre të drejtpërdrejta ose të tërthorta të biznesit. Prandaj, palët e interesit janë kryesisht punonjësit, klientët, pronarët, si dhe partnerët/furnizuesit e biznesit. Ekzistojnë gjithashtu disa grupe të tjera të palëve të interesuara me marrëdhënie të rregullta reciproke.

Banka është një partner i drejtë biznesi dhe dialogu për të gjitha palët e interesit. Në këtë rol, ne ndërveprojmë në mënyrë të hapur dhe me respekt me punonjësit (shih kapitullin Partneri i drejtë - Punonjësit), klientët, partnerët e biznesit, aksionarët dhe grupet e tjera të palëve të interesuara.

Megjithatë, banka e konsideron gjithashtu mbrojtjen e mjedisit dhe klimës si pjesë të përgjegjësisë sonë sociale dhe e sheh veten si një partner të drejtë ndaj mjedisit.

Qëndrueshmëria në biznesin kryesor

Raiffeisen Bank në Kosovë, përqafton rolin e "bankierit të përgjegjshëm" me objektiv primar krijimin e vlerës së shtuar afatgjatë. Qëndrueshmëria është e rrënjësuar thellë në strategjinë tonë të biznesit dhe ne i harmonizojmë produktet, shërbimet dhe proceset tona në përputhje me rrethanat. Qasja holistike sillet rreth minimizimit të rreziqeve të MSQ dhe shfrytëzimit të mundësive për të përmirësuar mbrojtjen e mjedisit dhe standardet sociale.

Në përputhje me qasjen bankare të përgjegjshme, RBI u bë grupi i parë bankar austriak që nënshkroi Parimet për Bankën e Përgjegjshme (PRB) të Iniciativës Financiare të UNEP-it në fillim të vitit 2021. Kjo kornizë globale, e zhvilluar përmes një partneriteti pionier midis bankave dhe Iniciativës Financiare të Programit të Mjedisit të Kombeve të Bashkuara (UNEP FI) ofron një udhëzues gjithëpërfshirës për qëndrueshmërinë e industrisë bankare. Duke iu përkushtuar këtyre parimeve, ne përfordojmë përkushtimin tonë për të integruar qëndrueshmërinë në të gjitha fushat e biznesit tonë, duke maksimizuar potencialin tonë për të kontribuar në një botë të qëndrueshme. PRB-të shërbejnë si korniza jonë gjithëpërfshirëse, duke udhëhequr veprimet tona dhe proceset e vendimmarrjes.

Në Raiffeisen Bank në Kosovë, qëllimi është të ofrojmë produkte dhe shërbime financiare të qëndrueshme që fuqizojnë klientët tanë në udhëtimin e tyre drejt një të ardhmeje të qëndrueshme. Duke bërë kështu, qëllimi është të kemi një ndikim pozitiv në shoqëri, duke u përputhur me Vizionin tonë 2025 dhe objektivat më të gjera të qëndrueshmërisë të RBI-së. Përmes praktikave të përgjegjshme bankare, ne përpigemi të mbështesim transformimin e klientëve dhe të kontribuojmë në krijimin e një bote të qëndrueshme për brezat që do të vijnë.

RBI, përfshirë Bankën Raiffeisen në Kosovë, është e angazhuar për të realizuar gjashtë parimet e përcaktuara nga UNEP FI brenda kohës së specifikuar. Ne menaxhojmë kërkesat që lindin nga këto parime përmes një qasjeje bazuar në projekte, të integruara brenda kornizës sonë të përgjithshme të qeverisjes dhe të mbikëqyrura nga një grup drejtuese operationale. Për të vendosur objektiva dhe monitoruar përparimin, ne realizojmë analiza vjetore të ndikimit dhe përgatisim raporte për përparimin tonë në përputhje me Parimet e UNEP FI për Bankarizmin e Përgjegjshëm. Kjo qasje transparente na mundëson të shfaqim arritjet tona dhe të identifikojmë fushat për përmirësime të mëtejshme. Duke përqaftuar agjilitetin dhe duke integruar iniciativat inovative dhe digjitale brenda Grupit, ne vazhdimisht përpigemi të zbatojmë këto udhëzime, të cilat mund të përmbledhen si më poshtë:

Parimi 1: Përafrimi

Banka përafron strategjinë e saj të biznesit me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, Marrëveshjen e Parisit për Klimën dhe kornizat përkatëse kombëtare dhe rajonale për të kontribuar në nevojat e individëve dhe qëllimet e shoqërisë.

Parimi 2: Ndikimi dhe vendosja e traqeteve

Banka rrit vazhdimisht ndikimet e saj pozitive duke zbutur efektet negative tek njerëzit dhe mjedisi që rrjedhin nga aktivitetet, produktet dhe shërbimet tona. Duke i fokusuar përpjekjet tona në fushat ku mund të krijojmë ndryshime më të rëndësishme, banka vendos objektiva ambicioze për të nxitur progresin domethënës.

Parimi 3: Klientët dhe konsumatorët

Banka e Kosovës bashkëpunon në mënyrë aktive me klientët për të nxitur praktika të qëndrueshme dhe për të lehtësuar aktivitetet ekonomike që promovojnë prosperitetin e përbashkët për gjeneratat e tashme dhe të ardhshme.

Parimi 4: Palët e interesit

Banka është e përkushtuar të angazhohet në konsultime, partneritete dhe angazhime proaktive dhe të përgjegjshme me aktorët përkatës. Duke punuar së bashku, synohet të arrihen qëllimet e shoqërisë dhe të nxisin ndryshime pozitive.

Parimi 5: Qeverisja dhe kultura

Banka i jep përparësi qeverisjes efektive dhe kultivimit të një kulture bankare të përgjegjshme për të siguruar zbatimin e parimeve. Nëpërmjet strukturave dhe praktikave të fuqishme të qeverisjes, ajo përfshin qëndrueshmërinë në operacionet tona dhe proceset e vendimmarrjes.

Parimi 6: Transparenca & llogaridhënies

Banka duhet të rishikojë periodikisht respektimin individual dhe kolektiv të parimeve, duke promovuar transparencën dhe llogaridhënien. Ajo përpigjet të jetë transparente në lidhje me ndikimet tona pozitive dhe negative, dhe ne marrim përgjegjësinë për kontributin tonë në qëllimet e shoqërisë. Për një pasqyrë gjithëpërfshirëse të progresit tonë në zbatimin e parimeve, duke përfshirë vetëvlerësimin, ju lutemi referojuni raportit të OSHP-së në fund të këtij raporti.

Bankier i përgjegjshëm

Raiffeisen Bank në Kosovë pranon se mënyra më me ndikim për të nxitur ndryshime të qëndrueshme është përmes aktiviteteve të saj kryesore të biznesit, veçanërisht në dhënie e kredive dhe investimin e fondeve. Në të gjitha fushat dhe produktet e biznesit, ne i japim përparësi elasticitetit afatgjatë, duke shmangur në mënyrë aktive rreziqet sociale dhe mjedisore dhe duke përfituar nga mundësitë për të përmirësuar mbrojtjen e mjedisit dhe standardet sociale. Besimi dhe besueshmëria kanë qenë gjithmonë parime themelore për Raiffeisen Bank në Kosovë.

Angazhimi për ofrimin e një kulture të shërbimit të jashtëzakonshëm kalon përtej përmbushjes së pritshmërive të klientëve. Ai është thellësisht i rrënjësuar në Misionin dhe Vizionin 2025 të RBl, ku përqipemi të jemi ofruesi më i rekomanduar i shërbimeve financiare duke i thjeshtësuar jetët e klientëve tanë përmes inovacionit. Vazhdimisht kërkojmë të përmirësojmë përvojën e klientëve dhe t'i mbështesim ata në arritjen e qëllimeve të tyre. Si pjesë e gamës sonë të gjerë të shërbimeve financiare, ofrojmë udhëzime dhe asistencë në udhëtimin e tyre të transformimit të qëndrueshëm. Jemi të vetëdijshëm për kërkesën në rritje për produkte dhe shërbime që integrojnë kritere sociale, mjedisore dhe ekonomike. Banka ofron rekomandime të sinqerta dhe të drejta, duke siguruar që klientët të jenë të informuar mirë mbi rreziqet e lidhura. Për më tepër, ne vlerësojmë dhe optimizojmë aktivisht ndikimet e rëndësishme të aktiviteteve tona të biznesit në ekonomi, mjedis, rrethqarkullim dhe të drejtat e njeriut. Kjo qasje kontribuon në një përvojë pozitive për klientët dhe palët e interesuara. Fokusimi ynë është në angazhimin me segmente të qëndrueshme, në përputhje me objektivat tanë strategjikë.

Përmirësimi i ofertës së produktit për të përfshirë komponentët MSQ dhe futja e produkteve të reja MSQ janë prioritetet kryesore. Banka gjithashtu mbështet në mënyrë aktive zhvillimin e kuadrit rregullator, nxit rritjen e bashkëpunimit dhe lehtëson shkëmbimin e informacionit midis të gjithë aktorëve.

Përgjegjësia ekologjike dhe sociale e produktit

Raiffeisen Bank në Kosovë është thellësisht e vetëdijshme për ndikimet e mundshme ekonomike, sociale dhe ekologjike që mund të lindin nga përdorimi i produkteve dhe shërbimeve të saj. Në Kodin tonë të Sjelljes, ne kemi përshkruar angazhimet tona ndaj përgjegjësisë ekologjike dhe sociale.

Konsideratat mjedisore kanë një rëndësi të madhe. Në vitin 2022 banka filloi vlerësimin e pasojave mjedisore lidhur me produktet dhe shërbimet. Banka është e përkushtuar që të shmangë çdo përfshirje në transaksione apo projekte që paraqesin rreziqe të qëndrueshme për mjedisin, pasi bie ndesh me politikat tona të biznesit. Qëllimi është minimizimi i ndikimeve negative të aktiviteteve të biznesit në mjedis dhe përmirësimi i vazhdueshëm i gjurmës mjedisore të portofolit të produkteve dhe shërbimeve. Për ta arritur këtë, ne mbështesim në mënyrë aktive kalimin në një ekonomi me karbon të ulët dhe kemi vendosur objektiva të bazuara në shkencë.

Çdo punonjës është përgjegjës për marrjen në konsideratë të rreziqeve të mundshme që lidhen me një transaksion ose projekt që mund të ketë ndikime negative mjedisore. Këto rreziqe variojnë nga dëmtimi mjedisor deri te dëmtimi i mundshëm i reputacionit tonë dhe implikimet financiare për biznesin tonë. Banka siguron që çdo financim dhe miratim projekti të përputhet me legjislacionin mjedisor rajonal dhe të BE-së, si dhe me marrëveshjet ndërkombëtare për mbrojtjen e mjedisit. Për më tepër, ne kemi zhvilluar udhëzime sektoriale që trajtojnë në mënyrë specifike sektorët e ndjeshëm dhe me intensitet CO2. Këto udhëzime identifikojnë rreziqet kryesore mjedisore brenda secilit sektor dhe përcaktojnë masat përkatëse të përmirësimit.

Përgjegjësia sociale lind nga roli jetik që bankat luajnë në shoqëri nëpërmjet produkteve dhe shërbimeve që ato ofrojnë. Bankat, duke përfshirë Raiffeisen Bank në Kosovë, lehtësojnë shumicën e transaksioneve të pagesave dhe kanë ndikim mbi qëllimin për të cilin përdoren fondet përmes vendimeve për dhënie e kredive. produktet dhe shërbimet kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në jetën dhe sjelljen konsumatore të individëve. Për më tepër, investimet e bankës në projekte ose kompani mund të kenë efekte indirekte në shoqëri, duke përfituar ose potencialisht në disavantazh për njerëzit.

Respektimi i të drejtave të njeriut është një kërkesë themelore që mbështet të gjitha produktet dhe shërbimet, siç përshkruhet në Kodin tonë të Sjelljes. Në mënyrë të veçantë, banka përqipet të shmangë financimin e transaksioneve të lidhura me punën e detyruar ose të fëmijëve ose në kundërshtim me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, ligjet e punës dhe sociale të vendeve përkatëse, rregulloret e nxjerra nga organizatat ndërkombëtare (përfshirë konventat përkatëse të OKB-së) dhe të drejtat e popullatës lokale ose të njerëzve indigjenë. Ne e marrim përgjegjësinë tonë seriozisht për të siguruar që praktikat tona të biznesit të përputhen me standardet e të drejtave të njeriut.

Strategjia e biznesit

Qëllimi strategjik i Raiffeisen Bank është të bëhet ofruesi më i rekomanduar i shërbimeve financiare në Kosovë. Kjo duhet të arrihet përmes inovacionit të vazhdueshëm, përvojës superiore të klientit, transformimit digjital dhe qëndrueshmërisë. Qëndrueshmëria është një shtyllë themelore e kësaj strategjie dhe banka synon të jetë një bankier i përgjegjshëm dhe një pionier në MSQ. Banka jo vetëm ofron shërbime të qëndrueshme financiare, por gjithashtu mbështet klientët e saj në kalimin drejt modeleve të qëndrueshme të biznesit.

Për të realizuar këto ambicie, banka ka zbatuar një qasje holistike në të gjitha grupet e klientëve, duke i dhënë prioritet bankimit të përgjegjshëm. Krijimi i një qendre kompetencash MSQ në të gjithë Grupin kujdeset për klientët e korporatave dhe institucionale, duke ofruar shërbime këshillimore dhe zgjidhje të integruara financimi. Përpjekjet janë fokusuar gjithashtu në forcimin e integritetit të aspekteve MSQ në produktet bankare për klientët me pakicë dhe kompanitë e vogla.

Nëpërmjet qasjes së saj gjithëpërfshirëse, Banka përpjeket të nxisë rritjen e biznesit duke promovuar një bankë të përgjegjshme dhe duke përmbushur nevojat në zhvillim të klientëve të saj. Krahas motivimit të brendshëm për të përafruar plotësisht operacionet e saj të biznesit me këtë qëllim, RBI nënshkroi Parimet e UNEP FI për Bankën e Përgjegjshme në fillim të vitit 2021, duke nënvizuar kështu përpjekjet e saj për të marrë pjesë në mënyrë proaktive në përmbushjen e objektivave të Parisit dhe rидреjtimitin e flukseve të kapitalit drejt aktiviteteve të qëndrueshme.

Korporata

Në sektorin e Korporatës, iniciativat mjedisore janë në krye të përpjekjeve tona për qëndrueshmëri. Banka korporative në Raiffeisen Bank në Kosovë ka pasur një vit shumë të mirë, pavarësisht klimës sfiduese ekonomike. Përpjekjet e bankës në menaxhimin e marrëdhënieve, njerëzit, produktet, teknologjinë dhe inovacionin kanë bërë të mundur ruajtjen e marrëdhënieve afatgjata dhe reciprokisht të dobishme me klientët e korporatave, duke ruajtur njëkohësisht avantazhin e saj konkurrues në treg.

Në vitin 2024, banka vendosi një prioritet të lartë në sigurimin e pajtueshmërisë së plotë me kërkesat e rritura rregulatore si në nivel lokal ashtu edhe në grup. Ajo ka zbatuar masa strikte për të siguruar që operacionet dhe aktivitetet janë në përputhje me rregulloret dhe udhëzimet më të fundit. Kjo i mundësoi bankës të ruajë një nivel të lartë transparence dhe besueshmërie.

Promovimi i qëndrueshmërisë dhe praktikave të përgjegjshme bankare ka qenë gjithashtu një nga prioritetet kryesore të bankës gjatë vitit 2024. Ajo ka punuar në zhvillimin e një strategjie gjithëpërfshirëse për financimin e MSQ, e cila përfshinte rritjen e trajnimit dhe ndërgjegjësimin si brenda ashtu edhe jashtë, jo vetëm me mbështetjen e ekspertëve vendas por edhe të RBI. Megjithatë, qëllimi ishte të angazhohej klientët për të kuptuar përfitimet e financimit të tranzicionit drejt një ekonomie me karbon të ulët, e cila mbështet rritjen e tyre të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse. Ky ndërveprim me klientët u reflektua në rritjen e interesit të tyre për kreditimin me fokus MSQ.

Kështu, në vitin 2024, segmenti i korporatave kishte një portofol të gjelbër MSQ prej 38.7 milionë euro.

Nëpërmjet investimeve strategjike në energjinë e ripërtërishme, teknologjitë me efikasitet energjetik dhe aktivitete të tjera të përgjegjshme biznesi, ne kemi zvogëluar ndjeshëm emetimet tona të gazeve serrë dhe kemi arritur përparim të dukshëm drejt objektivave tona të qëndrueshmërisë. Në këtë drejtim ne kemi miratuar dhe lëshuar dy kredi për energji të ripërtërishme për projektet e paneleve diellore në rajonin e Gjakovës, me kapacitet prodhues prej 8.67 GWh, duke furnizuar përafërsisht 1,108 shtëpi dhe duke zvogëluar emetimet e CO2 për rreth 4,121 ton.

Banka është e përkushtuar të vazhdojë të drejtojë fluksin e financimit drejt klientëve që po kontribuojnë aktivisht në tranzicionin drejt ekonomisë së gjelbër dhe vazhdon të jetë një partner i vlefshëm për institucionet qeveritare në zbatimin e agjendës së gjelbër. Ne do të vazhdojmë të inovojmë, bashkëpunojmë dhe përshtatemi me sfidat dhe mundësitë në zhvillim, duke u përpjekur të krijojmë një të ardhme më të qëndrueshme dhe të barabartë.

Retail

Në vitin 2024, sektori bankar mbajti një fokus të fortë në mbështetjen e NVM-ve, me aktivitetin kreditues të qëndrueshëm gjatë gjithë vitit. Në këtë kontekst, Raiffeisen Bank u spikas si një kontribuues kryesor, duke rritur portofolin e saj të kredisë me 71.8 milionë euro, duke treguar angazhimin e saj të vazhdueshëm si ndaj klientëve të rinj ashtu edhe atyre ekzistues.

Gjithashtu, Raiffeisen Bank vazhdoi të udhëheqë tregun jo vetëm nëpërmjet produkteve dhe shërbimeve inovative bankare, por edhe duke i dhënë përparësi zgjidhjeve me në qendër klientin. Banka është prezente në të gjitha rajonet e Kosovës, duke operuar përmes një rrjeti të gjerë prej 35 degësh dhe nëndegësh – rrjeti më i madh i degëve në treg.

Si pjesë e përpjekjeve të saj për të promovuar financim të qëndrueshëm, Raiffeisen Bank dha gjithashtu 1.1 milion € në kredi të gjelbra të PI, duke mbështetur investime dhe iniciativa miqësore me mjedisin.

Për më tepër, partneritetet me GEFF të EBRD-së dhe Fondin EBRD SME Go Green u aktivizuan, duke inkurajuar investimet e gjelbra midis NVM-ve dhe duke forcuar rolin e Bankës Raiffeisen në nxitjen e rritjes ekonomike të qëndrueshme.

Ndikimet, rreziqet dhe mundësitë

Raiffeisen Bank në Kosovë e ka njohur dhe kuptuar rolin e saj të rëndësishëm si bankë dhe e kupton se aktivitetet dhe marrëdhëniet e saj mund të ndikojnë në ekonomi, mjedis, shoqëri dhe të drejtat e njeriut. Këto ndikime mund të jenë pozitive ose negative për zhvillimin e qëndrueshëm. Për të promovuar qëndrueshmërinë dhe për të harmonizuar strategjinë e saj, RBI ka vlerësuar efektet e biznesit të saj kryesor bankar në mjedis dhe shoqëri.

Gjatë këtij vlerësimi, RBI identifikon temat kryesore që ndikojnë drejtpërdrejt në ndikimin e saj dhe përdor mjetet e menaxhimit për të drejtuar rezultatet pozitive dhe për të menaxhuar rreziqet. Këto tema materiale përfshijnë krijimin e vlerës ekonomike, trajtimin e aspekteve shoqërore si privatësia e klientëve, praktikatat e shitjeve dhe marketingut të përgjegjshëm, promovimin e përfshirjes financiare, sigurimin e financimit të qëndrueshëm dhe mbështetje për investimet e qëndrueshme.

Rëndësia e të drejtave të njeriut, e cila përfshin të gjitha këto fusha, po ashtu pranohet nga RBI, pasi është renditur veçmas si një fushë me ndikim të rëndësishëm nga Iniciativa e Raportimit Global (GRI). Për të mbrojtur të drejtat e njeriut, RBI ka zhvilluar një politikë për të drejtat e njeriut që është e aplikueshme për të gjithë Grupin RBI, përfshirë Bankën Raiffeisen në Kosovë. Kjo tregon angazhimin e RBI-së për të respektuar dhe promovuar të drejtat e njeriut brenda operacioneve të saj.

Në vitin 2022, RBI kreu një analizë të ndikimit të qëndrueshmërisë së portofolit të saj duke përdorur mjetin e analizës së ndikimit të portofolit të UNEP FI. Kjo analizë përbëhet nga dy faza: identifikimi i ndikimit dhe vlerësimi i pasojave. Qëllimi i kësaj analize është të kuptojë ndikimet specifike dhe të identifikojë fushat kryesore të ndikimit, në përputhje me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) dhe Marrëveshjen e Parisit për Klimën. Meqenëse portofoli nuk ka ndryshuar materialisht në vitin 2024, rezultatet janë ende të përditësuar.

Fushëveprimi i analizës përfshinte aktivitetet e biznesit të bankimit konsumator, bankimit të biznesit dhe korporatave dhe pozicionet e tregut në vendet e Evropës Qendrore dhe Lindore (EQL). Në bankingun e biznesit dhe korporatave u analizua fitimi bruto për sektor dhe shtet, si dhe kodi NACE për klientët përkatës. Në biznesin bankar konsumator, u analizuan ndikimet e pesë produkteve bankare. Në procesin e mbledhjes së të dhënave, industritë me sektorë kryesorë negativë për 38 temat e ndikimit në dymbëdhjetë fusha me ndikim u priorizuan. Rezultatet e analizës treguan se dy fushat kryesore me ndikim pozitiv ishin shërbimet financiare në përgjithësi (qasja publike në shërbimet financiare) dhe rritja e NVM-ve (zhvillimi dhe krijimi i vlerës falë NVM-ve të suksesshme). Të dyja zonat patën ndikime pozitive në SDG-të 8 dhe 9. Fushat kryesore të ndikimit negativ që lidhen me përqindjen më të madhe të ekspozimit ishin stabiliteti dhe qarkullimi i klimës, duke përfshirë intensitetin e burimeve dhe mbetjet.

- Si rezultat i analizës së gjerë të banikut dhënave duke përdorur mjetin e analizës së ndikimit të portofolit të UNEP FI, RBI identifikoi dy fusha ndikimi me rëndësi strategjike që janë shumë të rëndësishme si tema materiale në të tre segmentet e biznesit:

- Si rezultat i analizës së të dhënave duke përdorur mjetin e analizës së ndikimit të portofolit të UNEP FI, u identifikuan dy fusha të ndikimit me rëndësi strategjike për RBI që janë relevante si tema materiale në të tri fushat e biznesit: Stabiliteti i klimës/OZHQ 13, 7, 9 dhe 12 Qarkullimi/ OZHQ 11, 12, 6, 7, 5, 8, 9 u pajtuan objektivat në nivelet e qëndrueshmërisë, 8, 9. të Bordit Menaxhues të RBI-së dhe gjithashtu janë shpalosur në mënyrë transparente në Raportin e Kompensimit.

Aspektet shoqërore në biznesin kryesor

Si një ofrues shërbimesh financiare dhe operator i shërbimeve jetike (infrastrukturë kritike), banka e pranon ndikimin e operacioneve tona të biznesit në shoqëri. Siguria e klientëve qëndron si një çështje kyçe, me praktikën e përgjegjshme të shitjeve dhe marketingut që shërbejnë si elemente të rëndësishme për sigurimin e saj. Përpjekja jonë përfshin ofrimin e klientëve qasje në informacionet përkatëse, verifikimin e pretendimeve dhe shpjegimin e rreziqeve të mundshme që lidhen me produktet ose shërbimet tona. Për shembull, banka vlerëson me kujdes aftësinë e klientit për të shlyer huanë para miratimit. Çdo ankesë që na vjen në vëmendje kalon nëpër një hetim të hollësishëm dhe zgjidhje të shpejtë. Për më tepër, banka është e angazhuar të ofrojë shërbime financiare gjithëpërfshirëse dhe të lehta për t'u qasur për individët me aftësi të kufizuara.

Për të nxitur një përvojë pozitive ndaj klientit, kënaqësi dhe besnikëri, ne mbështesim një gamë të gjerë produktesh dhe i japim përparësi inovacionit të vazhdueshëm. Çdo produkt, kombinim ose variacion i ri i nënshtrohet një procesi rigoroz të miratimit të produktit (PAP) për të përmirësuar veçoritë e tij, për të identifikuar rreziqet dhe shqetësimet e mundshme dhe për të siguruar përputhjen me strategjinë tonë të rrezikut, oreksin dhe standardet rregullatore. Ne prezantojmë produkte dhe shërbime ekskluzivisht kur jemi të pajisur me ekspertizën, infrastrukturën, licencat dhe miratimet e nevojshme. Për më tepër, tendencat dhe përparimet e tregut merren parasysh siç duhet gjatë gjithë fazës së zhvillimit të produktit.

Mbrojtja e të dhënave të klientëve është pjesë e përgjegjësisë sonë sociale dhe ne kemi masa dhe procese specifike për të garantuar mbrojtjen e të dhënave dhe sigurinë e të dhënave.

Sigurimi i mbrojtjes së të dhënave të klientëve dhe ruajtja e sigurisë së të dhënave janë aspekte thelbësore të operacioneve tona të biznesit. Banka jo vetëm që përmbush kërkesat ligjore të detyrueshme, por gjithashtu ndjek parimet dhe procedurat e brendshme për mbrojtjen e të dhënave. Mbikëqyrja e përputhshmërisë me rregulloret për mbrojtjen e të dhënave është e ngarkuar me njësi të specializuara organizative nën mbikëqyrjen e Oficerit të Mbrojtjes së Të Dhënave. Janë zbatuar masa të ndryshme teknike dhe organizative për të garantuar sigurinë e të dhënave të klientëve, punonjësve dhe partnerëve. Strategjia jonë e sigurisë kibernetike kalon përditësime të rregullta dhe mbështetet nga Bordi i Menaxhimit. Për më tepër, sistemi ynë i menaxhimit të sigurisë së informacionit ka certifikim sipas standardit ISO 27001.

Banka zbaton gjithashtu plotësisht kërkesat e Rregullores së Përgjithshme për Mbrojtjen e të Dhënave (GDPR) dhe parimet dhe proceset e brendshme të mbrojtjes së të dhënave janë vendosur për të arritur pajtueshmërinë e plotë. Përveç pajtueshmërisë me GDPR, banka siguron pajtueshmëri me ligjet e aplikueshme kombëtare në Kosovë.

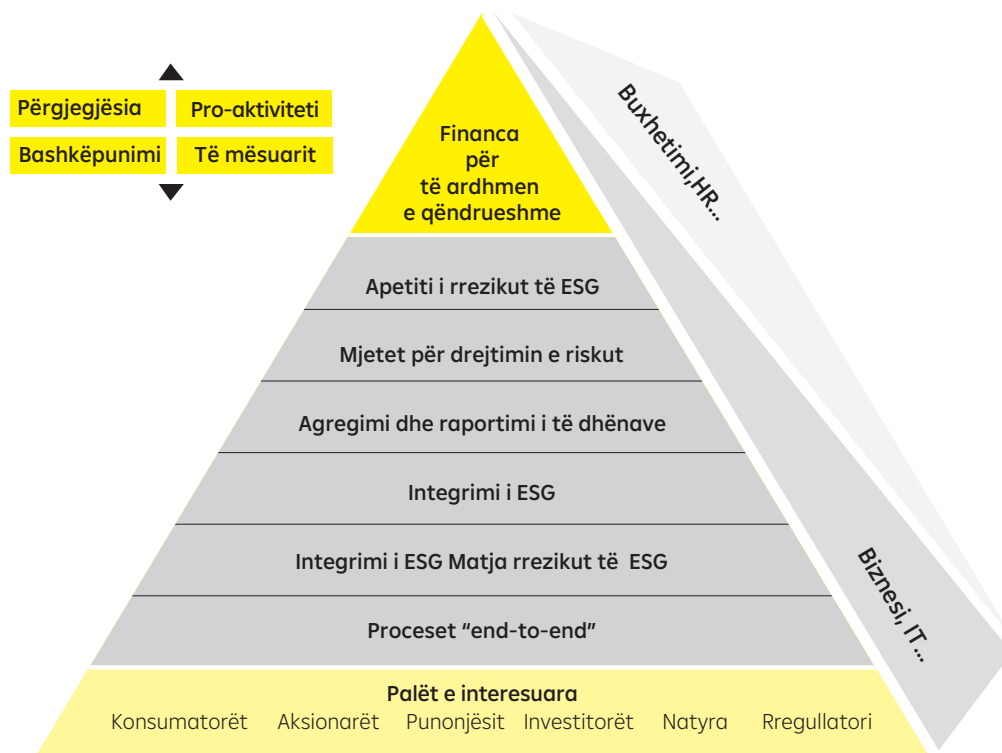
Për të përforcuar ndërgjegjësimin në lidhje me mbrojtjen dhe sigurinë e të dhënave, zhvillohen seanca trajnimi të punonjësve. Këto nisma janë krijuar për të përmirësuar trajtimin e ndërgjegjshëm të huana dhënave personale dhe për të lehtësuar zbatimin praktik në segmente të ndryshme të punonjësve. Ne monitorojmë, shqyrtojmë, përpunojmë dhe dokumentojmë me zell ankesat dhe rastet e shkeljeve të mbrojtjes së të dhënave. Çdo ankesë ose shkelje hetohet tërësisht për të përcaktuar shkaqet e saj themelore dhe merren masat e duhura për të mbrojtur individët e prekur, duke përfshirë njoftimin e autoriteteve përkatëse për mbrojtjen e të dhënave sipas nevojës.

Për sa i përket praktikave të shitjes dhe marketingut, banka ka prioritet besimin dhe transparencën. Është e domosdoshme që të komunikohet qartë dhe hapur për produktet dhe shërbimet, duke i pajisur klientët dhe palët e interesuara me informacion gjithëpërfshirës dhe lehtësisht të tretshëm. Udhëzimet e reklamimit dhe marketingut i përmbahen rreptësisht këtyre parimeve, duke synuar të mbrojnë klientët nga humbjet e mundshme dhe të ruajnë objektivitetin në rekomandime. Ne jemi të palëkundur në angazhimin tonë për të përcaktuar qartë dhe sqaruar rreziqet që lidhen me produktet tona dhe ndalojmë pa mëdyshje shpërndarjen e informacionit të rremë ose mashtrues në çdo rrethanë.

Rreziku dhe huadhënia

Grupi RBI, përfshirë Bankën Raiffeisen në Kosovë, është i angazhuar për të mbështetur kalimin në një ekonomi me karbon të ulët. Ne kemi publikuar Objektiva të Miratuara të Bazuara në Shkencë, dhe këta objektiva udhëhoqën strukturën e portofolit tonë dhe angazhimin tonë me klientët ndërsa kontribuojmë në objektivin e mbajtjes së ngrohjes globale nën 2°C. Banka po përshtat modelin tonë të biznesit për të identifikuar mundësi biznesi që mbështesin nevojat e financimit të klientëve që përplojnë të arrijnë këtë kalim. Kjo qasje operative përfshin zhvillimin e strategjive specifike për sektorë të caktuar, si qymyri termik, nafta dhe gazi, dhe çeliku, për t'u përputhur me perspektivën tonë të rrezikut.

Për të ilustruar zonat e prekura të kuadrit të menaxhimit të rrezikut, ne kemi hartuar kërkesat përkatëse në piramidën e mëposhtme, e cila ofron një pasqyrë koncize të drejtimit të vendosur brenda zonës së rrezikut:

Rreziqet MSQ janë të integruara brenda proceseve dhe strukturave ekzistuese të menaxhimit të rrezikut. Kjo qasje përmirëson katër shtyllat tona klasike ekzistuese të menaxhimit të rrezikut në nivele të ndryshme operationale, duke përfshirë identifikimin dhe përcaktimin e rreziqeve të MSQ, metodologjitë e matjes dhe analitikën, qasjet drejtuese, dhe proceset dhe qeverisjen e rrezikut. Vlerësimi i rrezikut MSQ është i integruar në aktivitetet tona të përditshme të rrezikut.

RBI Group, duke përfshirë RBKO-n, kanë përafruar qasjen e tij të menaxhimit të rrezikut me trendin afatgjatë të konsideratave Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (MSQ). Ne njohim dhe trajtojmë rreziqet shitesë që rrjedhin nga faktorët MSQ në të dyja industrisë dhe niveleve homologe. Ndërsa aspektet sociale dhe ato të qeverisjes janë po aq të rëndësishme, ne fokusohemi kryesisht në rreziqet klimatike dhe mjedisore, duke përfshirë rreziqet e tranzicionit dhe ato fizike.

I. Identifikimi dhe përcaktimi i rreziqeve të ESG	II. Metodologjitë e matjes dhe analitika	III. Afrimet e drejtim, duke pasqyruar rreziqet dhe	IV. Proceset e riskut dhe qeverisjes
- Rreziqet e lidhura me klimën dhe mjedisin - Identifikimi i rreziqeve sipas: ✓ Rreziku i ndryshimeve klimatike ✓ Qarkoret ✓ Biodiversiteti - Rreziqet sociale - Rreziqet e qeverisjes	- Përdorimi i metrikës për matje të MSQ në dimensionin e klientit dhe portofolit: - Rezultati mjedisor, social dhe i qeverisjes - Raporti i aktiveve të gjelbër - Emetimet e financuara të GS - Objektivat e bazuara në shkencë	- Strategjitë sektoriale dhe politikat e veçanta - Testimi i stresit klimatik	- Përmirësimi i proceseve të kreditimit - Parandalimi i rrezikut të përgjegjësisë, reputacionit dhe larjes së gjelbër në fazën e projektimit

Për të siguruar përpjekje të koordinuara dhe të strukturuar, RBI nisi Projektin e Riskut MSQ në vitin 2022, duke bashkuar të gjitha aktivitetet e lidhura me rrezikun nën një ombrellë. Ky projekt sponsorizohet drejtpërdrejt nga Anëtarët e Bordit të Riskut në nivel të Grupit RBI dhe kaskadohet tek Zyrat e Kryesor të Riskut (CROs), duke siguruar angazhim në të gjithë organizatën e rrezikut.

Që nga viti 2024, të gjitha temat që lidhen me MSQ në zonën e CRO do të trajtohen nëpërmjet organizimit të linjës, duke siguruar kështu integrimin e plotë në aktivitetet tona të përditshme.

Synimi i RBKO është që gjithmonë t'u përmbahet kërkesave rregullatore, duke i përafruar veprimet tona me modelin e biznesit të RBI. Nga një perspektivë rregullatore, përpjekjet tona bazohen në udhëzuesin e BQE-së për rreziqet e lidhura me klimën dhe mjedisin.

Përveç minimizimit të aktiviteve të dëmshme mjedisore, RBI ka miratuar qëndrueshmërinë dhe financimin e qëndrueshëm si tema kryesore. Ne kemi filluar të integrojmë vlerësimin e MSQ në proceset tona, në përputhje me pritshmëritë e tregut dhe kërkesat e autoriteteve mbikëqyrëse. Përfshirja e aspekteve MSQ në menaxhimin e rrezikut zbatohet në nivele të shumta brenda organizatës, duke marrë parasysh nevojat dhe pritshmëritë e palëve të ndryshme të interesit.

Rreziqet MSQ (mjedisore, sociale dhe të qeverisjes) shihen si rreziqe shumëdimensionale ndërsektoriale që prekin të gjitha fushat e menaxhimit të rrezikut. Ato inkorporohen vazhdimisht në llojet e rreziqeve brenda kornizës ekzistuese (p.sh. brenda rrezikut të kredisë, tregut, operacional dhe likuiditetit). Ai përbëhet nga tre kritere që përdoren për të matur qëndrueshmërinë dhe ndikimin social që rezultojnë nga operacionet e Bankës.

Ato janë si më poshtë:

Kriteret për mbrojtjen mjedisore	Kriteret sociale	Kriteret e menaxhimit
Funksionimi i aktiviteteve të biznesit në menaxhimin e mjedisit natyror (mbeturinat dhe ndotja: varfërimi i burimeve: emetimet e gazeve serrë: shpyllëzimi: ndryshimet klimatike)	Qëndrimi ndaj njerëzve Qëndrimi ndaj punonjësve, diversiteti, kushtet e punës, qëndrimi ndaj punës së fëmijëve dhe skllavërisë, qëndrimi ndaj komuniteteve lokale (financimi i projekteve ose institucioneve të destinuara për komunitetet e varfra dhe të pashërbyera), shëndeti dhe siguria	Mënyrat në të cilat korporata kryen politikën e saj (menaxhimi i kompanisë, fokusi në strategjinë tatimore, shpërbllimi i drejtuesve, menaxhimi i donacioneve, lobimi politik, korrupsioni dhe ryshfeti: diversiteti struktural e menaxhimit dhe Bordit Menaxhues)

Financat e qëndrueshme

Strategjia e Financave të Qëndrueshme

Rritja e momentumit rreth qëndrueshmërisë ka bërë që institucionet financiare të luajnë një rol kyç në redaktimin e flukseve të kapitalit drejt një ekonomie më të qëndrueshme. Investitorët gjithnjë e më shumë kërkojnë informacion mbi përdorimin e pasurive të tyre dhe ndikimin pozitiv të investimeve të tyre në mjedis dhe çështje shoqërore. Klientët gjithashtu kanë një kërkesë në rritje për produkte dhe shërbime që integrojnë kritere sociale, mjedisore dhe ekonomike. Në përputhje me këtë, Banka Raiffeisen në Kosovë ka fokusuar vëmendjen në tema të përzgjedhura ESG (Mjedisore, Sociale dhe Qeverisje) për të avancuar strategjinë e saj të qëndrueshmërisë.

Rregullore e MSQ për klientët dhe transaksionet e qëndrueshme

Për të ndihmuar klientët në përmirësimin e gjurmës së tyre të karbonit dhe për të siguruar një transformim të qëndrueshëm, RBI ka zhvilluar një libër rregullash MSQ. Ky rregullore ofron një përkufizim të harmonizuar të klientëve dhe transaksioneve të qëndrueshme, duke përfshirë rezultatin MSQ të klientit. Ai është vënë në dispozicion në të gjithë Grupin RBI dhe shërben si një politikë detyruese në nivel grupi. Rregullorja MSQ vendos përkufizime uniforme për klientët e qëndrueshëm dhe llojet e ndryshme të financave të qëndrueshme, si financat e gjelbra, sociale dhe të lidhura me MSQ. Kur klasifikon transaksionet, RBI merr në konsideratë përkufizimet e saj të brendshme dhe inkorporon dispozitat e taksonomisë së BE-së aty ku është e mundur, duke synuar parandalimin e larjes së gjelbër.

Korniza për Kreditë e Gjelbra dhe Sociale

Divizioni i bankimit retail të RBI ka publikuar “Kornizën për Huatë e Gjelbërta dhe Sociale” për të siguruar që huatë e ofruara për individë privatë dhe SME të jenë në përputhje me Parimet e Bondeve të Gjelbërta dhe Sociale dhe kërkesat rregullative. Kjo kornizë, e validuar nga Sustainability, përcakton definicionet për huatë “e gjelbërta” për individët privatë dhe SME dhe huatë “sociale” për NVM. Bankat e grupeve, përfshirë Bankën Raiffeisen në Kosovë, implementojnë këto definicione në tregjet ku RBI operon, duke mbështetur objektivat për lehtësimin dhe adaptimin. Kjo kornizë është pjesë e strategjisë më të gjerë të qëndrueshmërisë së RBI, e cila fokusohet në asetet me ndikime pozitive mjedisore dhe sociale për të mundësuar kalimin në një të ardhme të qëndrueshme

Këshillim për Klientin MSQ

Raiffeisen synon të ofrojë shërbime këshilluese të nivelit më të lartë për MSQ për klientët dhe të mbajë një standard të lartë cilësie. Ekipa e dedikuar e Këshillimit për MSQ në selinë qendrore të RBI-së kryen analiza dhe vlerësime ekspertësh për klientët korporativë dhe institucionalë nga perspektiva MSQ. Së bashku me ekspertët lokalë të MSQ, ata ndihmojnë klientët të identifikojnë aspektet e gjelbra dhe sociale të profileve të tyre të biznesit dhe ofrojnë këshilla ekspertësh për strukturimin e produkteve të reja dhe përshtatjen e atyre ekzistuese për të përmbushur kërkesat specifike MSQ.

Rreziqet e MSQ dhe parandalimi i “green washing”

Banka Raiffeisen në Kosovë ka implementuar procese për të integruar rreziqet MSQ dhe për të parandaluar ndikimet negative brenda procesit të përgjithshëm të financimit. Është krijuar një listë përjashtimesh të aktiviteteve korporative në të cilat Banka Raiffeisen nuk dëshiron të përfshihet, dhe punonjësit kanë marrë trajnim për identifikimin e aktiviteteve dhe sektorëve kritikë për qëndrueshmërinë. Për klientët dhe projektet kritike, përgatitet një opinion ekspertësh për MSQ, duke analizuar faktorët MSQ në nivelin e projektit dhe të kompanisë dhe duke vlerësuar ndikimet e tyre mjedisore dhe sociale. Ky opinion ka ndikim në vendimet e huadhënies, duke parandaluar ndikimet negative nga një perspektivë MSQ.

Kontrolli i parandalimit të "green washing"

RBI ka krijuar një proces për të parandaluar greenwashing, i cili është pjesë e Manualit të Rregulloreve të Grupit RBI. Ky proces fokusohet në strukturën dhe komunikimin e produkteve financiare të qëndrueshme, përfshirë ato të cilat janë të përcaktuara si "gjelbër," "sociale," ose "të lidhura me qëndrueshmërinë". Banka angazhohet për hapa të brendshëm procesesh që përfshijnë pjesëmarrjen e ekspertëve MSQ në transaksionet kritike me klientët, veçanërisht gjatë fazave të ofertës, ekzekutimit dhe vendimmarrjes. Duke përfshirë ekspertë MSQ, banka minimizon rreziqet e greenwashing dhe kontribuon në parandalimin e këtyre praktikave. Për më tepër, RBKO e ka përfshirë procesin e parandalimit të greenwashing si pjesë të Politikës/Procedurës së Komunikimit të Marketingu.

Punonjësit tanë

Banka është plotësisht e përkushtuar për rritjen dhe zhvillimin e punonjësve të saj, duke ofruar një gamë të larmishme mundësish mësimi. Këto përpjekje kanë rezultuar në njohuri të zgjeruara në fusha të ndryshme, duke përfshirë produktet bankare, praktikën e menaxhimit, metodat inovative të punës dhe teknologjinë. Ky angazhim e ka pozicionuar bankën si një lider tregu, duke u ofruar klientëve një shërbim më profesional dhe efikas përmes qasjeve adaptive.

Në vitin 2024, kishte një fokus të veçantë në promovimin e vetë-zhvillimit përmes mësimi në internet, i lehtësuar nga Sistemi i avancuar i Menaxhimit të Mësimi (LMS). Duke bashkëpunuar me ofruesit e trajnimeve brenda dhe jashtë Kosovës, banka vazhdimisht identifikon nevojat e trajnimit, duke përshtatur programe për të përmbushur kërkesat në zhvillim të punonjësve të saj.

Planet individuale të zhvillimit synojnë kompetenca specifike duke rritur gjasat e rritjes personale. eLearning ka fituar një pranim të gjerë, me interes të konsiderueshëm të punonjësve dhe mbështetje për kurse të zhvilluara brenda vendit. Viti 2024 pa gjithashtu një theks të shtuar në kurset online të ofruara nga jashtë, duke rritur efikasitetin dhe shumëllojshmërinë e të mësuarit. Gjithashtu, u organizuan seanca të stërvitjes fizike.

Mbështetja e bankës për punonjësit u shtri në kurse të licencuara që mbulojnë aftësitë teknike dhe të buta, në përputhje me vlerën e korporatës të "Të mësuarit". Të mësuarit gjatë gjithë jetës mbetet një temë qendrore, me një fokus të shtuar në 2024 në tema si mënyra e re e punës, transformimi digjital, shëndeti, siguria dhe diversiteti, të ofruara kryesisht në internet nga folësit kryesorë nga RBI dhe ekspertë vendas.

Të gjithë punonjësit e Raiffeisen kanë objektiva mësimore dhe plane zhvillimi të përfshira në vlerësimin e tyre vjetor të performancës. Për më tepër, një plan i përshtatur mësimi dhe zhvillimi hartohet dhe zbatohet bazuar në nevojat individuale/TNA (analiza e nevojave për trajnim) Kjo siguron fokusin tonë në të paturit e nevojave individuale si bazë për zhvillim dhe si e tillë nxit kulturën gjithëpërfshirëse në ofrimin e programeve të përshtatura për individët bazuar në nevojat e tyre dhe kërkesat e punës.

Disa nga programet e zhvillimit që sigurojnë që zhvillimi të jetë i balancuar dhe gjithëpërfshirës për të gjitha grupet e synuara:

- **RISE** (Raiffeisen Internship dhe Sponsorship për Inxhinierët). Program zhvillimi i dedikuar ofrimit të bursave dhe mundësie praktike për studentët e IT dhe mundësi të punësimit bazuar në performancën e praktikantëve. Mentorët e përkushtuar kanë metodë të qartë dhe objektive vlerësimi në identifikimin dhe zhvillimin e talenteve të këtij programi për punësim të mëtejshëm në një bankë. Përafërsisht 20 RISE-rs zgjidhen çdo vit në bazë vjetore.
- **Akademia e Lidershipit** (Programi i Zhvillimit Modular i dedikuar për të zhvilluar më tej menaxhimin/udhëheqësit tanë) të fokusuar në liderë në zhvillim të cilët krijojnë një mjedis dhe kulturë ku njerëzit ndihen të vlerësuar, të respektuar dhe të zhvilluar deri në potencialin e tyre të plotë. Rreth 30 pjesëmarrës për program.
- **Programi i Zhvillimit dhe Inovacionit të Pioneers AI** për punonjës të pasionuar dhe të aftë në Inteligjencën Artificiale që do përgatitin dhe pajisni punonjësit me aftësitë e nevojshme për t'iu përshtatur ndryshimeve të vazhdueshme digjitale dhe ndihmoni bankën të krijojë fuqi punëtore të dëshmuar në të ardhmen - pjesëmarrësit rreth 50 punonjës
- **Mundësi trajnimi** për të gjithë punonjësit në Sistemin e Menaxhimit të Mësimi ku punonjësit kanë qasje në një portofolio mësim prej më shumë se 5 000 trajnimesh (përfshirë trajnimet për Diversitetin dhe Përfshirjen) si dhe një Bibliotekë të shtëpisë (Biblioteka Raiffeisen) e disponueshme për të gjithë.

Menaxhimi i talenteve

Gjatë gjithë vitit 2024, pati një përpjekje të vazhdueshme për të rritur ndërgjegjësimin dhe grupin e aftësive të menaxherëve të njerëzve në lidhje me aftësitë njerëzore. Programi i Menaxhimit të Talenteve dhe Programi i Lidershipit u forcuan dhe u mbështet zyrtarisht. Këto nisma janë krijuar për të njohur talentin dhe për të rritur aftësitë e punonjësve dhe menaxherëve më premtues të bankës. Ata përdorin një përzierje të metodave praktike, jokonvencionale dhe akademike të jo konvencionale të mësuarit për të thelluar ekspertizën dhe për të nxitur inovacionin.

TalentED Academy - Programi i Zhvillimit për punonjësit që tregojnë performancë të jashtëzakonshme dhe talent për

zhvillim të mëtejshëm. Grupi i synuar i programit janë rreth 30 talente në vit, të cilët vlerësohen përmes procesit specifik objektiv të identifikimit të talentëve – Programi ka bazë të ndryshme punonjësish talente të rinj, ekspertë të lartë dhe është gjithëpërfshirës për sa i përket profileve të punonjësve, ekspertizës, gjinisë, moshës.

Mjedis i sigurt i punës

Si një punëdhënës i preferuar, ne e kuptojmë se mirëqenia e organizatës sonë varet nga mirëqenia e punonjësve tanë. Angazhimi ynë për të ofruar një mjedis modern pune, duke përfshirë modele të reja pune dhe zyra bashkëkohore, së bashku me iniciativat për shëndetin dhe mirëqenien, është i orientuar drejt zhbllokimit të potencialit të plotë të fuqisë sonë punëtore.

Me orar fleksibël të punës dhe një model pune hibrid, qëllimi ynë është t'u ofrojmë punonjësve tanë fleksibilitet më të madh dhe mundësi për të punuar në distancë. Duke i fuqizuar punonjësit tanë që të zgjedhin oraret e tyre të punës dhe mjediset e favorshme për produktivitetin e tyre, ne besojmë se rrisim lumturinë e tyre, promovojmë mirëqenien mendore dhe përfundimisht sjellim performancë dhe produktivitet më të mirë.

Për më tepër, pajisjet tona në vend, si mensa, nxisin një ndjenjë komuniteti dhe bashkëpunimi, duke u përafëruar me vlerat tona thelbësore.

Dhoma jonë sportive është krijuar për të mbështetur shëndetin, mirëqenien dhe kënaqësinë e punonjësve tanë gjatë orarit të tyre të punës.

Mirëqenia fizike (Dhomë sportive në mesin e qendrave me aktivitete fizike të subvencionuara si: Pilates, Yoga, Kickbox), HikingSesionet, grupi i vrapuesve në mëngjes, grupet e biçikletave, sfidat dhe shpërblimet në lidhje me shëndetin, -

Mirëqenia psikologjike (Vendi gjithëpërfshirës i punës, shpërblime dhe njohje, qasje e lehtë në financim nëpërmjet normave preferenciale të interesit në produktet bankare, Lidhje kuptimplote, Ndjenja e përkatësisë, Fleksibilitet, Politika Miqësore për Familjen, Pushim mjekësor me pagesë afatgjatë për punonjësit dhe anëtarët e ngushtë të familjes, Punë në distancë, Profesioni i Shëndetit Mentor Nutricionistët etj.), Sesionet e Prindërimit, Ndërtesat e Ekipit, Ngjarje Socializimi (ekskursione, festa të punonjësve, Ngjarjet familjare të punonjësve)

Një vit kushtuar mirëqenies, me një sërë aktivitete të përqendruara rreth menaxhimit të shëndetit dhe mirëqenies së përgjithshme. Aktivitetet përfshijnë vrapime në mëngjes, çiklizëm, shëtitje, sesione të shëndetit mendor, programe gatimi dhe ushqimi të shëndetshëm, joga falas, Pilates, kimboks, vozitje për dhurimin e gjakut dhe një sfidë hapash. Gjithashtu, u organizuan seanca për nënat në pushim të lehonisë për të trajtuar disiplinën pozitive në prindërimin e përditshëm në bashkëpunim me subjekte të jashtme.

Iniciativa #FeelGoodOctober si pjesë e Shëndetit dhe Mirëqenies së Punonjësve, u fokusua kryesisht në seancat ndërgjegjëse dhe edukuese me profesionistë shëndetësorë (psikologë, mjekë, nutricionistë) me seanca live të organizuara në Qendrën e Trajnimit që ndodhet në Zyrën Qendrore, në vitin 2024 ne e zgjeruam seancën në të gjithë rrjetin e udhëtimit në degën tonë (NusyP) Degët dhe seancat e mbajtura për punonjësit në vendet e tyre të banimit dhe të punës. Me këtë, ne siguroam gjithëpërfshirjen dhe barazinë për punonjësit në arritjen e të gjitha nismave të Shëndetit dhe Mirëqenies. Ne organizuam 18 aktivitete, duke përfshirë aktivitetin fizik (energjiues), seancat e shëndetit të trurit, seancat e të ushqyerit dhe dhuratat si plane të personalizuar të vakteve nga një nutricionist, librin "Neuroshkenca për udhëheqësit" dhe kontrollet e sigurimit shëndetësor.

Banka është gjithashtu krenare të theksojë përkushtimin tonë për ekuilibrin gjinor dhe mundësitë e barabarta.

Për më tepër, vlen të përmendet se angazhimi për Qëndrueshmërinë e Punonjësve brenda Propozimit tonë për Vlerën e Punonjësve shtrihet në mbrojtjen e një vendi pune që është i larmishëm dhe gjithëpërfshirës. Me një përfaqësim prej mbi 50% të grave në bankë dhe mbi 50% në role drejtuese, ne promovojmë në mënyrë aktive mirëqenien e punonjësve, ruajtjen e talentëve dhe tërheqjen e individëve të aftë.

Kjo përpjekje e bashkërenduar ka një ndikim të drejtpërdrejtë në strategjinë tonë Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (MSQ).

Punëdhënës miqësor ndaj familjes

Në vitin 2024, banka vazhdoi të njihet përmes projektit "Zgjerimi i Zgjedhjeve përmes Politikave Miqësore për Familjen" nga UNFPA (Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë) për angazhimin e saj ndaj politikave të vendit të punës miqësore me familjen. Këto politika janë krijuar për të ndihmuar gratë dhe burrat në arritjen e një ekuilibri midis përgjegjësisë të tyre profesionale dhe personale, duke nxitur fuqizimin ekonomik të grave dhe duke inkurajuar rritjen e pjesëmarrjes së burrave në përgjegjësitë e kujdesit prindëror.

Vazhduam me edicionin e dytë të eventit veror, të quajtur "Dita e Punonjësve" për punonjësit tanë dhe fëmijët e tyre. Kjo ngjarje thekson përkushtimin tonë të vazhdueshëm dhe njohjen e punonjësve tanë dhe familjeve të tyre, duke vendosur pozicionin tonë si një Punëdhënës i Zgjedhur.

Raiffeisen Bank në Kosovë njihet nga UNFPA si "Kompania Kampion" për politikën dhe praktikën e saj miqësore ndaj familjes, kjo njohje është në harmoni me strategjinë tonë më të gjerë Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (MSQ).

Diversiteti dhe përfshirja

Raiffeisen Bank në Kosovë (RBKO) ndan përkushtimin e RBI Group për mundësi të barabarta për të gjithë punonjësit, pavarësisht nga mosha, gjinia, kombësia, orientimi seksual dhe identiteti, paaftësia, feja apo besimi. Si një organizatë e madhe, ne e njohim funksionin tonë model dhe ndikimin që mund të kemi në jetën e punonjësve, klientëve, palëve të interesuara dhe shoqërisë. Duke përqafuar përgjegjësinë tonë shoqërore, RBKO ka bërë një përpjekje të përbashkët për të trajtuar diversitetin dhe përfshirjen në mënyrë sistematike.

Për të udhëhequr qasjen tonë ndaj diversitetit dhe përfshirjes, ne i përmbahemi Politikës së Diversitetit dhe Përfshirjes së Grupit RBI. Kjo politikë përcakton qëndrimet, rolet dhe përgjegjësitë e nevojshme për trajtimin efektiv të kësaj teme dhe përshkruan parimet që mbështesin diversitetin dhe strategjinë tonë të përfshirjes brenda Grupit. Në RBK, ne kemi emëruar zyrtarë të diversitetit dhe përfshirjes, dhe kemi miratuar strategji lokale në përputhje me objektivat e Grupit në të gjitha filialet kryesore.

Objekti i parësor i Strategjisë së Diversitetit dhe Përfshirjes është të përfshijë këtë temë në të gjithë organizatën tonë. Ne aspirojmë të lëvizim përtej nismave të izoluar të drejtuara vetëm nga departamenti ynë i Njerëzve, Kulturës dhe Mësimi ose oficerëve të diversitetit. Në vend të kësaj, ne kërkojmë të integrojmë diversitetin dhe përfshirjen në të gjitha proceset tona dhe ta bëjmë atë një përgjegjësi të ekipeve tona të menaxhimit. Në vend që të përqendrohemi në dimensionet individuale të diversitetit veçmas, ne adoptojmë një qasje holistike të bazuar në pesë parime që integrojnë dimensionet tilla si gjinia, identiteti seksual dhe aftësitë e ndryshme.

Duke përqafuar diversitetin dhe përfshirjen në të gjitha nivelet, ne synojmë të krijojmë një mjedis ku çdo punonjës të ndihet i vlerësuar, i respektuar dhe i fuqizuar. Ne besojmë se nxitja e diversitetit dhe përfshirjes jo vetëm që kontribuon në një vend pune më të barabartë, por gjithashtu rrit aftësinë tonë për të kuptuar dhe përmbushur nevojat e bazës sonë të ndryshme të klientëve. Ne jemi të përkushtuar për të promovuar një kulturë të hapjes, bashkëpunimit dhe mësimi të vazhdueshëm, ku diversiteti shihet si një forcë që nxit inovacionin dhe suksesin.

Gjatë vitit 2024 në fokus të diversitetit dhe përfshirjes banka ka arritur këto rezultate:

Ekziston një përzierje e pjesëmarrjes së meshkujve dhe femrave në fuqinë punëtore të Bankës, afërsisht 97% e punonjësve janë punonjës me kohë të plotë, gjithashtu ka një përzierje të mirë të grupmoshave brenda Bankës dhe deri në fund të vitit 2024 kemi arritur 52% kundrejt objektivit prej 35% të grave përfaqësuese në nivel drejtues (Bordi Mbikëqyrës dhe B1 i kombinuar, Bordi Menaxhues dhe B1).

Pesë Parimet për Strategjinë e Diversitetit dhe Përfshirjes	
	Angazhimi dhe përkushtimi ynë ndaj diversitetit dhe përfshirjes fillon që në nga niveli më i lartë i menaxhimit
	Ekipet e tona të menaxhimit janë të shumëllojshme dhe të vetëdijshme për rëndësinë e diversitetit
	Ne fuqizojmë të gjitha punonjësit te kontribuojnë te një kulturë përfshirëse të punës
	Ne integrojmë në mënyrë aktive diversitetin dhe përfshirjen në proceset dhe praktikatat e BNJ.
	Ne punojmë në mënyrë transparente dhe në bazë të grup moshave dhënave

Ekologjia e brendshme

Banka është e përkushtuar në rritjen e mbrojtjes së mjedisit dhe klimës si një aspekt integral i përgjegjësisë sonë sociale, duke u pozicionuar si kujdestarë të përgjegjshëm të mjedisit. Gjatë viteve të fundit, kapja e të dhënave të emetimeve paraqiti një sfida të dukshme; megjithatë, banka është e kënaqur të raportojë progres të rëndësishëm në identifikimin dhe matjen e pikave përkatëse të të dhënave.

Si pjesë e angazhimit për qëndrueshmëri, ajo ka identifikuar me përpikëri faktorët që ndikojnë në ndotjen e mjedisit dhe ka zhvilluar në mënyrë proaktive masa dhe iniciativa për të zbutur ndikimin e tyre. Plani i vazhdueshëm i zbatimit nënvizon përkushtimin tonë për të realizuar ndryshime pozitive.

Duke forcuar më tej angazhimin mjedisor, banka ka marrë certifikatën ISO 14001, duke demonstruar aderimin tone sipas standardeve të njohura ndërkombëtarisht të menaxhimit mjedisor. Ky certifikim pasqyron qasjen e strukturuar për të minimizuar ndikimin mjedisor, për të siguruar përmirësim të vazhdueshëm dhe për të forcuar praktikatat e qëndrueshme përgjatë operacioneve tona.

Si pjesë e angazhimit për qëndrueshmëri, ne po paraqesim një përmbledhje të detajuar të ndikimit tonë mjedisor për vitin 2024. Këto zbulime janë pjesë e përpjekjeve tona të vazhdueshme për të matur dhe menaxhuar gjurmën tonë të karbonit, duke përfshirë Fushën 1, Fushëveprimin 2 dhe emetimet përkatëse të fushës 3.

Ky raport përfshin matjet e kërkuara, objektivat për reduktimin e emetimeve dhe iniciativat që kemi zbatuar.

Emetimet e fushës 1 (Emetimet e drejtpërdrejta nga burime në pronësi ose të kontrolluara)

Viti	Lloji i automjetit	KM	Konsumi i karburantit (L)	Faktori i emetimit (kg CO ₂ /L)	CO total, (kg)	CO total, (ton)
2023	Benzine (7L/100km)	695,536.1 km	48,687.52 L	2.31	112,531.83	112.53
	Naftë (7L/100km)	257,396.42 km	18,017.72 L	2.68	48,295.54	48.30
	Hibrid (4L/100km)	417,081.65 km	16,683.24 L	2.31	38,525.14	38.53
Total 2023		1,370,014.17 km	83,388.48 L		199,352.51	199.36
2024	Benzine (7L/100km)	295,476.68 km	20,683.32 L	2.31	47,778.16	47.78
	Naftë (7L/100km)	76,441.99 km	5,350.87 L	2.68	14,358.34	14.36
	Hibrid (4L/100km)	1,013,351.09 km	40,534.04 L	2.31	93,633.38	93.63
Gjithsej 2024		1,385,269.76 km	66,568.23 L		155,769.88	155.77
Reduktimi (%)		-16,820.25 L	-43,582.63 kg	-43.59 ton		
Përqindja e Reduktimit			-20.14% Reduktimi L	-21.86% Reduktimi Ton CO ₂		

Në vitin 2024, pas kalimit në më shumë automjete hibride, emetimet ranë në 155.77 ton CO. Reduktimi i emetimeve ishte 20.14%, duke demonstruar progres të rëndësishëm në qëndrueshmëri.

Reduktimi total i shkarkimeve: Reduktimi total i emetimeve të CO, nga flota në vitin 2024 ishte -21.86% krahasuar me 2023.

Emetimet e fushës 2 (Emetimet indirekte nga energjia elektrike e blerë)

Tabela 2. Emetimi i CO2 me konsumin e energjisë

Burimi i Energjisë	Konsumi 2023 (kWh)	2023 CO ₂ (ton)	Konsumi 2024 (kWh)	2024 CO ₂ (ton)
Gjithsej energjia elektrike e blerë nga Kesco	3,417,827 kWh	1230.41 t	3,456,957 kWh	1244.50 t
Energjia nga burimet e ripërtërishme e blerë nga Kesco	264,198 kWh	-95.00 t	234,381 kWh	-84.37 t
Gjenerimi i paneleve diellore	31,677 kWh	-11.40 t	33,129 kWh	-11.92 t
Totali i Energjisë Elektrike nga burime të ndryshme	3,449,504 kWh	1124.01 t	3,490,086 kWh	1,148.21 t

Fusha 2 Faktori i shkarkimit:0,36 kg

Fusha 3 Emetimet e tjera indirekte:

(Udhëtimi ajror biznesor) CO, Tabela e Raportit të Emetimeve 2023 vs 2024 dhe të dhënat e kompensimit:

Viti	Nr. i Biletave	PKM	Faktori i Emetimit (kg CO ₂ /pkm)	Gjithsej CO ₂ (kg)	Totali i CO ₂ (ton)	Emetimi i karbonit i kompensuar i biletave	Reduktimi CO ₂ (kg)	Reduktimi CO ₂ (tons)	Neto CO ₂ Emetimet (ton)	CO ₂ Totali Reduktimi i në 2024 (ton)	Gjithsej Reduktimi i CO ₂ në përqindje 2024
2023	198	277,200	0.158	43,803.6	43.80	0	0	0	43.80	0	0%
2024	246	344,400	0.158	54,415.2	54.42	190	42,028	42.03	12.39	42.03	77.24%

Tabela 4. Të dhënat e mbetjeve dhe riciklimit (2023 vs 2024)

Materiali	2023Sasia	2024Sasia
Elektronikë dhe Pajisjet metalike (copë)	405 pcs	1,460 pcs
Riciklimi (KG)		
Elektronikë & Metal	1,800 kg	4,280 kg
Letër	1,970.29 kg	3,355 kg
Plastike	40.88 kg	N/A
Xhami	10.64 kg	56 kg
Kanaçe	1.6 kg	N/A

Iniciativat e Qëndrueshmërisë

Në vitin 2024, RBKO kompensoi gjithsej 190 bileta udhëtimi ajror nga 246 gjithsej bileta gjatë procesit të blerjes me programin e kompensimit të karbonit të Austrian Airlines. Kjo nismë rezultoi në një reduktim të CO₂ me 42.03 tonë, që përfaqëson 77.24% të totalit të emetimeve të udhëtimit ajror për vitin.

Si rezultat, emetimet neto të CO₂ për udhëtimet ajrore të biznesit u reduktuan në 12.39 ton në 2024, duke rënë ndjeshëm nga bruto emetimet prej 54.42 ton – me kosto prej 1,258.52 €.

Flota tani përfshin 86 automjete hibride në vitin 2024, duke zëvendësuar ndjeshëm automjetet me benzinë dhe naftë me modele hibride. Automjetet hibride janë më efikase në karburant (4L/100 km) dhe për këtë arsye kanë kontribuar në reduktimin e emetimeve të CO₂.

Normat e përmirësuara të riciklimit për elektronikë, letër dhe materiale të tjera krahasuar me vitin 2023 siç tregohet në tabelën 4.

Përdorimi i vazhdueshëm i paneleve diellore në selinë qendrore, duke gjeneruar mbi 33,000 kWh në 2024, që kontribuoi në reduktimin e karbonit me 11.92 tonë nga sasia totale e karbonit të prodhuar nga energjia elektrike e përdorur nga banka jonë.

Në të njëjtën kohë nga të dhënat e Agjencisë së Statistikave të Kosovës kemi kuptuar se 6.78% e energjisë së shpërndarë vjetore nga Kesco në vitin 2024 është prodhuar nga era ose dielli. Bazuar në këto statistika kuptojmë se nga sasia totale e energjisë elektrike të blerë nga ne, 33,129 kWh ishin nga burime të rinovueshme që do të thotë 84.37 ton reduktim të karbonit në sasinë totale vjetore.

Objektivat mjedisore të Grupit

Për të kuptuar kategorizimin e emetimeve të CO₂, ato ndahen në tre "Fusha" sipas Protokollit të Gazrave Serrë:

- Fusha 1: Kjo përfshin emetimet e drejtpërdrejta të gazeve serrë të prodhuara nga vetë kompania. Shembujt përfshijnë emetimet nga burime të palëvizshme si termocentralet dhe kaldaja, emetimet nga burimet e lëvizshme si automjetet në pronësi të kompanisë, emetimet nga proceset e prodhimit dhe emetimet kalimtare.
- Fusha 2: Kjo përfshin emetimet indirekte që rezultojnë nga furnizimi me energji i kompanisë. Ai përfshin emetimet e lidhura me energjinë e ofruar nga furnizues të jashtëm për energjinë ose ngrohjen e objekteve të kompanisë.
- Fusha 3: Kjo përfshin të gjitha emetimet e tjera brenda kufijve operacionalë të kompanisë. Kjo përfshin emetimet nga udhëtimet e biznesit, furnizimet e zyrës (përfshirë letrën), mbeturinat dhe emetimet e lidhura me energjinë siç janë humbjet në transmetim. Në këtë kapitull, ne fokusohemi në raportimin e emetimeve të Fushës 3 në lidhje me ekologjinë e brendshme.

RBI është e përkushtuar ndaj nismës së synimeve të bazuara në shkencë dhe ka vendosur një objektiv për të zvogëluar emetimet e CO₂ të brendshme me 35 përqind. Viti bazë për këtë objektiv është viti 2020 dhe zbatohet veçmas për emetimet e fushës 1+2 dhe të fushës 3. Për të arritur këtë objektiv, RBI synon një reduktim vjetor të emetimeve të CO₂ prej të paktën 2.9 përqind, përmirësim të efikasitetit energjetike, rritje të përdorimit të energjisë së ripërtëritshme, ulje të udhëtimeve të biznesit dhe masa ndërgjegjësimi të punonjësve.

Investimet Komunitare

Si bankë përgjegjëse, Raiffeisen Bank në Kosovë njihet rolin tonë integral brenda komuniteteve të cilave u shërbejmë. Ky angazhim shtrihet përtej shërbimeve financiare pasi ne jemi të përkushtuar për të kontribuar aktivisht në zhvillimin lokal dhe avancimin arsimor, prandaj ne kemi sponsorizuar programe lokale të artit, iniciativa arsimore që synojnë rritjen e edukimit financiar dhe federatave sportive.

Banka është e përkushtuar për të kryer biznesin tonë në një mënyrë të përgjegjshme shoqërore, duke siguruar që veprimet tona të kontribuojnë në mirëqenien afatgjatë të individëve, bizneseve dhe komuniteteve brenda tregjeve tona. Angazhimi ynë shtrihet përtej objektivave të biznesit, pasi ne kërkojmë në mënyrë aktive të adresojmë sfidat sociale, të nxisim pasurimin kulturor dhe të mbështesim qëndrueshmërinë mjedisore. Si pjesë e strategjisë sonë të përgjegjësisë sociale të korporatës, ne përpiqemi të kemi një ndikim domethënës duke mbështetur iniciativat që promovojnë zhvillimin social, inovacionin dhe edukimin. Ne e njohim rëndësinë e investimit në komunitetet ku operojmë, forcimin e lidhjeve shoqërore dhe nxitjen e ndryshimeve pozitive.

Në përputhje me këto vlera, banka ka ndarë buxhet të dedikuar për sponsorizime dhe donacione në vitin 2024. Ky financim mbështet fusha kyçe si sporti, kultura, arsimi, inovacioni, konferencat dhe iniciativat sociale. Duke i drejtuar burimet drejt këtyre sektorëve thelbësorë, ne synojmë të krijojmë vlera të qëndrueshme, të inkurajojmë rritjen dhe të përmirësojmë cilësinë e përgjithshme të jetës si për individët ashtu edhe për organizatat.

Nëpërmjet këtyre nismave, ne riafirmojmë angazhimin tonë për qytetarinë e korporatës, duke siguruar që kontributet tona të lënë një ndikim kuptimplotë dhe të qëndrueshëm në shoqëri.

Në vitin 2024, ne inkurajojmë në mënyrë aktive punonjësit tanë që të angazhohen në iniciativat të ndryshme vullnetare, duke nxitur një kulturë të përgjegjësisë sociale dhe përfshirjes së komunitetit. Për të mbështetur këtë përpjekje, ne krijuam një grup të përkushtuar vullnetarësh, duke i ofruar stafit mundësi për të kontribuar në projekte kuptimplote. Një nga nismat kryesore ishte pjesëmarrja jonë në një projekt mjedisor të fokusuar në ripyllëzimin. Punonjësit patën mundësinë të merrnin pjesë në krijimin e bombave me fara, të cilat më vonë u vendosën nga dronët në zona të vështira për t'u arritur për të mbështetur përpjekjet për mbjelljen e pemëve dhe për të promovuar restaurimin ekologjik.

Gjithashtu, në bashkëpunim me Qendrën Kosovare të Transfuzionit është organizuar edhe dhurimi i gjakut. Duke organizuar ngjarjen në bankën tonë, ne lehtësuam pjesëmarrjen e punonjësve dhe përforcuam angazhimin tonë për shëndetin publik dhe mirëqenien e komunitetit.

Nëpërmjet këtyre nismave, ne vazhdojmë të forcojmë rolin tonë si një organizatë e përgjegjshme shoqërore, duke fuqizuar punonjësit tanë që të kenë një ndikim pozitiv dhe të qëndrueshëm në shoqëri.

Gjatë vitit 2024, banka mbështeti Boost Kosovën me UNDP-në dhe iniciativën për nxitjen e inovacionit të ndikimit social dhe përshpejtimin e Agjendës 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm.

Përpjekjet për promovimin e transportit publik vazhdojnë pasi ne siguroam bileta autobusi për 300 punonjës që udhëtonin për në zyrën tonë kryesore në Prishtinë. Kjo nismë e dalë nga një sondazh i brendshëm ku shumë nga kolegët tanë shprehën një preferencë për opsione më miqësore me mjedisin, vjen pas kontributit tonë në fillim të vitit 2024 për të promovuar përdorimin e transportit publik duke mbështetur një fushatë video për këtë çështje të rëndësishme.

Në tetor 2024, në bashkëpunim me Komunën e Prishtinës, banka ndërmori një iniciativë të gjelbërimit duke mbjellë pemë dhe gjelbërim në përafërsisht një hektar në lagjen Bregu i Diellit. Zonës iu shtuan gjithsej 400 pemë dhe bimë, duke e shndërruar hapësirën në një mjedis mikpritës për ta shijuar komunitetin. Kjo përpjekje jo vetëm që rrit tërheqjen estetike të lagjes, por gjithashtu luan një rol jetik në uljen e ndotjes.

Banka mbështeti projektin Green Wings kushtuar ripyllëzimit. Duke përdorur dronët për mbjelljen e pemëve, projekti synon të rigjallërojë pyjet në Prishtinë dhe të promovojë qëndrueshmërinë mjedisore. E zbatuar nga Sustainability Leadership Kosova në partneritet me Komunën e Prishtinës dhe USAID Kosovo Adapt Activity, kjo nismë demonstroi potencialin e teknologjisë dhe inovacionit në trajtimin e sfidave mjedisore. Projekti u lançua solemnisht në maj 2024, ndërsa pamambjellja u zhvillua në vjeshtën e vitit 2024.

Banka është shpërblyer me Çmimin e Korporatës për Përsosmëri në CSR nga Kosova CSR Network, ky çmim iu dha Bankës sonë në bazë të aktiviteteve që kemi bërë në drejtim të Investimeve në Komunitet dhe mbështetjes në forma të ndryshme për komunitetet lokale në Kosovë në fushën e mjedisit, sportit, arsimit, artit dhe kulturës, vullnetarizmit dhe krijimit të shumë partneritetet si UNICEF, UNDP, UNFPA, UN Women, CEL Kosova, Handikos dhe Rrjeti CSR demonstrojnë një përkushtim përmirëqenia sociale, gjithëpërfshirja dhe fuqizimi i komuniteteve të marginalizuara. Si dhe lidhjen e të gjitha këtyre aktiviteteve me Objektivat dhe objektivat e OKB-së për Zhvillimin e Qëndrueshëm.

Arsimi dhe fuqizimi i komunitetit janë thelbësore për shtyllën e CSR. Mbështetje për kulturën dhe arsimin vendas, iniciativat e edukimit financiar, bashkëpunimet me federatat sportive dhe partneritetet strategjike si agjencitë e Kombeve të Bashkuara

(UNICEF, UNDP, UNFPA, UN Women) për të adresuar prioritetet globale dhe lokale, duke theksuar SDG-të përmes këtyre partneriteteve strategjike.

Në vitin 2024 Raiffeisen Bank ka mbështetur "Forumin e Parë të Investimeve të Qëndrueshme në Kosovë", një ngjarje dyditore e organizuar në Prishtinë.

Përveç kësaj, Raiffeisen Bank në Kosovë ka ndërmarrë disa hapa për të promovuar edukimin financiar përmes iniciativave të ndryshme:

- Sesionet e edukimit në Minecraft: Në vitin 2024, realizuam disa seanca Minecraft, duke filluar në "Mileniumi 3 - Shkolla e Mesme dhe të Larta", ku reagimi nga nxënësit ishte jashtëzakonisht pozitiv. Po ashtu, gjatë Javës së Lëvizshmërisë në Prishtinë në shtator, organizuam një sesion të veçantë edukimi financiar për fëmijë duke përdorur lojën Minecraft, i cili pati një sukses të madh. Seanca të tjera u mbajtën në dhjetor në bashkëpunim me Qendrën Rinore të Prishtinës dhe planifikojmë t'i vazhdojmë këto aktivitete gjatë vitit 2025. Loja është promovuar në llogarinë tonë TikTok (video e bashkangjitur gjithashtu në këtë email) dhe është gjithashtu e disponueshme në faqen tonë të internetit, e përkthyer dhe e përshtatur në gjuhën lokale, duke inkurajuar prindërit të eksplorojnë këto koncepte financiare me fëmijët e tyre në shtëpi.
- Njohuria Financiare për Sipërmarrësit, në shtator 2024 Raiffeisen Bank iu bashkua nismës "Arsimimi Financiar për Sipërmarrësit" të organizuar nga ECIKS, që synon Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme (NVM). Ky projekt synon t'i pajisë sipërmarrësit me njohuri thelbësore financiare thelbësore për rritjen e biznesit. Ne kemi realizuar 5 punëtori në Prishtinë, Gjakovë dhe Prizren, me fokus buxhetimin, planifikimin financiar, strategjitë e investimeve, MSQ dhe menaxhimin e kursimeve. Këto punëtori do të vazhdojnë të mbahen edhe në qytete të tjera të Kosovës gjatë muajve të ardhshëm.
- Promovimi i edukimit financiar përmes TV Kombëtar: Raiffeisen Bank gëzon një partneritet me transmetuesin publik të Kosovës, duke na lejuar të shfaqim intervista mujore në programin e tyre të mëngjesit. Përfaqësuesit e një banke diskutuan mbi rëndësinë e edukimit financiar, me theks të veçantë tek bizneset.

Për të promovuar sportin dhe rekreacionin, duke nxitur një mënyrë jetese të shëndetshme dhe aktive në mesin e anëtarëve të komunitetit, ne vazhduam të mbështesim Federatën e Volejbollit të Kosovës dhe Federatën e Futbollit.

Sponsorizimi i Shoqatës së Miqësisë së Austrisë me Kosovën dhe Ditës Kombëtare të Austrisë përmes Ambasadës Austriake në Kosovë thekson përpjekjet tona të shtrirjes ndërkombëtare, duke nxitur marrëdhëniet diplomatike dhe shkëmbimin ndërkulturor për të nxitur ndryshime pozitive si në nivel lokal ashtu edhe në atë global.

Bashkëpunimi me RTK-në mundësoi të përforcojmë mesazhin tonë dhe të arrijmë një audiencë më të gjerë, duke promovuar ndërgjegjësimin dhe angazhimin në iniciativat tona të komunitetit, si dhe duke promovuar rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit dhe SDG-ve përmes bashkëpunimit tonë me INDEP.

Nëpërmjet bashkëpunimeve dhe partneriteteve të lartpërmendura, Raiffeisen Bank në Kosovë mbetet e palëkundur në misionin e saj për të nxitur ndryshime pozitive sociale, duke nxitur një të ardhme më gjithëpërfshirëse, të qëndrueshme dhe më të begatë për të gjithë.

Figurat Kryesore Jo-Financiare

RAPORTI I QËNDRUESHMËRISË

1. Pajtueshmëria me Standardet e Shpalosjes së Qëndrueshmërisë SNRF

Raporti i qëndrueshmërisë së bankës është përgatitur në përputhje me Standardet e Shpalosjes së Qëndrueshmërisë sipas SNRF-ve të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Qëndrueshmërisë (ISSB).

Përveç kësaj, gjatë përgatitjes së këtij raporti, janë referuar dhe janë marrë në konsideratë temat e shpalosjes në standardet e Bordit të Standardeve të Kontabilitetit të Qëndrueshmërisë (SASB).

Lidhja me pasqyrat financiare (periudha e raportimit, subjekti raportues dhe valuta e prezantimit)

Raporti i qëndrueshmërisë është përgatitur për bankën dhe duhet të lexohet në lidhje me pasqyrat financiare të bankës të përgatitura në përputhje me Standardet e Kontabilitetit SNRF. Ai mbulon një periudhë 12-mujore për vitin që përfundon më 31 dhjetor 2024, e cila është në përputhje me periudhën raportuese të pasqyrave financiare përkatëse.

2. Ndikimi Mjedisor dhe Përpjekjet e Qëndrueshmërisë (Fushëveprimi 1,2 dhe 3)

Hyrje

Banka e kupton rëndësinë kritike të qëndrueshmërisë në formësimin e një të ardhmeje të begatë për komunitetet tona, për klientët tanë dhe planetin. Si një bankë lidere, ne jemi të përkushtuar të integrojmë praktika të qëndrueshme në çdo aspekt të operacioneve, produkteve dhe shërbimeve tona. Qasja jonë ndaj qëndrueshmërisë është e rrënjësor në besimin se banka e përgjegjshme jo vetëm që mbështet kujdesin mjedisor, por gjithashtu nxit rritjen ekonomike afatgjatë dhe mirëqenien sociale.

Banka ka krijuar Komitetin e Qëndrueshmërisë, që është përgjegjës për mbikëqyrjen e rreziqeve dhe mundësive që lidhen me qëndrueshmërinë, duke përfshirë çështjet e lidhura me klimën. Mbledhja dhe raportimi në Bord bëhet në baza tremujore për të siguruar mbikëqyrje gjithëpërfshirëse dhe përafrim strategjik. Për më tepër, mbahen takime të rregullta mujore për secilën shtyllë të qëndrueshmërisë për të adresuar çështjet dhe iniciativat specifike në kohën e duhur. Zyrtari Kryesor i Qëndrueshmërisë është përgjegjës për udhëheqjen e strategjisë së qëndrueshmërisë dhe mbikëqyr zbatimin e iniciativave të qëndrueshmërisë, si dhe siguron përafrimin me objektivat tona të përgjithshme të biznesit. Zyrtari Kryesor i Qëndrueshmërisë i raporton drejtpërdrejt CEO dhe anëtarëve tjerë të Bordit, duke siguruar përditësime të rregullta mbi progresin, sfidat dhe mundësitë që lidhen me qëndrueshmërinë.

Në vijim, si pjesë e angazhimit të bankës për qëndrueshmërinë, është paraqitur një përmbledhje e ndikimit mjedisor të bankës për vitin 2023 dhe 2024. Këto informacione shpjeguese janë pjesë e përpjekjeve të vazhdueshme të bankës për të matur dhe menaxhuar gjurmën tonë të karbonit, duke përfshirë Fushëveprimin 1, Fushëveprimin 2 dhe emisionet përkatëse të Fushëveprimi 3. Ky raport përfshin matjet e kërkuara, objektivat për zvogëlimin e emisioneve dhe iniciativat që janë zbatuar.

2.1. Emisionet nga Fushëveprimi 1 (Emisioni drejtpërdrejtë nga burimet në pronësi ose të kontrolluara)

Më poshtë janë paraqitur emisionet e CO2 dhe zvogëlimi i emisioneve të CO2 për vitin 2023 dhe 2024:

Viti	Lloji i automjetit	Konsumi i karburantit (L)	Faktori i emisionit (kg CO ₂ /L)	CO2 total (kg)	CO2 total (ton)
2023	Benzin (7 litra/100 km)	48,687.52 L	2.31	112,531.83	112.53
	Naftë (7 litra/100 km)	18,017.72 L	2.68	48,295.54	48.3
	Hibrid (4 litra/100 km)	16,683.24 L	2.31	38,525.14	38.53
	Gjithsej 2023	83,388.48 L		199,352.51	199.36
2024	Benzin (7 litra/100 km)	20,683.32 L	2.31	47,778.16	47.78
	Naftë (7 litra/100 km)	5,350.87 L	2.68	14,358.34	14.36
	Hibrid (4 litra/100 km)	40,534.04 L	2.31	93,633.38	93.63
	Gjithsej 2024	66,568.23 L		155,769.88	155.77
▼ Zvogëlimi (%)				-43,582.63 kg	-43.59 ton
▢ Përqindja e zvogëlimit				-20.14%	-21.86%

Llogaritja:

Banka ka llogaritur emisionet e CO2 për Fushëveprimin 1 (flota e automjeteve) duke përdorur formulën e mëposhtme:
CO2=Konsumimi i karburantit (L)×Faktori i Emisionit (kg CO2/L)

Rezultatet kryesore për automjetet:

Më 31 dhjetor 2023, emisionet nga automjetet e bankës arritën në 199.36 ton CO2. Që nga 31 Dhjetor 2024, pas kalimit në më shumë automjete hibride, emisionet kanë rënë në 155.77 ton CO2.
Zbritja e emisioneve ka qenë 21.86%, duke demonstruar progres të konsiderueshëm në qëndrueshmëri.

2.2. Emisionet nga Fushëveprimi 2 (Emisionet indirekte nga energjia elektrike e blerë)

Tabela 2. Emisioni i CO2 me konsumin e energjisë

Burimi i Energjisë	Konsumi 2023 (kWh)	2023 CO2 (ton)	Konsumi 2024 (kWh)	2024 CO2 (ton)
Energjia elektrike totale e blerë nga KESCO	3,417,827 kWh	1230.41 t	3,456,957 kWh	1244.50 t
Energjia nga burimet e ripërtëritshme e blerë nga KESCO	264,198 kWh	-95.00 t	234,381 kWh	-84.37 t
Gjenerimi i paneleve diellore	31,677 kWh	-11.40 t	33,129 kWh	-11.92 t
Totali i Energjisë Elektrike nga burime të ndryshme	3,449,504 kWh	1124.01 t	3,490,086 kWh	1,148.21 t

Fushëveprimi 2 Faktori i emisionit: 0.36 kg

2.3. Fushëveprimi 3 Emisionet e tjera indirekte:

Tabela e raportit të emisioneve të CO2 (Udhëtime ajrore për biznes) 2023 kundrejt vitit 2024 dhe të dhënat e kompensimit:

Kategoria	Totali i biletave (2023)	2023 KMP (KM pasagjerësh)	2023 CO2 (ton)	2024 KMP (KM pasagjerësh)	Totali i biletave (2024)	2024 CO2 (ton)	2024 Kompensimi i CO2 (ton)	CO2 neto 2024 (ton)
Air Travel (PKM)	198	277,200 PKM	31.91	344,400 PKM	246	7.20	5.58	1.62

Faktori i emisionit të Fushëveprimit 3: 0.02089 kg CO2e/km

Iniciativat e Qëndrueshmërisë:

Kompensimi i karbonit për udhëtimet ajrore të biznesit:

Në vitin 2024, banka ka kompensuar gjithsej 190 bileta të udhëtimit ajror nga 246 bileta totale, duke rezultuar në zvogëlim të CO2 prej 5.58 tonësh. Kjo përfaqëson 77.5% të totalit të emisioneve të udhëtimit ajror për vitin.

Si rezultat, emisionet neto të CO2 për udhëtimet ajrore të biznesit u zvogëluan në 1.62 ton në 2024, duke rënë ndjeshëm nga emisionet bruto prej 7.20 ton - duke shkaktuar një kosto prej 1,258.52 €.

Kalimi në automjete hibride:

Flota e bankës tani përfshin 86 automjete hibride në vitin 2024, duke zëvendësuar ndjeshëm automjetet me benzinë dhe naftë me modele hibride. Automjetet hibride janë më efikase në karburant (4L/100 km) dhe për këtë arsye kontribuan në zvogëlimin e emisioneve të CO2.

Normat e përmirësuara të riciklimit për elektronikë, letër dhe materiale të tjera janë paraqitur në tabelën e mëposhtme për vitet 2023 dhe 2024:

Materiali	2023 Sasia	2024 Sasia
Elektronikë dhe pajisje metalike (copë)	405 pcs	1,460 pcs
Elektronikë dhe Metal	1,800 kg	4,280 kg
Letër	1,970.29 kg	3,355 kg
Xham	10.64 kg	56 kg

Energjia e Ripërtëritshme

Përdorimi i vazhdueshëm i paneleve diellore në zyrat qendrore, duke gjeneruar mbi 33,000 kWh në vitin 2024, që kontribuoi në zvogëlimin e karbonit me 11.92 tonë të sasisë totale të karbonit të prodhuar nga energjia elektrike e përdorur nga banka. Në të njëjtën kohë nga të dhënat e Agjencisë së Statistikave të Kosovës, 6.78% e energjisë së shpërndarë vjetore nga KESCO në vitin 2024 prodhohej nga era ose dielli. Bazuar në këto statistika, sasia totale e energjisë elektrike e blerë nga banka 33,129 kWh ishte nga burime të ripërtëritshme që do të thotë 84.37 ton zvogëlim të karbonit në sasinë totale vjetore.

Objektivi për zvogëlimin e emisioneve të Fushëveprimit 1 dhe 2

Arritja e zvogëlimit vjetor prej 3-5% të emisionit të karbonit gjatë vitit 2025 për të dyja emisionet e Fushëveprimit 1 dhe 2, duke marrë parasysh nivelin kombëtar të mundësive për të përdorur energjinë e ripërtëritshme për nevojat e biznesit të Bankës.

Përfshirja Financiare (Fushëveprimi 3)

Banka është e përkushtuar për të promovuar përfshirjen financiare përmes programeve të synuara të huadhënies. Kjo përfshin dhënien e kredive mjedisore dhe kredive sociale që mbështesin zhvillimin e qëndrueshëm dhe mirëqenien sociale.

Kreditë Mjedisore

Kreditë mjedisore janë krijuar për të financuar projekte që kanë ndikim pozitiv në mjedis. Këto kredi mbështesin iniciativat si:

- Projektet e Energjisë së Ripërtëritshme: Financimi për projekte të energjisë diellore, të erës dhe të tjera të ripërtëritshme që zvogëlojnë varësinë nga karburantet fosile.
- Përmirësimet e Eficiencës së Energjisë: Kredi për bizneset dhe individët për t'u përmirësuar në teknologji dhe praktika më eficiente për energjinë.
- Menaxhimi i Ujit dhe Ujërave të Zeza: Financimi për projekte që përmirësojnë ruajtjen e ujit, trajtimin e ujërave të zeza dhe praktikatat e menaxhimit të qëndrueshëm të ujit.

Më poshtë janë paraqitur ekspozimet bruto për kreditë mjedisore sipas industrisë për vitet 2024 dhe 2023:

Aktiviteti	2024	%	2023	%
Menaxhimi i Ujit dhe Ujërave të Zeza	5,758	29%	-	0%
Energjia e Ripërtëritshme	9,935	51%	9,018	0%
Eficienca e Energjisë	3,925	20%	6,008	0%
Ekspozimi total i kredive mjedisore	19,618	100%	15,026	100%

Kreditë Sociale

Banka jep kredi sociale me synim arritjen e objektivave specifike sociale, si përmirësimi i qasjes në arsim, kujdes shëndetësor dhe strehim të përballueshëm. Ndikimi i kredive sociale janë renditur më poshtë:

- Duke ofruar financim pa kolateral, individët dhe bizneset, veçanërisht gratë, të rinjtë dhe ata në zonat rurale, fuqizohen të kenë qasje në kredi dhe të rrisin bizneset e tyre. Kjo nxit pavarësinë ekonomike dhe zvogëlon pabarazinë financiare.
- Mbështetja e bizneseve në zonat rurale dhe mes të rinjve dhe grave ndihmon në gjenerimin e mundësive të reja të punësimit, duke kontribuar në ekonominë lokale dhe duke ulur papunësinë.
- Lehtësimi i qasjes në kapital inkurajon shpirtin sipërmarrës dhe inovacionin, duke u mundësuar bizneseve të zgjerohen, të adoptojnë teknologji të reja dhe të bëhen më konkurruese në treg.
- Duke promovuar biznese që janë ekonomikisht të qëndrueshme dhe të përgjegjshme shoqërore, iniciativa kontribuon në rritjen afatgjatë dhe të qëndrueshme, duke krijuar një ndikim pozitiv në komunitetet dhe mjedisin.
- Kjo mbështetje ndihmon në tejkalimin e sfidave me të cilat përballen ata që u mungon kolaterali tradicional, duke mundësuar një ekosistem financiar më gjithëpërfshirës dhe të barabartë.

Kreditë e reja sociale për vitin 2024 janë 137.9 milionë euro (141.7 milionë euro më 31 dhjetor 2023), me një numër total ekspozimesh 1,852 (2,838 më 31 dhjetor 2023). Nga këto portofol ekspozimi në vonesë ishte në 4.1 milionë euro më 31 dhjetor 2024 dhe 17.4 milionë euro më 31 dhjetor 2023.

Korporata e Faktorëve Mjedisor Social dhe të Qeverisjes në Analizën e Kredisë dhe Menaxhimit të Rrezikut Sistemik

Banka ka integruar konsideratat e rrezikut ESG në operacionet e bankës, financimin, huadhënien dhe vendimet e prokurimit.

ESG në procesin e nënshkrimit

Procesi i nënshkrimit të korporatës ESG integron informacionin e lidhur me ESG nga Biznesi dhe RREZIKU për t'u ofruar vendimmarrësve një vlerësim gjithëpërfshirës të ESG. Informacioni i biznesit i nënshtrohet rishikimit kritik nga funksioni i rrezikut/nënshkrimit, duke siguruar një perspektivë tërësore ESG. Ndërkohë, njohuritë nga Analiza dhe Nënshkrimi janë strukturuar në udhëzime për nënshkruesit, duke i dhënë përparësi klientët me rrezik të lartë ESG mbi ata me rrezik më të ulët.

Strukturisht, procesi përbëhet nga dy komponentë kryesorë:

- Parametrat e hyrjeve: Të dhënat me burim nga operacionet e biznesit, vlerësimet e rrezikut dhe kornizat e jashtme.
- Parametrat e daljeve: Vlerësimet e rrezikut të ESG, udhëzimet për sigurimin dhe mbështetjet e strukturuar e vendimmarrjes.

Financat e gjelbra dhe Integrimi ESG në Ndërmarrjet e Vogla

Banka po avancojnë iniciativat e financave të gjelbra për ndërmarrjet e vogla me mbështetjen e fondeve, megjithëse parametrat UC specifike për produktin nuk janë përcaktuar ende. Kushtet e huadhënies përputhen me kriteret standarde të vlerësimit të rrezikut të zbatueshme për produktet e tjera të kredisë. Kreditë e pranueshme të gjelbra dhe sociale janë krijuar për të gjeneruar përfitime të prekshme mjedisore dhe sociale, të shqyrtuara sipas Kornizës së vendosur për kreditë e gjelbra dhe ato sociale. Kjo kornizë përputhet me rregulloret e taksonomisë së BE-së, Parimet e Lidhjes së Gjelbër të ICMA dhe Parimet e Lidhjes Sociale të ICMA.

Banka po përfshin më tej ESG në Politikat e Portofolit të Kredisë (CPP) përmes:

- Zhvillimit të produkteve financiare të gjelbra
- Përfshirjes së konsideratave klimatike në vlerësimin e kolateralit
- Diferencimit të çmimeve për blerje të qëndrueshme
- Ekspozimit të kontrolluar ndaj industrive jo të gjelbra

Për shkak të kufizimeve të të dhënave si mungesa e Certifikatave të Performancës së Energjisë (EPC), banka bashkëpunon me fondin e BERZH-it për të ofruar grante dhe stimuj për projekte të gjelbra, duke i klasifikuar këto financime si "kredi të gjelbra". Ndërsa produktet e qëndrueshme plotësisht të integruara janë ende në zhvillim, banka shfrytëzon financimin e jashtëm për të klasifikuar kreditë e gjelbra në përputhje me standardet rregullatore.

Zbërthimi i Vlerësimit të ESG

Vlerësimi Mjedisor

Rezultati i pikëve E rrjedh nga një përzjerje e pikëve të të dhënave sasiore dhe cilësore. Pyetjet për faktet e buta mjedisore - shtatë gjithsej - janë të ngulitura në bazën e të dhënave të vlerësimit të korporatës (CRDB) brenda Modullit cilësor. Këto pyetje janë të pavarura nga përzgjedhja e industrisë dhe kontribuojnë në vlerësimin e përgjithshëm të ESG.

Vlerësimi Social

Rezultati social bazohet në 12 pyetje që lidhen me përgjegjësinë sociale të korporatës. Këto pyetje nuk ndikojnë në rezultatin e vlerësimit të kreditit, por kontribuojnë në rezultatin e përgjithshëm ESG.

Vlerësimi i qeverisjes (Për korporatat e mëdha)

Vlerësimi i qeverisjes për korporatat e mëdha përfshin gjashtë pyetje shtesë në CRDB. Këto pyetje nuk ndikojnë në vlerësimin e kreditit, por janë thelbësore për vlerësimin e ESG. Nëse përgjigjet nuk janë të disponueshme gjatë procesit të vlerësimit, zbatohen vlerat e paracaktuara për të finalizuar vlerësimet e kreditit.

Faktorët ESG janë përfshirë në vlerësimet e kolateralit të pasurive të paluajtshme

Faktorët ESG janë përfshirë në vlerësimet e kolateralit të pasurive të paluajtshme, aktualisht të zbatueshëm vetëm për strukturat e ndërtesave. Atributet e kolateralit ESG të mandatuara nga RBI përfshijnë:

- Llojin e kolateralit
- Kodin Postar, Emrin e Qytetit, Adresën
- Vitin e Ndërtimit dhe Vitin e Renovimit
- Sipërfaqja e shfrytëzueshme (m²)

Banka vlerëson produktet dhe shërbimet bazuar në vlerësimet e individualizuara të rrezikut, duke përfshirë rreziqet ESG, për t'u përshtatur me gjendjen financiare dhe detyrimet rregullatore të bankës. Sektorët ose aktivitetet me rrezik më të lartë i nënshtrohen një kujdesi të shtuar të duhur për të siguruar menaxhim të fortë të rrezikut.

Etika e biznesit

Banka është e përkushtuar të ruajë standardet më të larta të etikës së biznesit. Ky informacion shpjegues përshkruan qasjen tonë ndaj etikës së biznesit në përputhje me kërkesat e SNRF S1 dhe SNRF S2, duke siguruar transparencë dhe llogaridhënie në operacionet tona. Më 31 dhjetor 2024, ka një humbje monetare prej 0.2thsd si rezultat i procedurave ligjore të lidhura me ligje ose rregullore të tjera të lidhura me industrinë financiare. Banka ka krijuar mekanizma të fuqishëm për monitorimin dhe raportimin e sjelljes etike. Këta mekanizma janë krijuar për të siguruar që çdo shqetësim në lidhje me aktivitetet joetike ose të paligjshme mund të raportohet në mënyrë konfidenciale (përfshirë anonimitetin e plotë) dhe do të adresohet menjëherë dhe në mënyrë efektive. Banka ka një aplikacion të bazuar në ueb (WHISPLI), i cili u jep të gjithë punonjësve, kontraktorëve, konsulentëve, ofruesve të shërbimeve, furnitorëve, partnerëve të biznesit, duke përfshirë ish-punonjës ose partnerë biznesi, mundësinë për të raportuar shkelje materiale, konflikte të mundshme ose shkelje të pajtueshmërisë, keqëbërje të korporatave ose shkelje të tjera.

Politika, procedura dhe proceset bazohen në parimet e qeverisjes së dispozitave dhe udhëzimeve ligjore dhe rregullatore të mëposhtme:

- Ligji i Kosovës Nr. 06/L –085 për Mbrojtjen e Sinjalizuesve
- Direktiva (BE) 2019/1937 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 23 tetor 2019 për mbrojtjen e personave që raportojnë shkeljen e së drejtës së Unionit;
- Neni 71 i Direktivës 2013/36/BE (CRD) dhe neni 99g i Ligjit Austriak Bankar;
- Kapitulli 13 - EBA/GL/2017/11, Udhëzime për qeverisjen e brendshme sipas Direktivës 2013/36/BE

Ofrimi i shërbimeve

Adresat dhe kontaktet	148
Detajet e publikimit	153

Adresat dhe kontaktet

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.

Head Office

Robert Doll, no. 101
10000 Prishtina
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 735
SWIFT Code: RBKOKPR
IBAN Code: XK05
E-mail: info@raiffeisen-kosovo.com

REGIONAL BRANCH IN PRISHTINA

Robert Doll, no. 101
10000 Prishtina
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 735

Branch in Prishtina

Agim Ramadani Street, no. 227
10000 Prishtina
Tel: +383 38 222 222, ext. 344

Cashless Branch in Prishtina

Vëllezërit Fazliu Street, Kodra e Trimave
10000 Prishtina
Tel: +383 38 222 222, ext. 465

Cashless Branch in Prishtina

Rrahim Beqiri Street, no 29, Bregu i Diellit
10000 Prishtina
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 420

Cashless Branch in Prishtina

Bulevardi i Dëshmorëve, Ulpianë
10000 Prishtina
Tel: +383 38 222 222, ext. 277

Cashless Branch in Prishtina

UCK Street, No. 25
10000 Prishtina
Tel: +383 38 222 222, ext. 142

Branch in Fushë Kosova

Nëna Terezë Street, No. 80
12000 Fushe Kosova
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 470

Cashless Branch in Obiliq

Hasan Prishtina Street, n.n. 36
12000 Obiliq
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 467

Cashless Branch in Drenas

Fehmi dhe Xheve Ladrovci Street, n.n.
13000 Gillogovc
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 460

Cashless Branch in Gracanica

Kralja Milutina, n.n.
Tel: +383(0) 222 222 ext 450

Cashless Branch in Lipjan

Lidhja e Prizrenit Street, nr. 35
14000 Lipjan
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 440

Cashless Branch in Podujeva

Zahir Pajaziti Street, n.n.
11000 Podujeva
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 430

Cashless Branch in Skenderaj

Adem Jashari Square, no. 15
41000 Skenderaj
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 570

REGIONAL BRANCH IN FERIZAJ

Dëshmorët e Kombit Street, no. 39
70000 Ferizaj
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 584

Cashless Branch in Kaçanik

Ismail Raka Street, n.n.
71000 Kaçanik
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 670

Cashless Branch in Shtërpce

Main Street, n.n.
73000 Shtërpce
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 690

REGIONAL BRANCH IN GJAKOVA

Skenderbeu Street, n.n.
50000 Gjakovë
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 701

Cashless Branch in Rahovec

Avdullah Bugari Street, n.n.
21010 Rahovec
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 732

Cashless Branch in Malisheva

Gjergj Kastrioti - Skenderbeu Street, n.n.
24000 Malisheva
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 530

REGIONAL BRANCH IN GJILAN

Adem Jashari Street, no. 110
60000 Gjilan
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 750

Cashless Branch in Kamenica

Sheshi Skenderbeu, n.n.
62000 Kamenica
Tel: +383 (0) 38 222 222, ext. 770

Cashless Branch in Viti

28 Nentori Street, n.n.
61000 Viti
Tel: +383 (0) 38 222 222, ext. 780

REGIONAL BRANCH IN MITROVICA

Sheshi Shemsi Ahmeti, n.n.
40000 Mitrovica
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 550

Cashless Branch in Vushtrri

Dëshmorët e Kombit Street, n.n.
42000 Vushtrri
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 560

Branch in North Mitrovica

Kralja Petra I Street, n.n.
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 580

Branch in Brnjak

Border with Serbia
Customs Terminal 1 in Brnjak
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 584

Branch in Jarinje

Border with Serbia
Customs Terminal 31 in Jarinje
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 588

Branch in Leposaviq

Border with Serbia
Rr. "JNA", nr. 26, Leposaviq

REGIONAL BRANCH IN PEJA

Haxhi Zeka Square, n.n.
30000 Peja
Tel: +383 (0) 38 222 222, ext. 607

Cashless Branch in Decan

Luan Haradinaj Street, n.n.
51000 Deçan
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 620

Cashless Branch in Istog

Fadil Ferati Street, no. 22
31000 Istog
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 640

Cashless Branch in Klina

Mujë Krasniqi Square, n.n.
32000 Klina
Tel: +383 (0) (0)38 222 222, ext. 630

REGIONAL BRANCH IN PRIZREN

Nëna Terezë Street, Bazhdarhane, no. 7
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 507

Cashless Branch in Prizren

Shqip Spahiu Street, Shadervan
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 520

Cashless Branch in Dragash

Sheshi i Dëshmorëve, no. 22
22000 Dragash
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 535

Cashless Branch in Suhareka

Brigada 123 Street, n.n.
23000 Suhareka
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 540

Raiffeisen Bank International AG

Austria

Am Stadtpark 9
1030 Vienna
Tel: +43-1-71 707-0
SWIFT/BIC: RZBATWW
www.rbinternational.com

CEE banking network

Albania

Raiffeisen Bank Sh.a.
Rruga "Tish Daija"
Kompleksi Kika 2
1000 Tirana
Tel: +355-4-23 81 381
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Bosnia and Herzegovina

Raiffeisen Bank dd Bosna i
Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-75 50 10
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Croatia

Raiffeisenbank Austria d.d.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-72-626 262
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Czech Republic

Raiffeisenbank a.s.
Hvězdova 1716/2b
14078 Prague 4
Tel: +420-412 440 000
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Hungary

Raiffeisen Bank Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-80 488 588
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovo

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.
Robert Doll St. 99
10000 Pristina
Tel: +383-38-222 222
SWIFT/BIC: RBKOKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Romania

Raiffeisen Bank S.A.
FCC Building
Calea Floreasca 246D
014476 Bucharest
Tel: +40-21-30 610 00
SWIFT/BIC: RZBRROBU

www.raiffeisen.ro

Russia

AO Raiffeisenbank
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119002 Moscow
Tel: +7-495-721 99 00
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Serbia

Raiffeisen banka a.d. Beograd
Djordja Stanojevic 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-32 021 00
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovakia

Tatra banka, a.s.
Hodžovo námestie 3
81106 Bratislava 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRSKBX
www.tatrabanka.sk

Ukraine

Raiffeisen Bank JSC
Generala Almazova Str., 4A
01011 Kiev
Tel: +38-044-490 8888
SWIFT: AVALUAUK
www.raiffeisen.ua

Leasing companies

Austria

Raiffeisen-Leasing
Gesellschaft m.b.H.
Mooslackengasse 12
1190 Vienna
Tel: +43-1-716 01-0
www.raiffeisen-leasing.at

Albania

Raiffeisen Leasing Sh.a.
Rruga "Tish Daija"
Kompleksi Kika 2
1000 Tirana
Tel: +355-4-22 749 20
www.raiffeisen-leasing.al

Belarus

„Raiffeisen-Leasing“ JLLC
V. Khoruzhey St. 31 A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
www.rl.by

Bosnia and Herzegovina

Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-254 340
www.rlbh.ba

Croatia

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
www.raiffeisen-leasing.hr

Czech Republic

Raiffeisen-Leasing s.r.o.
Hvězdova 1716/2b
14000 Prague 4
Tel: +420-2-215 116 11
www.rl.cz

Hungary

Raiffeisen Corporate Lizing Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-1-486 5177
www.raiffeisenlizing.hu

Kosovo

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
St. UÇK no. 222
10000 Pristina
Tel: +383-38-222 222-340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Romania

Raiffeisen Leasing IFN S.A.
Calea Floreasca 246 C
014476 Bucharest
Tel: +40-21-30 644 44
www.raiffeisen-leasing.ro

Russia

OOO Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119121 Moscow
Tel: +7-495-72 1-9980
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbia

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Djordja Stanojevica 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-220 7400
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovakia

Tatra-Leasing s.r.o.
Hodžovo námestie 3
81106 Bratislava
Tel: +421-2-5919-5919
www.tatraleasing.sk

Slovenia

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Letališka cesta 29a
1000 Ljubljana
Tel: +386-8-281-6200
www.raiffeisen-leasing.si

Ukraine

LLC Raiffeisen Leasing
Pyrohov Str. 7-7b
Office 503
01601 Kiev
Tel: +38-044-590 24 90
www.raiffeisen-leasing.com.ua

Branches and representative offices – Europe**Belgium**

RBI Liaison Office Brussels
Rue de l'Industrie 26-38
1040 Brussels
Tel: +32 2 28968-56

France

RBI Representative Office Paris
9 - 11 avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33 (0) 1 45 61 27 00

Germany

RBI Frankfurt Branch
Wiesenhüttenplatz 26
60329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924

Poland

Raiffeisen Bank International AG
(Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce
Plac Konesera 8
03-736 Warsaw
Tel: +48-22-5785602

Slovakia

Raiffeisen Bank International AG Slovak Branch pobočka
zahraničnej banky
Karadžičova 14
821 08 Bratislava
Tel: +421 2 57203040
<https://sk.rbinternational.com>

Sweden

RBI Representative Office
Nordic Countries
Drottninggatan 89, 14th Floor
113 60 Stockholm
Tel: +46 73 091 05 89

Turkey

Raiffeisen Investment
Financial Advisory Services Ltd. Co.
Bahtiyarlar Sok. No. 8 Etiler
34337 Istanbul
Tel: +90 212 287 10 80

United Kingdom

RBI London Branch
Tower 42, Leaf C 9th Floor
25 Old Broad Street
London EC2N 1HQ
Tel: +44-207-933-8000

Branches and representative offices – Asia**China**

RBI Beijing Branch
Unit 700 (7th Floor), Building No. 6
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Beijing
Tel: +86-10-65 32-3388

India

RBI Representative Office Mumbai
501, Kamla Hub,
Gulmohar Rd, Juhu
Mumbai 400049
Tel: +91-22-26 230 657

Korea

RBI Representative Office Korea
#1809 (Jongno 1 ga,
Le Meilleur Jongno Town)
19, Jong-ro, Jongno-gu
Seoul 03157
Tel: +82-2-725-7951

Singapore

RBI Singapore Branch
50 Raffles Place
#31-03 Singapore Land Tower
Singapore 048623
Tel: +65-63 05-6000

Vietnam

RBI Representative Office
Ho-Chi-Minh-City
35 Nguyen Hue Str.,
Harbour View Tower
Room 601A, 6th Floor, Dist. 1
Ho-Chi-Minh-City
Tel: +842-8-38 214 718,
+842-8-38 214 719

Selected subsidiaries**Austria**

Elevator Ventures Beteiligungs GmbH
Mooslackengasse 12
1190 Vienna
www.elevator-ventures.com

Kathrein Privatbank AG

Wipplingerstraße 25
1010 Vienna
Tel: +43-1-53 451-0
www.kathrein.at

Raiffeisen Bausparkasse Gesellschaft m.b.H.

Mooslackengasse 12
1190 Vienna
Tel: +43-1-54 646-0
www.bausparen.at

Raiffeisen Continuum GmbH

Am Stadtpark 9
1030 Vienna
Tel: +43-1-71 707 8510
www.raiffeisen-continuum.at

Raiffeisen Digital Bank AG

Am Stadtpark 9
1030 Vienna
Tel: +43-1-71 707 5560
www.raiffeisendigital.com

Raiffeisen Factor Bank AG

Mooslackengasse 12
1190 Vienna
Tel: +43-1-219 74 57
www.raiffeisen-factorbank.at

Raiffeisen Kapitalanlage- Gesellschaft m.b.H.

Mooslackengasse 12
1190 Vienna
Tel: +43-1-71 170-0
www.rcm.at

Raiffeisen Wohnbaubank Aktiengesellschaft

Mooslackengasse 12
1190 Vienna
mailbox@rwbb.at
<https://raiffeisen-wohnbaubank.at>

Valida Holding AG

Mooslackengasse 12
1190 Vienna
Tel: +43-1-31 648-0
www.valida.at

USA

RB International Markets (USA) LLC
1177 Avenue of the Americas, 5th Floor
New York, NY 10036

Detajet e publikimit

Publikimi u përgatit nga

Banka Raiffeisen në Kosovë
Rruga Robert Doll, nr. 99
10000, Prishtinë
Tel.: +383-38-22 222 2
SWIFT/BIC: RBKOXKPR
Kodi IBAN:: XK05
www.raiffeisen-kosovo.com

Ekipi punues:

Departamenti i Qëndrueshmërisë dhe Komunikimit
Departamenti i Financave

Pre-press:

Shift Agency

Versioni online i raportit vjetor në gjuhën shqipe dhe angleze
është publikuar në: www.raiffeisen-kosovo.com

Ky raport vjetor është përgatitur dhe të dhënat janë kontrolluar me kujdes maksimal. Megjithatë, nuk përjashtohen plotësisht gabimet që mund të ndodhin gjatë rrumbullakimit, transmetimit, shtypjes ose dizajnit grafik. Ky raport vjetor është përgatitur në gjuhën angleze. Versioni në shqip është një përkthim i versionit origjinal në anglisht. Versioni në anglisht ka përparësi ndaj atij në shqip.

**Raiffeisen
Bank**

